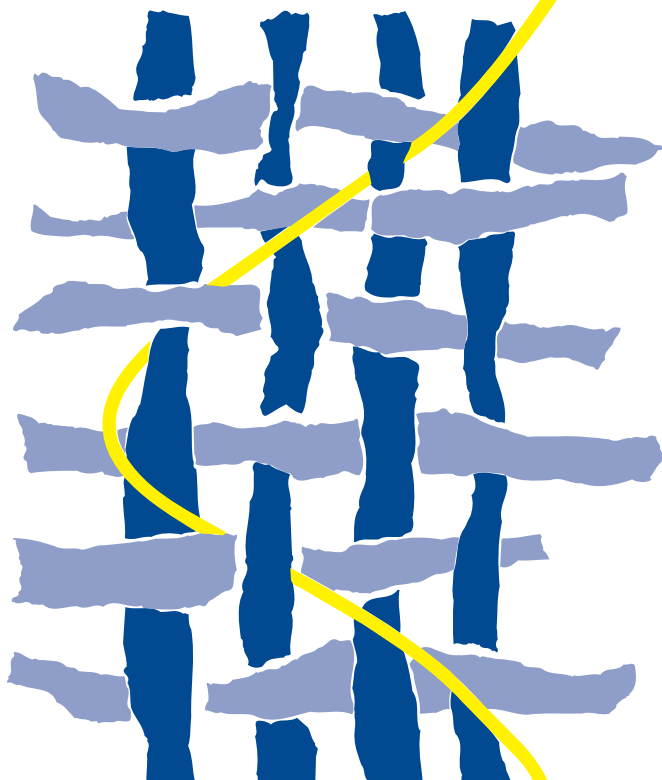

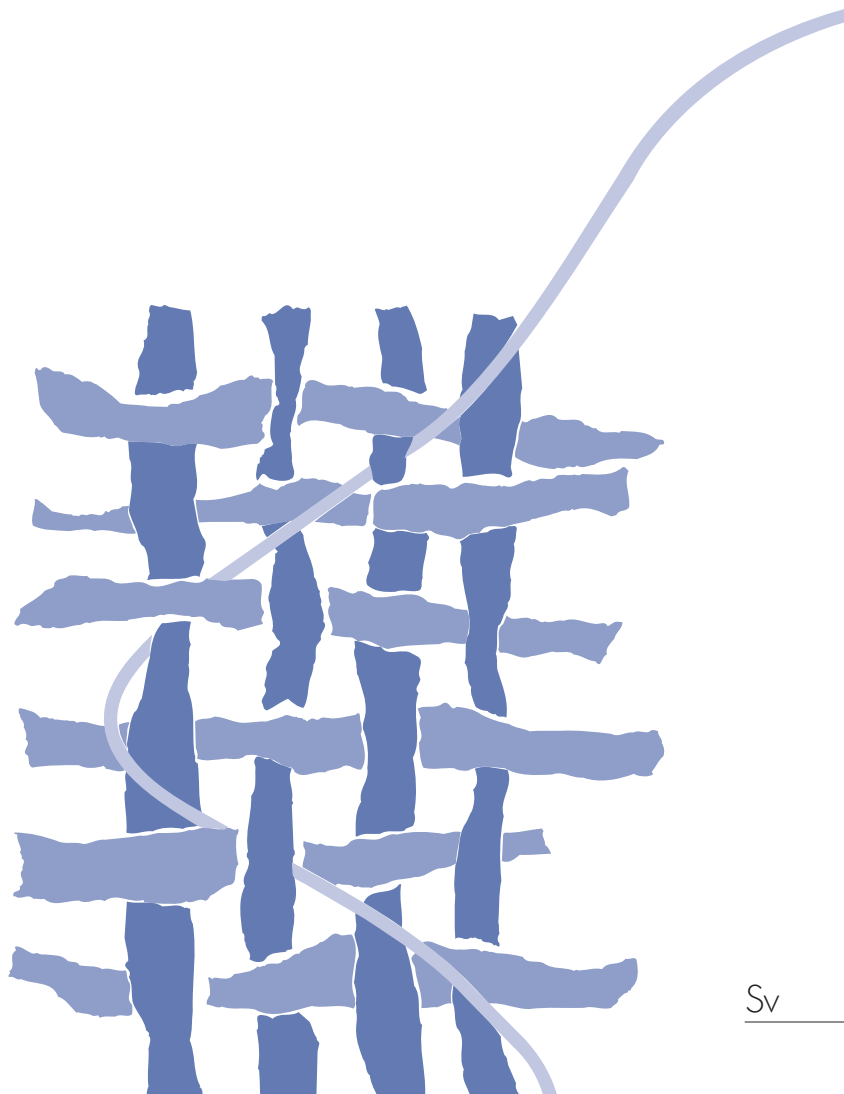
Europeiska Ombudsmannen

ÅRSRAPPORT FÖR 1998

Europeiska Ombudsmannen

ÅRSRAPPORT FÖR 1998

Strasbourg februari 02.1999

José Maria Gil-Robles Gil-Delgado

Ordförande
Europaparlamentet
rue Wiertz
B - 1047 Bryssel

Herr ordförande,

I enlighet med artikel 138e.1 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och artikel 3.8 i Europaparlamentets beslut om föreskrifter och allmänna villkor för ombudsmannens ämbetsutövning överlämnar jag härmed min rapport för år 1998.

Jacob Söderman
Europeiska unionens ombudsman

1 FÖRORD 9

2 KLAGOMÅL TILL OMBUDSMANNEN 15

2.1	DEN RÄTTSLIGA GRUNDEN FÖR OMBUDSMANNENS ARBETE	15
2.2	DEN EUROPEISKA OMBUDSMANNENS ÄMBETSOMRÅDE	16
2.2.1	"Administrativt missförhållande"	18
2.2.2	Regler för god förvaltningssed	19
2.3	DEN FRIA RÖRLIGHETEN OCH OMBUDSMANNENS ÄMBETSOMRÅDE	21
2.4	KLAGOMÅLS TILLÅTLIGHET	24
2.5	SKÅL FÖR UNDERSÖKNINGAR	25
2.6	GRANSKNING AV KLAGOMÅLEN	26
2.7	RÅD ATT KONTAKTA ANDRA INSTANSER SAMT ÖVERFÖRINGAR	26
2.8	BESLUT EFTER EN UNDERSÖKNING AV OMBUDSMANNEN	27
2.9	KLAGOMÅL RÖRANDE UNDERLÅTENHET ATT BESVARA KORRESPONDENS	29
2.10	VISSA FRÅGOR RÖRANDE TILLGÅNGEN TILL HANDLINGAR	30
2.10.1	Klagomål rörande vägrad tillgång till handlingar	30
2.10.2	Rättvist förfarande vid ombudsmannens undersökningar	31
2.10.3	Ombudsmannens befogenhet att ta del av akter	31

3 BESLUT EFTER EN UNDERSÖKNING 33

3.1	ÄRENDEN DÄR INGA ADMINISTRATIVA MISSFÖRHÅLLANDEN FÖRELEGAT	33
3.1.1	Europaparlamentet	
	Ersättning för sjukvårdskostnader	33
	Bestämmelser om anslutning till Europaparlamentets pensionsplan.	36
3.1.2	Europeiska unionens råd	
	Granskning för att kontrollera skälen till vägrad tillgång till handlingar	41
3.1.3	Europeiska kommissionen	
	Konkurrens: Svar på skrivelse - Ombudsmannens behörighet	45
	Kommissionärers löner: Begäran om information.	47
	Beskattning av importerade begagnade bilar i Danmark	51
	Anbuds förfarande för tillhandahållande av tekniska tjänster till kommissionen	57

Påstådda överträdelser av konkurrensregler	62
Urval av sökande till praktikplatser	71
Bedrägeri inom ramen för Europeiska socialfonden: Påstådd underlåtenhet att agera från UCLAF:s sida	74
Anbudsförfarande	78
Finansiellt stöd till spanska tulltjänstemän efter ikraftträdandet av den inre marknaden	80
Tyskt statligt stöd till förnybar energi	83
Tidsfrist för att lämna in förslag i en anbudsinfordran	88
Skydd mot skogsbränder: Tolkning av förordning 3529/86	89
Indraget ekonomiskt stöd till ett projekt	91
Tull på kött av hjorddjur	92
Kommissionens beslut att inte inleda överträdelseförfarande i enlighet med artikel 169 i EG-fördraget	94
Nationell domstols vägran att begära förhandsavgörande: Kommissionens beslut att inte ta upp ett därmed sammanhängande klagomål till behandling	96
Ömsesidigt godkännande av certifikat inom den civila luftfarten	99
Priset på kommissionens publikationer	100
Kommissionens forskarstipendium: Socialförsäkringsavgifter	102
Underlåtenhet att rekrytera en expert	104
Reservlistan för rekrytering	106
Påstådd diskriminering i en anbudsinfordran	108
Artikel 169: Underlåtenhet att avge ett motiverat yttrande och uteslutning av klaganden från ett möte	110
Överföring av pensionsrättigheter	116
Rådets direktiv om paketresor: Påstådd underlåtenhet av kommissionen att handlägga ett klagomål på ett korrekt sätt	117
Rekryteringsförfaranden: Beslut att utse en annan kandidat	121
Påstådd underlåtenhet att förhindra diskriminering vid tillsättande av offentlig tjänst.	125
3.1.4 Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer	
Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer: Distributionssystem och prispolitik	126
3.2 ÄRENDET SOM AVSLUTATS AV ANDRA ORSAKER	129
3.2.1 Europaparlamentet	
Ersättningssystem för Europaparlamentets ledamöter	129
3.3 ÄRENDET SOM LÖSTS AV INSTITUTIONEN	133
3.3.1 Europaparlamentet	
Rekrytering: Negativt utlåtande från en läkarundersökning	133
Underlåtenhet att tillhandahålla kontraktshandlingar på anbudsgivarens språk.	134
3.3.2 Europeiska kommissionen	
Statligt stöd: Kommissionens upprätthållande av gemenskapsrätten	136
Påstådd brist på information efter telefonsamtal	140
Sen utbetalning av kommissionens bidrag till ett projekt	142
Underlåtenhet att hålla en klagande underrättad om utvecklingen av hans klagomål	144

3.3.3	Byrån för harmonisering av den inre marknaden	
	Uttagningsprov för tillfälligt anställda: Ingen uttagning av sökande	147
3.4	VÄNSKAPLIGA FÖRLIKNINGAR SOM ÅSTADKOMMITS AV OMBUDSMANNEN	150
3.4.1	Europaparlamentet	
	Resekostnader för en parlamentsledamots tjänsteresa	150
3.4.2	Europeiska kommissionen	
	Tillgång till kommissionens handlingar.	153
	Upphandling av tjänst som ekonomichef under Phareprogrammet.	156
	Externt kontrakt som inte förlängts: Påstådd underlåtenhet att meddela i tid	158
3.5	ÄRENDE SOM AVSLUTATS MED EN KRITISK ANMÄRKNING FRÅN OMBUDSMANNEN	160
3.5.1	Europaparlamentet	
	Personal: Erkännande av yrkessjukdom	160
	Uttagningsprov: Underlåtenhet att lämna exakta upplysningar	163
3.5.2	Europeiska unionens råd	
	Rådets beslut 93/731: Innebörden av "upprepad ansökan" och "omfattande handlingar"	166
	Rådet: Allmänhetens tillgång till handlingar	172
	Vägrad tillgång till handlingar: Felaktigt resonemang	177
	Allmänt uttagningsprov: Underlåtenhet att informera om möjligheter till överklagande	181
	Tillgång till handlingar	185
3.5.3	Europeiska kommissionen	
	Itoiz-dammen: Kommissionens oförmåga att motivera sin slutsats att det inte förekommit någon överträdelse	190
	Twist om ett forskningskontrakt	197
	Konkurrenslagstiftning: Påstådd underlåtenhet att vidta åtgärder och att besvara korrespondens	207
	Erkännande av examensbevis för tandläkare från tredje land	211
	Förtrolighet i förhållandet mellan läkare och patient.	217
	Skäl för avslag på en ansökan	219
	Nedskärning av forskarstipendier	222
	Bidrag till en filmfestival: Bristfälligt motivering	228
	Ömsesidigt godkännande av helikoptercertifikat	232
	Underlåtenhet att informera om utfallet av ett klagomål	234
	Ändrad rekryteringspolicy	239
	Rekryteringsförfarande	242
	Otillbörlig försening med att svara på brev.	246
3.5.4	Revisionsrätten	
	Kostnadsersättning för deltagare i ett uttagningsprov.	250

3.6 REKOMMENDATIONER FRÅN OMBUDSMANNEN 254

3.6.1 Europeiska unionens råd

En aktuell förteckning över åtgärder som vidtagits på området
för rättsliga och inrikes frågor 254

3.7 UNDERSÖKNINGAR PÅ OMBUDSMANNENS EGET INITIATIV 258

3.7.1 Europeiska kommissionen

Åldersgränser vid rekrytering 258
Rätt till pension för kommissionens lokalanställda 267

4. FÖRBINDELSER MED EUROPEISKA UNIONENS ÖVRIGA INSTITUTIONER 269

4.1 EUROPAPARLAMENTET OCH UTSKOTTET FÖR FRAMSTÄLLNINGAR 269

4.2 EUROPEISKA KOMMISSIONEN 269

5. FÖRBINDELSER MED NATIONELLA OMBUDSMÄN OCH LIKNANDE ORGAN 271

5.1 KONTAKTNÄTET 271

5.2 SAMARBETE VID HANDLÄGGNING AV KLAGOMÅL 272

5.3 SAMARBETE MED REGIONALA OMBUDSMÄN OCH LIKNANDE ORGAN 272

6. PUBLIC RELATIONS 275

6.1 ÅRETS HÖJDPUNKTER 275

6.2 KONFERENSER OCH MÖTEN 276

6.3 ANDRA EVENEMANG 284

6.4 MEDIAKONTAKTER 289

7 BILAGOR 293

A STATISTIK 293

B OMBUDSMANNENS BUDGET 298

C OMBUDSMANNENS PERSONAL 300

FÖRORD

För den enskilda unionsmedborgarens del var inrättandet av Europeiska ombudsmannens ämbete ett av de viktigaste resultaten av Maastrichtfördraget. Möjligheten att vända sig till ombudsmannen är en av de rättigheter som unionsmedborgarna tillförsäkras i gemenskapsrätten. I min första årsrapport (1995) lät jag meddela jag att jag i årsrapporten för 1998 skulle föreslå tänkbara reformer och förändringar av ombudsmannens ämbetsområde, befogenheter och förfaranden utifrån de erfarenheter som gjorts sedan verksamheten började i september 1995. En stor del av detta förord ägnas därför åt att uppfylla denna utfästelse. Syftet är att överväga vad som ännu återstår att göra för att ombudsmannens ämbete skall vara till största gagn för unionsmedborgarna.

Jag vill inledningsvis informera läsarna om att denna årsrapport är disponerad på samma sätt som de två tidigare helårsrapporterna, de för 1996 och 1997. En tydlig ändring har dock gjorts när det gäller urvalet av klagomål som presenteras i rapporten. De tidigare rapporterna innehöll alla klagomål som avslutats efter en undersökning. För de första verksamhetsåren var detta meningsfullt för att ge en fullständig bild av ombudsmannens arbete. Det ökande antalet klagomål gör att det inte längre finns skäl att på grund av medborgarnas informationsbehov ta med samtliga, eftersom många av klagomålen i själva verket bara är upprepningar av tidigare och därför inte av något egentligt allmänt intresse. I den här rapporten har jag därför gjort som de nationella ombudsmännen brukar göra och bara tagit med ett urval klagomålen för att rapporten skall vara av rimligt omfång samt överskådlig och lättläst.

Givetvis har alla klagomål som gäller viktiga principfrågor tagits med, liksom de klagomål som väcker nya frågor om ombudsmannens befogenheter eller förfaranden och de som innehåller resultat av allmänt intresse. För dem som vill ta del av alla klagomål som avslutats efter en undersökning erbjuder hemsidan sedan juli 1998 denna information i aktuell och sammanfattad form genom att publicera alla beslut på engelska och klagandens språk. Kopior av besluten tillhandahålles även från ombudsmannens sekreteriat.

RESULTAT

När årsrapporten för 1997 behandlades av Europaparlamentet höjdes vissa kritiska röster som antydde att ombudsmannen varit framgångsrik i bara en liten del av fallen. Denna uppfattning grundar sig på en jämförelse av alla ingivna klagomål, även sådana som faller utanför ombudsmannens ämbetsområde. Jag tror inte att ett sådant sätt att bedömma resultatet av ombudsmannens verksamhet är rättvisande. Det är inte mycket man kan göra åt ett klagomål som faller utanför ämbetsområdet, annat än att försöka ge den klagande råd att vända sig till eller att hänvisa klagomålet till en behörig instans. Med detta har vi lyckats i nästan 80 procent av fallen.

Under år 1998 behandlade ombudsmannen totalt 1 617 ärenden. Av dessa hade 1 372 inkommit under år 1998. 1 undersökning inleddes på eget initiativ under året och 185 undersökningar avslutades med ett motiverat beslut. 45 procent av dessa ärenden ledde antingen till att ärendet löstes av institutionen, att en vänskaplig förlikning uppnåddes eller att ärendet avslutades med en kritisk anmärkning. År 1997 och 1996 var motsvarande procenttal 40 respektive 35. År 1998 befanns inget administrativt missförhållande föreligga i 52 procent av ärendena. Det innebär inte alltid något negativt för medborgaren att inget administrativt missförhållande påträffas. Undersökningsförfarandet ställer krav på institutionen att förklara för klaganden vad den har gjort och varför. I en del fall blir till och med klaganden övertygad om att den har handlat korrekt.

Det är nödvändigt att en ombudsman alltid håller noga uppsikt över hur resultatet av verksamheten ter sig ur medborgarens perspektiv. I det avseendet återstår mycket att göra, men man får inte glömma att det har skett en stadig förbättring av utfallet i klagomålen och en ökning av antalet behandlade klagomål. Siktet skall under nästa år vara inställt på att förkorta tiden för att behandla ett klagomål. Ännu har vi inte riktigt lyckats nå målet, som är en månad för beslut om tillåtlighet och ett år för att avsluta ett klagomål efter en undersökning, men under kommande år bör det kunna förverkligas.

Ofta kan positiva resultat uppnås genom undersökningar som ombudsmannen genomför på eget initiativ. Den dagliga behandlingen av klagomål från medborgarna kan rikta ombudsmannens uppmärksamhet på speciella problem eller återkommande frågor. I sådana sammanhang kan det vara nödvändigt att ombudsmannen själv tar initiativet till undersökningar. I november 1998 inledde jag en undersökning av om det vid de olika gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen fanns några regler för god förvaltningssed när det gäller tjänstemännens förhållningssätt gentemot allmänheten och om dessa i sådana fall var offentliga.

Tanken på sådana regler har haft Europaparlamentets fasta stöd. Europaparlamentets ledamot Roy Perry, föredragande av det betänkande som utskottet för framställningar gett ut om sin egen verksamhet 1996-1997, efterlyste regler för god förvaltningssed för gemenskapens institutioner och organ. Parlamentet har betonat *"vikten av att dessa regler för den allmänna tillgänglighetens och begriplighetens skull är så enhetliga som möjligt för alla europeiska institutioner och organ"*.

Närmare upplysningar om denna undersökning på eget initiativ återfinns i kapitel 2 nedan (avdelning 2.2.2). Det är min förhoppning att det skall vara möjligt att redovisa positiva resultat av detta initiativ i en kommande årsrapport.

DEN FRIA RÖRLIGHETEN

I det ursprungliga spanska förslaget om inrättandet av ett europeiskt ombudsmannaämbete var tanken att ombudsmannen skulle bevaka unionsmedborgarnas rättigheter enligt gemenskapsrätten på alla nivåer inom Europeiska unionen, alltså även på nationell, regional och kommunal nivå.

Det stora antalet klagomål som faller utanför ämbetsområdet, fortfarande omkring 70 procent av alla inkomna klagomål, tyder på att medborgarna inte har klart för sig att Europeiska ombudsmannens ämbetsområde är begränsat till enbart gemenskapsinstitutionernas och gemenskapsorganens verksamheter.

Förste juridiske handläggaren i mitt sekretariat, José Martinez Aragon har gjort en granskning, som återfinns i kapitel 2 i denna årsrapport, av de klagomål som faller utanför ämbetsområdet men som berör gemenskapsrätten. Granskningen visar att många av dessa klagomål gäller rätten till fri rörlighet inom unionen. Den fria rörligheten är en av de rättigheter som garanteras unionsmedborgarna genom artikel 8a i fördraget. Vore det inte passande om den Europeiska ombudsmannen kunde hjälpa de europeiska medborgarna att utnyttja denna grundläggande rättighet som tillerkänts dem?

För mig ter det sig korrekt att tro på subsidiaritetsprincipen och att ständigt försöka hävda att nationella ombudsmän och liknande organ bör uppmuntras och ges stöd att befatta sig med unionsmedborgares klagomål när det gäller gemenskapsrätten. Detta kommer att bli än mer aktuellt när Amsterdamfördraget träder i kraft och frågor om visum, asyl och utlänningsrättigheter, frågor som ofta är föremål för klagomål hos ombudsmän och liknande organ på nationell nivå, kommer att omfattas av gemenskapsrätten. Rätten att göra framställningar till Europaparlamentet borde också göras mera känd, särskilt i principfrågor eller ärenden av mera politisk betydelse.

Eftersom vårt samarbete med nationella och regionala organ har utvecklats så positivt är jag i nuläget inte beredd att föreslå några förändringar av ombudsmannens ämbetsområde så som det fastställts i fördraget. Jag åtar mig istället att göra fler ansträngningar vad gäller detta samarbete.

Vad som verkligen skulle vara till stöd för den enskilda medborgaren vore att alla de möjligheter till hjälp som gemenskapsrätten erbjuder klart och tydligt angavs i fördraget, så att unionsmedborgarna blev ordentligt informerade om sina rättigheter i detta avseende. I ett rättssamhälle utgör domstolarna den stomme som upprätthåller lagarna. För närvarande finns dock ingenting skrivet som upplyser medborgarna om den avgörande roll som de nationella domstolarna spelar när det gäller att trygga respekten för gemenskapsrätten. Vidare borde rätten att klaga hos nationella ombudsmän och att göra framställningar till parlamenten vid konflikter med myndigheterna som rör gemenskapsrätten också nämnas i fördraget. Alla medlemsstater bör vara förpliktigade att se till att deras rättsväsen inbegriper en effektiv och lämplig icke-judiciell instans till vilken medborgarna kan vända sig i sådana fall.

Jag vill betona att unionsmedborgarnas rätt att klaga hos Europeiska kommissionen över eventuella överträdelse av gemenskapsrätten från en medlemsstats sida bör tas med i fördraget. Detta förefaller vara det enda sättet att garantera medborgarnas ställning som part vid ett sådant förfa-

rande och att i framtiden behandla deras klagomål korrekt och med full insyn.

BEHOVET AV ÄNDRINGAR I OMBUDSMANNENS STADGA

Europaparlamentet har tagit initiativet till en förändring av budgetförordningen i syfte att inrätta en självständig budget för Europeiska ombudsmannen. Detta initiativ är välkommet under förutsättning att vårt sekreteriat får tid på sig för omställningen så att inte verksamheten blir lidande. Med tanke därpå skulle det vara realistiskt att tänka sig en självständig budget från år 2001. En sådan tidsplan skulle också ge den tid som behövs för att vidta de nödvändiga ändringarna av ombudsmannens stadga.

En annan fråga rörande stadgan är av mer saklig betydelse. Den gäller de begränsningar för undersökningarna som anges i artikel 3.2 enligt vilka tillgång till en akt kan förvägras *"om det finns vederbörligen fullgoda skäl för sekretess"* och tjänstemän och andra anställda vid gemenskapens institutioner och organ som avger vittnesmål på ombudsmannens begäran *"skall uttala sig på sin administrations vägnar och enligt instruktioner från denna, och skall ha fortsatt tystnadsplikt"*.

Jag anser att dessa begränsningar är onödiga och olämpliga. Hela tanken med ombudsmannens undersökningar är att medborgarna skall kunna räkna med att ombudsmannen får tillgång till alla fakta och handlingar, även om inte alla uppgifter alltid kan förmedlas till offentligheten på grund av att de är konfidentiella. I varje ärende bör medborgarna veta att ombudsmannens undersökningar inte begränsas av restriktioner, utan att han kan granska alla akter han vill se och inhämta alla vittnesmål som behövs.

De begränsningar som anges för hörande av vittnen är oacceptabla eftersom de, om de tas bokstavligt, rentav skulle kunna tvinga ett vittne att ljuga (t.ex. för att dölja ett bedrägeri) om hans överordnade hade sagt åt honom att göra det. För att en undersökning skall kunna bli tillförlitlig måste det krävas av vittnena att de talar sanning och inte undanhåller några relevanta fakta. Argumenteringen bakom den nuvarande bestämmelsen i stadgan utgör i själva verket ett hinder för korrekt behandling av ärenden rörande korruption och bedrägerier inom den europeiska administrationen. Om meningen är att ombudsmannens undersökningar på grundval av klagomål eller egna initiativ skall bidra till att bekämpa tänkbara fall av korruption och bedrägeri inom administrationen bör dessa olämpliga begränsningar upphävas.

I praktiken har ombudsmannen hittills inte förvägrats tillgång till någon akt, även om meningsutbyten och tvistigheter har förekommit på grund av ovannämnda begränsning. Förfarandet med vittnesmål har ännu inte varit aktuellt. För att undanröja varje tvivelsmål bör det i fördraget klargöras att ombudsmannen vid sina undersökningar har full tillgång till gemenskapsinstitutionernas och -organens akter och handlingar och att tjänstemännen måste lämna fullständiga och sanningsenliga vittnesmål till ombudsmannen. Givetvis skall det krav bibehållas som finns i artikel 4.1 i stadgan och som innebär att ombudsmannen och hans personal inte får avslöja

innehållet i handlingarna eller sprida information som de fått i samband med undersökningen.

FRUKTBART SAMARBETE

Arbetsordningen för Europaparlamentet har nyligen setts över vad gäller ombudsmannen och är nu nästan helt i takt med tiden. Det förefaller emellertid nödvändigt att tillfoga en bestämmelse om hur parlamentet skall behandla årsrapporten och eventuella särskilda rapporter från ombudsmannen så att huvudansvaret för detta tilldelas ett ansvarigt parlamentsutskott, som vid behov kan begära expertutlåtanden från andra utskott allt efter rapportens innehåll. Det finns redan ett förslag till betänkande om denna sak och sannolikt kommer saken att vara utklarad innan denna mandatperiod är avslutad, vilket skulle innebära att alla nödvändiga förfaranden kommer att vara fastställda när det nya parlamentet tar över under andra halvåret 1999.

Det kan tänkas bli diskussion om ytterligare bestämmelser rörande samarbetet mellan Europaparlamentet, dess ansvariga utskott och ombudsmannen, men enligt min uppfattning behövs inte några sådana. Den goda samarbetsvilja som hittills har visats har lett till positiva resultat, och alldeles säkert kommer det konstruktiva och flexibla samarbetet att fortsätta och leda till ännu bättre resultat. En sådan positiv inställning och atmosfär kan aldrig med framgång ersättas ens med de mest detaljerade och sofistikerade bestämmelser.

Avslutningsvis vill jag framföra mitt tack till gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen för deras samarbetsvilliga och konstruktiva inställning till ombudsmannens verksamhet. Därvid vill jag särskilt nämna Europaparlamentet och dess ansvariga utskott, utskottet för framställningar, för deras helhjärtade ansträngningar och aldrig sviktande stöd när det gällt att befästa Europeiska ombudsmannens ämbete så att det kan tjäna som ett stöd för unionsmedborgarna och på så sätt stärka banden mellan medborgarna, Europaunionen och dess administration.

Jacob Söderman
1998.12.31

2 KLAGOMÅL TILL OMBUDSMANNEN

Europeiska ombudsmannens viktigaste uppgift är att ta itu med administrativa missförhållanden som rör gemenskapsinstitutionernas och gemenskapsorganens verksamheter med undantag av EG-domstolen och förstainstansrätten i deras utövande av sina domstolsfunktioner. Eventuella fall av administrativa missförhållanden kommer till ombudsmannens kännedom i första hand genom klagomål som inges av unionsmedborgare. Ombudsmannen har också möjlighet att företa undersökningar på eget initiativ.

Alla unionsmedborgare och medborgare från tredje land som bor i en medlemsstat kan inge klagomål till ombudsmannen. Företag, sammanslutningar eller andra organ med säte i unionen kan också klaga. Klagomålen kan inges antingen direkt till ombudsmannen eller genom en ledamot av Europaparlamentet.

Klagomål till ombudsmannen handläggs offentligt om inte den klagande begär konfidentiell behandling. Det är viktigt att ombudsmannen utövar sin verksamhet på ett sätt som medger största möjliga insyn med tanke både på att medborgarna skall kunna följa och förstå hans arbete och på att han bör föregå med gott exempel.

Under 1998 behandlade ombudsmannen 1 617 ärenden. 1 372 var nya klagomål som inkommit under 1998. Av dessa hade 1 237 sånts in direkt av enskilda medborgare, 63 kom från sammanslutningar och 60 från företag. 9 klagomål förmedlades av ledamöter av Europaparlamentet. 244 ärenden överfördes från 1997. Ombudsmannen inledde dessutom 1 undersökning på eget initiativ.

Som nämnades redan i ombudsmannens rapport för 1995 har en överenskommelse träffats mellan utskottet för framställningar och ombudsmannen om ömsesidig överföring av klagomål och framställningar då så bedöms lämpligt. Med sökandenas medgivande överfördes under 1998 3 framställningar till ombudsmannen för handläggning som klagomål. 10 klagomål överfördes med de klagandes medgivande till Europaparlamentet för handläggning som framställningar. Dessutom rekommenderade ombudsmannen den klagande att lämna in en framställning till Europaparlamentet i 80 fall. (Se bilaga A, Statistik).

2.1 DEN RÄTTSLIGA GRUNDEN FÖR OMBUDSMANNENS ARBETE

Ombudsmannens arbete utförs i enlighet med artikel 138e i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, den europeiska ombudsmannens stadga¹ och de genomförandebestämmelser som ombudsmannen fastställt i enlighet med artikel 14 i stadgan. Texten i genomförandebestämmelserna har offentliggjorts på alla de officiella språken på ombuds-

¹ Europaparlamentets beslut 94/262 av den 9 mars 1994 om regler och allmänna villkor för ombudsmannens ämbetsutövning. EGT L 113, 4.5.1994, s. 15.

mannens hemsida (<http://www.euro-ombudsman.eu.int>). Den kan också erhållas från ombudsmannens sekreteriat.

Genomförandebestämmelserna behandlar ombudsmannainstitutionens interna verksamhet. Eftersom det emellertid rör sig om ett dokument som skall vara begripligt och användbart för medborgarna innehåller det även en del saker som redan står i ombudsmannens stadga och som rör andra institutioner och organ.

Artikel 13 i genomförandebestämmelserna innehåller de regler som gäller för offentlig tillgång till handlingar som finns hos Europeiska ombudsmannen.

Europaparlamentets arbetsordning innehåller ett antal bestämmelser (artikel 159-161) om parlamentets förhållande till ombudsmannen. I juli 1998 antog parlamentet ändringar av artikel 161 som hade föreslagits av dess utskott för arbetsordningen (föredragande Brian Crowley).¹ Ett förslag till betänkande med förslag till ytterligare en ändring av artikel 161 är under utarbetande av utskottet för arbetsordningen (föredragande Johannes Voggenhuber). Den föreslagna ändringen skall klargöra att ett och samma utskott (i praktiken utskottet för framställningar) skall ansvara för behandlingen av ombudsmannens årsrapport och särskilda rapporter.

2.2 DEN EUROPEISKA OMBUDSMANNENS ÄMBETSOMRÅDE

Alla klagomål som inges till ombudsmannen registreras och mottagandet bekräftas. I den skriftliga bekräftelsen upplyses klaganden om förfarandet vid behandlingen av hans eller hennes klagomål och namnet på och telefonnumret till den jurist som handlägger ärendet. Nästa steg utgörs av en undersökning av huruvida klagomålet ligger inom ombudsmannens ämbetsområde.

Ombudsmannens ämbetsområde är fastställt i artikel 138e i EG-fördraget. Han har befogenhet att från varje unionsmedborgare och från varje fysisk eller juridisk person som är bosatt i eller har sitt säte i en medlemsstat ta emot klagomål om administrativa missförhållanden vid gemenskapens institutioner och organ med undantag av EG-domstolen och förstainstansrätten då dessa utövar sina domstolsfunktioner. Ett klagomål faller därför utanför ämbetsområdet om

- 1 den klagande inte är en person som är berättigad att inkomma med klagomål,
- 2 klagomålet inte avser en gemenskapsinstitution eller ett gemenskapsorgan,
- 3 klagomålet avser EG-domstolen eller förstainstansrätten i deras utövande av sina domstolsfunktioner, *eller*
- 4 om det inte gäller ett eventuellt administrativt missförhållande.

¹ A4-0416/97 (EGT 1998 C 292/116).

Vem har rätt att klaga ?

I april 1998 ingav "Föreningen för personer med fast egendom som förstatligats", som har sitt säte i Rumänien, ett klagomål till ombudsmannen.

Klagomålet gällde en rumänsk lag om återlämnande av fast egendom som hade förstatligats under den kommunistiska regimen. Enligt klagandens uppfattning legaliserade denna lag förstatligandet i stor utsträckning och stod därför i strid både med den rumänska grundlagen och med Europakonventionen om mänskliga rättigheter, vilken ratificerades av Rumänien år 1994. Klaganden ville att ombudsmannen skulle uppmana de rumänska myndigheterna att göra ändringar i den omstridda lagen för att ge utrymme för ett mer omfattande återlämnande av egendom.

Ombudsmannen meddelade den förening som ingett klagomålet att detta föll utanför hans ämbetsområde eftersom föreningen inte hade sitt säte i någon medlemsstat inom EU.

Eftersom Europarådet redan hade antagit en resolution i den fråga klagomålet tog upp, vilket den klagande var medveten om, föreföll det inte nödvändigt att informera den klagande om möjligheten att ta kontakt med Europakommissionen för mänskliga rättigheter.

Anmärkning: I sådana fall då ett klagomål inges av en klagande som inte är berättigad att inkomma med klagomål har ombudsmannen möjlighet att behandla saken som en undersökning på eget initiativ. I just detta fall kunde någon undersökning på eget initiativ inte komma i fråga eftersom det här inte rörde sig om något eventuellt administrativt missförhållande vid någon av gemenskapens institutioner eller organ. (Klagomål 398/98/HL)

Exempel på ett klagomål som inte var riktat mot en gemenskapsinstitution eller ett gemenskapsorgan

I februari 1998 klagade D, en tjänsteman vid Technical Centre for Agricultural and Rural Cooperation (CTA), till ombudsmannen över att hans anställningsavtal med centret hade sagts upp. Klaganden framhöll att han inte längre hade förtroende för centrets personalkommitté, och han ville därför framför allt få upplysning av ombudsmannen om hur han rättsligt skulle gå till väga.

Ombudsmannen fann att klagomålet föll utanför hans ämbetsområde, eftersom det inte avsåg någon gemenskapsinstitution eller något gemenskapsorgan (artikel 2.1 i stadgan). CTA inrättades inom ramen för Lomékonventionen om AVS (länderna i Afrika, Västindien och Stilla havet) - EG. Detta är ett internationellt avtal som regleras av AVS-EG:s ambassadörskommitté (se artikel 53 i den fjärde Lomékonventionen). Ombudsmannen meddelade D detta. (Klagomål 218/98/OV)

När utövar EG-domstolen och förstainstansrätten "sina domstolsfunktioner" ?

Enligt artikel 138e.1 i EG-fördraget har ombudsmannen befogenhet att ta emot klagomål om missförhållanden i gemenskapsinstitutionernas och gemenskapsorganens verksamheter *"med undantag av EG-domstolen och förstainstansrätten då dessa utövar sina domstolsfunktioner."*

I februari 1997 överlämnade ledamoten av Europaparlamentet Hartmut Nassauer till ombudsmannen ett klagomål från L vilken påstod att det sätt på vilket registraturen vid EG-domstolen och förstainstansrätten hade behandlat hans begäran om tillgång till de akter som hörde till förfaranden som han hade inlett vid domstolarna hade inneburit ett administrativt missförhållande. L hävdade att registratures verksamhet är av administrativ art och att dess beslut därför inte är beslut av domstolarna i deras utövande av sina domstolsfunktioner. Vidare hävdade han att varje medborgares tillgång till sina egna akter vid EG-domstolen är en grundläggande rättighet som är inskriven i de nationella grundlagarna och Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna, och att bristande respekt för denna rättighet utgör en överträdelse av medlemsstaternas nationella grundlagar och i synnerhet av artikel 103 i den tyska grundlagen.

Frågan huruvida ett sådant klagomål berör EG-domstolen och förstainstansrätten i deras utövande av sina domstolsfunktioner är en fråga om tolkningen av gemenskapsrätten, och därvid är EG-domstolen högsta auktoritet.

Som svar på ombudsmannens förfrågan i detta ärende förklarade ordförandena i EG-domstolen och förstainstansrätten att domstolarna utövar sina domstolsfunktioner när de behandlar framställningar om tillgång till akter i målen. Följaktligen kunde ombudsmannen inte fortsätta sin undersökning av eventuella administrativa missförhållanden i detta ärende. Ombudsmannen avslutade därför ärendet. (*Klagomål 126/97/VK*)

2.2.1 "ADMINISTRATIVT MISSFÖRHÅLLANDE"

I ombudsmannens årsrapport för 1995 ingick en långt ifrån uttömmande lista med en del exempel på administrativa missförhållanden. Efter en uppmaning av Europaparlamentet att ge en tydlig definition av begreppet angav ombudsmannen i årsrapporten för 1997 följande definition:

Administrativa missförhållanden föreligger när ett offentligt organ underlåter att agera i enlighet med en regel eller princip som är bindande för det.

Vid behandlingen av årsrapporten för 1997 ansåg Europaparlamentet att denna definition tillsammans med de ytterligare förklaringar som gavs i årsrapporten ger en god föreställning om vad som ligger inom ombudsman-

nens ansvarsområde. Parlamentet antog i enlighet med Newmans förslag från utskottet för framställningar¹ en resolution i vilken definitionen välkomnades.

För att kunna tillämpa denna definition krävs det att man kan fastställa vilka bestämmelser och principer som är bindande. Vad som i hög grad skulle bidra till att konkretisera bestämmelserna och principerna vore regler för god förvaltningssed.

2.2.2 REGLER FÖR GOD FÖRVALTNINGSSSED

Regler för god förvaltningssed skulle vara till stor nytta för de anställda vid gemenskapens institutioner och organ när de behandlar framställningar eller klagomål från medborgare. Om reglerna dessutom är lättillgänglig för allmänheten (t.ex. i form av ett beslut som offentliggörs i *EGT*) skulle medborgarna få veta sina rättigheter och vilket bemötande de har rätt att förvänta sig.

Under de senaste åren har det varit en allmän strävan både inom medlemsstaterna och inom internationella organisationer att utforma regler och checklistor för god förvaltningssed. Ombudsmannen syftar t.ex. på OECD-rådets rekommendation av den 23 april 1998 om en förbättrad etik inom offentliga organ. År 1993 publicerade The International Ombudsman Institute en praktisk checklista för korrekt förvaltning. I medlemsstaternas lagstiftning uppmärksammade ombudsmannen ett nytt franskt lagförslag om förbättring av förhållandet mellan förvaltningarna och allmänheten,² en checklista för administrativ etik som år 1996 utformades av den irländske ombudsmannen samt viss förvaltningslagstiftning (Belgien, Danmark, Finland, Portugal).

När det gäller gemenskapens institutioner och organ känner ombudsmannen bara till det initiativ som tagits av kommissionen. I december 1997 skickade kommissionens generalsekreterare ett första utkast till en *uppförandekodex för kommissionens tjänstemän vid deras kontakter med allmänheten* till ombudsmannen. I januari 1998 skickade ombudsmannen sina kommentarer till utkastets innehåll och form och försåg kommissionen med nationella exempel på regler för god förvaltningssed.

Enligt artikel C i Fördraget om Europeiska unionen har unionsmedborgarna rätt att förvänta sig en konsekvent handläggning, vilket förutsätter att godtyckliga skillnader mellan institutionerna och organen när det gäller förekomsten av regler och allmänhetens möjligheter att få tillgång till dem bör undvikas.

Ombudsmannen inledde därför i november 1998 på eget initiativ en undersökning av om det vid de olika gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen fanns några regler för god förvaltningssed för tjänstemännen i deras kontakter med allmänheten, och om den i så fall var

¹ A4-0258/98 (EGT 1998 C 292/168).

² Projet de loi relatif aux droits des citoyens dans leurs relations avec les administrations, Assemblée Nationale, 1997-1998, nr 900.

offentlig. Han bad de olika institutionerna, organen och decentraliserade enheterna att meddela honom huruvida de redan hade antagit eller var villiga att anta regler för sina tjänstemän för god förvaltningssed i kontakterna med allmänheten, och om dessa regler var lätt tillgänglig för medborgarna.

Vad gäller innehållet av reglerna för god förvaltningssed konstaterade ombudsmannen att dessa skulle kunna innehålla allmänna, principiella regler gällande både sakförhållanden och formella förfaranden. Beträffande *materiella principer* kan reglerna omfatta t.ex. krav på att

- gällande rätt och fastställda bestämmelser och förfaranden skall tillämpas (principen om lagenlighet),
- diskriminering skall undvikas (principen om likabehandling),
- åtgärder som vidtas skall stå i rimlig proportion till det eftersträlvade syftet (proportionalitetsprincipen),
- maktmissbruk skall undvikas,
- objektivitet och opartiskhet skall vara säkerställda (inbegripet förbyggande av jäv),
- berättigade förväntningar skall respekteras (rättssäkerhetsprincipen),
- ett klanderfritt uppträdande skall iakttagas,
- agerandet skall vara konsekvent.

Beträffande *procesuella principer* kan reglerna omfatta t.ex. krav på att

- brev skall besvaras på medborgarens språk (jfr artikel 8d i EG-fördraget i dess lydelse enligt Amsterdamfördraget),
- mottagandet skall bekräftas, med uppgift om handläggarens namn och telefonnummer om svar ej kan lämnas omgående,
- brev och akter skall vidarebefordras till behörig enhet,
- rätten att höras och att yttra sig innan beslut fattas skall respekteras (rätten till försvar),
- svar skall lämnas resp. beslut fattas inom rimlig tid (inbegripet beslut som går den sökande emot),
- alla relevanta synpunkter skall beaktas och alla irrelevanta skall lämnas utan avseende,
- motivering skall lämnas för alla beslut (i enskilda ärenden), i synnerhet för negativa beslut,
- berörda personer skall meddelas om beslutet,
- besvärshänvisning skall lämnas vid alla negativa beslut i enskilda ärenden,
- diariet och arkiv skall skötas på ändamålsenligt sätt.

Reglerna kan också innehålla vissa krav på hur *det direkta umgänget med medborgarna* skall vara utformat, som t.ex. att tjänstemännen skall

- lämna tydliga och begripliga upplysningar och korrekta råd,
- genomföra telefonsamtal på ett korrekt sätt,
- uppträda hövligt,
- be om ursäkt för begångna fel och misstag,

- se till att reglerna kommer till allmänhetens kännedom (genom att dela ut en broschyr om den till medborgarna).

Denna undersökning på eget initiativ har ställts till 19 av gemenskapens institutioner och organ, som skall lämna sina svar till ombudsmannen före den 28 februari 1999.

2.3 DEN FRIA RÖRLIGHETEN OCH OMBUDSMANNENS ÄMBETSOMRÅDE

Ombudsmannen har fått ta emot ett ökat antal klagomål om de svårigheter som många medborgare har mött när de utnyttjat sin rätt att röra sig fritt över unionens inre gränser. De problem som oftast påtalats rör förekomsten av gränskontroller, svårigheter att få etablera sig i en annan medlemsstat och där bedriva ekonomisk verksamhet, problem med att få uppehållstillstånd för studerande, pensionärer och personer utan arbete samt tillämpning av rutiner som är diskriminerande på grund av nationalitet. Dessa problem vållar förvirring och besvikelse bland medborgarna.

Några exempel på klagomål under 1998 avseende den fria rörligheten

Inresa och vistelse

K är en tysk medborgare som klagade över att han inte fick tillräckligt stöd från de tyska myndigheterna när han ville flytta från Tyskland till Irland. (*Klagomål 295/98/VK*)

Klaganden uppger att han är en tysk medborgare, bosatt i Frankrike, som inte kan få något uppehållstillstånd eftersom de franska myndigheterna hävdar att han inte har styrkt att han verkligen bor i landet. (*Klagomål 420/98/ADB*)

VR bor i Tyskland och hennes make i Italien. Hon klagar över att hon, hennes vänner och släktingar varje gång de vill besöka hennes make måste anmäla detta till polisen. (*Klagomål 512/98/ADB*)

Studier och anställning

FC, som är fransk medborgare, klagade över att hennes dotter, som bedrev studier i Nederländerna, utsatts för diskriminering. I egenskap av utlänning erbjöds hon inte samma förmåner som nederländska studenter, t.ex. fria resor med allmänna färdmedel, och hon hade placerats i ett speciellt socialförsäkringsprogram. (*Klagomål 869/98/ADB*)

Klaganden är en fransk medborgare med behörighet som grundskollärare i Belgien. Efter att ha flyttat tillbaka till Frankrike tilläts klaganden bara arbeta i tre år vid privata skolor och med ett kontrakt som måste förnyas varje år. För att få tillstånd att arbeta som alla andra franska lärare

krävdes att klaganden avlade ett prov och blev statsanställd och dessutom gick på en kurs i ett år. (*Klagomål 5/98/XD*)

Klaganden är en nederländsk dietist som ville bedriva verksamhet i Frankrike men kunde inte få sitt utbildningsbevis erkänt. Både det franska arbetsministeriet och utbildningsministeriet förklarade att de inte hade befogenhet att behandla ärendet. (*Klagomål 121/98/OV*)

S är utbildad och erfaren sjukgymnast. Hon erbjöds anställning i Förenade kungariket under förutsättning att hon kunde få sitt spanska examensbevis erkänt. The Council for Professions Supplementary to Medicine i Förenade kungariket vägrade erkänna hennes utbildningsbevis med hänvisning till att det föreligger stora skillnader mellan Förenade kungariket och Spanien när det gäller just detta yrke. (*Klagomål 298/98/XD*)

Beskattning och administrativa formaliteter

P är en finsk medborgare som har arbetat i Sverige. Han klagar över att hans svenska pension beskattas både i Sverige och Finland. (*Klagomål 97/98/BB*)

Klaganden flyttade från Tyskland till Nederländerna. Han påstår att han för att få sin bil registrerad i Nederländerna var tvungen att lämna in alla papper som hörde till bilen liksom bilens nummerplåtar till de nederländska myndigheterna. Han klagar över att detta förfarande tog flera veckor, och att han under den tiden inte kunde använda bilen. (*Klagomål 291/98/VK*)

CA är en portugisisk medborgare som har arbetat i Frankrike. Efter att ha blivit friställd beslutade han att flytta tillbaka till Portugal och uppbåra arbetslöshetsersättning där. Han klagade över de stora svårigheter han haft att få ut de franska handlingar som behövdes. (*Klagomål 393/98/ADB*)

A, som är spansk medborgare, har arbetat i Frankrike och Schweiz. Efter att år 1996 ha blivit friställd beslutade han återvända till Spanien tillsammans med sina föräldrar. För att omfattas av socialförsäkringsförmånerna i Spanien anmodades han uppvisa ett formulär (E 301) som bara den som haft sin senaste anställning i en medlemsstat i unionen kan få. (*Klagomål 436/98/ADB*)

Hinder för utövandet av personers rätt till fri rörlighet beror ofta på att nationella, regionala eller lokala förvaltningar genomför och tillämpar gemenskapsrätten på ett felaktigt sätt.

När ombudsmannen satte sig in i de problem som dessa klagomål avslöjar och sökte efter tänkbara lösningar på dem drog han nytta av det arbete som under senare år har utförts av andra gemenskapsinstitutioner. Särskilt intressanta är de förslag som framförts av "högnivågruppen för personers fria rörlighet"¹ - en expertgrupp som tillsattes av kommissionen i januari 1996 - och det betänkande över dessa förslag som Europaparlamentet

¹ Rapport från högnivågruppen för personers fria rörlighet, ordförande Simone Veil. Överlämnad till kommissionen den 18 mars 1997 (C4-181/97).

utarbetat.¹ Ombudsmannens erfarenheter ger stöd åt slutsatser av den art som högnivågruppen och parlamentsbetänkandet har kommit fram till.

Ombudsmannen kan inte inleda någon undersökning av klagomål mot medlemsstaternas nationella, regionala eller lokala förvaltningar eftersom det i artikel 2.1 i stadgan föreskrivs:

"Inom ramarna för (...) fördragen skall ombudsmannen bidra till upptäckten av fel och försummelser i samband med verksamheten inom gemenskapens institutioner och organ (...) Handlingar som företas av någon annan myndighet eller person kan inte vara föremål för klagan hos ombudsmannen".

I enlighet med denna bestämmelse har ombudsmannen tvingats förklara att flertalet av de inkomna klagomålen avseende personers fria rörlighet inom unionen faller utanför hans ämbetsområde.

Ombudsmannen har dock i praktiken rått de klagande att framföra sina klagomål till någon annan institution som har möjlighet att behandla fall av underlåtenhet från medlemsstaternas sida att följa gemenskapsrätten. Ibland har klagomålet vidarebefordrats direkt till någon sådan institution, under förutsättning att klaganden förklarat sig införstådd med detta. Beroende på vad klagomålet gäller och hur det på bästa sätt kan få en lösning har ombudsmannen överlämnat ärendet till andra gemenskapsinstitutioner såsom kommissionen, i dess egenskap av övervakare av fördraget, eller Europaparlamentets utskott för framställningar. I vissa fall har ärendena överlämnats till motsvarande organ i medlemsstaterna, t.ex. nationella och regionala ombudsmän.

Detta sätt att ta itu med problemen har inte alltid varit helt tillfredsställande eftersom de vanligtvis kräver snabba och samordnade insatser både av gemenskapen och på nationell nivå. Gemenskapsinstitutionerna saknar i allmänhet både resurser och möjligheter att ta itu med problem som uppstått i enstaka fall till följd av administrativa beslut, och de nationella organens möjligheter är vanligen begränsade när det gäller svåra övervakanden av gemenskapsrättslig art.

Det vore önskvärt att nya mekanismer utformades som på ett bättre sätt kunde hantera dessa problem och som skulle göra det möjligt för gemenskapen och de nationella organen att i samverkan nå snabba lösningar på enskilda problem. I det avseendet delar ombudsmannen den av högnivågruppen framförda uppfattningen att *"en korrekt tillämpning av rätten till fri rörlighet förutsätter medverkan av alla berörda instanser"*.² Detta inbegriper, vilket också framhålls i rapporten, både Europeiska ombudsmannen och nationella ombudsmän.

¹ Betänkande av Schaffner över rapporten från högnivågruppen för personers fria rörlighet, ordförande Simone Veil. Utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter och inrikesfrågor, den 19 mars 1998 (A4-0108/98)

² Rapport från högnivågruppen för personers fria rörlighet, s. 80-83.

Ett närmare samarbete mellan Europeiska ombudsmannen och motsvarande organ i medlemsstaterna, vare sig det är på nationell, regional eller lokal nivå, skulle underlätta ett ökat informationsutbyte beträffande speciella problem i samband med personers fria rörlighet i Europa och i sista hand utgöra ett effektivare tryck på de ansvariga administrativa myndigheterna. I detta samarbete skulle även kommissionen och Europaparlamentets utskott för framställningar kunna ingå.

Det förefaller också vara nödvändigt att närmare precisera de rättigheter som gemenskapsrätten ger - inte minst vad rätten till fri rörlighet för personer egentligen innebär - och vilka medel som står till buds för att värna om dem. Det vore önskvärt att varje enskild medborgare på ett enkelt sätt kunde få veta vilka medel som finns för att tillvarata de rättigheter man tillerkänts i egenskap av unionsmedborgare. Eventuellt skulle rentav en ny bestämmelse i fördraget kunna komma i fråga.

Ombudsmannen avser att fullfölja sin genomgång av dessa klagomål rörande personers fria rörlighet i unionen och att vaksamt följa utvecklingen på området, för att längre fram presentera mera preciserade förslag.

2.4 KLAGOMÅLS TILLÅTLIGHET

Ett klagomål som faller inom ombudsmannens ämbetsområde måste uppfylla ytterligare villkor för tillåtlighet innan ombudsmannen kan inleda en undersökning. De kriterier som anges i stadgan är att

- 1 det skall framgå av klagomålet vem som klagat och över vad (artikel 2.3 i stadgan),
- 2 ombudsmannen får inte ingripa i mål som är anhängiga vid domstol eller ifrågasätta domstolsavgöranden (artikel 1.3),
- 3 klagomålet skall göras inom två år från den dag då omständigheterna på vilka det grundar sig blev kända av klaganden (artikel 2.4),
- 4 klagomålet måste ha föregåtts av lämpliga hänvändelser till de berörda institutionerna eller organen (artikel 2.4),
- 5 vid klagomål som rör arbetsförhållanden mellan gemenskapens institutioner och organ och deras tjänstemän och övriga anställda måste först alla andra möjligheter att framföra interna administrativa önskemål och klagomål ha uttömts (artikel 2.8).

Exempel på ett klagomål som är otillåtet på grund av domstolsförfarande

Advokaten S skrev i februari 1998 till ombudsmannen angående rättsliga förfaranden som inletts av ett företag PO som han företrädde. PO hade i mars 1997 klagat hos kommissionen över en föreslagen sammanslagning mellan två andra företag. Kommissionen vägrade att inleda en undersökning av sammanslagningen. PO väckte talan vid förstainstansrätten för att få lagenligheten av denna vägran prövad.

S begärde att ombudsmannen skulle

- (i) ingripa i förfarandet vid förstainstansrätten,
- (ii) undersöka om kommissionen hade handlat korrekt då den vägrade att undersöka PO:s klagomål.

Beträffande den första begäran föreskrivs i artikel 1.3 i ombudsmannens stadga att *"ombudsmannen får inte ingripa i mål som är anhängiga vid domstol ..."*

Beträffande den andra begäran föreskrivs i artikel 138e i EG-fördraget att ombudsmannen kan företa undersökningar: *"dock inte om de påstådda förhållandena är eller har varit föremål för ett domstolsförfarande."*

Ombudsmannen meddelade därför S att han inte kunde ingripa i förfarandet vid förstainstansrätten och inte heller företa någon undersökning av huruvida kommissionen hade handlat inkorrekt när den behandlade PO:s klagomål. (*Klagomål 223/98/IJH*)

2.5 SKÅL FÖR UNDERSÖKNINGAR

Ombudsmannen får ta upp klagomål som omfattas av hans ämbetsområde och som uppfyller villkoren för tillåtlighet. Enligt artikel 138e har han rätt att "genomföra de undersökningar som han finner berättigade". I vissa fall kanske det inte föreligger tillräckliga skäl för ombudsmannen att inleda en undersökning även om klagomålet tekniskt sett är tillåtligt. Om ett klagomål redan har behandlats som en framställning av Europaparlamentets utskott för framställningar anser ombudsmannen vanligen att det inte finns något skäl för honom att inleda en undersökning, såvida inte nya fakta har framkommit.

Exempel på ett klagomål som inte föranlett någon undersökning

Tjänstemannen B vid kommissionen klagade i februari 1998 till ombudsmannen över att kommissionen inte hade inlett ett överträdelseförfarande mot Frankrike som följd av hennes klagomål i vilket hon hade påstått att de franska socialförsäkringsmyndigheterna hade vägrat ersätta kostnaderna för en tre månaders konvalescens som hennes far hade tillbringat i Belgien. Enligt klaganden stod denna vägran i strid med föreskrifterna i förordning 1408/71.

Det framgick av de handlingar som klaganden hade lämnat in att kommissionen hade beslutat att skjuta upp undersökningen av B:s klagomål med tanke på att den avvaktade två domar från EG-domstolen (målen C-120/95 och 160/96) som skulle ge svar på frågan om det förhandsbesked som föreskrivs i artikel 22 i förordning 1408/71 och på vilket svar även utgången av B:s klagomål berodde.

Det framgick av klagomålet att kommissionen hade påbörjat granskningen av detta, att den hade begärt att få information från de franska myndigheterna och att den utförligt hade informerat klaganden om de rättsliga frågor som väckts av hennes klagomål. Kommissionen hade beslutat att skjuta upp sin undersökning tills EG-domstolen hade meddelat dom. Därför beslutade ombudsmannen att det inte fanns något skäl för honom att undersöka klagomålet, vilket meddelades B. (*Klagomål 283/98/OV*)

2.6 GRANSKNING AV KLAGOMÅLEN

Av de 3 693 klagomål som registrerats sedan ombudsmannens verksamhet började kom 15 procent från Frankrike, 13 procent från Tyskland, 14 procent från Spanien, 11 procent från Förenade kungariket och 12 procent från Italien. (En fullständig förteckning över klagomålens geografiska ursprung redovisas i bilaga A, Statistik).

Förfarandet med granskning av klagomålen för att fastställa om de ligger inom ombudsmannens ämbetsområde, uppfyller villkoren för tillåtlighet och kan grunda en undersökning genomfördes under 1998 i 93 procent av fallen. 31 procent av de granskade klagomålen befanns ligga inom ombudsmannens ämbetsområde. Av dessa uppfyllde 212 fall villkoren för tillåtlighet, men i 42 av fallen föreföll det saknas grund för en undersökning. Undersökningar inleddes alltså i 170 fall.

Flertalet fall som ledde till en undersökning var riktade mot kommissionen (75 procent). Eftersom kommissionen är det gemenskapsorgan som fattar de flesta beslut som direkt berör medborgarna är det helt naturligt att det är den som oftast är föremål för medborgarnas klagomål. 27 klagomål var riktade mot Europaparlamentet och 7 mot Europeiska unionens råd.

De vanligaste typerna av påstått administrativt missförhållande var brist på insyn (69 fall), diskriminering (21 fall), bristfälligt förfarande eller underlåtenhet att respektera rätten till försvar (25 fall), orättvisa eller maktmissbruk (29 fall), försening som kunnat undvikas (17 fall), försummelse (38 fall), underlåtenhet att uppfylla en skyldighet, dvs. underlåtenhet från kommissionens sida att fullgöra sin uppgift som övervakare av fördraget gentemot medlemsstaterna (11 fall) samt felaktig rättstillämpning (7 fall).

2.7 RÅD ATT KONTAKTA ANDRA INSTANSER SAMT ÖVERFÖRINGAR

Om ett klagomål inte ligger inom ämbetsområdet eller om det inte är tillåtligt försöker ombudsmannen alltid ge den klagande råd om vart denne kan vända sig för att få hjälp av en annan instans. Om möjligt överför ombudsmannen själv, med den klagandes tillåtelse, klagomålet direkt till någon behörig annan instans - under förutsättning att det förefaller finnas grund för klagomålet.

Under 1998 gavs råd i 600 fall varav de flesta rörde frågor om gemenskapsrätten. I 259 fall råddes den klagande att inge sitt klagomål till en nationell eller regional ombudsman eller liknande organ. Med den klagandes medgivande överlämnades 7 klagomål direkt till en nationell ombudsman. 80 klagande tillrättades att inge en framställning till Europaparlamentet och ytterligare 10 överlämnades med klagandenas medgivande till Europaparlamentet för behandling som framställningar. I 154 fall blev rådet att ta kontakt med kommissionen. Däribland ingår ett antal fall där ett klagomål mot kommissionen förklarats otillåtet på grund av att man inte först hade vänt sig direkt till kommissionen på administrativ väg, vilket hade varit det korrekta sättet. I 107 fall tillrättades klaganden att ta kontakt med andra organ.

2.8 BESLUT EFTER EN UNDERSÖKNING AV OMBUDSMANNEN

När ombudsmannen beslutar sig för att inleda en undersökning av ett klagomål börjar han med att skicka klagomålet med alla eventuella bilagor för yttrande till den gemenskapsinstitution eller det gemenskapsorgan som berörs. När han har fått yttrandet skickar han det till klaganden för kommentarer. Som framgår av avsnitt 2.10 nedan kan ombudsmannen inte ta någon hänsyn till upplysningar som lämnas av endera parten utan att den andra parten har beretts tillfälle att kommentera dem.

I en del fall vidtar institutionen eller organet själv åtgärder för att lösa problemet till den klagandes belåtenhet. Om det av yttrandet och kommentarerna framgår att så blivit fallet avslutas ärendet som ett "fall som lösts av institutionen". I vissa andra fall drar klaganden tillbaka sitt klagomål och ärendet avslutas av den anledningen.

Om klagomålet varken löses av institutionen eller dras tillbaka av klaganden fortsätter ombudsmannen sina undersökningar. Om det vid undersökningarna inte påträffas något administrativt missförhållande meddelas klaganden och institutionen eller organet om detta och ärendet avslutas.

Om ombudsmannen vid sina undersökningar påträffar något administrativt missförhållande försöker han om möjligt åstadkomma en vänskaplig förlikning som avhjälper detta på ett för den klagande tillfredsställande sätt. Vid ett möte i Strasbourg den 21 oktober 1997 enades ombudsmannen och kommissionens generalsekreterare Carlo Trojan om att ett informellt möte i vissa fall där kommissionen var berörd kunde vara ett lämpligt sätt att åstadkomma en vänskaplig förlikning. Under år 1998 ägde ett sådant möte rum och det ledde till en vänskaplig förlikning.

Om en vänskaplig förlikning inte är möjlig att åstadkomma eller om försöken att åstadkomma en sådan misslyckas avslutas ärendet antingen med en kritisk anmärkning från ombudsmannen mot institutionen eller organet i fråga eller genom att ombudsmannen formellt fastslår det administrativa missförhållandet och fattar beslut med förslag till rekommendationer.

En kritisk anmärkning anses tillräcklig i sådana fall där det administrativa missförhållandet inte tycks ha några allmänna återverkningar och där inga fortsatta åtgärder från ombudsmannens sida förefaller nödvändiga.

I sådana ärenden där det förefaller nödvändigt att ombudsmannen vidtar fortsatta åtgärder (dvs. vid allvarigare administrativa missförhållanden eller i fall med allmänna återverkningar) fattar ombudsmannen ett beslut med förslag till rekommendationer till institutionen eller organet i fråga. I enlighet med artikel 3.6 i ombudsmannens stadga skall då institutionen eller organet inom tre månader sända ett detaljerat yttrande till ombudsmannen. Det detaljerade yttrandet kan bestå i att man godtar ombudsmannens beslut och redogör för vilka åtgärder man vidtagit för att följa rekommendationerna.

Om en gemenskapsinstitution eller ett gemenskapsorgan underlåter att på ett tillfredsställande sätt besvara ett förslag till rekommendation föreskrivs i artikel 3.7 att ombudsmannen skall sända en rapport till Europaparlamentet och till institutionen eller organet i fråga. Rapporten får innehålla rekommendationer. Denna möjlighet som ombudsmannen har att lämna en sådan särskild rapport till parlamentet är av oskattbart värde för hans arbete. Vissa nationella ombudsmän har fått kämpa länge för att få motsvarande möjligheter. Därför bör särskilda rapporter inte lämnas alltför ofta utan bara i samband med viktiga angelägenheter där parlamentet kan ingripa för att stödja ombudsmannen i enlighet med hans stadga.

Ombudsmannens första särskilda rapport, som lämnades den 15 december 1997, avsåg ombudsmannens undersökning på eget initiativ av allmänhetens tillgång till handlingar. Rapporten behandlades vid parlamentets plenarsession i juli 1998 med utgångspunkt från ett betänkande från utskottet för framställningar (*föredragande* Astrid Thors).¹

Under år 1998 inledde ombudsmannen 171 undersökningar varav 170 i anslutning till klagomål och 1 på eget initiativ.

51 ärenden löstes av institutionerna eller organen själva. (Som framgår av avsnitt 2.9 nedan har under 1998 vissa ärenden som tidigare klassificerats på annat sätt nu hänförts till denna kategori). I 96 av ärendena fann ombudsmannen inte något administrativt missförhållande vid sin undersökning.

En kritisk anmärkning riktades till institutionen i 29 fall. I 4 fall åstadkoms en vänskaplig förlikning. Förslag till rekommendation lämnades till berörda institutioner och organ i ett fall. (För närmare uppgifter, se bilaga A, Statistik).

¹ A4-0265/98 (EGT 1998 C 292/170).

2.9 KLAGOMÅL RÖRANDE UNDERLÅTENHET ATT BESVARA KORRESPONDENS

En vanlig typ av klagomål är den som rör underlåtenhet att besvara korrespondens. Redan kort efter det att ombudsmannen hade börjat sin verksamhet stod det klart att ett telefonsamtal från ombudsmannens sekretariat till den ansvariga enheten ofta ledde till att medborgaren omgående fick ett svar. I sådana fall finns det normalt ingen anledning att fortsätta undersökningen.

Tidigare brukade ombudsmannen, när hans ingripande på detta sätt ledde till att korrespondensen besvarades, meddela klaganden att det inte längre fanns någon anledning att i enlighet med artikel 138e i EG-fördraget (se avsnitt 2.5 ovan) inleda en undersökning av klagomålet. Sådana hänfördes i statistiken till årsrapporterna för både 1996 och 1997 till kategorin "ingen anledning till undersökning". I mars 1998 ändrades denna rutin efter en förfrågan av Edward Newman (*föredragande* av betänkandet över årsrapporten för 1997 från utskottet för framställningar) om vilka ärenden som klassificerades som "ingen anledning till undersökning". Man kom fram till att sådana ärenden i framtiden skulle klassificeras som "lösta av institutionen". Under år 1998 förekom 32 ärenden av sådant slag.

Klagomål rörande obesvarad korrespondens: Exempel på ärenden som lösts av institutionen

B klagade den 3 mars 1998 till ombudsmannen över att kommissionen underlåtit att besvara hans brev av den 2 december 1996 i vilket han bad om information om införandet av euron. Ombudsmannen kontaktade det ansvariga enheten vid kommissionen och begärde att man skulle svara klaganden och lämna honom de upplysningar han hade begärt. Efter detta ingripande svarade kommissionen klaganden den 18 mars 1998. Eftersom saken därmed föreföll utklarad avslutade ombudsmannen ärendet. (*Klagomål 269/98/ADB*)

I juni 1998 framförde V klagomål å länsrätten i Uusimaas vägnar över att Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer (EUR-OP) hade underlåtit att besvara två brev. Domstolen hade skrivit till EUR-OP på finska den 10 juni 1996 med en förfrågan om varför den inte hade fått 1994 års specialutgåva av EGT. Ett påminnelsebrev på engelska skickades den 14 april 1997. Något svar erhöles inte på något av breven.

Ombudsmannen tog telefonkontakt med EUR-OP och begärde att svar skulle lämnas till länsrätten i Uusimaa. Efter detta ingripande tog EUR-OP kontakt med länsrätten och skickade de delar av EGT som fattades på finska och svenska till länsrätten. Eftersom saken därmed föreföll utklarad avslutade ombudsmannen ärendet. (*Klagomål 615/98/BB*)

Naturligtvis kan inte alla klagomål om obesvarad korrespondens klaras upp på ett tillfredsställande sätt genom ett enkelt telefonsamtal. Om den ansvariga enheten vid den berörda institutionen inte kan hitta korrespondensen

eller om ingen är villig att ta ansvaret för att åstadkomma ett snabbt svar skriver ombudsmannen till chefen för den berörda institutionen och begär ett yttrande över klagomålet. Denna åtgärd vidtar ombudsmannen också om det finns skäl att anta att orsaken till den ursprungliga underlåtenheten att svara var någonting annat än ett enstaka administrativt förbiseende eller om klagomålets kärnpunkt är en anklagelse om obefogat dröjsmål med besvarandet.

2.10 VISSA FRÅGOR RÖRANDE TILLGÅNGEN TILL HANDLINGAR

Under årets lopp satte sig ombudsmannen in i ett antal olika frågor rörande tillgången till handlingar. Eftersom de gällande reglerna och principerna inte alltid förefaller vara helt bekanta för gemenskapens institutioner och organ skall detta avsnitt i rapporten ägnas åt att förklara de olika frågeställningar som kan uppstå och hur de skall behandlas i enlighet med fördraget och ombudsmannens stadga.

2.10.1 KLAGOMÅL RÖRANDE VÄGRAD TILLGÅNG TILL HANDLINGAR

Flertalet av gemenskapens institutioner och organ har regler om allmänhetens tillgång till deras handlingar. År 1993 antog kommissionen och rådet en gemensam uppförandekodex när det gäller tillgången till handlingar. De båda institutionerna antog genomförandebestämmelser till kodexen i två separata beslut.¹ Enligt en undersökning som ombudsmannen gjorde på eget initiativ år 1996 har även andra gemenskapsinstitutioner och gemenskapsorgan antagit regler om allmänhetens tillgång. Dessa regler liknar i allt väsentligt rådets och kommissionens regler.

Om en begäran om tillgång till handlingar avslås ger rådets och kommissionens regler medborgaren rätt att lämna in en bekräftande ansökan. Den medborgare som får även sin bekräftande ansökan avslagen har möjlighet att antingen klaga hos ombudsmannen eller att väcka talan vid förstainstansrätten.

Om ett klagomål inges till ombudsmannen gäller frågan huruvida avslaget utgör ett administrativt missförhållande. Vid varje undersökning är alltså frågan om den berörda institutionen har tillämpat sina regler om allmänhetens tillgång till handlingar på ett korrekt sätt och om den har agerat inom den rättsliga ramen vid utövandet av sina diskretionära befogenheter.

Under 1998 väcktes frågan om vad som skulle hända om ombudsmannen anser att en institution har tillämpat sina egna regler på ett felaktigt sätt. Det lämpliga förfarandet är att institutionen omprövar fallet och därvid tillämpar reglerna korrekt. Naturligtvis kan ombudsmannen inte beordra institutionen att göra det, inte heller kan han ogiltigförklara det tidigare beslutet. Genom att förklara sin syn på saken i en kritisk anmärkning ger han dock institutionen möjlighet att själv vidta nödvändiga åtgärder.

¹ Uppförandekodex, EGT L 340, 31.12.1993, s. 41; Rådets beslut av den 20 december 1993 om allmänhetens tillgång till rådets handlingar (EGT L 340, 31.12.1993, s. 43); Kommissionens beslut av den 8 februari 1994 om allmänhetens tillgång till kommissionens handlingar, EGT L 46, 18.12.1994, s. 58.

2.10.2 RÄTTVIST FÖRFARANDE VID OMBUDSMANNENS UNDERSÖKNINGAR

En annan fråga som väcktes under 1998 gäller de handlingar som institutionen eller organet skickar till ombudsmannen som en del av sitt yttrande över klagomålet. I vissa fall har den berörda institutionen till ombudsmannen lämnat in handlingar som innehållit upplysningar som skulle kunna vara av betydelse för ombudsmannens beslut i ärendet, men med begäran att innehållet i dessa handlingar inte skulle komma till klagandens kännedom.

I sådana fall har ombudsmannen förklarat för institutionen i fråga att det är en grundläggande princip för ett rättvist förfarande att ombudsmannens beslut i ett klagomål inte kan grundas på upplysningar från endera parten som den andra parten inte har haft möjlighet att ta ställning till. Vid beslut i ett sådant ärende kan ombudsmannen därför inte ta hänsyn till uppgifter i en handling som institutionen eller organet i fråga har lämnat in, om klaganden inte har beretts möjlighet att kommentera handlingen.

2.10.3 OMBUDSMANNENS BEFOGENHET ATT TA DEL AV AKTER

En tredje fråga som väckts under 1998 gäller ombudsmannens befogenhet att ta del av akter som finns vid gemenskapens institutioner och organ. De relevanta delarna av artikel 3.2 i ombudsmannens stadga lyder:

"Gemenskapens institutioner och organ måste förse ombudsmannen med all information som han begär av dem och ge honom tillgång till relevanta dokument. De får vägra endast om det finns vederbörligen fullgoda skäl för sekretess.

De skall ge tillgång till dokument som är hemliga enligt lag eller andra författningar, med ursprung i en medlemsstat, endast om denna medlemsstat på förhand har givit sitt samtycke.

De skall ge tillgång till andra dokument med ursprung i en medlemsstat efter att ha informerat medlemsstaten i fråga."

Den vanliga principen i medlemsstater som har en nationell ombudsman är att ombudsmannen kan ta del av alla handlingar inom administrationen, även sådana som allmänheten inte har tillgång till, om han bedömer detta vara ett nödvändigt led i en undersökning.

Denna befogenhet är av grundläggande betydelse eftersom den utgör en garanti för medborgarna att ombudsmannen kan göra en självständig kontroll av att de svar som lämnats av administrationen är korrekta och fullständiga. Så länge artikel 3.2 fortsätter att begränsa ombudsmannens tillgång till handlingar är det därför viktigt att dessa begränsningar tolkas mycket strikt och att bevisbördan ligger hos den institution som vägrar att lämna ut handlingar.

Huruvida begränsningar av ombudsmannens tillgång till akter är på sin plats i ett EU som bekänner sig till demokrati, öppenhet och insyn samt effektiv och redbar förvaltning är en fråga som de tre institutioner som arbetar med att ändra ombudsmannens stadga (Europaparlamentet, rådet och kommissionen) har att ta ställning till.

Ombudsmannens granskningsbefogenheter är naturligtvis förenade med en motsvarande tystnadsplikt. I artikel 4 i ombudsmannens stadga görs det klart att ombudsmannen och hans personal, när de tar del av administrationens handlingar, omfattas av samma tystnadsplikt som administrationen. Ombudsmannens granskning leder alltså inte till att handlingarna blir tillgängliga för klaganden eller någon annan.

Därför är det ett misstag att påstå att de regler som gemenskapens institutioner och organ har antagit för allmänhetens tillgång till handlingar kan användas för att begränsa ombudsmannens tillgång till handlingar. Detta påstående förefaller utgå från ett grundläggande missförstånd av vad ombudsmannens befogenhet att granska går ut på, nämligen att kontrollera sanningshalten och fullständigheten i administrationens svar på klagomål, inte att bereda allmänheten tillgång till berörda handlingar.

3.1 ÄRENDEN DÄR INGA ADMINISTRATIVA MISSFÖRHÅLLANDEN FÖRELEGAT

3.1.1 EUROPAPARLAMENTET

ERSÄTTNING FÖR SJUKVÅRDSKOSTNADER

Beslut i klagomål 1044/20.11.96/KP/JAM mot Europaparlamentet

KLAGOMÅLET

X framförde i november 1996 klagomål till ombudsmannen med anledning av Europaparlamentets vägran att ersätta kostnaderna för den behandling för sjukliga barn som hennes dotter genomgått.

Europaparlamentet avslag hennes begäran med hänvisning till att den medicinska kliniken i fråga "inte ansågs vara ett institut med medicinsk eller paramedicinsk kompetens". En andra begäran avslags med hänvisning till att behandlingen i fråga inte föreföll motsvara kraven på behandling av sjukliga barn.

I december 1994 vände sig klaganden utan framgång till parlamentets generalsekreterare. Generalsekreteraren angav i sitt svar att klaganden hade rätt till ersättning för de egentliga sjukvårdskostnader som uppkommit under behandlingen.

I klagomålet till ombudsmannen hävdade X att

- (i) Europaparlamentet inte hade följt det korrekta förfarandet, eftersom förvaltningskommittén för sjukförsäkringsprogrammet inte hade avgett något yttrande i ärendet,
- (ii) behandlingen borde ha betraktats som den mest lämpliga för hennes dotter,
- (iii) hennes begäran om ersättning för de egentliga sjukvårdskostnaderna hade avslagits med hänvisning till att den saknade uppgift om kostnad och datum för varje konsultation liksom om läkarnas namn och kvalifikationer.

Klaganden bad ombudsmannen att vidta nödvändiga åtgärder för att förmå Europaparlamentet att betala samtliga kostnader för behandlingen, inklusive resekostnaderna.

UNDERSÖKNINGEN

Parlamentets yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till Europaparlamentet. Parlamentet konstaterade i sitt yttrande att det normala förfarandet i ärenden av detta slag var att överklaga till förstainstansrätten.

I fråga om sakinnehållet i klagomålet innehöll yttrandet sammanfattningsvis följande punkter:

- (i) Tillsättningsmyndigheten tog när den fattade sitt beslut vederbörlig hänsyn till yttrandet från förvaltningskommittén för sjukförsäkringsprogrammet.
- (ii) Vid den utvalda kliniken behandlades vanligtvis barn under 16 år, medan klagandens dotter var 17 år när hon påbörjade sin behandling.
- (iii) X:s begäran om ersättning för enskilda sjukvårdskostnader som uppkommit under behandlingen följde inte de gällande reglerna, eftersom hennes begäran var alltför allmänt hållen och omfattade kostnader som inte kunde ersättas. Dessutom utbetalas inte ersättning för resekostnader i enlighet med gällande regler.

Klagandens kommentarer

I sina kommentarer uppgav X att hon hade beslutat att inte överklaga till förstainstansrätten.

Hon hävdade att räkningen från den medicinska kliniken var korrekt ifylld och uppgav att kostnaden för behandlingen var beräknad som en totalkostnad, i vilken kostnaderna för läkarbehandling inte kunde utläsas separat. Hon ansåg att parlamentets vägran att ersätta henne visade brist på flexibilitet och god vilja.

X hade också synpunkter på ombudsmannens handläggning av hennes klagomål. Hon ansåg att det inte var lämpligt att inleda förfarandet med att vidarebefordra klagomålet till den berörda institutionen för yttrande.

BESLUTET

1 Ombudsmannens befogenheter att företa undersökningar i ärendet

- 1.1 Europaparlamentet uppgav att det normala förfarandet i ärenden av detta slag var att vända sig till förstainstansrätten.
- 1.2 Inom fördragens konstitutionella ram är domstolen den högsta instansen för tolkning och tillämpning av gemenskapsrätten. Ombudsmannen gör dock undersökningar för att bidra till att upptäcka administrativa missförhållanden i samband med verksamheten inom gemenskapens institutioner och organ.
- 1.3 För att ett klagomål skall kunna tas upp till behandling av ombudsmannen måste det ha föregåtts av erforderliga administrativa förfaranden inom den berörda institutionen. Klagomål som rör arbetsförhållanden mellan gemenskapens institutioner och organ och deras tjänstemän och annan personal får inte inges till ombudsmannen om inte alla andra möjligheter att framföra interna administrativa önskemål och klagomål, särskilt förfarandena som avses

i artikel 90.1-2 i tjänsteföreskrifterna¹ har uttömts av den berörda personen.

- 1.4 Först när dessa interna förfaranden har uttömts har gemenskapens tjänstemän eller annan personal möjlighet att antingen överklaga till förstainstansrätten eller att klaga hos ombudsmannen.

2 Ombudsmannens förfaranden

- 2.1 Klaganden anförde i sina kommentarer att ombudsmannen inte borde ha påbörjat sin undersökning genom att vidarebefordra klagomålet till den berörda institutionen för yttrande.
- 2.2 Enligt artikel 3.1 i ombudsmannens stadga skall ombudsmannen underrätta den institution eller det organ som berörs av hans undersökning om eventuella misstänkta administrativa missförhållanden så att de kan ge honom alla relevanta upplysningar.

3 Medicinska överväganden i fråga om typen av behandling

- 3.1 Enligt avdelning XI i bilaga I till reglerna för ersättning av sjukvårdskostnader måste behandlingar på kurorter och vilohem ha bedömts som helt nödvändiga av den läkare som är ansvarig för regleringen av ersättningsanspråken.
- 3.2 I förevarande ärende kom den ansvariga läkaren efter att ha granskat ärendet fram till att behandlingen inte motsvarade de nödvändiga medicinska kraven. Ingenting tydde på att läkaren inte på ett korrekt sätt hade tillämpat de gällande kriterierna när han kom fram till denna slutsats.

4 Ersättning för kostnader

- 4.1 Även om parlamentet vägrade att betala hela kostnaden för vistelsen och behandlingen för sjuka barn gick det med på att täcka de egentliga sjukvårdskostnaderna. Parlamentet godkände dock inte den räkning som lämnats in av klaganden med hänvisning till att dessa kostnader inte var redovisade separat på räkningen utan endast angavs som en totalsumma som motsvarade den medicinska kliniken dagsavgift.
- 4.2 Enligt tillämpliga regler skall ersättning endast utbetalas för sjukvårdskostnader. Parlamentet handlade alltså på ett korrekt sätt då det krävde en separat redovisning av sjukvårdskostnaderna som ett villkor för ersättning.
- 4.3 Enligt avdelning XI i bilaga I till reglerna om ersättning för sjukvårdskostnader skall det inte utgå någon ersättning för resekostnader.

---

¹ Artikel 2.8 i stadgan för ombudsmannens ämbetsutövning.

SLUTSATSER

Mot bakgrund av resultatet av undersökningarna föreföll det inte föreligga några administrativa missförhållanden och ombudsmannen beslöt därför att avsluta ärendet.

BESTÄMMELSER OM ANSLUTNING TILL EUROPAPARLAMENTETS PENSIONSPLAN

Beslut i gemensamt behandlade klagomål 74/97/PD och 85/97/PD mot Europaparlamentet

KLAGOMÅLEN

I januari 1997 framförde parlamentsledamoten M klagomål till ombudsmannen mot Europaparlamentet och gjorde gällande att det förelåg administrativa missförhållanden i fråga om tilläggspensionsplanen för parlamentsledamöter. I januari 1997 meddelade också B, en tidigare parlamentsledamot, ombudsmannen att han anslöt sig till M:s klagomål.

Bakgrunden till klagomålen var att parlamentets presidium genom beslut av den 12 juni 1990 infört ytterligare en (frivillig) pensionsplan för ledamöterna. De bestämmelser som reglerar pensionsplanen utgör bilaga IX (tidigare bilaga X) till bestämmelserna om ersättning av omkostnader och andra ersättningar till ledamöterna. Hösten 1992 fastställdes en tidsfrist på 6 månader för att få ansluta sig till pensionsplanen. Varken M eller B anslöt sig till planen inom den tiden; de hävdade att de inte underrättats om att tidsfristen införts.

När han omvalts till Europaparlamentet 1994 fick M ansluta sig för perioden 1994-1999 men inte för föregående period. Eftersom B inte längre var parlamentsledamot kunde han inte ansöka om att få ansluta sig för perioden 1994-1999, och han tilläts inte ansluta sig för föregående period.

M tog kontakt med olika instanser inom parlamentet för att få tillstånd att ansluta sig till planen retroaktivt för perioden före 1994. Han hävdade att han inte underrättats om den tidsfrist som införts 1992 och att parlamentet hade tillämpat tidsfristen på ett orättvist och diskriminerande sätt. Ordföranden i planens pensionsfond, som också var ledamot av kvestorskollegiet, svarade den 24 juli 1995. I brevet fästes M:s uppmärksamhet på det sista datum som fastställts för att få ansluta sig till planen och han fick veta att man hade övervägt möjligheten till retroaktiva inbetalningar. Man hade emellertid beslutat att sådan retroaktivitet varken vore praktisk eller laglig. Vidare framfördes följande:

"Jag ber också att få rätta till ett misstag som Ni gjort angående kvestorskollegiets diskussion den 24 april om L. Som framgår av bifogade protokollsutdrag från det sammanträdet, rörde ärendet de franska och italienska pensionsplaner som handläggs av Europaparlamentet på uppdrag av de franska och italienska regeringarna. Det rör således bilaga III till bestämmelserna om ersättning av omkostnader och andra ersättningar snarare än bilaga X (nu bilaga IX), som ju innehåller

bestämmelserna om parlamentsledamöternas frivilliga tilläggs-pensionsplan. Dessutom gällde L:s begäran att få ut pension ur just denna pensionsplan snarare än att få ansluta sig."

Ovannämnda protokollsutdrag från kvestorskollegiets sammanträde lyder:

"... enligt bestämmelserna om pension för den franska nationalförsamlingens ledamöter, som analogt gäller för franska ledamöter av Europaparlamentet, skall ansökan om pension göras skriftligt inom sex månader från det datum då en ledamot eller tidigare ledamot blir berättigad att delta i pensionsplanen. En tidigare fransk ledamot som inte kände till denna bestämmelse hade lämnat in sin ansökan till Europaparlamentet sju månader efter det att han blev berättigad. Efter en kort överläggning beslöt kollegiet följande:

Kollegiet beviljade undantag från de gällande bestämmelserna till L:s förmån för att göra det möjligt för honom att uppbära pensionen trots att han underlåtit att ansöka inom tidsfristen på sex månader;

Kollegiet uppdrog åt administrationen att upprätta ett ändringsförslag med syfte att klargöra de tidsfrister som gäller enligt bilaga III till bestämmelserna om ersättning av omkostnader och andra ersättningar till ledamöterna".

I sina klagomål till ombudsmannen hävdade klagandena i huvudsak att

- (i) tidsfristen för att få ansluta sig till pensionsplanen inte tillkännagivits på ett korrekt sätt
- (ii) det var orättvist och diskriminerande att inte låta klagandena ansluta sig till planen med retroaktiv verkan.

UNDERSÖKNINGEN

Europaparlamentets yttrande

Klagomålen vidarebefordrades till Europaparlamentet. I sitt yttrande anförde parlamentet att det hade undersökt klagomålen på grundval av ett yttrande från sin juridiska avdelning och att det beslutat avvisa klagandenas påståenden. Parlamentet bifogade en kopia av den juridiska avdelningens yttrande.

I huvudsak innebar den juridiska avdelningens yttrande att klagandenas påståenden att de inte på ett korrekt sätt underrättats om ändringarna var utan grund. M hade fått ett skriftligt meddelande i parlamentet och till sin hemadress. Dessutom skickades protokoll om presidiets beslut till samtliga parlamentsledamöter, som dessutom hade ytterligare sex månader på sig att ansluta sig till pensionsplanen efter sitt återval. Vad gällde B hade det inte kommit in något till den juridiska avdelningen som visade att han inte varit medveten om den tidsfrist som gällde för att få ansluta sig till planen. Det hade inte heller kommit in något till den juridiska avdelningen som visade att B hade anhållit om att få ansluta sig till planen före kvestorskollegiets ifrågasatta beslut eller presidiets ändringar av bestämmelserna.

I fråga om beslutet av den 28 oktober om att fastställa en tidsfrist på sex månader ansåg den juridiska avdelningen att kollegiet var skyldigt att respektera en allmän bestämmelse som det själv hade fastställt. Att förfara på något annat sätt skulle innebära en överträdelse av principen om lika behandling. Följaktligen hade deltagande nekats alla ledamöter som ansökte efter den 15 december 1992, med ett undantag. Detta undantag var emellertid av särskild art. Det hade grundats på en överenskommelse inom kvestorskollegiet och gjorts innan frågan kom upp om att begränsa deltagande i pensionsplanen mitt under en parlamentsperiod. I det aktuella ärendet kunde det därför inte tillämpas som ett generellt undantag.

Slutligen framförde den juridiska avdelningen följande tre skäl till slutsatsen att det ifrågasatta beslutet inte var godtyckligt:

- (1) *att säkerställa en sund ekonomisk förvaltning och återupprätta en ekonomisk balans i pensionsfonden, som enligt en rapport från Coopers & Lybrand av den 4 augusti 1992 var bristfällig vid detta tillfälle;*
- (2) *att ge revisorerna tillfälle att genomföra tillförlitliga räkenskapskontroller, vilket krävs inom den ekonomiska förvaltningen, och att göra det möjligt för den budgetansvariga myndigheten att ta fram mera detaljerade budgetprognoser;*
- (3) *att inte diskriminera de ledamöter som hade anslutit sig till planen när den infördes och vilkas ekonomiska situation faktiskt skulle bli mindre förmånlig än "de nya medlemmarnas", vilka skulle kunna göra retroaktiva inbetalningar.*

Klagandenas kommentarer

I sina kommentarer vidhöll klagandena sina klagomål.

BESLUTET

1 Anklagelsen om att tidsfristen för att få ansluta sig till pensionsplanen inte var korrekt tillkännagiven

- 1.1 Det förefaller inte finnas några bestämmelser som reglerar vad som skall anses vara korrekt tillkännagivande till parlamentsledamöterna. Framför allt så innehåller inte Europaparlamentets arbetsordning några relevanta bestämmelser.
- 1.2 Med hänsyn till artikel 173 i fördraget och artiklarna 90 och 91 i tjänsteföreskrifterna har gemenskapsdomstolarna fastställt att tillkännagivandet av en åtgärd normalt äger rum när meddelande om åtgärden lämnas till adressaten och han har möjlighet att ta del av det.¹ Domstolarna har också fastställt att bevisbördan i fråga om

¹ Se bl.a. dom av den 9 juni 1994 i mål T-94/92, *X mot kommissionen*, Rec. 1994 personaldelen, s. II-481, dom av den 20 mars 1991 i mål T-1/90, *Casarego mot kommissionen*, Rec. 1991, s. II-143, dom av den 13 juli 1989 i mål 58/88, *Olbrechts mot kommissionen*, Rec. 1989, s. 2643 och dom av den 11 maj 1989 i förenade målen 193/87 och 194/87, *Maurissen och Union Syndicate mot revisionsrätten*, Rec. 1989, s. 1045.

tillkännagivande vilar på administrationen. Denna rättspraxis tycks dock inte kunna överföras till det aktuella ärendet. Rättspraxis gäller enskilda förfaranden som på ett negativt sätt påverkar adressaten och där det är ytterst viktigt att exakt kunna fastställa när tillkännagivandet ägde rum för att kunna beräkna den tidsfrist inom vilken rättsligt förfarande kan tillgripas. Det aktuella fallet gäller att lämna allmän information om ett erbjudande, som det står adressaten fritt att utnyttja. Om adressaten ansöker och hans ansökan avslås, så är det på grundval av detta avslag som tidsfristen för att vidta rättsliga åtgärder skall tillämpas.¹

- 1.3 När det gäller gemenskapsinstitutionernas administrativa förfaranden förefaller allmänna meddelanden ofta användas för att informera funktionärerna om förmåner som de kan behöva ansöka om.²
- 1.4 Mot denna bakgrund måste man dra slutsatsen att frågan om korrekt information till parlamentsledamöterna ligger inom parlamentets befogenheter i den interna organisationen. När det utövar sina befogenheter skall parlamentet enligt gemenskapsdomstolarnas rättspraxis handla i enlighet med god förvaltningssed.³ Frågan är således om parlamentet gjort detta.

Det framgick att parlamentet i detta ärende via det interna distributionssystemet skickat ett meddelande till ledamöterna om den tidsfrist som införts i pensionsplanen. För att ytterligare säkerställa att informationen nådde fram till ledamöterna skickade parlamentet det också med vanlig post till varje ledamots hemadress. Alltså hade den enskilde ledamoten minst två möjligheter att få kännedom om den tidsfrist som införts. Detta föreföll inte utgöra något administrativt missförhållande.

2 Orättvis och diskriminerande behandling

- 2.1 Frågan huruvida avslaget på klagandenas anhållan om att få ansluta sig till planen med retroaktiv verkan var orättvist och diskriminerande föreföll ha två aspekter. Den första är om det var orättvist att bestämmelsen generellt inte medgav anslutning med retroaktiv verkan. Den andra är om man i klagandenas fall borde ha medgett ett undantag från tidsfristen för att få ansluta sig till pensionsplanen. I detta avseende föreföll både klagandena och parlamentet anse att det i deras fall skulle medföra att de fick ansluta sig med retroaktiv verkan om man gick med på ett undantag från tidsfristen. Det var alltså utan tvekan så, att om den

¹ Enligt fastställd praxis inom gemenskapsdomstolarna kan enstaka åtgärder som påverkar enskilda ledamöters ekonomiska situation bli föremål för rättslig prövning, dom av den 23 mars 1993 i mål C-314/91, *Weber mot parlamentet*, Rec. 1993, s. I-1093.

² Se exempelvis kommissionens kommentarer till ombudsmannen om de gemensamt behandlade klagomålen 669/17.6.96/ND/L/VK, 670/27.6.96/KM/L/VK och 679/1.7.96/CS/L/VK som återges i ombudsmannens årsrapport 1997, s. 118, och kommissionens plädering i mål 159/86, *Canteris mot kommissionen*, dom av den 22 september 1988, Rec. 1988, s. 4859.

³ Se dom av den 30 april 1996 i mål C-58/94, *Nederländerna, med stöd av parlamentet, mot rådet, med stöd av kommissionen och Frankrike*, REG 1996, s. I-2169, punkt 37.

första aspekten av frågan besvarades med att det borde finnas en allmän möjlighet att ansluta sig med retroaktiv verkan, så blev den andra aspekten överflödig.

- 2.2 När det gällde den första frågan var klagandena och parlamentet överens om att bestämmelserna inte medgav att man kunde ansluta sig till planen retroaktivt. Frågan var således om det var rättvist att parlamentet inte hade infört en sådan bestämmelse. Det framgick att parlamentet inte hade gjort detta med hänsyn till sund ekonomisk förvaltning av planen. Det bör vidare noteras att parlamentet inte hade behövt införa planen överhuvudtaget. Alltså måste parlamentet också ha rätt att av nämnda skäl besluta om begränsningar i planen.

Ombudsmannen fann därför att det faktum, att parlamentet inte hade infört en generell möjlighet att ansluta sig till planen med retroaktiv verkan, inte innebar något administrativt missförhållande.

- 2.3 När det gällde frågan om man i klagandenas fall borde ha medgett ett undantag från tidsfristen för att få ansluta sig till planen, kunde undersökningen delas upp i olika delar. För det första måste man pröva om vågran att medge ett undantag från tidsfristen var orättvis och därefter om den var diskriminerande.
- 2.4 I fråga om rättvisa bör det för det första framhållas att bestämmelserna om pensionsplanen inte medger att man kan bortse från tidsfristen med hänvisning till jämlikhet. Den relevanta bestämmelsen anger helt enkelt att ledamöterna har en "maximal tidsfrist på sex månader efter det att de valts eller omvalts" för att ansluta sig till planen.
- 2.5 I avsaknad av en uttrycklig bestämmelse om att man kan medge undantag från tidsfristen, var frågan om det i gemenskapsrätten finns någon allmän princip om att av jämlikhetsskäl bortse från tidsfrister. Det förefaller inte finnas någon sådan allmän princip.
- 2.6 Mot denna bakgrund och med hänsyn till parlamentets hänvisning till principen om sund ekonomisk förvaltning kunde det inte anses orättvist att tidsfristen tillämpades strikt när det gällde klagandena.
- 2.7 I fråga om anklagelsen om diskriminering bör det erinras om att principen om lika behandling innebär att lika situationer behandlas lika och att olika situationer inte behandlas lika.
- 2.8 Det anfördes att en annan parlamentsledamot hade tillåtit att ansluta sig till planen trots att tidsfristen hade löpt ut. Av parlamentets yttrande framgick att denna ledamot innan tidsfristen infördes hade försäkrats om att hon kunde ansluta sig till planen. Hennes situation var således inte densamma som i detta ärende.

- 2.9 För det andra anfördes det att parlamentet i fråga om ålderspensionsplanen – planen i bilaga III – i ett fall hade bortsett från tidsfristen, dvs. i det fall som nämns i ovan citerade brev av den 24 juli 1995. Det bör här noteras att denna anhållan framfördes en månad efter det att den aktuella tidsfristen hade löpt ut, att den gällde en annan plan i ett annat ekonomiskt sammanhang och att anhållan gällde rätten till en pension som den berörda ledamoten redan hade bidragit till. Av den ändring av bestämmelserna, som administrationen anmodats föreslå genom kvestorskollegiets citerade protokoll, framgick vidare att ansökningar som inkommer utanför tidsfristen inte har någon retroaktiv verkan. Situationen föreföll alltså vara annorlunda än i detta ärende.
- 2.10 Följaktligen föreföll inte principen om lika behandling att ha överträtts. Frågan om huruvida principen om lika behandling hade överträtts är emellertid en rättslig fråga och det bör därför erinras om att EG-domstolen är den högsta myndigheten när det gäller innebörden i och tolkningen av gemenskapsrätten.

Mot bakgrund av ombudsmannens undersökningar i detta klagomål föreföll det inte föreligga några administrativa missförhållanden från Europaparlamentets sida och ombudsmannen beslutade därför att avsluta ärendet.

3.1.2 EUROPEISKA UNIONENS RÅD

GRANSKNING FÖR ATT KONTROLLERA SKÄLEN TILL VÅGRAD TILLGÅNG TILL HANDLINGAR

Beslut i klagomål 1087/10.12.96/STATEWATCH/UK/IJH mot rådet

KLAGOMÅLET

Klagomålet gäller fyra ansökningar om handlingar som klaganden ställde till rådet i juli och augusti 1996. Hans ansökningar gjordes i enlighet med rådets beslut om allmänhetens tillgång till rådets handlingar¹ (nedan kallat "beslut 93/731").

Den 30 juli 1996 begärde han kopior av 71 rapporter som hade behandlats vid K4-kommitténs sammanträden i september, oktober och november 1994. Den 31 juli 1996 begärde han sex handlingar från 1992 och 1993. Den 13 augusti 1996 skickade han två brev till rådet. I det första begärde han en kopia på en enda rapport från 1992. I det andra begärde han kopior på 26 rapporter som hade behandlats vid sammanträdet den 4 juni 1996 i rådet (justitie- och inrikesministrarna) i Luxemburg, av vilka 23 var från 1996 och tre var av tidigare datum.

Den 26 september 1996 svarade rådets generalsekretariat klaganden. I svaret angavs att hans ansökningar "*i detta hänseende är upprepade ansökningar som även gäller ett mycket stort antal handlingar*" och att

¹ Rådets beslut 93/731/EG av den 20 december 1993, EGT L 340, 31.12.1993, s. 43.

generalsekretariatet hade funnit en rimlig lösning i enlighet med artikel 3.2 i beslut 93/731 genom att endast behandla handlingarna från 1996 (dvs. 23 av de 26 handlingar som efterfrågades i det andra brevet av den 13 augusti 1996). Generalsekretariatet lät klaganden få ut 16 av de 23 handlingarna, men vägrade honom tillgång till de sju övriga.

Den 10 oktober 1996 gjorde klaganden en bekräftande ansökning om alla handlingar som han hade vägrats tillgång till. I sitt svar av den 20 november 1996 vidhöll rådets presidium sitt ursprungliga beslut om att tillämpa en "rimlig lösning" och behandlade därför endast de sju handlingarna från 1996.

I fråga om dessa sju handlingar angav rådet att det noggrant hade vägt klagandens intresse av att försöka få tillgång till handlingarna mot rådets intresse av att behålla sekretessen för sina överläggningar och att det senare intresset vägde tyngre än det förra. Presidiet gav följande förtydligande upplysningar:

"Handlingarna 7574/96, 6982/2/96 och 7753/96 innehåller detaljerade nationella ståndpunkter i fråga om en konvention om yttre gränser, en rekommendation om lagstridigt anställande av medborgare i tredje land samt en konvention om utlämning. Dessa frågor diskuteras fortfarande eller har antagits helt nyligen.

Handlingarna 7717/1/96 och 7718/1/96 innehåller detaljerade nationella ståndpunkter om budgeten för Europols narkotikaenhet och Europols datasystem.

Slutligen innehåller handlingarna 7788/96 och 7791/96 hänvisningar till yttranden från rådets rättsavdelning om den rättsliga tolkningen av Europolkonventionen samt kommentarer som gjorts av vissa delegationer i denna fråga."

I sitt klagomål till ombudsmannen hävdade klaganden att rådets behandling av hans ansökningar om tillgång till handlingarna var otillbörlig och möjligen olaglig.

UNDERSÖKNINGEN

Rådets yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till rådet tillsammans med fem andra klagomål från samma klagande. I mars 1997 skickade rådet ett svar i vilket det ifrågasatte ombudsmannens behörighet att behandla klagomålen. Den 15 april 1997 bekräftade ombudsmannen i ett brev till rådet sitt ursprungliga beslut att klagomålen låg inom hans mandat och förnyade sin begäran om ett yttrande om klagomålen sakinhåll.

Den 20 juni 1997 uppfyllde rådet ombudsmannens begäran. När det gäller tillämpningen av en "rimlig lösning" anmärkte rådet att dess yttrande i ett annat klagomål av samma klagande (1053/25.11.96/STATEWATCH/UK/IJH) även kunde tillämpas i detta ärende.

Klagandens kommentarer

I sina kommentarer hävdade klaganden att

- rådet inte hade rätt att tillämpa en "rimlig lösning" på hans fyra ansökningar om handlingar,
- rådet inte har rätt att vägra honom tillgång till handlingarna på grundval av att dessa nyligen har antagits eller att de innehåller medlemsstaternas synpunkter.

Ombudsmannens granskning av handlingarna

Ombudsmannen ansåg det vara nödvändigt att granska de sju handlingar till vilka rådet hade vägrat tillgång i enlighet med artikel 4.2 i beslut 93/731.

Ombudsmannen informerade klaganden om denna granskning som i enlighet med artikel 4.1 i ombudsmannens stadga inte kunde innebära överlämnande till klaganden av själva handlingarna eller några uppgifter i dem.

Granskningen ägde rum i rådets Justus Lipsius-byggnad i Bryssel den 2 oktober 1998. Förutom att ge tillgång till handlingarna erbjöd sig rådet att om så önskades låta ombudsmannen få kopior av dessa. Efter granskningen av handlingarna, ansåg ombudsmannen att det inte behövdes några kopior.

BESLUTET

1 Frågan om jurisdiktion

- 1.1 Rådets ifrågasättande av ombudsmannens behörighet föreföll grundas på två påståenden:
  - (a) Ombudsmannens behörighet omfattar inte åtgärder som har vidtagits av rådet i fråga om samarbete på området för rättsliga och inrikes frågor ("tredje pelaren") och
  - (b) klagomålets sakinnehåll rör åtgärder som har vidtagits av rådet i enlighet med tredje pelaren.
- 1.2 Ombudsmannens beslut att han kan handlägga klagomålen grundar sig på hans åsikt att det andra påståendet är felaktigt. Därför behöver han inte ta ställning till det första påståendet.
- 1.3 Klagomålets sakinnehåll gäller rådets svar på ansökningar om tillgång till handlingar. Ansökningarna gjordes i enlighet med beslut 93/731 och behandlades av rådet i enlighet med detta. Beslut 93/731 fattades i enlighet med artikel 151 i EG-fördraget. I sin dom i *Nederländerna mot rådet*¹ bekräftade EG-domstolen att beslutet har rättslig verkan gentemot tredje part i sin egenskap av gemenskapsrätt.

¹ Mål C-58/94, Rec. 1996, I-2169.

- 1.4 Beslutet tolkades och tillämpades av förstainstansrätten i *Carvel och Guardian Newspapers mot rådet*¹ ett mål som också gällde tillgång till handlingar som rörde tredje pelaren. Mot bakgrund av begränsningarna i EG-domstolens jurisdiktion i enlighet med artikel L i fördraget om Europeiska unionen skulle inte förstainstansrätten ha haft jurisdiktion vad gäller denna del av *Carvel*-målet, om frågan om tillgång till handlingar som rör tredje pelaren i sig var en fråga om tredje pelaren.
- 1.5 Av det ovannämnda förefaller det som om den korrekta tolkningen och tillämpningen av beslut 93/731 om allmänhetens tillgång till handlingar är en gemenskapsrättslig fråga och inte en fråga om tredje pelaren, även om de berörda handlingarna rör åtgärder i enlighet med tredje pelaren. Ombudsmannen informerade rådet om detta beslut den 15 april 1997. (*Anm.: I sin dom av den 17 juni 1998 avslog förstainstansrätten av liknande skäl rådets invändning mot domstolens jurisdiktion i målet Tidningen Journalisten.*)²

2 Tillämpningen av en "rimlig lösning"

- 2.1 Klaganden hävdade att artikel 3.2 i beslut 93/731 inte ger rådet rätt att tillämpa en "rimlig lösning" på han fyra ansökningar om handlingar.
- 2.2 Som rådet noterade i sitt yttrande är frågan i denna del av klagomålet densamma som den som togs upp i ett annat klagomål av samma klagande, 1053/25.11.96/STATEWATCH/UK/IJH. Ombudsmannens beslut av den 28 juli 1998 i det ovannämnda ärendet är också tillämpligt på det aktuella ärendet.
- 2.3 Om man tillämpar det ovan nämnda beslutet, särskilt när det gäller betydelsen av uttrycken "*upprepade ansökningar*" och "*mycket omfattande handlingar*", står det klart att rådet inte hade rätt att tillämpa en "rimlig lösning" i enlighet med artikel 3.2 i beslut 93/731 på de fyra ansökningarna om handlingar i detta ärende.

3 Vägrad tillgång i enlighet med artikel 4.2

- 3.1 Rådet vägrade klaganden tillgång till sju handlingar i enlighet med artikel 4.2 i beslut 93/731, vilken lyder som följer:

"Tillgång till rådets handlingar får vägras för att skydda den sekretess som gäller för rådets överläggningar."

I enlighet med fast rättspraxis kräver tillämpningen av denna bestämmelse att rådet uppfyller sin skyldighet att rättvist väga å ena sidan medborgarens intresse av att få tillgång till handlingarna och å andra sidan sitt eget intresse av att behålla sekretessen vid sina överläggningar.

¹ Mål T-194/94, Rec. 1995, II-2765.

² Svenska Journalistförbundet (*Tidningen Journalisten*) mot rådet, dom av den 17 juni 1998, (se punkterna 70- 87 i domen).

- 3.2 Klaganden hävdar att när rådet tillämpar artikel 4.2 har det inte rätt att vägra tillgång till handlingar på grundval av att dessa nyligen har antagits eller att de innehåller medlemsstaternas synpunkter. Ombudsmannen känner inte till någon rättsregel eller rättsprincip som kan kräva av rådet att det när det väger intressena i enlighet med artikel 4.2 utesluter någon av dessa faktorer i sina överväganden.
- 3.3 Ombudsmannens granskning av handlingarna bekräftade att innehållet i de berörda handlingarna motsvarar de skäl som rådet har angett.
- 3.4 Det förefaller därför inte föreligga något administrativt missförhållande vid rådet när det gäller denna del av ärendet.

SLUTSATSER

När det gäller rådets tillämpning av en "rimlig lösning" gäller ombudsmannens kritiska anmärkning i fråga om 1053/25.11.96/STATEWATCH/UK/IJH (beslut av den 28 juli 1998) även för klagandens ansökningar om handlingar i det aktuella ärendet.

När det gäller den vägrade tillgången till sju handlingar i enlighet med artikel 4.2 i beslut 93/731 förefaller det mot bakgrund av ombudsmannens undersökningar inte föreligga något administrativt missförhållande vid rådet.

Därför avslutade ombudsmannen ärendet.

3.1.3 EUROPEISKA KOMMISSIONEN

KONKURRENS: SVAR PÅ SKRIVELSE - OMBUDSMANNENS BEHÖRIGHET

Beslut i klagomål 449/96/20.2.96/HKC/PD mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

I februari 1996 klagade HKC, en dansk advokatbyrå, som ombud för LF, ett danskt fackförbund, till ombudsmannen. Klagomålet gällde kommissionens beslut att bevilja undantag från konkurrensreglerna för ett alliansavtal mellan två flygbolag, vars anställda var medlemmar i LF. Enligt klagandens mening skulle avtalet medföra förlorade arbetstillfällen för LF-medlemmarna. Enligt LF var kommissionen skyldig att beakta sysselsättningseffekterna när den övervägde att bevilja undantag från konkurrensreglerna. Klagomålet avsåg också det faktum att LF:s kommentarer, som inlämnats efter anmodan från kommissionen i enlighet med den tillämpliga undantagsförordningen, varken bekräftades eller besvarades.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. I sitt yttrande anförde kommissionen att ombudsmannen inte var behörig att bedöma om sysselsättningseffekter skulle beaktas när undantag från konkurrensreglerna beviljas, eftersom ärendet gällde påstådd underlåtenhet att tillämpa lagen och inte administrativa missförhållanden. Kommissionen hävdade vidare att den inte var skyldig att besvara kommentarer som tredje part, t.ex. LF, anmodats att avge, eftersom kommentarerna snarast var avsedda att vara till hjälp för kommissionen vid dess granskning av ärendet.

Klagandens kommentarer

I sina kommentarer vidhöll klaganden sitt klagomål och ansåg att ombudsmannen var behörig att behandla alla aspekter av ärendet.

BESLUTET

- 1 Ombudsmannen ansåg sig behörig att behandla frågan om huruvida kommissionen var skyldig att beakta sysselsättningseffekterna, när den övervägde att bevilja undantag från konkurrensreglerna. Ytterligare kommentarer om detta överlämnades till kommissionens ordförande i ett brev, vars innehåll sammanfattas i avsnittet nedan om ytterligare kommentarer.
- 2 I sakfrågan ansåg ombudsmannen att det mot bakgrund av de tillämpliga bestämmelserna och EG-domstolens rättspraxis inte föreföll finnas någon skyldighet för kommissionen att beakta sådana effekter.
- 3 Vad avsåg kommissionens underlåtenhet att bekräfta och besvara LF:s kommentarer, noterade ombudsmannen att den tillämpliga förordningen inte innehöll någon sådan skyldighet. Genom att anmoda tredje part att inkomma med synpunkter, som var avsedda att bistå kommissionen i dess granskning av ärendet, hade kommissionen emellertid skapat en situation där medborgarna rimligtvis förväntade sig en reaktion: i synnerhet i detta fall där LF hade intresse av beslutet i och med att dess medlemmar möjligen skulle komma att påverkas av det. Kommissionens underlåtenhet att svara LF utgjorde därför ett administrativt missförhållande.

Eftersom denna aspekt av ärendet berörde förfaranden som hade att göra med vissa tidigare händelser, var det inte lämpligt att försöka åstadkomma en vänskaplig förlikning och ombudsmannen avslutade därför ärendet.

YTTERLIGARE KOMMENTARER

I ett brev till kommissionens ordförande, vilket bifogades beslutet, gjorde ombudsmannen sammanfattningsvis ytterligare följande anmärkningar:

Kommissionen är alltid välkommen att ge sina synpunkter på huruvida ett klagomål skall betraktas som tillåtligt, samtidigt som den erkänner att det är ombudsmannen som avgör frågan. I detta ärende skall emellertid ett grundläggande missförstånd rättas till. Den enhet som ansvarade för att utarbete förslag till kommissionens svar till ombudsmannen i detta ärende förefaller ha utgått ifrån att "felaktig tillämpning av lagen" inte kan utgöra "administrativa missförhållanden". Sanningen är den motsatta: det kan aldrig vara god förvaltnings sed att underlåta att agera i enlighet med lagen. Ombudsmannens första och viktigaste uppgift, när han genomför undersökningar rörande möjliga fall av administrativa missförhållanden i förfärandena inom kommissionens institutioner eller organ, är att fastställa om den berörda institutionen har agerat i enlighet med lagen. När ombudsmannen fullgör denna uppgift är han alltid medveten om att EG-domstolen är den överordnade myndigheten när det gäller gemenskapsrättens innehåll och tolkning.

I andra ärenden där klaganden uttryckligen väckt frågan om tolkning eller tillämpning av lagen har kommissionen avgett ett yttrande, som har vidarebefordrats till klaganden. Det är naturligt att kommissionen agerar på detta sätt och ombudsmannen förutsätter att den kommer att fortsätta att göra detta. Ombudsmannaämbetet upprättades för att främja relationerna mellan gemenskapens institutioner och organ och de europeiska medborgarna. Detta är omöjligt om en institution inte yttrar sig om alla frågor som tas upp av en klagande. I de ärenden då en institution förklarar att den handlat korrekt i enlighet med de regler och principer som styr den, nöjer sig medborgaren ibland med förklaringen, eller har åtminstone fått en större förståelse för institutionens agerande. Mera allmänt sett har kommissionen, när den skall avge ett yttrande, alltid nytta av att förklara sin ståndpunkt beträffande de rättsliga aspekterna av ett ärende, så att dess synpunkter kan beaktas i ombudsmannens undersökning.

Ombudsmannen avslutade med att be kommissionens ordförande att se till att de ansvariga tjänsteenheter inom kommissionen beaktar dessa anmärkningar när de förbereder kommissionens svar till ombudsmannen.

KOMMISSIONÄRERS LÖNER: BEGÄRAN OM INFORMATION

Beslut i klagomål 586/3.5.96/MCA/ES/JMA mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

Som företrädare för "Asociación Amigos de Benalmádena" framförde A i april 1996 ett klagomål till ombudsmannen rörande underlåtenhet från Europeiska kommissionens sida att besvara föreningens begäran om information om två kommissionsledamöters löner och andra förmåner under 1993 och 1994.

Klaganden anförde att kommissionen hade underlåtit att besvara två tidigare brev som sänts till dess kontor i Madrid den 17 oktober respektive den 17 december 1995. I dessa brev begärde hon upplysningar om inkomst (lön och andra ersättningar) under 1993 och 1994 för de spanska ledamöterna av kommissionen vid den tidpunkten, Marín och Matutes.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. I sitt yttrande framförde kommissionen en ursäkt för sin underlåtenhet att besvara de ursprungliga breven och påpekade att kommissionärers löner i samtliga fall regleras av förordning nr 422/67/EEG, 5/67/EURATOM av den 25 juli 1967, ändrad vid flera tillfällen.

Vad gäller omkostnader för uppdrag och resor angav den att det totala belopp som betalas till samtliga kommissionärer för detta slags omkostnader var 1 300 000 ecu år 1994. Kommissionärerna har dessutom rätt till ersättning för representationskostnader, där ifrågavarande belopp var 341 000 ecu 1993 och 335 000 ecu år 1994.

Slutligen framhöll kommissionen att alla dessa kostnader är föremål för intern ekonomisk kontroll av institutionen själv och även för extern kontroll av revisionsrätten.

Klagandens kommentarer

I sina kommentarer framhöll A att hennes begäran fortfarande var obesvarad. Enligt hennes mening hade kommissionen enbart hänvisat till en förordning som var okänd för henne. I yttrandet hade också hänvisats till ett totalbelopp på 1 300 000 ecu, som utbetalats för samtliga kommissionärers omkostnader, men utan att visa på något som rörde de två kommissionärer som angavs i hennes begäran.

OMBUDSMANNENS FÖRSÖK ATT ÅSTADKOMMA EN VÄNSKAPLIG FÖRLIKNING

I enlighet med artikel 3.5 i stadgan och i avsikt att försöka åstadkomma en vänskaplig förlikning i ärendet skrev ombudsmannen till kommissionen igen. Han hänvisade till att det svar som institutionen hade lämnat fortfarande var otillfredsställande för klaganden.

Han antydde också att kommissionens svar måste betraktas mot bakgrund av Europeiska unionens åtaganden i fråga om insyn och allmänhetens tillgång till information. Med hänsyn till dessa principer föreslog han att en tillfredsställande lösning kunde uppnås om kommissionen, efter att ha vägt de olika intressena mot varandra, kunde lämna tydligare och mer preciserad information så att det kunde avgöras vilken information som kunde lämnas ut.

I sitt svar angav kommissionen att den hade sökt finna en avvägning mellan behovet av insyn och behovet att skydda privatlivet. För att nå denna kompromiss hade den lämnat information om löner och andra ersättningar som rör hela kommissionen, snarare än sådana som gäller särskilt för två av dess ledamöter.

Därefter framhöll kommissionen att dess ledamöters löner och övriga ersättningar senast fastställdes av rådet i december 1996 och förklarade hur

de beräknades. Vad avser representationskostnader ersätts de efter det att en faktura har upprättats. De ersätts upp till högst 11 347 ecu per år (för den kommissionär som ansvarar för utrikes frågor är beloppet 17 023 ecu). Tjänstemän som måste göra tjänsteresor uppbär ersättning för resekostnader och dagtraktamenten som beräknas med hänsyn till förhållandena i det land där uppdraget genomförs.

Kommissionens svar vidarebefordrades till klaganden med anhållan om att hon skulle beakta det förslag till lösning som kommissionen lämnade. I sitt svar uttryckte klaganden sin tillfredsställelse över Europeiska ombudsmannens ansträngningar att åstadkomma en vänskaplig förlikning i detta ärende. Icke desto mindre ansåg hon att kommissionen inte hade besvarat hennes frågor klart och preciserat. Enligt hennes mening är kontrollen av offentliga utgifter ett överordnat mål som borde tillmätas större vikt än rätten till skydd av privatlivet.

BESLUTET

1 Rätt att erhålla information från gemenskapen

Den begäran om information som lämnades av klaganden till kommissionen i hennes brev av den 17 oktober och den 17 december 1995 väcker frågor om alla gemenskapsmedborgares rätt att informeras om viktiga aspekter av kommissionens administrativa arbete.

För att kunna bedöma de rättsliga aspekterna av denna begäran måste man utgå från Europeiska unionens åtagande att ge bättre insyn och iakttäta större offentlig öppenhet när det gäller gemenskapsinstitutionernas och organens arbete. Detta åtagande uttrycks i slutakten till fördraget om den Europeiska unionen som innehåller deklaration 17 om rätten att få tillgång till information. På likartat sätt bekräftades detta åter i ett antal rådsmöten, t.ex. i Birmingham och Edinburgh.

För närvarande finns det endast bestämmelser om att verka för att allmänheten skall få bättre tillgång till information när det gäller tillgång till handlingar. Vad avser kommissionen antogs meddelandet till rådet, Europaparlamentet och Ekonomiska och sociala kommittén om öppenhet i gemenskapen den 2 juni 1993¹ och mot bakgrund av de riktlinjer som angavs i texten antog den beslut 94/90/EKSG/EG/EURATOM² om allmänhetens tillgång till kommissionens handlingar. I avsaknad av mera generella regler om allmän information, skulle de nu gällande reglerna om tillgång till handlingar kunna vara en lämplig ersättning, när man skall avgöra ärenden där medborgarna begär information från institutionerna.

¹ EGT C 166, 17.6.1993, s.4.

² EGT L 046, 18.2.1994, s.58.

2 Konflikt mellan insyn och rätten till skydd av privatlivet

Kommissionen har i sina kommentarer fastslagit att särskild information om enskilda kommissionsledamöters löner och andra förmåner, huvudsakligen reseersättningar, skulle kunna inkräkta på deras rätt till skydd av privatlivet. Följaktligen rör den information som institutionen offentliggjort i detta fall endast kommissionen i sin helhet.

Att offentligt lämna ut information skulle kunna kollidera med andra viktiga värderingar, såsom rätten till skydd av privatlivet. I samband med kommissionens beslut om allmänhetens tillgång till kommissionens handlingar anses skyddet av individen eller privatlivet innebära ett obligatoriskt undantag, som utgör ett hinder mot att röja innehållet i handlingar som begärs utlämnade från institutionen. I sin tolkning av denna bestämmelse har förstainstansrätten fastslagit att: "[...] *kommissionen är skyldig att vägra tillgång till en handling som omfattas av något av de undantag som ingår i den första kategorin, när detta förhållande har bevisats*".¹ Med beaktande av omständigheterna i det aktuella ärendet anser ombudsmannen inte att kommissionen bröt mot principerna om god förvaltnings sed när den endast lämnade ut information om kommissionen som helhet.

3 Underlåtenhet att besvara brev

Kommissionen medgav att den underlåtit att snabbt behandla den begäran om information som klaganden sänt till dess Madridkontor. Institutionen har emellertid lämnat en förklaring till det långa dröjsmålet och framfört sin ursäkt. Eftersom ett svar också har lämnats, fanns det ingen anledning för ombudsmannen att vidare behandla denna del av ärendet.

4 Kontroll av offentliga utgifter

Enligt klagandens mening utgjorde kommissionens underlåtenhet att besvara hennes frågor om löner och andra förmåner för de två kommissionärerna ett bevis på bristande kontroll över detta slags utgifter.

Alla kommissionens konton, inklusive personal- och driftskostnader, kontrolleras periodvis av revisionsrätten. Såsom anges i artikel 188c i fördraget skall detta organ "pröva om samtliga inkomster och utgifter varit lagliga och korrekta och om den ekonomiska förvaltningen har varit sund".

Europeiska ombudsmannen fastslog att det i revisionsrättens rapporter från 1993 och 1994² inte fanns något som visade att oegentligheter skulle ha förekommit när det gäller löner och andra förmåner som kommissionsledamöterna uppburit under dessa perioder.

Mot bakgrund av dessa undersökningsresultat föreföll inga administrativa missförhållanden föreligga och ombudsmannen avslutade därför ärendet.

¹ Mål T-105/95, *WWF UK mot Kommissionen*; 1997; Reg. II-0313 punkt 58

² EGT C 327, 24.11.94, s. 1.
EGT C 303, 14.11.95, s. 1.

BESKATTNING AV IMPORTERADE BEGAGNADE BILAR I DANMARK

Beslut i klagomål 764/9.7.96/TH/DK/PD mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

H, som är dansk medborgare, framställde ett klagomål till Europeiska ombudsmannen i juli 1996 med anledning av kommissionens handläggning och bedömning av ett klagomål i vilket han påstått att Danmark underlåtit att uppfylla sina förpliktelser enligt gemenskapsrätten.

H angav i sitt klagomål att han i flera år haft en korrespondens med kommissionen om beräkningen av mervärdesskatt på begagnade bilar som importerats till Danmark från en annan medlemsstat (nedan kallade begagnade importbilar). Han gjorde gällande att de svar han fått från kommissionen inte var korrekta. Det framgick av bilagorna till klagomålet att denna korrespondens också avsåg de danska registreringsavgifterna för begagnade importbilar. Ombudsmannen bad därför kommissionen att ta upp båda frågorna i sitt yttrande över klagomålet.

Vad gällde orsaken till klagandens missnöje beträffande mervärdesskatten framkom det att han ansåg att de danska mervärdesskattebestämmelserna för begagnade importbilar var diskriminerande för danska bilhandlare som han själv. Han framhöll att de danska bestämmelserna innebar att en privatperson bosatt i Danmark kan importera en begagnad bil från Tyskland utan att behöva betala mervärdesskatt i Danmark, om bilen beskattats i Tyskland på bilhandlarnas vinstmarginal. Däremot måste den danska handlare som importerar samma bil betala dansk mervärdesskatt på det fulla priset på bilen och kan få tillbaka den mervärdesskatt som betalats i Tyskland. Följden av detta blir att det pris som den danska handlaren kan erbjuda privatpersoner för samma bil blir avsevärt högre än det pris som den tyska handlaren kan erbjuda. Klaganden ansåg därför att bestämmelserna ledde till en diskriminerande snedvridning av konkurrensen och att de var oförenliga med direktiv 94/5/EG om mervärdesskatt för begagnade varor, enligt vilket den grundläggande principen är att mervärdesskatten skall betalas på handlaren vinstmarginal.

H vände sig till kommissionen i denna fråga, men eftersom han inte var nöjd med kommissionens första svar lät han sin advokat och en dansk ledamot av Europaparlamentet gå vidare med frågan gentemot kommissionen. Kommissionen vidhöll i sitt svar av den 3 mars 1995 till advokaten och i sitt svar av den 23 oktober 1995 till parlamentsledamoten att de danska bestämmelserna inte stod i strid med gemenskapens direktiv på detta område. I sitt brev av den 23 oktober 1995 angav kommissionären följande:

"Ni [Er parlamentsledamot] har pekat på den snedvridning av konkurrensen som tycks drabba dem som handlar med begagnade bilar i Danmark på grund av de olika system som tillämpas i Danmark och Tyskland.

Tyvärr finns det på det på de nationella lagstiftningarnas nuvarande harmoniseringsstadium inte något sätt att med rättsliga medel hantera denna olägenhet. Enligt artikel 280.2 i direktiv 94/5/EG om särskilda åtgärder för bl. a. begagnade varor ges faktiskt Danmark uttryckligen möjlighet att avvika från systemet med vinstmarginaler.

Om Ni emellertid skulle ha ytterligare kommentarer eller nya upplysningar, hoppas jag att Ni inte tvekar att kontakta GD XXI - enhet 01".

När det gällde klagandens andra anmärkning, som gällde registreringsavgifterna, var bakgrunden sammanfattningsvis följande: I sin dom av den 11 december 1990 i målet C-47/88 (Rec. I, s. 4509) avgjorde EG-domstolen frågan om huruvida de danska registreringsavgifterna för begagnade importbilar utgjorde en diskriminerande beskattning som var förbjuden enligt artikel 95 i EG-fördraget. Enligt det danska skattesystemet lades på begagnade importbilar en registreringsavgift på 90 procent av deras värde i nytt skick, medan begagnade bilar med ursprung i Danmark inte omfattades av någon registreringsavgift. För att motivera detta hävdade Danmark att alla begagnade bilar med ursprung i landet hade importerats som nya någon gång, eftersom Danmark inte har någon bilindustri. Nya bilar omfattades av en registreringsavgift på 105 procent av priset, inklusive mervärdesskatt, upp till ett pris på 19 750,00 danska kronor och 180 procent av priset däröver. En avsevärd del av priset på begagnade bilar med ursprung i Danmark bestod alltså av en den ursprungligen påförda registreringsavgiften. Registreringsavgifterna för begagnade importbilar borde alltså fastställas på en nivå som tar hänsyn till att priset på begagnade bilar med ursprung i Danmark påverkats av den en gång påförda registreringsavgiften. Därför borde registreringsavgiften för begagnade importbilar fastställas på en nivå som tar hänsyn till den en gång erlagda registreringsavgiften slår igenom i priset på begagnade bilar med ursprung i Danmark. Även om domstolen i princip godtog detta synsätt, ansåg den att det danska systemet allmänt sett ledde till en påfallande hög beskattning av begagnade bilar. Domstolen ansåg därför att systemet stod i strid med artikel 95 i EG-fördraget. Efter domstolens beslut införde de danska myndigheterna ett system som i princip syftade till att säkerställa att begagnade importbilar inte omfattas av högre registreringsavgifter än att det totala värdet av bilen kommer att motsvara värdet av en likadan begagnad bil med ursprung i Danmark. Detta system administreras så att importören, oavsett om han är en privatperson eller en bilhandlare, kan få en preliminär uppgift om vilken registreringsavgift som skall betalas. Efter importen fastställer myndigheterna efter en kontroll av den begagnade bilen den slutliga registreringsavgiften.

H ansåg att det nya systemet fungerade på ett sätt som fortfarande stod i strid med artikel 95 i fördraget. Enligt honom kunde de slutliga registreringsavgifter som fastställdes efter en import av en bil bli så höga att det var omöjligt att sälja bilen; avgifterna fastställdes inte på ett objektivt sätt, och de förfaranden som man måste följa för att importera en begagnad bil tog alltför lång tid.

Mot denna bakgrund klagade H till kommissionen. I en skrivelse av den 29 november 1994 besvarade kommissionen hans klagomål enligt följande:

"Med hänvisning till det klagomål som Ni inlämnade till kommissionen den 28 oktober 1993 och Ert telex-meddelande av den 24 februari 1994 vill kommissionen anföra följande:

Ni konstaterar att det danska systemet för mervärdesskatt och registrering gör det svårt att importera begagnade bilar från andra medlemsstater till Danmark för försäljning, eftersom skatten på begagnade importbilar är så hög att de inte kan konkurrera med de begagnade bilar som från början är registrerade i Danmark. Ni gör gällande att detta strider mot artikel 95 i fördraget.

I fråga om registreringsavgiften på begagnade bilar som importeras till Danmark ändrades de danska bestämmelserna efter en dom i EG-domstolen av den 11 december 1990 i mål 47/88. Domstolen fann att den dåvarande avgiften på importerade bilar var diskriminerande och oförenlig med artikel 95 i fördraget.

Även om Ni tydligen känner till de nya danska bestämmelserna om registrering av begagnade bilar vill jag ändå påpeka att de återfinns i förordningen till följd av lag nr 665 av den 16 augusti 1993 om en registreringsavgift för motorfordon, enligt vilken grunden för beräkningen av avgiften bedöms av tre bedömare som är utsedda av ministern för inrikesinkomster. Bland dessa bedömare ingår en teknisk expert och en expert från branschen som utsetts på rekommendation av de stora bilägarorganisationerna. Klagomål beträffande det avgiftsgrundande värde som sätts av tullmyndigheterna kan ställas till bedömarna.

Den ovannämnda förordningen innehåller en ingående beskrivning av förfarandet och tyder på att avgiften för en importerad begagnad bil bygger på dess verkliga värde. På grundval av de upplysningar som kommissionen fått anser den att det inte rör sig om en avgift som allmänt sett är högre än vad som motsvarar det högre priset för en begagnad bil av samma slag och årgång som registrerats i Danmark som ny och därvid påförts registreringsavgift. Grundvalen för värderingen av en bil är normalpriset för ett likadant fordon eller ett fordon av så lika tillverkning och modell som möjligt och i samma skick vad gäller reparationer vid tidpunkten för registreringen. Avdrag görs eller en extra avgift läggs på för körsträcka, skick, förbättringar och andra egenskaper. Det slutliga priset kan därför variera mellan olika prislistor beroende på bedömningen från fall till fall. Det uppskattade avgiftsgrundande värdet för begagnade bilar får inte leda till avvikelser från de officiella listpriser som gäller för bilar vilka från början registrerats i Danmark, om det kan bevisas att de är identiska i alla avseenden.

Om Ni anser att det avgiftsgrundande värde som slutgiltigt fastställs är för högt jämfört med värdet för motsvarande bilar som nyregistrerades i Danmark, ber jag Er att kontakta min avdelning på nytt med närmare uppgifter om varför Ni gjort denna bedömning.

Eftersom H var missnöjd med båda svaren från kommissionen klagade han till ombudsmannen med motiveringen att kommissionens svar inte var korrekta och var oförenliga med gemenskapsrätten.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Kommissionen anförde i sina kommentarer att den handlagt H:s ärende på ett korrekt sätt och vidhöll den granskning av ärendet som framgår av de ovan citerade breven. Den uppgav vidare att den fortfarande höll på att undersöka H:s påstående att de danska bestämmelserna var oförenliga med artikel 95, även om de var förenliga med artikel 280 i direktiv 94/5/EG. Kommissionen konstaterade att argumentet om direktivets oförenlighet med EG-fördraget väckte frågor som den måste granska mera ingående. Genom brev av den 26 juni 1997 informerade kommissionen ombudsmannen om resultaten av sin granskning. Den anförde följande:

- "1 Vi konstaterar först och främst att i fall som omfattas av de "särskilda skattebestämmelser" som avses i artikel 280 i sjätte direktivet om mervärdesskatt (framför allt i Danmark enligt den valmöjlighet som landet har enligt punkt 2 i samma artikel) genom undantag från det gängse system för beskattning vid försäljning av begagnade varor som infördes genom direktiv 94/5/EG, beror skillnaden i skatt på de skillnader som finns mellan den gällande mervärdesskattesatsen i Danmark (25 procent) och de satser som gäller i andra medlemsstater. Det kan till och med konstateras att, genom det avdrag som anges eller till och med åläggs enligt artikel 280 1 b och 1 c tredje strecksatsen, så är skillnaderna i den skatt som tas ut för begagnade fordon vid försäljning i Danmark, och som varierar beroende på vilken medlemsstat fordonen ursprungligen kommer från, en direkt följd av skillnaden mellan de mervärdesskattesatser som de olika medlemsstaterna tillämpar. Det kan också i förbigående konstateras att denna skillnad mellan mervärdesskattesatser är resultatet av gemenskapslagstiftarens medvetna val, då han, inom ramen för det breda harmoniserade skattesystem som mervärdesskattesystemet innebär, begränsade sig till att i artikel 12. 2 a i det sjätte direktivet fastställa en minimisats på 15 procent, och sålunda implicit överlämnade åt medlemsstaterna att fastställa högre mervärdesskattesatser än den nedre gräns som satts.*
- 2 Det faktum att produkter och saluförare i de olika medlemsstaterna behandlas olika - en skillnad som helt och hållet skall tillskrivas skillnaderna mellan de nationella lagstiftningar som inte (eller inte helt) harmoniserats - togs nyligen upp av domstolen i domen av den 1 februari 1996 i Perfili-domen,¹ där den uttalade följande (punkt 17 i domen):*

¹ Mål C-177/94 Brott mål mot Gianfranco Perfili, 1996, Reg. I 161.

"Av en fast rättspraxis framgår dock att artiklarna 6, 52 och 59 – även om de innebär ett förbud för enskilda medlemsstater att inom fördragets tillämpningsområde tillämpa den egna rätten på olika sätt på grund av nationalitet – inte omfattar de eventuella åtskillnader i behandling som kan uppstå i olika medlemsstater till följd av skillnader mellan lagstiftningarna i olika medlemsstater, så länge som dessa gäller för alla personer som hör till deras tillämpningsområde och de tillämpas enligt objektiva kriterier och utan hänsyn till nationalitet (se, med samma innebörd, domarna i målet 1/78 Kenny mot Insurance Officer, punkt 18, 1978 (Rec.. s. 1489), i förenade målen C-251/90 och 252/90 Wood och Cowie, punkt 19, 1992 (Rec.. I s. 2873), i förenade målen 185-204/78 Van Dam en Zonen m. fl., punkt 10, 1979 (Rec.. s. 2345))." (Kommissionens understrykning).

- 3 Vi anser att domstolens mycket allmänna tolkningsprincip i den ovan nämnda Perfili-domen och i många tidigare domar, beroende på omständigheterna i det aktuella fallet, kan tillämpas på problemet i fråga, vilket omfattas av bestämmelserna för icke diskriminering i artikel 95, vars innebörd i stort sett är densamma som i artiklarna 6, 52 och 59 i fördraget, vilka uttryckligen nämns av domstolen. Om mervärdesskattesatsen fastställdes direkt av gemenskapen som en enhetlig procentsats på priset på de varor som omsätts inom gemenskapen, skulle de nackdelar som vissa danska bilhandlare pekar på automatiskt försvinna.

Det bör också påpekas att problemet med ett högre skatteuttag för begagnade fordon som säljs i Danmark och köpts i andra medlemsstater även nu uppkommer endast i fråga om fordon från medlemsstater som tillämpar en mervärdesskattesats som är lägre än den danska, medan det inte skulle bli någon skillnad i beskattningen när det gäller fordon inköpta i en medlemsstat som tillämpar samma mervärdesskattesats som Danmark (t. ex. Sverige). Om man tänker sig ett fordon från en medlemsstat vars mervärdesskattesats är högre än 25 procent så skulle det faktiskt behandlas skattemässigt mer förmånligt än samma begagnade fordon som köpts i Danmark.

- 4 Mot bakgrund av ovanstående överväganden är vi av den uppfattningen att skillnaden i skatteuttag som i Danmark beror på de olika mervärdesskattesatser som bilhandlaren måste dra av som "ingående moms" från den "utgående momsen" som han är skyldig att betala enligt artikel 280.1 i sjätte direktivet är "följden" - för att använda domstolens ord - "av de nuvarande skillnaderna mellan lagstiftningen i de olika medlemsstaterna".

Det framgår också att den "ingående momsen" dras av i enlighet med ett objektivt kriterium, nämligen "den skattesats som tillämpas i den medlemsstat inom vars område platsen för leveransen till den skattskyldiga bilhandlaren anses vara belägen

enligt artikel 8", vilket utgör ett kriterium som inte tar hänsyn till produktens ursprung och som tillämpas utan åtskillnad på alla bil-handlare som omfattas av den danska mervärdesskattelagstiftningen och på alla begagnade fordon som säljs i Danmark.

Under dessa omständigheter drar vi den slutsatsen att Danmark inte bryter mot artikel 95 i fördraget.

Klagandens kommentarer

H vidhöll i sina kommentarer att kommissionen inte hade handlagt hans ärende. När det vidare gällde grunden för hans missnöje med registreringsavgifterna anförde han att de danska myndigheterna fastställde slutliga avgifter som i vissa fall avvek avsevärt från den preliminära avgiften och att den personal som var ansvarig för bedömningen av begagnade importbilar inte var kompetent. Han uppgav dessutom att man innan man importerade en begagnad bil var tvungen att förete registreringshandlingar på bilen för att få veta den preliminära avgiften, och att detta krav i praktiken innebar att man måste köpa bilen utan att veta beloppet på den slutliga avgiften, eftersom ingen bilhandlare skulle lämna ut registreringshandlingarna utan att först ha sålt bilen i fråga. Han uppgav vidare att de danska bestämmelserna medförde svårigheter vid leasing av begagnade importbilar och att importerade begagnade taxibilar inte behandlades på samma sätt som begagnade taxibilar med ursprung i Danmark. Han uppgav också och kunde klart visa att en person bosatt i Danmark som arbetade för ett tyskt företag i Tyskland inte kunde fullt ut utnyttja den företagsbil som företaget ställt till hans förfogande i Danmark.

BESLUTET

Det måste när det gäller båda klagomålen erinras om att ombudsmannen inte kan inleda en undersökning av de nationella myndigheternas verksamhet. Ombudsmannen kan sålunda endast undersöka H:s ursprungliga påstående att kommissionen inte har handlagt och bedömt hans ärende på ett korrekt sätt.

När det gäller hans klagomål rörande registreringsavgifterna framgick det att kommissionen handlagt och bedömt detta. Den fråga som återstod var därför om kommissionens bedömning var riktig. Det system som de danska myndigheterna infört efter det ovan nämnda avgörandet av domstolen syftade till att säkerställa att registreringsavgifterna fastställdes på ett sådant sätt att det totala värdet av en begagnad importbil, inbegripet registreringsavgiften, inte översteg värdet av en begagnad bil med ursprung i Danmark, inbegripet den registreringsavgift som betalats när bilen var ny. Kommissionen har kommit fram till att systemet som sådant är förenligt med domstolens avgörande. Om H kunde bevisa det motsatta, ombads han av kommissionen att framlägga dessa bevis. Det fanns inga uppgifter som tydde på att denna bedömning var felaktig. Det bör dock erinras om att EG-domstolen är den högsta instansen när det gäller frågor om gemenskapsrätten.

När det gäller hans klagomål rörande mervärdesskatten framgick det att kommissionen handlagt och bedömt detta. Den avgörande frågan var sålunda även i detta ärende huruvida kommissionens bedömning var riktig. Det har konstaterats och är obesträtt av både H och kommissionen att bestämmelserna i fråga i vissa situationer skulle kunna leda till en konkurrenssnackdel för de danska bilhandlarna i förhållande till de tyska. H och kommissionen var vidare eniga om att de danska bestämmelserna var tillåtna enligt direktiv 94/5/EG. Frågan var alltså om systemet i direktiv 94/5/EG är oförenligt med fördraget. Kommissionen har kommit fram till att de nämnda nackdelarna beror på de skillnader i mervärdesskattesatser som är tillåtna enligt den nuvarande gemenskapsrätten. Nackdelarna skulle i praktiken försvinna om samma mervärdesskattesats tillämpades i Tyskland och Danmark. Kommissionens bedömning förefaller därför att vara korrekt. Det bör dock erinras om att domstolen är den högsta instansen när det gäller frågor om gemenskapsrätten.

Mot bakgrund av resultatet av undersökningarna föreföll det inte föreligga några administrativa missförhållanden och ombudsmannen beslöt därför att avsluta ärendet.

ANBUDSFÖRFARANDE FÖR TILLHANDAHÅLLANDE AV TEKNISKA TJÄNSTER TILL KOMMISSIONEN

Beslut i klagomål 817/19.8.96/OKA/NL-EN/IJH mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

I augusti 1996 framförde O d K klagomål till ombudsmannen med anledning av ett anbudsförfarande som inletts av kommissionen. Hans konsultföretag lämnade in ett anbud om tekniskt stöd till avdelningen för allmän hälsovård och hälsa och säkerhet i arbetet vid Generaldirektorat V (GDV F). Kommissionen meddelade honom senare att den hade avbrutit anbudsförfarandet på grund av översättningsfel i anbudshandlingarna och att den avsåg att inleda ett nytt påskyndat selektivt förfarande. Han deltog utan framgång i det nya förfarandet.

Han hävdade att kommissionen inte hade uppfyllt de procedurregler som uppställs i direktiven om offentlig upphandling av tjänster¹ genom att underlåta att

- (i) skicka ut handlingarna för det andra anbudsförfarandet på snabbast möjliga sätt i enlighet med artikel 20.3 i direktivet,
- (ii) besvara hans faxade begäran om klargörande senast fyra dagar före den sista dagen för inlämnande av anbud i enlighet med artikel 20.2 i direktivet,
- (iii) besvara hans begäran om förhandlingar i enlighet med bestämmelserna i artikel 11.2 i direktivet.

¹ Rådets direktiv 92/50/EEG av den 18 juni 1992 om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av tjänster, EGT L 209, 24. 7. 1992, s. 1.

Han hävdade också

- (iv) att det verkliga skälet för att det första anbudsförfarandet hade avbrutits inte var översättningsfel utan hade ett lagstridigt uppsåt. Närmare bestämt hade de krav på personalens kompetens som angavs i det första förfarandet satts ur spel i det andra förfarandet. Följden var att vissa företag gynnades vars personal var mindre kvalificerad – i synnerhet den nuvarande innehavaren av kontraktet.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. I fråga om de missförhållanden som gjorts gällande avseende handläggningen innehöll kommissionens yttrande sammanfattningsvis följande klargöranden:

- (i) Kommissionen skickade anbudshandlingarna samtidigt och med rekommenderat brev till samtliga företag som valts ut för att lämna anbud.
- (ii) Sista dag för mottagande av anbud var den 14 juni 1996. Kommissionen besvarade klagandens faxade frågor per telefon den 10 juni 1996, en och en halv arbetsdag efter det att den mottagit faxet. Kommissionen medgav att den inte svarat skriftligen.
- (iii) Artikel 11.2 i direktivet om upphandling av tjänster gäller endast när kontrakt tilldelas genom förhandlat förfarande. I detta ärende tillämpades det påskyndade selektiva förfarandet.

Kommissionens svar på klagandens punkt (iv) i klagomålet var sammanfattningsvis följande:

- (a) När anbudet från den första anbudsinfordran öppnades upptäckte man att det förelåg skillnader mellan anbudsgivarnas tolkningar av specifikationerna av personalresurser eftersom den franska versionen av specifikationerna till följd av ett översättningsfel angav "man/månad" medan den tyska och den engelska versionen angav "timmar/månad". Eftersom anbudet inte var jämförbara avbröt kommissionen förfarandet.
- (b) Eftersom det brådskade anordnade kommissionen ett nytt anbudsförfarande med tillämpning av det påskyndade selektiva förfarandet.
- (c) Bortsett från att man anpassade anbudsinfordran till det nya förfarandet och rättade till översättningsfelet var de tekniska specifikationerna i den andra anbudsinfordran exakt desamma som de i den första.
- (d) I motsats till det öppna förfarandet består det selektiva förfarandet av två separata steg: urval av deltagande företag och därefter till-

delning av kontrakt. Kraven på personalens kompetens vägdes in vid urvalet av företag.

- (e) Förfarandet fullföljdes på ett korrekt sätt och redovisningen av tilldelningen av kontrakt visade att anklagelsen att den som tidigare hade haft kontraktet skulle ha gynnats var helt ogrundad. De olika kontrakten tilldelades de företag som hade lämnat in de lägsta buden.

Klagandens kommentarer

I sina kommentarer framförde klaganden en ingående kritik av kommissionens yttrande och redovisade ytterligare preciseringar av sina krav. Kommentarererna innehöll sammanfattningsvis följande nya klargöranden:

- (i) Att tillämpa det förhandlade förfarandet enligt direktivet skulle ha varit det rätta med tanke på oegentligheterna i fråga om de anbud som lämnades in i samband med det ursprungliga förfarandet, inbegripet skillnader i tolkning av hur mycket översättningsarbete som anbudet avsåg.
- (ii) Klaganden ifrågasatte om kommissionen verkligen hade tillämpat de kriterier för personalens kompetens som angavs i anbudshandlingarna när den jämförde de inkomna anbuderna och om kommissionen kunde påvisa att den anbudsgivare som fick kontraktet verkligen uppfyllde kraven.

YTTERLIGARE UNDERSÖKNINGAR

Eftersom klagandens kommentarer innehöll nya krav vidarebefordrades de till kommissionen med begäran om ett nytt yttrande.

Kommissionens svar

Kommissionens svar innehöll sammanfattningsvis följande klargöranden:

- (i) Klaganden hade ingen anledning att begära ett förfarande genom förhandlingar eftersom det inte förelåg några oegentligheter, på sin höjd bara ett misstag vid tolkningen av texten. Vad översättningskostnaderna beträffade hade kommissionen noga jämfört anbuderna i detta avseende för att inte diskriminera någon anbudsgivare trots skillnaderna mellan de inlämnade anbuderna.
- (ii) I urvalsskedet av det påskyndade selektiva förfarandet kontrollerade kommissionen den föreslagna personalens kvalifikationer och kompetens på grundval av de uppgifter som de olika anbudsgivarna hade lämnat. Endast de anbudsgivare som motsvarade urvalskriterierna fick de specifikationer som behövdes för att kunna lämna in ett anbud.

Ytterligare kommentarer från klaganden

I sina kommentarer kritiserade klaganden ingående kommissionens svar och vidhöll att kommissionen hade överträtt reglerna för offentlig upphandling vilket utgjorde ett fall av administrativt missförhållande.

Han krävde att kommissionen, genom att förse honom med närmare uppgifter och handlingar rörande anbudet från den anbudsgivare som fått kontraktet och kompetensen hos dennes personal, skulle bevisa att kriterierna för personalens kompetens verkligen hade tillämpats.

BESLUTET

1 Påstående om förfarande som strider mot bestämmelserna i direktiven om upphandling av tjänster

- 1.1 Enligt artikel 56 i budgetförordningen¹ krävs att gemenskapens institutioner uppfyller kraven i direktiven om upphandling av tjänster när de sluter kontrakt om tjänster där det berörda beloppet är lika med eller högre än ett visst tröskelvärde. Kommissionen har inte bestritt klagandens påstående att direktivet var tillämpligt på anbudet i fråga.
- 1.2 Klaganden hävdade att kommissionen överträtt artikel 20.3 i direktivet genom att underlåta att skicka ut anbudshandlingarna på snabbast möjliga sätt. Enligt de uppgifter som kommissionen lämnat och som klaganden inte har bestritt skickades handlingarna med rekommenderat brev samtidigt till alla företag som valts för att lämna anbud. Det är vidare inte uppenbart att den av klaganden åberopade artikeln i direktivet är avsedd att ålägga både den upphandlande myndigheten och anbudsgivaren skyldigheter.
- 1.3 Klaganden hävdade att kommissionen överträdde artikel 20.2 i direktivet genom att underlåta att skicka ytterligare information inom föreskriven tid. Kommissionen medgav att den inte hade svarat skriftligen på klagandens begäran om ytterligare information. Båda parter är dock överens om att man hade kontakt per telefon. Vidare är artikel 20.2 tillämplig endast när ytterligare information har begärts av anbudsgivaren "i god tid". På grundval av de faktiska omständigheterna i detta ärende var det enligt ombudsmannens undersökning därför tveksamt om det förelåg någon överträdelse av kraven i artikel 20.2.
- 1.4 Klaganden hävdade att kommissionen borde ha tillämpat det förhandlade förfarandet. Valet av förfarande är den upphandlande myndighetens sak i enlighet med kraven i direktivet om upphandling av tjänster. Bortsett från de krav som behandlas i avsnitt 3 i beslutet nedan har inget skäl anförts till ombudsmannen för att direktivets krav åsidosattes genom att man tillämpade det påskyndade selektiva förfarandet i stället för det förhandlade förfarandet.

¹ Ändrad genom rådets förordning (EEG) nr 2333/95, EGT L 240, 7.10.1995, s.1.

- 1.5 Ombudsmannens undersökningar avslöjade således inte några administrativa missförhållanden i denna del av ärendet.

2 Påstående om rättsstridigt uppsåt

- 2.1 Kommissionen förnekade anklagelsen om att översättningsfelen inte vore det egentliga skälet till att det första anbudsförfarandet hade avbrutits. En jämförelse mellan de olika språkversionerna av EGT bekräftar att de skillnader som kommissionen konstaterat föreligger.
- 2.2 Kommissionen förnekade att den tidigare innehavaren av kontraktet hade fått företräde och försäkrade att de olika delar som ingick i anbudet hade tilldelats de företag som inkommit med de lägsta anbudena. Vidare framhöll kommissionen på nytt att kriterierna för personalens kompetens tillämpades i urvalsskedet av det påskyndade selektiva förfarandet. Denna redovisning av vad som förekommit stämmer med den dokumentation som kommissionen har företett och som klaganden har beretts tillfälle att kommentera. Även om klaganden ifrågasätter det riktiga i kommissionens redovisning har han inte lagt fram några bevis som stöder hans påståenden.
- 2.3 Ombudsmannens undersökningar avslöjade således inte några administrativa missförhållanden i denna del av ärendet.

3 Kravet på information och handlingar

- 3.1 I klagomålet framfördes krav på att kommissionen skulle förse klaganden med information och handlingar som visade att den hade tillämpat kvalitetskriterierna.
- 3.2 I artikel 12 i direktivet om upphandling av tjänster föreskrivs särskilt att de anbudsgivare vilkas anbud förkastats skall underrättas och även få veta skälen till beslutet. Allmänhetens tillgång till kommissionens handlingar är reglerad genom kommissionens beslut 94/90/EG.¹ Klaganden har inte gjort gällande att vare sig bestämmelserna i direktivet eller beslutet har överträtts.
- 3.3 Mot bakgrund av resultaten i avsnitt 2 ovan av detta beslut ansåg ombudsmannen det inte vara nödvändigt att begära in ytterligare upplysningar eller handlingar från kommissionen som ett led i hans undersökning av detta ärende.

Mot bakgrund av resultatet av undersökningarna föreföll det inte föreligga några administrativa missförhållanden och ombudsmannen beslutade därför att avsluta ärendet.

¹ Kommissionens beslut av den 8 februari 1994 om allmänhetens tillgång till kommissionens handlingar, EGT L 046, 18.2.1994, s. 58.

PÅSTÅDDA ÖVERTRÄDELSE AV KONKURRENSREGLER

Beslut i klagomål 829/22.8.96/FDR/D/PD mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

I juli 1996 gjorde R en framställning till Europaparlamentet om kommissionens behandling av hans klagomål angående vissa biltillverkares och bilimportörers påstådda överträdelser av gemenskapernas konkurrensregler.

I augusti 1996 klagade R till ombudsmannen i samma fråga. I september 1996 fann Europaparlamentet att R:s framställning rörde påstådda administrativa missförhållanden i kommissionens verksamhet. Därför överförde parlamentet ärendet till ombudsmannen för att behandlas som ett klagomål.

Enligt klaganden är bilar producerade av tyska tillverkare ofta dyrare i Tyskland än i andra medlemsstater, t.ex. Danmark, Nederländerna eller Finland. Därför vänder sig konsumenter som bor i Tyskland till bilhandlare i andra medlemsstater för att köpa sina bilar hos dem. När de gör detta stöter de ibland på problem som t.ex. vägran att sälja till konsumenter bosatta i Tyskland, överdrivna leveranstider eller artificiellt förhöjda priser.

Vid ett antal tillfällen har R, som bor i Tyskland, vänt sig till bilhandlare i andra medlemsstater för att köpa en bil. Det framgår att han stötte på problem av det slag som har nämnts ovan. Eftersom han ansåg att vägran eller ovillighet att sälja bilar till konsumenter på grund av att de bor i en annan medlemsstat strider mot gemenskapens konkurrensregler vände sig R till kommissionen. Sedan följde en omfattande korrespondens mellan honom och kommissionen utifrån vilken det föreföll som om kommissionen i princip inte ifrågasatte klagandens rättsliga bedömning att de rapporterade fallen stred mot konkurrensreglerna, inklusive förordning 1475/95.¹ R ansåg dock att kommissionen inte hade vidtagit åtgärder för att upprätthålla konkurrensreglerna. Han uttryckte särskilt missnöje med ett brev som kommissionen hade skickat till honom den 28 juni 1996. I detta brev hänvisade kommissionen till korrespondensen mellan R och sig själv och försökte förklara sin politik i frågan. De relevanta styckena lyder som följer:

"Det åligger kommissionen, den ansvariga förvaltningsmyndighet som agerar i allmänhetens intresse, att säkerställa att EG:s konkurrenspolitik uppfylls, och att vid överträdelser vidta de erforderliga organisatoriska åtgärderna och särskilt besluta om prioriteringar. När den fattar detta beslut ger kommissionen företräde åt de ärenden som är särskilt viktiga ur politisk, ekonomisk och rättslig synpunkt. Denna princip gäller naturligtvis också mottagandet och behandlingen av klagomål. I detta sammanhang måste jag dock påpeka att de europeiska konkurrensreglerna inte gör det möjligt för kommissionen att hjälpa privatpersoner att upprätthålla sina individuella rättigheter. Detta är i grund och botten de

¹ Kommissionens förordning (EG) nr 1475/95 av den 28 juni 1995 om tillämpningen av fördragets artikel 85.3 på vissa grupper försäljnings- och serviceavtal för motorfordon, EGT L 145, 26.9.1995, s. 145, som ersätter den tidigare förordningen nr 123/85, EGT L 15, 18.1.1985, s. 16.

nationella domstolarnas uppgift vilka - i motsats till kommissionen - också kan besluta om rätt till skadestånd.

/.../

Kommissionen är medveten om att det i individuella fall kan uppstå svårigheter med att köpa en bil i Finland eller Danmark, och de möjliga anledningarna till detta förhållande har den berörda avdelningen redan skriftligen förklarat för er. Den ganska omfattande korrespondens till dags dato som kommer från ert ärende visar att kommissionen har handlat inom ramen för sitt ansvarsområde. Med hänsyn till det förståeliga önskemålet hos miljontals bilister inom EU att kunna köpa sina bilar så billigt som möjligt och även med hänsyn till de svårigheter som ibland uppstår när de försöker göra detta, kan kommissionen inte agera i varje individuellt ärende som rör ett personligt intresse."

Klaganden ansåg att kommissionens hänvisning till ärenden som rör ett personligt intresse är olämpligt eftersom han drev denna fråga i allmänhetens intresse.

Mot bakgrund av detta lade R fram sex anledningar till missnöje i sitt klagomål:

- (i) Kommissionen var passiv under pågående förfaranden.
- (ii) Kommissionen tolererade rättsstridiga förfaranden och kontinuerliga och systematiska överträdelse av förordning nr 1475/95.
- (iii) Kommissionen underlät att övervaka de tillämpliga reglerna.
- (iv) Kommissionen tog inte belagda lagöverträdelse på allvar.
- (v) Kommissionen bedömde på ett felaktigt sätt huruvida förfaranden skulle inledas mot de biltillverkare som påstås överträda de relevanta konkurrensreglerna.
- (vi) Kommissionen brydde sig inte om medborgarens rätt att klaga.

Sammanfattningsvis var klagomålet att kommissionen hade varit passiv i sakfrågan för klagomålet eller att de åtgärder som kommissionen vidtagit varit olämpliga.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. I sitt yttrande förklarade kommissionen att den övergripande frågan rör påstådda hinder för parallelexport av nya motorfordon från vissa medlemsstater. Innebörden i kommissionens förordning nr 1475/95 är att en bilhandlare inte får avvisa en köpintresserad konsument eller begära ett högre pris endast därför att konsumenten bor i en annan medlemsstat.

När det gäller det aktuella klagomålet presenterade kommissionen en ingående redovisning av sin korrespondens med R. Denne hade skickat 30 brev till kommissionen sedan 1994, i vilka han klagar på sex stora tyska biltillverkares uppträdande. Han klagade också på hållningen hos importörerna av dessa bilmärken i fem andra medlemsstater. Kommissionen undersökte alla R:s klagomål om dessa påstått rättsstridiga förfaranden. Samtidigt förklarade kommissionen upprepade gånger sin ståndpunkt i det behandlade ärendet för R. I ett brev från kommissionären för konkurrensfrågor informerades R om att i fall av överträdelser skulle kommissionen inte tveka att vidta de organisatoriska åtgärder som krävdes, även om den måste göra det i enlighet med sina prioriteringar. Kommissionären informerade dock även R om att det inte var kommissionens skyldighet att hjälpa privatpersoner att upprätthålla individuella rättigheter (eller s.k. särintressen) vilket är de nationella domstolarnas uppgift. I kommissionens kommentarer angavs också att det tillvägagångssätt som kommissionen valt motsvarar de principer som slagits fast av förstainstansrätten. Kommissionen förklarade att den berörda domen slagit fast att det är kommissionens skyldighet att handla i allmänhetens intresse. Detta innebär bland annat att kommissionen skall ta hänsyn till sina administrativa resurser när den prioriterar klagomål om överträdelser av gemenskapslagstiftningen. Kommissionären betonade också att det är kommissionens sak att bedöma om det finns belägg på grundval av vilka den kan fastställa en överträdelse av konkurrensreglerna.

Slutligen påpekade kommissionen att frågan är av allmän karaktär. Många klagomål om bilförsäljning inom EU lämnas in till kommissionen, som ägnar mycket tid och resurser åt att följa upp och undersöka dessa klagomål, bland vilka R:s klagomål ingick.

Mot bakgrund av dessa omständigheter ansåg kommissionen att R:s påståenden var grundlösa.

Klagandens kommentarer

I sina kommentarer underströk klaganden att han hade rätt att klaga och att han inte endast representerade sitt eget personliga intresse. Vidare påpekade han att kommissionen inte svarade på hans brev eller bekräftade att de mottagit dem, att överträdelser ägde rum och att både kommissionen och Europaparlamentet lätt kunde fastställa detta genom undersökningar, att kommissionen emellertid inte undersökte överträdelserna utan uppvissade en nästan total passivitet och att den fria rörligheten för varor i själva verket inte var skyddad någonstans inom unionen. Slutligen beskrev han olika åtgärder som kommissionen enligt hans åsikt borde vara skyldig att vidta.

Klaganden hänvisade också till sina påståenden angående kommissionens passivitet och tolerans mot de påstådda överträdelserna av konkurrensreglerna och det sätt på vilket institutionen enligt hans åsikt undandrog sig sitt ansvar att upprätthålla konkurrensreglerna, i viss mån t.o.m. genom ett bedrägligt förfarande. Enligt R stödde kommissionen överträdelserna och tog helt partiskt ställning för bilindustrin. Vidare bifogade han material, som

enligt hans åsikt visar att överträdelse äger rum, huvudsakligen tidningsartiklar och prislistor från vissa av de företag han klagat på.

R bad också ombudsmannen att direkt undersöka biltillverkarna och bilimportörerna och klagade till ombudsmannen på kommissionens förordning nr 1475/95 som sådan.

Den vidare utvecklingen

Efter att ha framfört sitt klagomål till ombudsmannen fortsatte R att vända sig direkt till kommissionen. Den 16 december 1997 skickade kommissionen ett brev till R i enlighet med artikel 6 i förordning nr 99/63 och informerade honom om att den inte ämnade inleda formella undersökningar när det gällde fyra av de ärenden som ingick i hans klagomål eftersom sakinnehållet inte var av tillräckligt stort intresse för gemenskapen för att motivera sådana undersökningar. R inbjöds att inkomma med kommentarer till denna kommissionens preliminära slutsats inom en tidsfrist på sex veckor om han så önskade. Brevet var indelat i två avdelningar, den första med rubriken "Era inlagor" och den andra med "Kommissionens yttrande". Den senare löd som följer:

"I enlighet med artikel 3.2 i förordning nr 17/62 får fysiska eller juridiska personer som åberopar ett berättigat intresse i saken inkomma med klagomål.

Även under förutsättning att ni har ett berättigat intresse måste de punkter som klargörs nedan beaktas.

Om kommissionen inledde en formell undersökning skulle detta medföra en oproportionerligt hög kostnad i förhållande till ärendets begränsade betydelse. Som den gemenskapsmyndighet som ansvarar för genomförandet av gemenskapens konkurrenspolitik måste kommissionen tjäna det allmänna intresset. Den har endast begränsade administrativa resurser till sitt förfogande för att genomföra sin verksamhet och den kan inte använda dessa för varje ärende som den får kännedom om.

I era brev till kommissionen klagar ni på av olika biltillverkare i namngivna medlemsstater auktoriserade bilhandlares påstådda generella vägran att sälja en bil till er för omedelbar återexport eller på det faktum att de endast är villiga att göra detta till ett påstått överdrivet pris.

I era brev hävdar ni att era individuella rättigheter har kränkts. Ni är oförhindrad att inleda ett rättsligt förfarande om överträdelse av dessa rättigheter inför domstol i medlemsstaterna. De nationella domstolarna kan tillämpa de europeiska konkurrensreglerna och får i motsats till kommissionen utdöma skadestånd.

Dessutom har försäljningen av motorfordon sedan 1985 varit föremål för en gruppundantagsbestämmelse. Kommissionens förordning (EEG) nr 123/85 av den 12 december 1984 var i kraft från den 1 juli 1985 till den 30 juni 1995. Den ersattes den 1 juli 1995 av kommissionens förordning

(EG) nr 1475/95 av den 28 juni 1995. Skälet till och en av fördelarna med gruppundantagsbestämmelser är delvis att göra det möjligt för nationella domstolar att tillämpa den europeiska konkurrensrätten. I artikel 6.1.7 i förordning nr 1475/95 föreskrivs t.ex. att fördelarna med undantag automatiskt skall upphöra att gälla när de slutliga konsumenternas, de auktoriserade mellanhändernas eller handlarnas frihet att köpa ett motorfordon från det företag som de själva väljer inom säljorganisationen inom den gemensamma marknaden indirekt eller direkt begränsas.

Följaktligen är gemenskapsintresset alltför otillräckligt för att motivera att kommissionen inleder en undersökning."

Som svar på detta brev inkom R till kommissionen med kommentarer om att det var fel att anse att klagomålen hade ett otillräckligt gemenskapsintresse och han skickade samma kommentarer till ombudsmannen. I sina kommentarer angav R upprepade gånger att kommissionen genom detta brev hade avslagit alla hans klagomål.

Det föreföll dock som om brevet endast rörde de fyra ärenden som kommissionen hade påbörjat i enlighet med hans klagomål. Efter R:s kommentarer skulle kommissionen fatta ett slutgiltigt beslut om att avsluta dessa fyra ärenden eller inte. Vidare föreföll det som om kommissionen fortfarande undersökte två andra ärenden som den hade påbörjat i enlighet med R:s klagomål.

Andra fakta

Det skall påminnas om att kommissionen offentliggör en årsrapport om konkurrenspolitik. I sin rapport för 1996 angav kommissionen i punkterna 54 - 55, angående bilsektorn, att den fick många klagomål från konsumenter som stöter på stora problem med att köpa en bil utanför sin egen medlemsstat.

I enlighet med normal praxis antog Europaparlamentet en resolution om kommissionens rapport i vilken det

"beklagar att det finns brister vad avser marknadens funktionssätt när det gäller försäljning och reparation av motorfordon, vilket talrika klagomål från konsumenter vittnar om; uppmanar kommissionen att en gång för alla säkerställa en fri marknad som gör det möjligt för konsumenter att utan problem köpa en bil utanför den egna medlemsstaten och utan att det föreligger hinder för parallellimport".¹

Vidare skall det noteras att kommissionen i januari 1998 antog ett beslut² i vilket det slogs fast att Volkswagen brutit mot konkurrensreglerna och företaget ådömdes böter på 102 miljoner ecu. I sitt pressmeddelande om beslutet angav kommissionen:

¹ EGT C 358, 24.11.1997, s. 55.

² EGT L 124, 1998, s. 60.

"I sina kommentar till beslutet sade van Miert att kommissionen inte skulle tveka att vidta de åtgärder som krävs mot de fordonstillverkare som inte rättar sig efter den förordning [nr 1475/95] som reglerar motorfordonsbranschen....

Böternas storlek är ett tecken på att kommissionen inte kommer att tolerera beteenden av detta slag och den kommer att handla med lika stor beslutsamhet mot andra tillverkare som försöker dela upp marknaden."

BESLUTET

Ombudsmannens behörighet

I sina kommentarer bad R ombudsmannen att direkt undersöka de berörda biltillverkarna och bilimportörerna och att noga pröva värdet av förordning nr 1475/95. I artikel 2.1 i ombudsmannens stadga heter det:

"Inom ramarna för (...) fördragen (...) skall ombudsmannen bidra till upptäckten av fel och försummelser i samband med verksamheten inom gemenskapens institutioner och organ (...) Handlingar som företas av någon annan myndighet eller person kan inte vara föremål för klagan hos ombudsmannen."

Ombudsmannen får således inte undersöka överträdelse som påstås ha begåtts av biltillverkarna och bilimportörerna utan endast kommissionens undersökningar av dessa överträdelse.

Vidare förskrivs i artikel 2.2 i stadgan:

"Varje unionsmedborgare (...) kan (...) inge ett klagomål till ombudsmannen gällande fel och försummelser..."

Som angetts i Europeiska ombudsmannens årsrapport 1995 betyder detta att det inte är ombudsmannens uppgift att undersöka värdet av gemenskapernas rättsakter såsom förordningar och direktiv. Således kunde ombudsmannen inte behandla R:s påstående om värdet av förordning nr 1475/95.

Kommissionens påstådda passivitet och de vidtagna åtgärderna

- 1 För det första var det nödvändigt att påminna om de rättsliga ramarna inom vilka R:s klagomål skulle bedömas.
- 2 När det gäller den materiella rätten förbjuds i fördragets artikel 85.1 konkurrenshämmande överenskommelse och beteenden som kan påverka handeln mellan medlemsstaterna. I artikel 85.3 föreskrivs att artikel 85 under vissa omständigheter kan förklaras icke tillämplig. I enlighet med förordning nr 19/65 är kommissionen behörig att utfärda en sådan förklaring om icke tillämplighet genom en allmän förordning, en s.k. undantagsförordning. Verkan av en sådan allmän förordning är således att överenskommelse som uppfyller de villkor som fastställts i förordningen inte förbjuds genom fördragets artikel 85.1. Om däremot en överenskommelse

inte uppfyller villkoren i eller bryter mot dem omfattas den i princip av förbudet i artikel 85.1. När det gäller motorfordonssektorn har kommissionen i enlighet med förordning nr 19/65 antagit förordning nr 1475/95 av den 28 juni 1995 om tillämpningen av fördragets artikel 85.3 på vissa grupper försäljnings- och serviceavtal för motorfordon. I artikel 6 i förordning nr 1475/95 föreskrivs att den inte gäller när en tillverkare, leverantör eller något annat företag direkt eller indirekt försöker begränsa friheten för slutliga konsumenter att erhålla ett nytt motorfordon från vilken auktoriserad återförsäljare som helst som de själva väljer inom gemenskapen. Ett sådant beteende är i princip förbjudet genom fördragets artikel 85.1.

- 3 När det gäller den processrätt som slagits fast för tillämpningen av den materiella rätten skall det påminnas om att artikel 85.1 kan tillämpas av både kommissionen och nationella myndigheter, inklusive nationella domstolar. Däremot kan artikel 85.3 endast tillämpas av kommissionen. Förhållandet mellan kommissionen och de nationella myndigheterna är föremål för ett meddelande från kommissionen om samarbete mellan nationella konkurrensmyndigheter och kommissionen, för att behandla ärenden som omfattas av EG- fördragets artiklar 85 och 86, vilket offentliggjordes i *Europeiska gemenskaperna officiella tidning*, EGT C 313, 15.10.1997, s. 3, och samarbetet med nationella domstolar är likaledes föremål för ett kommissionsmeddelande som offentliggjordes i *EGT C* 39, 1993, s. 6. När det gäller kommissionens förfaranden finns de centrala bestämmelserna i rådets förordning nr 17/62 och i enlighet med artikel 24 i denna förordning har kommissionen antagit mer detaljerade förordningar, bl.a. förordning nr 99/63. I artikel 3 i förordning nr 17/62 föreskrivs:

"1. Konstaterar kommissionen, efter ansökan eller på eget initiativ, en överträdelse av bestämmelserna i fördragets artikel 85 eller artikel 86, kan den ålägga de berörda företagen eller företagssammanslutningarna att upphöra med överträdelsen.

2. Rätt att framställa ansökan om detta har

a) medlemsstaterna,

b) fysiska eller juridiska personer som åberopar ett berättigat intresse i saken."

Artikel 6 i förordning nr 99/63 har samband med denna bestämmelse. I artikel 6 föreskrivs:

"Om kommissionen, efter att ha mottagit en ansökan enligt artikel 3.2 i förordning nr 17, anser att det på grundval av den information som den har tillgång till inte finns tillräckligt underlag för att bifalla ansökan, skall den meddela sökandena sina skäl och fastställa en tidsfrist inom vilken de får inkomma med ytterligare skriftliga synpunkter."

Det är således klart att personer som har ett berättigat intresse får framföra ett klagomål till kommissionen om förmodade överträdelser av fördragets artikel 85. Med tanke på att EG-domstolen anser att klaganden inte har rätt att kräva att kommissionen fattar ett slutgiltigt beslut om huruvida en överträdelse har ägt rum eller inte kan det förfarande som följer på ett klagomål sammanfattas så här:

Om kommissionen efter inledande undersökningar finner att klagomålet är berättigat, och det berörda företaget inte är berett att lösa frågan, får den inleda ett formellt förfarande om överträdelse, som omfattar ett strikt iakttagande av det berörda företags rätt att försvara sig.

Om kommissionen efter inledande undersökningar anser att klagomålet inte är berättigat informeras klaganden i enlighet med artikel 6 i förordning nr 99/63 - ett s.k. artikel 6-brev - och har rätt att inkomma med kommentarer men kan inte protestera mot brevet vid gemenskapens domstolar. Om kommissionen efter att ha övervägt kommentarerna håller fast vid sin åsikt intar den en definitiv ståndpunkt som klaganden kan bestrida.¹

Det bör noteras att om klaganden anser att kommissionen underlåter att behandla hans klagomål följer det av rättspraxis att denna underlåtenhet upphört genom artikel 6-brevet.²

- 4 Detta i korthet beskrivna system kompletteras emellertid av rättspraxis från gemenskapens domstolar vilken innebär att kommissionen får avstå från att gå vidare med ett klagomål på grundval av att detta saknar tillräckligt gemenskapsintresse³ Domstolarnas resonemang är att kommissionens ansvar i konkurrensfrågor utgör en del av dess allmänna skyldigheter som övervakare av fördraget att kontrollera tillämpningen av gemenskapslagstiftningen. I sitt fullgörande av denna skyldighet måste och har kommissionen rätt att i olika hög grad prioritera de frågor som den föreläggs. Inom konkurrensområdet är villkoret "gemenskapsintresse" ett relevant och lagenligt villkor. Det förefaller finnas en allmän uppfattning att om kommissionen avslår ett klagomål på grund av bristande gemenskapsintresse hindras kommissionen av företags rätt att försvara sig från att ta ställning till om en överträdelse har ägt rum eller inte.
- 5 Sammanfattningsvis måste kommissionen således behandla ett klagomål som framförs av en person som har ett berättigat intresse. Den kan finna att klagomålet skall avslås på grundval av

¹ Se EG-domstolens dom av den 18 mars 1997 i mål C-282/95 P, *Guerin Automobiles*. REG 1997, I-1503

² Se bl.a. EG-domstolens dom av den 18 oktober 1979 i mål 125/78, *GEMA mot kommissionen*. Rec. 1979, 3173.

³ Se förstainstansrättens dom av den 18 september 1992 i mål T-24/90, *Automec II*. Rec. 1992, II-2223.

att det har ett otillräckligt "gemenskapsintresse" och skall då informera klaganden i ett s.k. artikel 6-brev. Detta brev avslutar en möjlig underlåtenhet att behandla klagomålet. Klaganden får inkomma med kommentarer om artikel 6-brevet och vidhålla sitt klagomål. Om kommissionen håller fast vid sin åsikt att klagomålet saknar "gemenskapsintresse" skall den inta en slutlig ståndpunkt därom. När kommissionen bedömer "gemenskapsintresset" skall den handla inom gränserna för sina rättsliga befogenheter. Kommissionens slutliga ståndpunkt får bestridas av klaganden.

- 6 Efter detta kunde R:s klagomål bedömas.
- 7 Det är känt att R under några års tid fäst kommissionens uppmärksamhet på misstänkta överträdelser. Det förefaller som om kommissionen ansåg att R var en person med ett berättigat intresse av att framföra klagomål i enlighet med artikel 3.2 i förordning nr 17/62.

Det framgår att en av de påstådda överträdelserna har lösts efter kommissionens ingripande och att de andra är under utredning.

- 8 Under undersökningens gång skickade kommissionen det ovan nämnda brevet från 1996 till R i vilket den hänvisade till fall av personligt intresse. Detta brev föreföll överensstämma med kommissionens allmänna handlingslinje som den bl.a. beskrivs i det ovan nämnda citatet från dess årsrapport om konkurrenspolitiken, vilken i sin tur vilar på gemenskapsdomstolarnas rättspraxis. Påståendet att det utgör ett administrativt missförhållande föreföll därför inte vara grundat.
- 9 De undersökningar som har inletts i några av R:s klagomål pågår fortfarande. För närvarande finns ingenting som pekar på att kommissionen inte skulle undersöka dessa klagomål med vederbörlig noggrannhet, i enlighet med principerna om god förvaltningssed.
- 10 I fyra av de ärenden som kommissionen påbörjat på grund av R:s klagomål fick de inledda undersökningarna kommissionen att dra den preliminära slutsatsen att hans klagomål inte hade ett tillräckligt gemenskapsintresse och den informerade honom om detta i det s.k. artikel 6-brevet av den 16 december 1997. Som angetts ovan följer det av domstolens rättspraxis att en möjlig underlåtenhet att behandla ett klagomål upphör genom ett sådant brev. Det återstod ännu att se vilket slutligt beslut kommissionen skulle fatta i vederbörlig ordning efter att ha studerat klagandens omfattande kommentarer. Under dessa omständigheter var det inte lämpligt för ombudsmannen att inleda en bedömning av brevet värde. Brevet medförde emellertid att ombudsmannen formulerade de ytterligare anmärkningarna nedan riktade till kommissionen.
- 11 Som saken låg till fann ombudsmannen således att det inte var motiverat att hävda att kommissionen hade varit passiv eller vid-

tagit olämpliga åtgärder. Trots att R kanske ville att kommissionen skulle använda mer resurser i detta ärende, som var mycket viktigt för honom, föreföll det inte föreligga några belägg för att kommissionen hade varit passiv eller vidtagit olämpliga åtgärder.

Mot bakgrund av ombudsmannens undersökningar av detta klagomål föreföll det inte föreligga några administrativa missförhållanden vid Europeiska kommissionen och därför avslutade ombudsmannen ärendet.

YTTERLIGARE ANMÄRKNINGAR

- 1 Europeiska ombudsmannens ämbete inrättades bl.a. för att förbättra relationerna mellan de europeiska institutionerna och de europeiska medborgarna. Denna uppgift innebär att ombudsmannen även skall bidra till att säkerställa medborgarnas ställning genom att främja god förvaltningssed och uppmuntra förvaltningsarna till att försöka hitta lösningar som förbättrar deras förhållande till medborgarna. Mot bakgrund av detta vill Europeiska ombudsmannen föreslå följande:
- 2 Utan att det påverkar det s.k. artikel 6-brevets icke bindande natur skulle kommissionen på eget initiativ kunna försöka ge uttömmande och tillräckliga skäl för sin avsikt att avsluta ett ärende i ett klagomål och sålunda göra det möjligt för medborgaren att kunna helt förstå kommissionens ståndpunkt och kunna framföra lämpliga kommentarer. Detta förefaller vara i enlighet med god förvaltningssed.
- 3 Dessutom skulle kommissionen när det gäller frågor som kan vara av allmänt intresse kunna beakta det faktum att europeiska medborgare förmodligen varken har tid eller resurser för att kunna försvara sina rättigheter i domstol och detta i ännu högre grad då medborgaren måste gå till domstol i någon annan medlemsstat än den i vilken han bor.

URVAL AV SÖKANDE TILL PRAKTIKPLATSER

Beslut i klagomål 846/29.8.96/AISR/ES/JMA/ mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

I augusti 1996 framförde S ett klagomål till ombudsmannen om påstådd underlåtenhet av kommissionen att besvara hennes brev.

Efter det att hon inte tagits ut vid sin första ansökan 1995 ansökte S. på nytt i mars 1996 om en praktikperiod hos kommissionen. Trots sina goda akademiska och yrkesmässiga meriter av vilka de flesta hade anknytning till Europeiska unionens arbete uteslöts S:s ansökan i det första steget av urvalsförfarandet. Hon skrev till kommissionen i maj och juli 1996 och bad om både en motivering till att hon uteslutits i det första steget och information om de allmänna kriterier som tillämpades vid urvalsförfarandet.

Eftersom S inte fick något svar på sina brev ingav hon ett formellt klagomål till ombudsmannen.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. I sitt yttrande beklagade kommissionen först att den inte hade besvarat S:s brev. Den uppgav också att brevet av juli 1996 inte hade kommit praktikbyrån till handa.

Enligt kommissionen hade 936 ansökningar till praktikperioden med början i oktober 1996 inkommit till kommissionen från spanska sökande. Efter det första steget i förfarandet hade 157 av dem tagits upp i förteckningen över de sökande som tagits ut i första hand ("Blå boken").

Kommissionen uppgav att alla ansökningar hade prövats mot de objektiva kriterier som var angivna i de tillämpliga reglerna.

Kommissionen medgav att S:s meriter var synnerligen goda och jämbördiga med dem som de sökande som hade tagits ut kunde uppvisa. Ingen sökande hade dock någon rättighet att få en praktikplats och med anledning av det stora antalet sökande var det ofrånkomligt att vissa mycket kvalificerade sökande blev utan plats.

Kommissionen uppgav att den, för att minska antalet högt kvalificerade sökande som blev utan praktikplats, nyligen hade infört ett strängare och mer systematiskt förfarande vid granskningen av ansökningarna.

Klagandens kommentarer

I sina kommentarer påpekade S att det system för uttagning av sökande som kommissionen hade infört var mycket oklart. Klaganden var fortfarande otillfredsställd med kommissionens svar, som hon fann alltför allmänt hållet.

YTTERLIGARE UNDERSÖKNINGAR

Eftersom vissa viktiga aspekter av klagomålet inte hade behandlats i tillräcklig utsträckning i kommissionens yttrande begärde ombudsmannen närmare upplysningar om det nya uttagningsförfarandet. För att granska om det uttagningsförfarande för praktikanter som S hade deltagit i var korrekt begärde ombudsmannen vidare att få vissa ytterligare handlingar, t.ex. ansökningarna från de spanska sökande som tagits ut.

Kommissionen förklarade i sitt svar att ett inslag i det nya uttagningsförfarandet var att för varje nationalitet inrätta beredningsgrupper bestående av kommissionstjänstemän. I dessa grupper ingick både anställda vid kommissionen med erfarenhet av personal- och rekryteringsfrågor och nyanställda statstjänstemän. Deras uppgift var att gå igenom ansökningarna utifrån kriterierna i de tillämpliga reglerna och de preferenser som angetts av de sökande.

Ombudsmannen vidarebefordrade de handlingar som kommissionen överlämnat beträffande det nya urvalsförfarandet till klaganden och bad henne att kommentera institutionens initiativ. Detta brev besvarades inte.

I kommissionens svar ingick också ett antal konfidentiella handlingar för ombudsmannens granskning, nämligen ansökningarna från de sökande som hade antagits till praktikperioden i oktober 1996. Dessa handlingar hade använts av kommissionen vid det slutliga urvalet.

BESLUTET

Enligt artiklarna 15 och 16 i reglerna för praktiktjänstgöring vid Europeiska gemenskapernas kommission (kommissionens beslut av den 16 mars 1976) skall sökande tas ut på grundval av de meriter som de skaffat sig under sina studier, med hänsyn tagen till att en rimlig geografisk balans skall upprätthållas. Företräde skall vid uttagningen lämnas sökande som genom studier eller yrkesverksamhet har skaffat sig kunskaper om europeisk integration.

På grund av detta uttagningsförfarandes utformning har tillsättningsmyndigheten ett visst utrymme för skönsmässig bedömning. När kommissionen utnyttjar denna möjlighet skall den bedöma de sökandes meriter i enlighet med ovannämnda regler.

För att säkerställa att kommissionen då den tillämpade denna möjlighet vid uttagningsförfarandet följde principen om god förvaltningssed granskade ombudsmannen ansökningarna från de spanska sökande som hade antagits till praktikperioden i oktober 1996. Med tanke på den stora yrkesmässiga erfarenhet och de goda meriter som samtliga uttagna sökande hade ansåg ombudsmannen att det inte förelåg några administrativa missförhållanden.

Vad beträffar de allmänna kriterier som kommissionens enheter tillämpar vid granskningen av de sökande konstaterade ombudsmannen att institutionen hade infört ett nytt förfarande för att säkerställa ett effektivare och mera objektivt urval.

Mot bakgrund av resultatet av undersökningarna föreföll det inte föreligga några administrativa missförhållanden och ombudsmannen beslutade därför att avsluta ärendet.

BEDRÄGERI INOM RAMEN FÖR EUROPEISKA SOCIALFONDEN: PÅSTÅDD UNDERLÅTENHET ATT AGERA FRÅN UCLAF:S SIDA

Beslut i klagomålet 943/14.10.96/Open Line/GR/BB/OV mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

I oktober 1996 framförde I klagomål till ombudsmannen mot kommissionens enhet för samordning av åtgärderna i kampen mot bedrägeri (UCLAF) och gjorde gällande att UCLAF saknade eller vägrade att lämna ut uppgifter om bedrägerianklagelser som gällde förvaltningen av Europeiska socialfondens program i Grekland. I klagade för en grekisk initiativgrupp med säte i Aten.

Mellan september 1995 och juni 1996 skrev klaganden tre brev till UCLAF-direktoratet i vilka han påstod att oegentligheter förekom i fråga om förvaltningen av ESF:s medel i Grekland under åren 1994 - 1996. Han begärde att gemenskapens myndigheter omedelbart skulle ingripa. Som svar på sitt första brev fick han ett standardiserat svar från UCLAF:s direktorat med tack för visat intresse och med ett konstaterande i allmänna ordalag om att saken skulle undersökas.

I skrev ett andra brev till UCLAF med ytterligare detaljupplysningar. På detta brev kom inget svar. I skickade därför ett tredje brev till UCLAF i vilket han upprepade de upplysningar som han lämnat i det andra brevet och tillfogade nya upplysningar om de påstådda oegentligheterna. Som svar på detta tredje brev fick klaganden ett nytt standardiserat brev från UCLAF, daterat den 7 augusti 1996, i vilket det meddelades att man undersökte ärendet och skulle vidta lämpliga åtgärder.

I sitt klagomål till ombudsmannen begärde I att denne skulle sätta stopp för de påstådda bristerna i förvaltningen av ESF:s verksamhet i Grekland. Han klagade också över att hans brev inte hade besvarats på ett tillfredsställande sätt.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. I sitt yttrande konstaterade kommissionen inledningsvis att först ett och senare ytterligare ett mottagningserkännande hade skickats till klaganden och att hans upplysningar omgående hade lett till undersökningar inom UCLAF:s direktorat. Kommissionen angav vidare att den i november 1995 hade begärt upplysningar från de grekiska myndigheterna om de ESF-projekt inom vilka oegentligheter påstods förekomma. De grekiska myndigheterna lämnade dessa upplysningar i mars 1996.

På grundval av dessa upplysningar genomförde kommissionen en undersökning på platsen mellan den 29 och 31 oktober 1996, varvid hänsyn även togs till de ytterligare upplysningar som lämnats av klaganden. Ett

besök hos en av de organisationer som klaganden namngivit anordnades i syfte att bedöma vilken roll denna spelade i fråga om förvaltningen och uppföljningen av ESF-projekten och för att kontrollera de påståenden som klaganden gjort.

Vid undersökningen avslöjades det att det i de kontrollerade projekten förekom vissa utgifter som inte berättigade till ersättning. De nationella myndigheterna godtog resultaten av denna undersökning och lovade vidta nödvändiga ändringar och att utsträcka sin kontroll till alla den berörda stödmottagarens program.

Kommissionen konstaterade vidare att dess enheter hade genomfört en rad kontroller i Grekland under åren 1995-1996, vilka lett till att samtliga tillstånd för grekiska yrkesutbildningscentra (KEK) upphävts och att krav ställts på en reformering av det grekiska tillståndssystemet.

På grundval av ovanstående information menade kommissionen att den inte hade varit passiv efter det att den hade erhållit klagandens upplysningar, men att UCLAF-direktoratets uppdrag och uppgifter inte medgav att de närmare detaljerna i dess verksamhet bekantgjordes.

Klagandens kommentarer

I sina kommentarer uppgav klaganden att kommissionen inte hade tagit hänsyn till alla hans påståenden och att dess slutsatser var ofullständiga. Speciellt påpekade klaganden att man vid den revision som hade gjorts av UCLAF-direktoratet hade underlåtit att undersöka alla de fall som han hade angivit. Han bifogade ett PM med alla sina påpekanden.

BESLUTET

1 Begäran att ombudsmannen skulle sätta stopp för de påstådda bristerna i förvaltningen av ESF:s medel

- 1.1 Ansvar för bekämpande av bedrägerier som drabbar gemenskapens ekonomiska intressen vilar i första hand på medlemsstaterna vilka i enlighet med artikel 209a i EG-fördraget för att bekämpa bedrägerier som riktar sig mot gemenskapens ekonomiska intressen skall vidta samma åtgärder som de vidtar för att bekämpa bedrägerier som drabbar deras egna ekonomiska intressen. Medlemsstaterna delar detta ansvar med kommissionen inom ramen för dess allmänna uppgift att säkerställa att gemenskapens budget genomförs på ett korrekt sätt. Vad beträffar speciellt de verksamheter som finansieras av strukturfonderna anges både medlemsstaternas och kommissionens ansvar för den finansiella kontrollen i artikel 23 i rådets förordning nr 2082/93.¹

- 1.2 Den slutliga finansiella kontrollen av strukturfonderna åligger revisionsrätten, som enligt artikel 188c.2 i fördraget skall pröva om

¹ Rådets förordning (EEG) nr 2082/93 av den 20 juli 1993, EGT L 193, 31.12.1993, s. 20.

samtliga gemenskapens inkomster och utgifter varit lagliga och korrekta och om den ekonomiska förvaltningen har varit sund. I artikel 188c.3 i fördraget ges därvid revisionsrätten särskilda befogenheter att genomföra inspektion på platsen i medlemsstaterna. Revisionsrätten får också enligt artikel 188c.4 när som helst framföra synpunkter, speciellt i form av särskilda rapporter i särskilda frågor.

- 1.3 I EG-fördraget bemyndigas ombudsmannen endast att företa undersökningar av eventuella administrativa missförhållanden inom verksamheten vid gemenskapens institutioner och organ. Ombudsmannen har inte något mandat att göra sådana undersökningar hos nationella myndigheter, t.ex. de offentliga och privata organ i Grekland som berörs av detta ärende.
- 1.4 Vad gäller begäran i klagomålet att sätta stopp för de påstådda bristerna i förvaltningen av ESF:s medel i Grekland har ombudsmannen av ovannämnda skäl ingen befogenhet att företa undersökningar rörande eventuella administrativa missförhållanden på nationell nivå.

2 Påstådd underlåtenhet från UCLAF:s sida att lämna ett tillräckligt uttömmande svar

- 2.1 Klaganden skickade tre brev till UCLAF mellan september 1995 och juni 1996. UCLAF erkände mottagandet av det första och det tredje brevet genom ett brev med tack för visat intresse och angav i allmänna ordalag att undersökningar i ärendet pågick och att lämpliga åtgärder skulle vidtas. Klaganden ansåg att han inte hade fått något godtagbart svar på sina brev.
- 2.2 Kommissionen konstaterade att den först hade skickat ett erkännande av mottagandet av det brev som var daterat den 6 september 1995 och därefter ett andra erkännande av mottagandet av de båda övriga breven. Den påpekade också att UCLAF-direktoratet efter att ha fått in anklagelserna omedelbart hade inlett en undersökning av klagandens uppgifter. Kommissionen konstaterade dock att UCLAF-direktoratets uppdrag och arbetsuppgifter inte medgav att informationen om vilka åtgärder som vidtagits bekantgjordes.
- 2.3 Ombudsmannen konstaterade att den information som kommissionen erhöll vid undersökningar av bedrägerier i samband med verksamheter som finansieras av strukturfonderna omfattas av sekretess. Framför allt kan hänvisas till artikel 10 i UCLAF-förordningen,¹ som behandlar informationsutbytet mellan medlemsstaterna och kommissionen. Enligt bestämmelsen skall medlemsstaterna och kommissionen vidta alla nödvändiga försiktighetsåtgärder för att säkerställa att den information de utväxlar förblir konfidentiell. I artikel 10.2 föreskrivs att sådan infor-

¹ Kommissionens förordning (EG) nr 1681/94 av den 11 juli 1994, EGT L 178, 12.7.1994, s. 43.

mation inte får skickas till några andra än de personer i medlemsstaterna eller inom gemenskapens institutioner vars uppgifter kräver att de har tillgång till den.

- 2.4 Det framgick av ovannämnda bestämmelse att UCLAF-direktoratet hade rätt att undanhålla klaganden resultaten av sina undersökningar på grund av de krav som uppdraget och arbetsuppgifterna ställde. Ombudsmannen kom fram till att det skulle äventyra pågående undersökningar vid UCLAF-direktoratet, om kommissionens pågående undersökningar av påstådda bedrägerier i en medlemsstat och dessa undersökningars resultat skulle bli kända av utomstående.
- 2.5 Av dessa skäl utgjorde det faktum att UCLAF-direktoratet som svar på klagomålet endast informerade i allmänna ordalag om de pågående undersökningarna och inte lämnade några detaljer rörande sina undersökningar av de påstådda bristerna i förvaltningen av medlen inte några administrativa missförhållanden.

3 Påstådd underlåtenhet från UCLAF:s sida att vidta åtgärder till följd av klagandens anklagelser

- 3.1 Det framgick av den information som lämnades i kommissionens yttrande att UCLAF, sedan man mottagit anklagelser om brister i förvaltningen av Europeiska socialfondens resurser i klagandens första brev, omedelbart började granska dessa anklagelser. Det framgick också att UCLAF utredde ärendet och genomförde en undersökning på platsen och en rad andra kontroller. I sina kommentarer till kommissionens yttrande hävdade klaganden att den revision som gjorts av UCLAF-direktoratet hade varit ofullständig och inte omfattade samtliga anklagelser.
- 3.2 Ombudsmannens tjänstemän kontaktade UCLAF-direktoratet och informerades om att klaganden hade inkommit med nya påståenden om brister i förvaltningen vilka borde undersökas, och att UCLAF just behandlade dessa. I samband därmed skickade ombudsmannen också till UCLAF-direktoratet en kopia av den PM som klaganden hade bifogat sina kommentarer. På grundval av ovannämnda uppgifter var det ingenting som tydde på att det förelåg några administrativa missförhållanden när det gällde UCLAF:s sätt att handlägga klagandens anklagelser.
- 3.3 Ombudsmannen ville dock fästa klagandens uppmärksamhet på att den slutliga finansiella kontrollen av de verksamheter som finansieras av strukturfonderna faller inom revisionsrättens kompetensområde. Enligt artikel 188c.2 i EG-fördraget skall revisionsrätten pröva om samtliga gemenskapens inkomster och utgifter varit lagliga och korrekta och om den ekonomiska förvaltningen har varit sund.

Mot bakgrund av resultatet av undersökningarna föreföll det inte föreligga några administrativa missförhållanden och ombudsmannen beslutade därför att avsluta ärendet.

ANBUDSFÖRFARANDE

Beslut i klagomål 1040/21.11.96/HYDROPLAN/D/VK mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

F framförde den 18 november 1996 klagomål till ombudsmannen med anledning av kommissionens anbudsinfordran avseende ett tjänstekontrakt (94/C173/17) i vilket F ansökt om att få delta. Denna anbudsinfordran omfattade undersökningar, konsulttjänster och tekniskt stöd som huvudsakligen skulle utföras i icke-medlemsstater.

Den 29 mars 1995 fick F en inbjudan att delta i ett selektivt anbudsförfarande. Han skickade in ett anbud till kommissionen, som bekräftade mottagandet den 15 maj 1995. F uppgav att arbetet med att utforma anbudet hade medfört avsevärda kostnader och ett omfattande samarbete med inte mindre än tretton företag i åtta medlemsstater.

I ett brev av den 15 februari 1996 underrättades F om att urvalsförfarandet inte hade lett till något resultat. I det standardiserade brevet angavs det dock inte något skäl till detta.

Den 26 augusti 1996 bad F kommissionens GD I att ange skälen till att förfarandet hade avslutats. I sitt svar av den 28 oktober 1996 uppgav kommissionen att förfarandet hade avslutats därför att inget av anbuden motsvarade anbudskraven.

F framförde klagomål till ombudsmannen som gick ut på

- (i) att de skäl han slutligen erhöll inte var tillräckliga, och
- (ii) att hans kostnader borde ersättas av kommissionen.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Med hänsyn till de huvudsakliga anmärkningarna anförde kommissionen följande :

Klaganden meddelades den 15 februari 1996 att uttagningskommittén hade gått igenom alla anbud som inkommit och att den hade beslutat att avsluta förfarandet eftersom det hade misslyckats.

I artikel 8 i bilaga II till beskrivningen av de tjänster som anbudet avsåg står det att kommissionen enligt bestämmelserna om icke offentliga anbudsförfaranden inte är skyldig att tilldela något kontrakt efter avslutat anbudsförfarande. Kommissionen är inte heller skyldig att ersätta kost-

naderna för de anbudsgivare vilkas anbud förkastats om den beslutar att inte tilldela några kontrakt (bilaga III, nr 7).

Klagandens kommentarer

Klaganden gjorde sammanfattningsvis följande huvudsakliga invändningar:

Kommissionen är inte skyldig att tilldela kontrakt. Med tanke på att offentliga medel bör hanteras varsamt framstår emellertid det plötsliga avbrytandet av förfarandet som ologiskt. 157 anbud från 1570 företag och 16 560 experter var berörda. Att förfarandet avbröts efter bedömningen av anbudena måste ha medfört ekonomiska förluster som skulle ha kunnat undvikas. Uttagningskommitténs handlande framstod som ännu mer obegripligt eftersom kommissionen senare beslutade att erbjuda kontrakt i ett förfarande med direkta förhandlingar.

BESLUTET

- 1 Det hör till god förvaltningssed att informera anbudsgivarna om förfarandet inom rimlig tid. Den 15 februari 1996 informerades samtliga anbudsgivare om att urvalsförfarandet inte hade lett till något resultat och att det därför skulle avslutas. F kontaktade då kommissionens berörda enheter per telefon för att få närmare upplysningar i ärendet. Han uppgav att kommissionen inte hade kunnat lämna honom något tillfredsställande svar.

I sitt brev av den 26 augusti 1996 begärde F att få fullständiga uppgifter om skälen till att förfarandet hade avslutats. Kommissionen svarade den 28 oktober 1996 att förfarandet hade avslutats och att det inte hade lett till något resultat eftersom inget av anbudena motsvarade anbudskraven. I brevet betonades också att skriftligt meddelande hade skickats till samtliga anbudsgivare. Kommissionen föreföll därför ha besvarat F:s skriftliga begäran på lämpligt sätt. Av de uppgifter som lämnats till ombudsmannen framgick att kommissionen hade följt principerna för god förvaltningssed genom att underrätta anbudsgivarna och genom att skriftligen förklara skälen för dem som så önskade.

- 2 Av den information som lämnats till ombudsmannen framgick det att kommissionen varken var skyldig att erbjuda kontrakt eller att ersätta de anbudsgivare som blivit utan kontrakt för deras kostnader.

Mot bakgrund av resultatet av undersökningarna föreföll det inte föreligga några administrativa missförhållanden och ombudsmannen beslutade därför att avsluta ärendet.

FINANSIELLT STÖD TILL SPANSKA TULLTJÄNSTEMÄN EFTER IKRAFTTRÄDANDET AV DEN INRE MARKNADEN

Beslut i klagomål 1048/21.11.96/FPR/ES/JMA mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

I november 1996 klagade P till ombudsmannen angående kommissionens tillämpning av förordning nr 3904/92¹ om åtgärder för att anpassa yrket som tulltjänsteman till den inre marknaden.

P:s tullombudsfirma led stora förluster som ett resultat av att den inre marknaden trädde i kraft den 1 januari 1993 och gränskontrollerna avskaffades. Därför lämnade han in en ansökan till de spanska myndigheter som ansvarade för att granska och välja vilka projekt som skulle finansieras inom ramen för förordning nr 3904/92.

Under loppet av behandlingen korresponderade P med spanska parlamentsledamöter och med den dåvarande spanske kommissionären Matutes kansli. En skrivelse från en medlem av kommissionären Matutes kansli till en spansk parlamentsledamot, daterad den 24 februari 1994, angav att det var troligt att P:s projekt skulle tilldelas ett bidrag på 100 000 ecu. I övrigt var enligt den klagande den information som vidarebefordrades till honom av kommissionen allmänt oklar och otillräcklig.

Han gjorde gällande att kommissionens tillämpning av förordning nr 3904/92 hade varit bristfällig och att detta utgjorde ett fall av administrativt missförhållande.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. Sammanfattningsvis klar gjorde kommissionens yttrande följande punkter:

- (i) Kommissionen medgav visserligen de negativa konsekvenserna av fullbordandet av den inre marknaden för tulltjänstemän och tullkommissionärer av vilka över 25 procent hade förlorat sina arbeten efter 1993, men ansåg att omstruktureringen av denna sektor var medlemsstaternas ansvar i enlighet med subsidiaritetsprincipen. Men på grund av problemets omfattning beslutade kommissionen att stödja medlemsstaternas ansträngningar genom kompletterande åtgärder:
  - (a) åtgärder finansierade genom Europeiska socialfonden,
  - (b) åtgärder från regionala utvecklingsfonder, särskilt Interreg,

¹ EGT L 394, 31.12.1994, s. 1.

- (c) andra initiativ som förutsetts i förordning nr 3904/92, med en budget på 30 miljoner ecu, av vilka Spanien tilldelades 3 516 991 ecu.
- (ii) Förslag om stöd till spanska affärs- och tjänsteföretag som påverkats av ikraftträdandet av den inre marknaden skulle inges till den spanska skattemyndigheten ("*Agencia Tributaria*"), ansvarig spansk instans för tillämpningen av förordning nr 3904/92.
- (iii) Efter den tekniska utvärderingen av 82 spanska förslag av en kommitté inom *Agencia Tributaria* godkändes 20 projekt. Utvärderingen genomfördes helt oavhängigt av utvärderarna och grundades på de objektiva kriterier som fastställs i förordningen och i relevanta budgetbestämmelser.
- (iv) I ett fax av den 16 december 1994 begärde *Agencia Tributaria* in ytterligare information från den klagande angående hans projekt. Ingen ytterligare information inkom, och projektet avslogs därför att det var vagt och ofullständigt definierat och kostnaden uppgick till hela den spanska tilldelningen av medel enligt förordning nr 3904/92.
- (v) Vad gäller korrespondensen med kommissionären Matutes kansli kan det ha skett en förväxling i skrivelsen av den 24 februari 1994 mellan två företag med identiska namn ("C"), det ena beläget i Spanien och det andra i Frankrike. Det senare hade tilldelats medel från gemenskapen. Förväxlingen uppstod genom det faktum att ordföranden och generaldirektören för det franska företaget "C" även var affärspartner till den klagande. Kommissionen hade skrivit till P och bett om ursäkt för förväxlingen.
- (vi) Kommissionen förnekade att det skulle ha förelegat brister i tillämpningen av förordning nr 3904/92, vilken hade övervakats av både dess eget budgetorgan och revisionsrätten.

Klagandens kommentarer

Sammanfattningsvis gav P följande kommentarer:

- (i) Trots att förordning nr 3904/92 hade offentliggjorts den 31 december 1992 tog kommissionen första gången kontakt med honom först 22 dagar före utgången av tidsfristen för inlämnande av förslag den 31 mars 1993.
- (ii) Vad gäller underlåtenheten att besvara begäran om ytterligare information i december 1994 angav den klagande att han inte förstod syftet med en sådan begäran eftersom ett beslut redan fattats i februari 1994 och hans projekt fått avslag.
- (iii) Vad gäller den begärda summan hade han när han lämnade in sin ansökan ingen information om det totala beloppet av tilldelningen av EG-medel till Spanien inom detta särskilda program.

- (iv) Kommissionen borde ha avslöjat namnen på de tulltjänstemän vars projekt blivit utvalda.

BESLUTET

1 Påstått bristfälliga åtgärder vidtagna av kommissionen

- 1.1 Gemenskapens påstått bristfälliga hantering av tulltjänstemännens och tullkommissionärernas situation efter ikraftträdandet av den inre marknaden hade redan utgjort sakinnehåll i flera klagomål till den europeiska ombudsmannen.¹
- 1.2 I artiklarna 7b och 7c i fördraget krävs att ett antal åtgärder skall vidtas av kommissionen och rådet för att säkerställa väl avvägda framsteg inom alla sektorer som påverkas av ikraftträdandet av den inre marknaden. Trots att kommissionen ansåg att stödet till denna sektor i första hand var medlemsstaternas ansvar igångsatte den flera initiativ som finns upptagna i en handbok från 1992 om omstruktureringen av tullsektorn. Särskilda stödåtgärder innefattas även i förordning nr 3904/92.
- 1.3 Det är inte ombudsmannens uppgift att pröva förtjänsterna hos gemenskapernas rättsakter eller förslag till rättsakter. Denna typ av bedömning överskrider gränserna för administrativa missförhållanden och rör i stället överväganden av politisk art. I detta sammanhang bör man minnas att Europaparlamentet har antagit flera mycket kritiska resolutioner på detta område, såsom resolutionerna av den 17 september och den 20 november 1992 liksom Jacksons betänkande av den 4 november 1992.

2 Urval av projekt

- 2.1 Den klagande kritiserade det urval av projekt som gjorts gemensamt av kommissionen och spanska *Agencia Tributaria* och uteslutandet av hans projekt från de tjugo som slutligen valdes. Enligt hans åsikt var tidsfristen för inlämnandet av förslag oskäligt kort; vidare var det olämpligt att begära ytterligare information vid ett sent skede i urvalsförfarandet.
- 2.2 Trots att den klagande erhöll information om möjligheten till gemenskapsstöd först den 8 Mars 1993 hade innehållet i programmet och dess tidsramar fastställts i förordning nr 3904/92 som offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* den 31 december 1992. Det hade därför funnits tillräckligt med tid för att presentera projekten. Följaktligen förefaller det inte föreligga några belägg för påståendet om en oskäligt kort tidsfrist.
- 2.3 Kommissionen motiverade uteslutandet av den klagandes projekt med att det var vagt och dess finansiella krav var orimliga. Den klagande hade inte besvarat en begäran om ytterligare information eftersom han trodde att beslutet redan var fattat i februari 1994.

¹ Klagomål 189/18.10.95/SP/GR/KT och 262/27.11.95/APF / PO / EF-po.

- 2.4 Gemenskapsinstitutionerna åtnjuter stor frihet i sin bedömning av de relevanta faktorer som skall beaktas i fråga om beslut att tilldela ett kontrakt i en anbudsinfordran från tredje part.¹ Denna frihet rättfärdigar emellertid inte något missbruk av befogenheter eller allvarliga och uppenbara felaktigheter i urvalsförfarandet.²
- 2.5 Av den för ombudsmannen tillgängliga informationen föreföll det inte finnas belägg för att kommissionen inte handlat inom ramen för sina rättsliga befogenheter när den fattade beslut angående ansökningarna om stöd som skulle tilldelas enligt rådets förordning nr 3904/92. Det fanns därför inga belägg för administrativa missförhållanden med hänsyn till denna del av ärendet.

3 Påstått missledande information från kommissionens enheter

- 3.1 Det föreföll som om den förre kommissionären Matutes kansli i en skrivelse angett att klagandens projekt skulle beviljas ett bidrag från gemenskapen. Denna information kan ha varit missledande för den klagande.
- 3.2 Kommissionen förklarade att det kan ha skett en förväxling mellan två företag med samma namn. Kommissionen skickade en skrivelse till den klagande där den bad om ursäkt. Eftersom kommissionen medgett misstaget och bett om ursäkt för den möjliga förväxlingen föreföll det som om det inte förelåg några belägg för administrativa missförhållanden med hänsyn till denna del av ärendet.

Mot bakgrund av resultatet av undersökningarna föreföll det inte föreligga några administrativa missförhållanden och ombudsmannen beslutade därför att avsluta ärendet.

TYSKT STATLIGT STÖD TILL FÖRNYBAR ENERGI

Beslut i de gemensamt behandlade klagomålen 1086/11.12.96/HK/D/VK, 1092/11.12.96/JS/D/VK, 1095/12.12.96/FS/D/VK, 1097/12.12.96/KS/D/VK, 1104/16.12.96/FP/D/VK, 1112/31.12.96/SB/D/VK, 1113/31.12.96/GS/D/VK, 1124/31.12.96/KPS/D/VK, 1134/31.12.96/HS/D/VK, 1135/31.12.96/AD/D/VK, 1139/31.12.96/MS/D/VK, 1/97/VK, 4/97/VK, 9/97/VK, 12/97/VK, 13/97/VK, 28/97/VK, 34/97/VK, 43/97/VK, 58/97/VK, 72/97/VK, 88/97/VK, 161/97/VK mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLEN

Under tiden december 1996 till januari 1997 tog ombudsmannen emot sammanlagt 23 klagomål från tyska medborgare angående en skrivelse som kommissionären Karel Van Miert hade skickat till den tyske ministern för ekonomiska frågor, Rexrodt, angående den tyska lag som främjar produktionen av förnybar energi (*Stromeinspeisegesetz*). För att kunna hand-

¹ Mål 19/95, *Adia Interim SA mot kommissionen*; 1996; Reg. II-321, punkt 49.

² Mål 56/77, *Agence Européenne d'Interims mot kommissionen*; 1978; Rec. 2215, punkt 20.

lägga klagomålen så effektivt och snabbt som möjligt beslutade ombudsmannen att behandla dem gemensamt.

Stromeinspeisegesetz har också varit föremål för framställningar till Europaparlamentet. Ombudsmannen behandlar vanligtvis inte ärenden som väntar på att behandlas i utskottet för framställningar vid Europaparlamentet, om inte, med framställarens tillåtelse, detta utskott överför det till ombudsmannen så att det kan behandlas som ett klagomål. I det här fallet fick dock ombudsmannen även många klagomål från medborgare som inte hade ingett framställningar till parlamentet.

Stromeinspeisegesetz trädde i kraft den 1 januari 1991. Den ålägger elbolag att köpa elektricitet som kommer från förnybara energikällor och att betala ett garanterat minimipris beroende på arten av den förnybara energikällan. Artikel 3.2 i lagen föreskriver att minimipriset för den elektricitet som kommer från vindkraft skall vara 90 procent av bolagens genomsnittliga intäkter per kWh för elförsäljning under det näst sista kalenderåret.

År 1990 anmälde de tyska myndigheterna *Stromeinspeisegesetz* till kommissionen som ett statligt stöd i enlighet med artikel 93.3 EG. Kommissionen beslutade att lagen var förenlig med den gemensamma marknaden enligt artikel 92.3 c.

Den 25 oktober 1996 skrev kommissionären Van Miert till minister Rexrodt och föreslog att minimipriset för vindkraftsenergi skulle minskas från 90 procent per kWh till 75 procent per kWh.

Sammantaget fanns det i fråga om sakinnehållet två påståenden i de klagomål som framställdes till ombudsmannen:

- (i) Kommissionären Van Miert hade inte rätt att skicka skrivelsen i fråga eftersom *Stromeinspeisegesetz* hade godkänts av kommissionen i ett bindande beslut i enlighet med artikel 92.3 c i EG-fördraget. De klagande ansåg att innehållet i skrivelsen innebar en ändring av kommissionens beslut, något som endast kan göras genom ett annat kommissionsbeslut.
- (ii) Kommissionären Van Miert hade felbedömt den rättsliga och ekonomiska situationen för vindkraftsproducenter i Tyskland, eftersom han uppenbarligen grundat sin ståndpunkt enbart på uppgifter och siffror från de tyska elbolagen utan att kontrollera om dessa siffror var korrekta. Enligt de klagande skulle effekterna av kommissionärens förslag bli förödande för vindkraftsproducenterna eftersom den minskade ersättningsnivån skulle komma att äventyra vindkraftverken och med dem den aktuella anställningssituationen. Forskningen på området skulle också bli lidande och detta skulle följaktligen få en negativ inverkan på den miljömässiga och tekniska utvecklingen. Konkurrensen skulle snedvridas och en monopolstruktur skulle uppstå.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålen vidarebefordrades till kommissionen. Sammanfattningsvis innehöll kommissionens yttrande följande klargöranden:

- (i) Från och med juli 1995 hade kommissionen börjat ta emot klagomål från tyska elbolag angående stödet till vindkraften. De klagande hävdade att det garanterade priset för vindkraft inte längre var motiverat och att de skulle få räkna med betydande förluster om det garanterade priset för vindkraft förblev oförändrat och om de tyska delstaternas planer på att utöka vindkraftskapaciteten till 4 000 MW år 2000 skulle komma att fullföljas. Kommissionen ansåg det vara nödvändigt att ompröva situationen efter att ha tagit emot dessa klagomål.
- (ii) I november 1995 bad kommissionen om den tyska regeringens kommentarer i frågan. Efter en utfrågning i tyska parlamentet för att diskutera om det krävdes en ändring av lagen eller inte hade kommissionen fått ta emot synpunkter från alla deltagare, där ibland företrädare för de tyska delstatsregeringarna, för energibolag och för sammanslutningar som främjar förnybar energi. Dessutom hade flera sammanträden ägt rum med alla berörda parter, inklusive företrädare för vindkraftsproducenterna.
- (iii) Det framgick att både de faktiska och de rättsliga villkoren hade förändrats mellan 1990, då kommissionen godkände *Stromeinspeisegesetz*, och oktober 1996. Stödmekanismen för vindkraft i *Stromeinspeisegesetz* hade lett till en mycket betydande ökning av vindkraftsproduktionen, särskilt i Tysklands kustregioner. Efter antagandet av *Stromeinspeisegesetz* hade såväl antalet anläggningar som deras kapacitet ökat betydligt och därigenom hade energibolagens kostnader ökat. En annan omständighet som lett till omprövning av kommissionen var att tekniken för nya vindkraftverk hade förbättrats. Nya anläggningar var därför effektivare och produktionen av vindkraft mindre kostsam.
- (iv) Det var mot denna bakgrund som kommissionären Van Miert hade skickat en skrivelse till minister Rexrodt och bett honom att granska om stödmekanismen för vindkraft i *Stromeinspeisegesetz* borde ändras på ett sätt som å ena sidan skulle ta hänsyn till det ännu existerande behovet för vindkraftsproducenter att få stöd men som å andra sidan skulle vara mindre snedvridande för branschen. Han hade bl.a. föreslagit en minskning av ersättningen för vindkraft från 90 procent per kWh till 75 procent per kWh som ett relativt enkelt och snabbt sätt att förändra den aktuella situationen.
- (v) Skrivelsen i fråga hade inga rättsverkningar för den tyska regeringen. Det var en icke bindande rekommendation att ändra lagen. Det ansågs att en icke-rättslig åtgärd skulle vara den bästa lösningen eftersom det skulle göra det möjligt för den tyska rege-

ringen att internt lösa problemet med konkurrensen. Skrivelsen låg helt inom ramen för de åtgärder som kommissionen får vidta i enlighet med artikel 93 i EG-fördraget.

- (vi) De uppgifter angående antalet vindkraftverk, deras kapacitet och produktion som GD IV använt sig av grundades på den information som kommissionen fått från den tyska regeringen. Vidare erhöll kommissionen information från en utfrågning som hållits i tyska *Bundestag* med företrädare för båda sidor, såväl vindkraftsproducenterna som de viktigaste energibolagen. Dessutom hölls flera extra sammanträden med alla berörda parter. Kommissionen beaktade alla parters yttranden.

De klagandes kommentarer

Sammantaget vidhölls klagomålen i kommentarerna till ombudsmannen. De klagande uttryckte missnöje med kommissionens yttrande.

BESLUTET

1 De klagandes första yrkande

- 1.1 De klagandes första yrkande var till sitt sakinnehåll att kommissionen hade brutit mot fördraget genom att använda ett felaktigt förfarande. Enligt de klagande innebar skrivelsen till den tyska regeringen en ändring av kommissionens beslut, vilket fattats enligt artikel 92.3 c i EG-fördraget, att *Stromeinspeisegesetz* är förenlig med den gemensamma marknaden. De hävdade att en sådan ändring endast kunde göras på ett giltigt sätt genom ytterligare ett kommissionsbeslut.
- 1.2 Bestämmelserna i EG-fördraget angående statligt stöd kräver av en medlemsstat som ämnar ge ett *nytt* stöd att den i förväg skall anmäla detta till kommissionen, som sedan beslutar huruvida den anser att stödet är förenligt med den gemensamma marknaden. *Stromeinspeisegesetz* blev godkänd genom detta förfarande år 1990 och blev sålunda ett *existerande* stödssystem.
- 1.3 Artikel 93 i EG-fördraget föreskriver två förfaranden varigenom kommissionen får söka ändra ett existerande stödssystem. Det första är att föreslå den berörda medlemsstaten åtgärder enligt artikel 93.1. Sådana förslag är inte bindande. Det andra förfarandet är att rikta ett bindande beslut till den berörda medlemsstaten och kräva att den avskaffar eller ändrar stödet, genom att iaktta förfarandet i artikel 93.2.
- 1.4 Det finns ingen rättslig grund för att hävda att förfarandet i artikel 93.1 inte kan användas i ärenden där kommissionen tidigare har godkänt stöd enligt artikel 92.3.
- 1.5 Skrivelsen i fråga avsåg inte att vara bindande för medlemsstaten och inte heller avsåg det att ändra kommissionens beslut från 1990 angående *Stromeinspeisegesetz*. Skrivelsens innehåll före-

föll därför inte till någon del överskrida kommissionens behörighet enligt artikel 93.1.

- 1.6 Ombudsmannens undersökning av de klagandes första yrkande avslöjade därför inte några administrativa missförhållanden.

2 De klagandes andra yrkande

- 2.1 De klagandes andra yrkande var till sitt sakinnehåll att kommissionen hade felbedömt den rättsliga och ekonomiska situationen för vindkraftsproducenter eftersom den förlitade sig på okontrollerade uppgifter som lämnats av den tyska elindustrin.
- 2.2 I artikel 93.1 fastställs inga särskilda krav när det gäller kommissionens samarbete med medlemsstater i syfte att granska existerande stödsystem. Men som en fråga om god förvaltningssed borde kommissionen grunda sina tekniska och ekonomiska bedömningar på korrekt information och när det är befogat säkerställa att det finns en möjlighet till kritisk utvärdering av berörda uppgifter och att olika åsikter hörs.
- 2.3 I sitt yttrande hade kommissionen redogjort för sina åtgärder, vilket inte förnekades av de klagande. Enligt kommissionen hade den informerat den tyska regeringen om de klagomål den erhållit angående stödsystemet för vindkraft och den hade bett om dess kommentarer. Efter en utfrågning i tyska parlamentet för att diskutera om det krävdes en ändring av lagen eller inte, hade kommissionen fått ta emot kommentarer från alla deltagare, däribland företrädare för de tyska delstatsregeringarna, för energibolag och för sammanslutningar som främjar förnybar energi. Dessutom hade flera sammanträden ägt rum med alla berörda parter, inklusive företrädare för vindkraftsproducenterna.
- 2.4 Mot bakgrund av det ovanstående föreföll det som om kommissionen hade vidtagit rimliga åtgärder för att säkerställa att dess tekniska och ekonomiska bedömningar var grundade på korrekt information, att det fanns en möjlighet till kritisk utvärdering av berörda uppgifter och att olika åsikter hade hörts. Ombudsmannens undersökning av de klagandes andra yrkande avslöjade därför inte några administrativa missförhållanden.

Mot bakgrund av resultatet av undersökningarna föreföll det inte föreligga några administrativa missförhållanden och ombudsmannen beslöt därför att avsluta ärendet.

TIDSFRIST FÖR ATT LÄMNA IN FÖRSLAG I EN ANBUDSFORDRAN

Beslut i klagomål 1101/16.12.96/CFUI/IT/JMA mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

I december 1996 klagade organisationen CFUI till ombudsmannen angående den korta tidsfristen för att lämna in förslag i en anbudsinfordran.

Den 29 oktober 1996¹ publicerade kommissionen ett meddelande med en inbjudan att lämna in förslag, som skulle finansieras genom Europeiska socialfonden (ESF), rörande innovativa metoder för skapandet av nya jobb. Ansökningarna för år 1996 skulle vara poststämplade senast den 30 november 1996.

På grund av den vanliga fördröjningen i postgången erhöll CFUI *Europeiska gemenskapens officiella tidning* först den 15 november 1996. Man skickade genast efter de nödvändiga ansökningshandlingarna från kommissionen (GD V).

Eftersom handlingarna ännu inte anlänt den 26 november 1996 begärde CFUI att kommissionen skulle sända dem per fax. Detta gjordes den 27 november 1996. Men CFUI kunde inte lämna in sin ansökan till kommissionen i tid.

I sitt klagomål hävdade CFUI att tidsfristen varit för kort och att det föreföll som om inte alla potentiella anbudsgivare hade erhållit ansökningshandlingarna vid samma tidpunkt.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. I sitt yttrande förklarade kommissionens de olika stegen i urvalsförfarandet för denna anbudsinfordran, dess tidsramar, liksom korrespondensen med den klagande.

Vad gäller genomförandet av detta initiativ, eftersom förfarandet krävde ESF-kommitténs samtycke, kunde det första steget inte vidtas förrän efter kommitténs sammanträde i slutet av september 1996. Därefter måste kommissionen avsluta sina interna överläggningar innan någon inbjudan kunde publiceras i *Europeiska gemenskapens officiella tidning*. Till följd av detta publicerades anbudsinfordran först den 29 oktober 1996.

Vad gäller tidsfristen för inlämnande av anbud hävdade kommissionen att det av budgetmässiga skäl var nödvändigt att förfarandet skulle avslutas före slutet av år 1996. Eftersom utvärderingen av anbudet skulle ta flera veckor i anspråk fastställde kommissionen tidsfristen till den 30 november 1996.

¹ EGT C 323, 29.10.1996, s.13.

Kommissionen påpekade också att den enda begäran om ansökningshandlingar som den erhållit från den klagande var faxet av den 26 november 1996. Kommissionen påpekade också att man omgående besvarat detta fax.

Ombudsmannen vidarebefordrade kommissionens yttrande till den klagande med en inbjudan att inkomma med synpunkter. Inget svar erhöles.

BESLUTET

I enlighet med artikel 102 i förordningen om närmare bestämmelser för budgetförordningen skall tidsfristen för inlämnande av anbud "*fastställas efter avtalets art och med hänsyn till den tid som krävs för att förbereda svaret på anbudsinfördran*".¹

Den 29 oktober 1996 publicerade kommissionen en tidsfrist för inlämnande av anbud till den 30 november 1996. I sitt yttrande angav kommissionen flera skäl till den korta tidsfristen, särskilt behovet att samråda med ESF-kommittén i slutet av september 1996, den långa tiden för kommissionens interna förfaranden och behovet att göra utgiftsåtaganden före slutet av 1996. Dessa argument föreföll inte motsäga de villkor som fastställts i den ovanstående förordningen.

Ombudsmannen har i ett tidigare ärende påpekat (klagomål 154/02.10.95/SF/IT) att när det fastställs en kort tidsfrist för inlämnande av anbud är det god förvaltnings sed att ta hänsyn till om enbart postbefordran är ett lämpligt sätt att informera berörda parter.

I samband med detta ärende hade kommissionen medgett att tidsfristerna i framtiden skulle vara längre, och om detta inte var möjligt skulle man använda fax som ett kompletterande kommunikationsmedel. Detta förfarande användes i det aktuella ärendet.

Mot bakgrund av resultatet av undersökningarna föreföll det inte föreligga några administrativa missförhållanden och ombudsmannen beslutade därför att avsluta ärendet.

SKYDD MOT SKOGSBRÄNDER: TOLKNING AV FÖRORDNING 3529/86

Beslut i klagomål 26/97VK mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

I januari 1997 inkom L till ombudsmannen med klagomål över att kommissionen inte hade sett till att säkerställa att italienska myndigheter rättar sig efter förordningen om skydd av gemenskapens skogar mot bränder.²

¹ Kommissionen förordning nr 3418/93 av den 9 december 1993 om närmare bestämmelser för genomförande av vissa bestämmelser i budgetförordningen av den 21 december 1977. EGT L 315, 9.12.1993, s. 1.

² Rådets förordning 3529/86 av den 17 november 1986, EGT L 326, 21.11.1986, s. 5.

Enligt klagomålet hade de italienska myndigheterna slutit avtal med företag om bekämpning av skogsbränder i Kalabrien. L ansåg företagets utrustning otillräcklig och klagade över detta hos de italienska myndigheterna utan framgång.

Han framförde sedan klagomål till kommissionen och hävdade att kommissionen var skyldig att se till att företagets utrustning var ändamålsenlig. Kommissionen svarade att den enligt förordningen inte hade några befogenheter ifråga om utrustningens lämplighet. Enligt kommissionen ligger denna fråga helt och hållet inom medlemsstaternas befogenhetsområde.

Mot denna bakgrund klagade L till ombudsmannen. Han hävdade att kommissionen hade underlåtit att säkerställa att förordningen tillämpades.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. Sammantaget anförde kommissionen i sitt yttrande att den under längre tid hade hanterat L:s klagomål rörande skyddet av skogar i Italien. Den beslutade avsluta ärendet eftersom förordning 3529/86 inte ger några anvisningar om vilken utrustning som skall användas av brandmännen och valet av utrustning därför är en fråga som faller under medlemsstaternas ansvar.

Klagandens kommentarer

I sina kommentarer vidhöll klaganden sitt klagomål.

BESLUTET

- 1 Den fråga som togs upp av klaganden var om kommissionens tolkning av förordning 3529/86 var korrekt. Förordningens innehåll är i huvudsak följande: Enligt artikel 1 syftar förordningen till att skapa ett gemenskapssystem för skydd mot skogsbränder. Enligt artikel 2 skall systemet till största delen avse preventiva åtgärder som t.ex. "att anlägga skogsvägar" och "anordna informationskampanjer". Enligt artikel 3 skall medlemsstaterna underrätta kommissionen om program eller projekt som de driver för att öka skogsskyddet. I artikel 4 ges en funktionsbeskrivning för en rådgivande kommitté för skogsskyddsfrågor. Artikel 5 och 6 rör gemenskapens ekonomiska bidrag till åtgärder inom systemet. Artikel 7 och 8 föreskriver att medlemsstaterna skall utse organ för förordningens syften och vidta de åtgärder som behövs för att se till att gemenskapsstödet utnyttjas på ett korrekt sätt. I artikel 9 åläggs kommissionen att upprätta en årsrapport och i artikel 10 anges vilket datum förordningen träder i kraft. Det finns således inte någon bestämmelse om kontroll av utrustningens lämplighet. Det föreföll därför inte finnas något som kunde tyda på att kommissionens tolkning av förordningen var felaktig. Det måste dock framhållas att EG-domstolen är den högsta myndigheten när det gäller tolkning av gemenskapsrätten.

- 2 Mot bakgrund av resultatet av undersökningarna föreföll det inte föreligga några administrativa missförhållanden och ombudsmannen beslutade därför att avsluta ärendet.

INDRAGET EKONOMISKT STÖD TILL ETT PROJEKT

Beslut i klagomål 120/97/JMA mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

I februari 1997 klagade C till kommissionen för företaget C:s räkning angående kommissionens beslut att dra in sitt ekonomiska stöd till ett projekt.

I december 1995 deltog företaget C i ett anbudsförfarande där kommissionen begärt in förslag rörande projekt av transnationell karaktär. För att kvalificera sig bildade C en partnergrupp med företag från olika medlemsstater. Kommissionen (GD XXIII) åtog sig att betala halva projektkostnaden (159 000 ecu). Ett av de deltagande företagen drog sig senare ur projektet. Kommissionen meddelade då C att den hade beslutat att dra in sitt ekonomiska bidrag, eftersom betydande ändringar i förhållande till det ursprungliga förslaget hade gjorts.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. I sitt yttrande anförde kommissionen att inbjudan att lämna in förslag endast gällde projekt av transnationell karaktär. I augusti 1996 hade kommissionen godkänt att bidra till C:s projekt eftersom det innebar ett avvägt deltagande av grekiska, spanska och portugisiska partners. I oktober 1996 fick kommissionen veta att betydande förändringar hade ägt rum när det gällde inriktning och villkor i de ursprungliga förslagen. Särskilt sedan den spanska partnern dragit sig ur i juli 1996, hade det gjorts ändringar vad avsåg de återstående deltagarnas funktion och ekonomiska medverkan.

Efter att ha begärt ytterligare information från C, ansåg kommissionen att det faktum att den spanska partnern lämnat samarbetet hade minskat förslaget transnationella karaktär och begränsat projektets inriktning till regionen Kalabrien. Till följd av de betydande ändringarna i förhållande till det ursprungliga förslaget och företagets underlåtenhet att upplysa om dem ansåg kommissionen att avtalsvillkoren inte hade följts av företaget C, som ensidigt hade ändrat förslaget utan kommissionens medgivande. Följaktligen hade kommissionen beslutat att dra in allt ekonomiskt deltagande i projektet.

Klagandens kommentarer

I sina kommentarer angav C att företaget C hade handlat i god tro. Företaget hade inte kunnat meddela kommissionen att den spanska partnern dragit sig ur eftersom det inte hade känt till detta. C hävdade att inga andra ändringar hade gjorts i förhållande till det ursprungliga förslaget.

Enligt hans uppfattning kunde kommissionen inte dra in sitt ekonomiska bidrag utan endast underkänna ändringar i projektet.

BESLUTET

Enligt förstainstansrättens rättspraxis utgör skyldigheten att följa villkoren i ett beslut om ekonomiskt bidrag från gemenskapen en väsentlig plikt för förmånstagaren. Att villkoren uppfylls är därför en förutsättning för att gemenskapsstöd skall utgå.¹

I detta ärende angavs i inbjudan till att lämna förslag att

"[...] åtgärderna skall vara av innovativ och transnationell karaktär"

På grund av att den spanska partnern drog sig ur påverkades projektets transnationella inriktning på ett betydande sätt. Punkt 10 i den försäkran som undertecknats av klaganden fastställer att

"förmånstagaren åtar sig att meddela varje ändring i projektet (syfte, innehåll, partners, budget, finansiering ...) till kommissionen för att få tillstånd att fortsätta".

Fastän avtalet undertecknades i augusti 1996, hade det redan i juli 1996 gjorts ändringar vad gällde partners och deras deltagande i projektet. Dessa ändringar meddelades kommissionen först tre och en halv månad senare och efter det att kommissionen begärt ytterligare information om projektets genomförande. Avtalspartens underlåtenhet att genast meddela kommissionen dessa ändringar och erhålla dess förhandstillstånd svarar inte mot de skyldigheter som anges i punkt 10 i förmånstagarens försäkran.

Mot bakgrund av ovanstående fakta ansåg ombudsmannen att kommissionen hade förfarit på skäligt sätt när den fastslog att de villkor, som gällde för dess ekonomiska medverkan i klagandens projekt, inte hade uppfyllts och till följd av detta drog in sitt stöd till projektet. Det föreföll således inte föreligga några administrativa missförhållanden och ombudsmannen avslutade därför ärendet.

TULL PÅ KÖTT AV HJORTDJUR

Beslut i klagomålet 133/97/VK mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

Å förbundet för europeiska hjortdjursuppfödarens sammanslutningars (Federation of European Deer Farmers Associations) vägnar ingav R i februari 1997 ett klagomål till ombudsmannen. Klagomålet avsåg R:s brev-växling med kommissionen rörande den tulltaxa som tillämpades på kött av hjortdjur som importerades till Europeiska unionen.

¹ Mål T-331/94, *IPK-München GmbH mot Kommissionen*, 15.10.1997, punkt 38; förenade målen T-551/93, T-231/94, T-232/94, T-233/94 och T-234/94, *Industrias Pesqueras Campos m.fl. mot Kommissionen*, 1996; Reg. II-247 punkt 160.

Enligt klagomålet gjorde den låga tullen på importerat kött av hjorddjur som producerats inom ramen för hjordjurstuppfödning att sådant kött var relativt billigt, och denna konkurrens påstods ha skapat svårigheter för de europeiska uppfödarna. Klaganden hade därför begärt att kommissionen skulle klassificera kött som producerats inom ramen för hjordjurstuppfödning som kött av tamdjur, vilket skulle medföra en väsentligt högre tullavgift. Klaganden hävdade att kött av hjorddjur från sådan produktion borde anses vara kött av tamdjur eftersom hjortarna hölls som tamdjur i fråga om utfodring och uppfödning och bearbetningen av deras kött. Klaganden hävdade också att detta synsätt vore i överensstämmelse med ett beslut av EG-domstolen där det sågs att: "*Uttrycket 'vilt' i underrubriken 02.04-B i Gemensamma tulltaxan 1970 skall tolkas så att det avser djur som lever i naturligt tillstånd och som jagas*".¹ Eftersom de hjorddjur som det här är fråga om inte jagas utan tas till slakthus på samma sätt som får eller nötkreatur, menade klaganden att det vore rimligt att i tullhänseende betrakta dem som tamboskap. Efter detta vidtog en brevväxling mellan klaganden och kommissionen av vilken det framgick att kommissionen inte delade klagandens uppfattning.

Mot bakgrund härav ingav R ett klagomål till ombudsmannen. Han gjorde gällande att kommissionen hade misstolkat de gällande bestämmelserna om hur tulltaxan skall tillämpas på kött av hjorddjur.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. I sitt yttrande uppgav kommissionen i sak följande:

Kommissionen hade övervägt grunden för det klagomål som klaganden gett uttryck för i ett flertal brev, och kommit till den slutsatsen att man måste följa de anvisningar som återfinns i Gemensamma tulltaxan och som innebär att kött av djur som normalt jagas (t.ex. hjorddjur) skall klassificeras som kött av vilt även om djuren har fötts upp i fångenskap.² Denna argumentering överensstämmer med den förklaring som kommissionär Monti givit klaganden.

I punkt 3 i den dom av EG-domstolen som klaganden åberopat slås vidare fast att uttrycket "vilt" i normalt språkbruk betecknar sådana djurarter som lever i naturen och som jagas. Hjorddjur omfattas utan tvivel av denna beskrivning.

Slutligen måste erinras om att det skydd som lämnas olika jordbruksprodukter i huvudsak har bestämts genom politiska, inte administrativa åtgärder.

Enligt kommissionens uppfattning hade den, efter noggrant övervägande, informerat klaganden korrekt och uttömmande om saken.

¹ Dom av den 12 december 1973 i målet C 149/7, *Otto Witt KG mot Hauptzollamt Hamburg-Ericus*, Rec. 1973, s. 1587.

² EGT C 342, 5.12 1994, s. 23.

Klagandens kommentarer

I sina kommentarer vidhöll klaganden sitt klagomål.

BESLUTET

Den fråga som väcktes genom klagomålet gällde om kommissionen hade misstolkat föreskrifterna om vilken tull som skall tillämpas på kött av hjortdjur.

Den Gemensamma tulltaxan anger att hjortdjurskött kan förklaras vara "vilt" även om det inte har fällt vid jakt. Kommissionen föreföll alltså ha bedömt bestämmelserna i fråga korrekt, och kött av hjortdjur som hålls i fångenskap kan importeras till EU som vilt. Det måste dock erinras om att det är EG-domstolen som i sista hand avgör frågor om gemenskapsrättens innebörd och tolkning av den.

Mot bakgrund av resultatet av undersökningen föreföll det inte föreligga några administrativa missförhållanden från kommissionens sida och ombudsmannen beslutade därför att avsluta ärendet.

KOMMISSIONENS BESLUT ATT INTE INLEDA ÖVERTRÄDELSE-FÖRFARANDE I ENLIGHET MED ARTIKEL 169 I EG-FÖRDRAGET

Beslut i klagomål 175/97/JMA mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

I februari 1997 klagade D som ombud för sin klient P till ombudsmannen och gjorde gällande att kommissionen hade underlåtit att se till att direktiv 91/533/EEG tillämpades på rätt sätt i Portugal.

P hade arbetat för företaget "Casinos do Algarve", som övertogs av en förvaltningskommission, inrättad av de portugisiska myndigheterna. Till följd av en personalkonflikt väckte P talan mot sin arbetsgivare. Förvaltningsorganet förklarade emellertid inför domstolen att det inte ansvarade för företagets ledning. Situationen föreföll strida mot de kriterier som fastställs i direktiv 91/533/EEG, som reglerar arbetsgivarens skyldighet att informera de anställda om vilka villkor som gäller i avtalet eller anställningsförhållandet.

P väckte talan vid de portugisiska domstolarna. Eftersom ärendet rörde de portugisiska myndigheternas tillämpning av ett gemenskapsdirektiv skickade han också ett klagomål och flera brev till kommissionen. P klagade över att ingen av hans skrivelser hade besvarats av kommissionen.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. I sitt yttrande angav kommissionen att P:s första brev hade registrerats på generalsekretariatet. Mot

bakgrund av de fakta som framkom i brevet drog kommissionen slutsatsen att de portugisiska myndigheterna eventuellt inte på ett korrekt sätt tillämpade direktiv 91/533/EEG och direktiv 77/187/EEG om att skydda de anställdas rättigheter i händelse av företagsöverlåtelser.

Kommissionen bedömde det emellertid som olämpligt att undersöka ärendet med hänsyn till att bedömningen av ärendet var beroende av tolkningen av portugisisk lag, och även av att tvisten redan var föremål för två rättsliga förfaranden vid de nationella domstolarna. Icke desto mindre hade kommissionen begärt ytterligare information från de portugisiska myndigheterna i maj 1997.

Kommissionen hänvisade också till sina diskretionära befogenheter, vilka erkänts av EG-domstolen, att inleda ett förfarande mot en medlemsstat angående överträdelse.

Klagandens kommentarer

I sina kommentarer anförde P att ärendet fortfarande var föremål för överklagande i portugisisk domstol och alltså långt ifrån var avgjort. Det förelåg t.o.m. skiljaktiga tolkningar av direktiv 91/533/EEG mellan den domare, som ursprungligen behandlade ärendet, och Portugals högsta domstol. Enligt klagandens mening borde kommissionen ha ingripit eftersom de nationella myndigheterna inte följt gemenskapsrätten. Genom att inte utnyttja sina befogenheter i enlighet med fördraget hade kommissionen underlåtit att agera som övervakare av fördraget och tillåtit att en medlemsstat kränkt en europeisk medborgares rättigheter.

BESLUTET

1 Beslut att inte behandla klagomålet

Enligt artikel 155 i fördraget är det kommissionens uppgift att i egenkap av "övervakare av fördraget" säkerställa att gemenskapsrätten tillämpas.

När den fullgör sitt uppdrag som övervakare av fördraget undersöker kommissionen möjliga överträdelser av gemenskapsrätten, vilka kommer till dess kännedom genom klagomål eller på dess eget initiativ. Undersökningen kan leda till att en formell anmälningsskrivelse sänds till den berörda medlemsstaten, som kan inkomma med sina kommentarer. Om kommissionen då anser att medlemsstaten har underlåtit att fullgöra en skyldighet i enlighet med fördraget, föreskriver artikel 169 att den skall avge ett motiverat yttrande i ärendet.

Om kommissionen väljer att inte inleda en undersökning av ärendet, måste det finnas skäl för detta. Sådana skäl bör kunna utgöra grunden för ombudsmannens eventuella undersökning för att säkerställa att inga administrativa missförhållanden föreligger.

Som skäl till att den inte ingripit i P:s fall angav kommissionen att bedömningen av klagomålet var beroende av hur portugisisk lag tolkades och att tvistefrågorna redan var föremål för två rättsliga förfaranden vid de nationella domstolarna.

Nationella domstolar kan behandla ärenden om felaktig tillämpning av gemenskapsrätten på ett smidigt sätt eftersom förfarandet vid förhandsavgöranden enligt artikel 177 medger att frågor som rör gemenskapsrätten förs vidare till EG-domstolen.

Vid genomgång av kommissionens sätt att behandla ärendet fann ombudsmannen att institutionen hade förfarit inom ramen för sina rättsliga befogenheter och att därför inga administrativa missförhållanden hade kunnat konstateras.

2 Snabbt svar på brev från klagande

Kommissionen angav i sitt yttrande att P:s klagomål till kommissionen hade registrerats som sådant. P fick emellertid aldrig skriftligt besked om registreringen.

Som ombudsmannen angett i liknande ärenden, har kommissionen som offentlig förvaltning skyldighet att på ett korrekt sätt besvara medborgarnas förfrågningar. Genom att inte göra detta i det aktuella fallet hade kommissionen inte iakttagit principerna om god förvaltningssed.¹

Ombudsmannen observerade emellertid att kommissionen erkände misstaget och bad om ursäkt till klaganden. Ingen vidare anmärkning från ombudsmannen förefaller därför vara nödvändig.

Mot bakgrund av resultatet av den Europeiska ombudsmannens undersökningar i klagomålet föreföll det som om kommissionen valde att inte företa några åtgärder mot en medlemsstat till följd av P:s klagan, med beaktande av att bedömningen av klagomålet var beroende av hur portugisisk lag tolkades och även att tvistefrågorna redan var förmål för två rättsliga förfaranden vid de nationella domstolarna. Vid genomgång av kommissionens sätt att behandla ärendet fann den Europeiska ombudsmannen att institutionen hade förfarit inom ramen för sina rättsliga befogenheter och att därför inga administrativa missförhållanden hade kunnat konstateras.

Ombudsmannen avslutade därför ärendet.

NATIONELL DOMSTOLS VÄGRAN ATT BEGÄRA FÖRHANDSAVGÖRANDE: KOMMISSIONENS BESLUT ATT INTE TA UPP ETT DÄR- MED SAMMANHÄNGANDE KLAGOMÅL TILL BEHANDLING

Beslut i klagomål 176/97/JMA mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

I februari 1997 inkom D för sin klient K:s räkning med klagomål till ombudsmannen. Klagomålet gällde kommissionens underlåtenhet att besvara brev som han sänt till kommissionen den 7 augusti 1996 och den 11 december 1996.

¹ Se kommissionens förvaltningshandbok (avdelning 15.4, s. 45).

Dessa brev hade sänts till kommissionen som formella klagomål över påstådda överträdelse av gemenskapsrätten från de portugisiska myndigheternas sida.

I sitt första brev till kommissionen meddelade klaganden att hans klient K, som ursprungligen är finsk medborgare, hade arresterats av de portugisiska myndigheterna till följd av en begäran om utlämning av de finska myndigheterna. Under utredningen visade det sig emellertid att K också fått medborgarskap i Dominikanska republiken. Behöriga portugisiska rättsliga myndigheter ansåg att K genom att bli medborgare i Dominikanska republiken hade förlorat sitt finska medborgarskap och tillämpade följaktligen de regler som gäller för medborgare från tredje land, istället för dem som gäller för EU-medborgare. Detta förhållningssätt bekräftades av Portugals högsta domstol. Klaganden ansåg att denna juridiska tolkning bröt mot artikel 8 och 8a i fördraget. Vidare hävdade han att den portugisiska högsta domstolen var skyldig att hänskjuta ärendet till EG-domstolen för ett förhandsavgörande i enlighet med artikel 177 i fördraget.

D anhöll därför om att kommissionen, i sin egenskap av övervakare av fördraget, skulle ingripa för att se till att de portugisiska myndigheterna på ett korrekt sätt tillämpar gemenskapsrätten.

I sitt andra brev till kommissionen av den 11 december 1996 lämnade D ytterligare dokumentation rörande klagomålet.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. I sitt yttrande uppgav kommissionen att den först efter noggrann bedömning av de insända dokumenten i klagandens brev kunde avge ett svar i juni 1997. Kommissionen erkände att dröjsmålet var stort och bad om ursäkt för att den inte hade besvarat breven inom rimlig tid.

Vad avser sakförhållandena bekräftade kommissionen att situationen var som den beskrivits av den klagande. Den ansåg emellertid inte att någon överträdelse av gemenskapsrätten hade skett. Eftersom inget av de dokument som överlämnats i klagandens brev visade att K fortfarande var finsk medborgare, ansåg kommissionen att den portugisiska högsta domstolens ståndpunkt var berättigad. Vidare påpekade kommissionen att den hittills inte hade väckt talan om fördragsbrott enligt artikel 169 i fördraget mot något domslut av en nationell domstol.

Ombudsmannen vidarebefordrade kommissionens synpunkter till klaganden och anmodade honom att inkomma med kommentarer. Inga kommentarer inkom.

BESLUTET

1 Underlåtenhet att besvara korrrespondens

- 1.1 Kommissionen medgav att den inte hade besvarat klagandens brev tillräckligt snabbt. Den lämnade en förklaring till detta och bad

om ursäkt för dröjsmålet.

- 1.2 Mot bakgrund av dessa fakta föreföll det inte finnas anledning för Europeiska ombudsmannen att driva denna aspekt av ärendet vidare.

2 Beslut att inte ta upp klagomålet till behandling

- 2.1 I enlighet med artikel 155 i fördraget har kommissionen en skyldighet som "övervakare av fördraget" att se till att gemenskapsrätten efterlevs.
- 2.2 När den fullgör sitt uppdrag som övervakare av fördraget undersöker kommissionen möjliga överträdelser av gemenskapsrätten, vilka den får kännedom om genom klagomål eller genom egna initiativ. Undersökningen kan leda till att en formell underrättelse sänds till den berörda medlemsstaten, som kan inkomma med sina synpunkter. Om kommissionen då anser att medlemsstaten har underlåtit att fullgöra en skyldighet enligt fördraget, föreskriver artikel 169 att den skall avge ett motiverat yttrande i ärendet.
- 2.3 Om kommissionen väljer att inte inleda en undersökning av ärendet, måste skälen för en sådan standpunkt anges. Sådana skäl bör utgöra grunden för Europeiska ombudsmannens eventuella undersökningar för att se till att inga administrativa missförhållanden föreligger.
- 2.4 Som skäl för att den inte ingripit i detta ärende angav kommissionen att den standpunkt som den portugisiska högsta domstolen hade intagit var riktig, eftersom inget av de dokument som överlämnats av klaganden bevisade att hans klient fortfarande var finsk medborgare.

Kommissionen påpekade också att den hittills inte väckt talan om fördragsbrott enligt artikel 169 i fördraget mot något domslut av en nationell domstol.

- 2.5 Vid genomgång av kommissionens sätt att behandla ärendet fann ombudsmannen att institutionen hade förfarit inom ramen för sina rättsliga befogenheter och att därför inga administrativa missförhållanden kunde fastställas i denna aspekt av ärendet.

Mot bakgrund av resultatet av undersökningarna föreföll det inte föreligga några administrativa missförhållanden och ombudsmannen beslutade därför att avsluta ärendet.

ÖMSESIDIGT GODKÄNNANDE AV CERTIFIKAT INOM DEN CIVILA LUFTFARTEN

Beslut i klagomål 260/97/JMA mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

I april 1997 klagade M till ombudsmannen över påstådd underlåtenhet från kommissionens sida att säkerställa en korrekt tillämpning från brittiska myndigheters sida av direktiv 91/670/EEG¹ om ömsesidigt godkännande av certifikat inom civilflyget.

Enligt klaganden godkände inte de behöriga brittiska myndigheterna sådana flygcertifikat som det han hade fått i Spanien. De förklarade sin vägran med att vissa ytterligare krav måste tillgodoses innan ömsesidigt godkännande kunde lämnas. Klaganden hävdade också att hans praktiska erfarenhet inte hade beaktats.

Då han förmodade att de brittiska myndigheterna bröt mot direktiv 91/670/EEG, skickade M brev i ärendet till kommissionens representation i Madrid i februari och mars 1997.

I sitt klagomål till ombudsmannen hävdade M att kommissionen inte säkerställde en korrekt tillämpning av direktiv 91/670/EEG i Förenade kungariket och att den inte hade besvarat hans brev till representationen i Madrid.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. I sitt yttrande bad kommissionen om ursäkt för att representationen i Madrid hade underlåtit att besvara klagandens brev inom rimlig tid. Kommissionen förklarade att förändringar i personalstyrkan nyligen gjorts inom "Eurojus-avdelningen" i Madrid. Till följd av detta hade expedieringen av korrespondens försenats.

Kommissionen framhöll vidare att den givit klara instruktioner till sina representationskontor i samtliga medlemsstater om att undvika liknande förseningar i framtiden.

Vad gäller tillämpningen av direktiv 91/679/EEG i Förenade kungariket, uppgav kommissionen att den för att klargöra situationen hade kontaktat de brittiska civilflygsmyndigheterna. Klaganden hade informerats om denna åtgärd och anmodats av kommissionens enheter att översända uppgifter om sin licens och erfarenhet.

Ombudsmannen vidarebefordrade kommissionens kommentarer till klaganden med anmodan om att inkomma med synpunkter. Inga synpunkter inkom.

¹ Rådets direktiv 91/670/EEG om ömsesidigt godkännande av certifikat för personal med funktioner inom den civila luftfarten; EGT nr L 373, 31.12.1991, s. 21.

BESLUTET**1 Underlåtenhet att besvara korrespondens**

- 1.1 Kommissionen medgav att de brev som klaganden sänt till dess representation i Madrid inte hade besvarats snabbt nog. Den lämnade en förklaring till detta och bad om ursäkt för dröjsmålet.
- 1.2 Vidare hade kommissionen instruerat sina representationskontor i medlemsstaterna att vidta nödvändiga åtgärder för att undvika sådan förseningar i framtiden.
- 1.3 Eftersom det framgick att klagandens brev hade besvarats och att åtgärder hade vidtagits för att undvika liknande situationer, fanns det ingen anledning för ombudsmannen att föra denna aspekt av ärendet vidare.

2 Vederbörliga ansträngningar för att säkerställa att gemenskapsrätten efterlevs

- 2.1 När kommissionen ser till att medlemsstaterna helt rättar sig efter gemenskapsrätten bör den förfara enligt principerna om god förvaltningssed och göra de ansträngningar som erfordras. Detta innebär att kommissionen, som fördragets övervakare, aktivt bör se till att den berörda medlemsstaten upphör med den påstådda överträdelsen och vederbörligen underrättar klaganden om sina åtgärder.
- 2.2 Efter klagandens brev kontaktade kommissionen behöriga nationella myndigheter för att säkerställa att de ansvariga brittiska myndigheterna korrekt tillämpade direktiv 91/670/EEG. Kommissionen begärde också ytterligare upplysningar om klagandens problem, särskilt vad gällde hans flygcertifikat och yrkeserfarenhet.
- 2.3 Efter vad som framgick av tillgänglig information hade kommissionen gjort vederbörliga ansträngningar när den behandlade detta klagomål. Ombudsmannen fann därför ingenting som visade på administrativa missförhållanden när det gällde denna aspekt av ärendet.

Mot bakgrund av resultatet av undersökningarna föreföll det inte föreligga några administrativa missförhållanden och ombudsmannen beslutade därför att avsluta ärendet.

PRISET PÅ KOMMISSIONENS PUBLIKATIONER

Beslut i klagomål 269/97/PD mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

I mars 1997 inkom B, som är ledamot av Europaparlamentet, med ett klagomål å K:s, en grekisk vetenskapsman, vägnar. B hävdade att för vissa medborgare i Europeiska unionen är Europeiska kommissionens publika-

tioner mycket dyra. Enligt hans mening är det nästan omöjligt för vissa medborgare att skaffa sig dessa publikationer, vilket han anser är ett problem med tanke på behovet av öppenhet och insyn.

Till B:s klagomål bifogades ett brev som han fått av K. I detta brev påpekade K att vissa av kommissionens publikationer var nästan oöverkomligt dyra för grekiska medborgare. Han nämnde som exempel att en publikation på 300-400 sidor kunde kosta motsvarande fem dagslöner för en grekisk vetenskapsman.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. I sitt yttrande beskrev kommissionen de kriterier som används vid prissättning av dokument:

"Den prissättning som tillämpas av Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer grundar sig på principer som fastställts av samtliga institutioner. Upphovsmän inom institutionerna beslutar om priset på en publikation i enlighet med byråns rekommendationer och med beaktande av prissättningens syfte, framställningskostnaderna och det minimipris som begärs av försäljningsledet. Mycket ofta, särskilt vad gäller små upplagor som trycks på några olika språk, täcker priset inte ens kostnaderna. I enlighet med principen om icke-diskriminering anges priserna i ecu och är desamma i alla medlemsstater".

Kommissionen påpekade vidare att den driver flera olika nätverk, såsom de europeiska dokumentationscentrerna, som erbjuder gratis tillgång till dess publikationer, och att gemenskapernas institutioner för närvarande gör en betydande mängd information tillgänglig via internet utan kostnad.

Ingå kommentarer till kommissionens yttrande inkom från klaganden.

BESLUTET

Orimligt hög eller godtycklig prissättning skulle inte överensstämma med principen om öppenhet och insyn därigenom att den skulle hindra europeiska medborgare från att få tillgång till information som publiceras av gemenskapens institutioner. Det förefaller emellertid som om den nuvarande prissättningspolitik som beskrivs av kommissionen baseras på objektiva kriterier med det legitima syftet att täcka framställnings- och distributionskostnader för publikationerna. Prissättningspolitiken utgör således inget administrativt missförhållande.

Prissättningen bör också bedömas i förhållande till principen om likabehandling. Enligt EG-domstolens rättspraxis innebär denna princip att lika situationer inte skall behandlas olika och att olika situationer inte skall behandlas lika. Kärnfrågan när denna princip tillämpas är att fastställa vad som är lika eller olika situationer.

Å ena sidan skulle kommissionen kunna beakta skillnader i inkomstfördelning inom gemenskapen när den fastställer sin prispolitik. Detta skulle

kunna leda till en situation där samma publikation kunde erhållas till olika pris i olika medlemsstater. Å andra sidan kan man tycka att samma publikation borde ha i stort sett samma pris var den än utbjuds till försäljning. Det förefaller som om kommissionen anser den senare uppfattningen riktig. Den förefaller ha rätt att göra så. Det faktum att kommissionen ansåg att samma publikation i princip skulle ha samma pris bröt således inte mot principen om likabehandling. Följaktligen föreföll det inte föreligga några administrativa missförhållanden och ombudsmannen avslutade därför ärendet.

(Se även beslut i klagomål 1077/4.12.96/WG/D/VK/OV mot Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer).

KOMMISSIONENS FORSKARSTIPENDIUM: SOCIALFÖRSÄKRINGSavgifter

Beslut i klagomålet 340/97JMA mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

L klagade i mars 1997 till ombudsmannen med anledning av att kommissionen hade underlåtit att besvara en begäran om information gällande hennes svårigheter att få ut sitt arbetslöshetsunderstöd i Schweiz.

Klaganden hade fått ett forskarstipendium från gemenskapens FTD-program "Privatpersoner och fri rörlighet för kapital" och flyttat till Dübendorf i Schweiz i december 1994 för att under en tjugomånadersperiod avsluta ett vetenskapligt forskningsarbete.

Av dem som mottog denna typ av stöd krävdes att de själva skulle ordna sina sociala försäkringar. Klaganden betalade därför sin arbetslöshetsförsäkringsavgift under hela perioden. Efter att ha avslutat sin forskning i juli 1996 flyttade hon till Zürich, där hon inte kunde hitta något arbete. Klaganden begärde då att de schweiziska sociala myndigheterna skulle betala ut arbetslöshetsunderstödet i Zürich. Hon fick dock inget definitivt besked från de schweiziska myndigheterna.

Hon skrev då den 23 oktober 1996 bl.a. till kommissionen och begärde information men fick inget svar på sin förfrågan.

L bad i sitt klagomål ombudsmannen att vidta de undersökningar som krävdes för att få kommissionen att klargöra situationen.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen som sammanfattningsvis yttrade följande:

Trots en ingående undersökning av de olika registreringssystemen för inkommande post fanns det inget spår av klagandens brev av den 23 oktober 1996 i kommissionens register. Kommissionen påpekade att

brevet inte var adresserat till någon särskild person eller institution utan endast angav att det skulle kopieras och tillställas bl.a. "Commission Européenne (generaldirektorat)."

I fråga om ärendet i sak förklarade kommissionen att forskarna själva i enlighet med de allmänna villkor för forskarstipendier som var tillämpliga i detta ärende skulle betala socialförsäkringsavgifter och skatter ur sitt stipendium. Klaganden hade på korrekt sätt informerats om detta villkor av sin värdinstitution. Dessutom är den forskare som har denna typ av stipendier ensamt ansvarig för att de nationella skattebestämmelserna följs.

Kommissionen förklarade också att det inte fanns någon EG-lagstiftning som var tillämplig i detta ärende, eftersom de gällande bestämmelserna, dvs. förordning (EG) nr 1408/71, endast utvidgats till att gälla Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, och därför inte Schweiz som inte är medlem i EES.

Kommissionen uppgav också att den för att hjälpa klaganden snarast skulle ta kontakt med de behöriga nationella myndigheterna för att skaffa sig ytterligare information som skulle kunna bidra till att lösa ärendet och att klaganden skulle hållas informerad om utgången.

Ytterligare information från klaganden

Innan ombudsmannen fick kommissionens yttrande hade klaganden inkommit med ytterligare information i ett brev av den 10 juni 1997. I brevet uppgav klaganden att hon fått kännedom om en bilateral överenskommelse om erkännande av rätt till arbetslöshetsunderstöd mellan Frankrike och Schweiz. Hon hade med stöd av överenskommelsen lyckats få sina avgifter till arbetslöshetsförsäkringen godkända från och med oktober 1996, men gjorde samtidigt gällande att hennes första inbetalning till socialförsäkringen hade gjorts i augusti 1996.

Eftersom hon inte informerats om denna bilaterala överenskommelse hade hon inte haft möjlighet att utnyttja en minimilön för återinträde på arbetsmarknaden. Hon hävdade sammanfattningsvis att kommissionens underlåtenhet att uttömmande förklara konsekvenserna av forskarstipendiet hade kostat henne en ansevärd summa pengar.

Eftersom dessa frågor inte funnits med i det ursprungliga klagomålet tog ombudsmannen inte upp dem till ytterligare behandling.

Ombudsmannen vidarebefordrade kommissionens yttrande till klaganden som inte lämnade några kommentarer.

BESLUTET

- 1 Som ombudsmannen anført i liknande ärenden är kommissionen som offentlig förvaltning skyldig att på ett korrekt sätt besvara förfrågningar från medborgarna.

- 2 Kommissionen har dock i detta ärende motiverat sin underlåtenhet att besvara klagandens begäran med att det inte fanns någon uppgift om hennes brev i något av institutionens olika registrerings-system. Eftersom brevet enbart hade tillställts kommissionen i kopia och ingen adress hade angetts är det tänkbart att posten inte hade kunnat leverera brevet.
- 3 Kommissionen lämnade i sitt yttrande ett uttömmande svar på klagandens problem och föreslog hur dessa skulle kunna lösas.
- 4 Eftersom det föreföll som om klaganden fått svar på sin begäran fanns det inget skäl för ombudsmannen att behandla ärendet vidare.

Mot bakgrund av resultatet av undersökningarna föreföll det inte föreligga några administrativa missförhållanden från kommissionens sida och ombudsmannen beslutade därför att avsluta ärendet.

UNDERLÅTENHET ATT REKRYTERA EN EXPERT

Beslut i klagomål 376/97/PD mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

I maj 1997 inkom X till ombudsmannen med ett klagomål mot kommissionen, som han ansåg ansvarig för att han inte rekryterats till en tjänst som verkställande direktör i ett utvecklingsprojekt som rörde tre länder.

Kommissionen finansierade tjänsten i fråga och lämnade ekonomiskt bidrag till rekryteringen. Kommissionen anlätade en konsult för rekryteringsförfarandet. I maj 1996 meddelade konsulten X att han skulle träffa projektets ledningsgrupp, som bestod av företrädare för deltagarländerna. Senare fick X meddelande om att han valts ut för tjänsten. Han kallades till Bryssel i juli 1996 för att som blivande verkställande direktör i projektet delta i ett möte med kommissionstjänstemän och de berörda ländernas ambassadörer. Han skulle tillträda tjänsten som verkställande direktör den 1 november 1996.

I början av november 1996 hade emellertid X:s kontrakt fortfarande inte undertecknats. X uppgav att varje gång han kontaktade kommissionen i ärendet, fick han veta att han måste vänta eftersom det hade uppstått problem med undertecknandet av finansieringsavtalet mellan Europeiska unionen och ledningsgruppen.

Den 15 december 1996 fick X ett förslag till kontrakt från ledningsgruppen. Han underrättades samtidigt om att förslaget hade godkänts av kommissionen. Den 16 december 1996 föreslog X ett antal ändringar i kontraktsförslaget. Den 6 februari 1997 fick han ett brev från ledningsgruppen om att den inte kunde acceptera ändringarna och att den önskade avbryta förhandlingarna med honom.

Efter att utan framgång ha vänt sig till kommissionen i detta ärende klagade X till ombudsmannen. Sakinnehållet i klagomålet var att kommissionen, med hänsyn till sin roll som mellanhand, bar ansvaret för att rekryteringsförfarandet hade misslyckats och klaganden begärde följaktligen kompensation.

UNDERSÖKNINGEN

EG-fördraget bemyndigar Europeiska ombudsmannen att inleda undersökningar om möjlig förekomst av administrativa missförhållanden endast när det gäller verksamhet inom gemenskapens institutioner och organ. Ombudsmannens stadga anger särskilt att inga andra myndigheters eller personers agerande får vara föremål för klagomål till ombudsmannen. Ombudsmannens undersökning av X:s klagomål inriktades därför på att utröna om det förelåg administrativa missförhållanden vad beträffar kommissionens agerande.

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. I sitt yttrande uppgav kommissionen att ledningsgruppen hade kontaktat kommissionen i mars 1995 och ansökt om gemenskapsstöd. Kommissionen hade beviljat medel till rekryteringsförfarandet för tjänsten som verkställande direktör i projektet och till kostnaderna för tjänsten.

Kommissionen överlämnade en kort förteckning över fyra kandidater till ledningsgruppen, som valde ut X. Därefter vände sig ledningsgruppen till kommissionen för att få dess godkännande till utnämningen och bad den agera som mellanhand när det gällde ersättningsvillkoren för den utvalde kandidaten. Det berörda generaldirektoratet godkände utnämningen och meddelade ledningsgruppen vilka villkor och bestämmelser som skulle innefattas i kontraktet.

Kommissionen uppgav att ledningsgruppen beslöt avbryta förhandlingarna med X eftersom hans krav översteg vad som hade avtalats och eftersom han hade ifrågasatt villkor som man redan kommit överens om.

Slutligen påpekade kommissionen att de europeiska gemenskapernas ekonomiska stöd till projektet inte innebar något åtagande från kommissionens sida gentemot kandidaterna, eftersom det var ledningsgruppen och inte kommissionen som var avtalslutande part.

Klagandens kommentarer

I sina kommentarer hävdade klaganden att det förelåg ett avtalsförhållande mellan honom och kommissionen mot bakgrund av att kommissionen slöt avtal om urval av kandidater med ett europeiskt företag och att kandidater också intervjuades av tjänstemän på kommissionen. Det faktum att kommissionen godkände det slutliga valet gjorde den också ansvarig.

X bestred kommissionens påstående om att man redan hade kommit överens om vissa avtalsvillkor.

BESLUTET

Den fråga som väcktes genom klagomålet var huruvida det faktum att klaganden inte rekryterats till tjänsten som verkställande direktör i projektet utgjorde ett administrativt missförhållande vad gäller kommissionen. Det framgick att kommissionen bistod ledningsgruppen med att hitta kandidater till tjänsten och med att betala för rekryteringsförfarandet, samt att kommissionen aldrig slöt ett avtal med klaganden. Det framgick också att förfarandet inleddes på initiativ av ledningsgruppen, att det slutliga valet av vinnande kandidat gjordes av denna utan någon inblandning från kommissionens sida och att det kontrakt, som skulle undertecknas, skulle slutas mellan klaganden och ledningsgruppen. Beslutet om att underteckna kontraktet eller att avbryta förhandlingarna var således dess ansvar.

Det faktum att ledningsgruppen bad kommissionen godkänna utnämningen av X B vilket kommissionen genast gjorde B ändrade inte detta ansvar. Det fanns inget som tydde på att kommissionen vidtog några otillbörliga åtgärder för att förmå ledningsgruppen att avbryta förhandlingarna med X. Inte heller fanns det något som tydde på att kommissionen vid något tillfälle hade påtagit sig rättsligt ansvar för ledningsgruppens agerande, eller att kommissionen uppträdde på ett sådant sätt gentemot klaganden att han med rätta kunde anse sig stå i ett avtalsförhållande till kommissionen.

Det föreföll således som om det faktum att klaganden inte hade rekryterats till tjänsten som verkställande direktör för projektet inte utgjorde något administrativt missförhållande och ombudsmannen avslutade därför ärendet.

RESERVLISTAN FÖR REKRYTERING

Beslut i klagomålet 385/97PD mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

G ingav i maj 1997 ett klagomål till ombudsmannen där han gjorde gällande att kommissionens rekryteringspolitik utgjorde ett exempel på ett administrativt missförhållande. Kommissionen anordnade 1993 två allmänna uttagningsprov för medborgare i samtliga medlemsstater, KOM/A/764 och KOM/A/770, i syfte att upprätta reservlistor för handläggare. G ansökte om att få delta i det senare uttagningsprovet och godkändes. Hans namn sattes därför upp på den reservlista som upprättades under hösten 1994. Kommissionen kallade i juni 1995 G till Bryssel för att han skulle genomgå en läkarundersökning och intervjuas av de enheter inom kommissionen som eventuellt vore intresserade av att rekrytera honom. G genomgick läkarundersökningen med godkänt resultat och intervjuades, men fick därefter inget erbjudande om arbete. Samtidigt fick han reda på att kommissionen som tillfälligt anställda rekryterar personer som aldrig genomgått ett allmänt uttagningsprov. G ansåg att det utgjorde ett administrativt missförhållande att personer som godkänts vid ett uttagningsprov inte erbjöds något arbete, medan personer som aldrig godkänts vid ett sådant rekryterades.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. Kommissionen påpekade i sitt yttrande för det första att det av tjänsteföreskrifterna och EG-domstolens rättspraxis framgår att personer som godkänts vid ett uttagningsprov inte har någon automatisk rätt att få ett erbjudande om anställning. Kommissionen anförde också att denna omständighet klart framgick av meddelandet om uttagningsprovet. I meddelandet angavs det till och med att antalet namn på reservlistan skulle vara ungefär 50% fler än antalet tillgängliga anställningar.

Kommissionen förklarade sedan det normala förfarandet när det gällde reservlistorna. Kommissionen skickar över reservlistorna tillsammans med varje sökandes curriculum vitae till kommissionens enheter vilka sedan, om det finns en ledig fast anställning, kan begära att en sökande skall rekryteras. I fråga om detta speciella uttagningsprov kallades dock på initiativ av kommissionens personalavdelning sökandena till Bryssel för intervjuer och ett informationsmöte om rekryteringsförfarandet. Efter intervjuerna med G fick personalavdelningen inte något önskemål om att han skulle rekryteras.

När det gäller rekryteringen av tillfälligt anställda konstaterade kommissionen att det ibland händer att profilerna för de sökande på reservlistan inte passar in på de behov som enheten i fråga har. Kommissionen är dessutom underkastad budgetramar som kan leda till en situation där den har tillgängliga anslag för att anställa tillfällig personal eller utnyttja externa tjänster men inga anslag för att rekrytera fast anställd personal. Kommissionen påpekade för det tredje att den sedan 1995 till stor del måste rekrytera medborgare från de nya medlemsstaterna.

BESLUTET

Den fråga som klagomålet väckte var om det kan anses vara ett exempel på ett administrativt missförhållande att kommissionen rent allmänt räknar med att rekrytera annan personal än fast anställd personal samtidigt som personer på en reservlista inte erbjuds fast anställning. Det skall härvid för det första konstateras att kommissionen inte är lagligt skyldig att rekrytera en person vars namn förekommer på en reservlista. Som framgick av kommissionens förklaring i sitt yttrande har kommissionen för det andra en lång rad olika uppgifter och utför dessa inom de begränsade budgetramar som den budgetansvariga myndigheten anvisat. Viss verksamhet kan vara av tillfällig natur medan det i andra fall kan krävas en särskild kompetens som ingen på reservlistan har. Därför utgjorde enbart det faktum att kommissionen fortsatte att rekrytera annan än fast anställd personal vid en tidpunkt då den ännu inte hade uttömt den gällande reservlistan inte något exempel på ett administrativt missförhållande.

Mot bakgrund av resultatet av undersökningarna föreföll det inte föreligga några administrativa missförhållanden från kommissionens sida och ombudsmannen beslutade därför att avsluta ärendet.

PÅSTÅDD DISKRIMINERING I EN ANBUDSINFORDRAN

Beslut i klagomål 564/97/PD mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

I juni 1997 klagade D till ombudsmannen angående kommissionens behandling av en begränsad anbudsinfordran om översättning till franska, 97/S36-18547/FR, som offentliggjorts av kommissionen den 20 februari 1997. I punkt 6 i meddelandet om anbudsinfordran angavs att det antal kandidater som skulle inbjudas att lämna anbud uppgick till mellan 5 och 30 stycken för att täcka behoven hos den upphandlande myndigheten och för att säkerställa verklig konkurrens. I punkt 13 i anbudsinfordran fastställdes de villkor som kandidaterna måste uppfylla. I punkt 14 föreskrevs att den upphandlande myndigheten skulle välja ut anbudsgivarna på grundval av den information dessa hade inkommit med i enlighet med punkt 13.

D ansökte i enlighet med denna anbudsinfordran. Den 29 maj 1997 informerade kommissionen honom om att han inte fick lämna anbud trots att hans ansökan uppfyllde villkoren i anbudsmeddelandet. I ett brev av den 2 juni 1997 bad han kommissionen att ompröva detta beslut, men så skedde inte.

Mot denna bakgrund klagade D till ombudsmannen över att kommissionen hade diskriminerat hans företag, och för att få stöd för sitt påstående bad han att ombudsmannen skulle begära kommissionens svar på följande frågor:

- 1 Enligt vilka kriterier valde kommissionen ut det antal kandidater som fick lämna anbud i enlighet med punkt 6 i anbudsmeddelandet?
- 2 Vad menar kommissionen med uttrycket "verklig konkurrens"?
- 3 Hur kan det gagna kommissionen att utesluta kandidater som uppfyller villkoren i anbudsmeddelandet, särskilt de i punkt 13?

Slutligen hävdade D att det faktum att hans företag vid andra anbudstillfällen hade fått lämna anbud om översättning till engelska och tyska inte stämde med beslutet angående anbudet om översättning till franska.

UNDERSÖKNINGEN**Kommissionens yttrande**

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. I sitt yttrande förklarade kommissionen förfarandet för att välja ut de kandidater som fick lämna anbud. Kommissionen påpekade särskilt att det berörda förfarandet var ett s.k. selektivt förfarande som styrs av bestämmelserna i artikel 27 i direktiv 92/50/EEG.¹ I enlighet med detta förfarande har den myndighet som sluter

¹ EGT L 209, 24.07.1992, s. 1-24.

avtal rätt och t.o.m. skyldighet att göra ett urval bland de kandidater som uppfyller de villkor som fastställts i anbudsmeddelandet.

Som svar på den första frågan angav kommissionen att man valde ut kandidaterna genom att jämföra deras respektive meriter. Till sitt yttrande bifogade kommissionen belägg utifrån vilka det föreföll som om kvaliteten på tidigare översättningar från D:s företag inte hade ansetts vara tillfredsställande.

Beträffande den andra frågan förklarade kommissionen att vid ett tidigare anbudsförfarande hade 307 sökande engagerats för översättning till franska av vilka 147 sedan aldrig fått några uppdrag och 117 hade översatt färre än 400 sidor var. Med uttrycket "att säkerställa verklig konkurrens" menade kommissionen således att man skulle begränsa antalet företag för att säkerställa att det uppstod verklig konkurrens mellan dem.

Beträffande den tredje frågan förklarade kommissionen att ett begränsat förfarande gagnar kommissionen såtillvida att man endast engagerar de bästa företagen vilket innebär att kommissionens översättningsenheter behöver göra färre ändringar i de översättningar man får.

Mot bakgrund av detta drog ombudsmannen slutsatsen att kommissionen hade förfarit korrekt och att D:s företag inte hade blivit utsatt för diskriminering.

Klagandens kommentarer

I sina kommentarer vidhöll D sitt klagomål. Han hänvisade särskilt till handlingar som visade att andra enheter vid kommissionen än den som ansvarade för detta anbudsförfarande hade varit nöjda med hans arbete.

BESLUTET

Principen om icke-diskriminering innebär att likvärdiga situationer inte får behandlas på olika sätt och att olika situationer inte får behandlas på ett och samma sätt. Det finns inget som tyder på att kommissionen hade uppträtt diskriminerande i denna fråga. Det som särskilde de sökande som uppfyllde anbudsvillkoren var kvaliteten i deras arbete, vilken i D:s fall av kommissionens uttagningskommitté ansågs vara en svag punkt. Det föreföll av kommissionens yttrande som om den på ett korrekt sätt hade uppfyllt de bestämmelser som reglerar förfarandet. Det faktum att D:s företag hade varit framgångsrikt i andra anbudsförfaranden hade ingenting att göra med denna slutsats. Inte heller kullkastade det faktum att kommissionen vid några tillfällen ansett klagandens arbete vara av god kvalitet det faktum att kommissionen vid andra tillfällen hade ansett kvaliteten vara otillräcklig. Därför ansåg ombudsmannen att det inte förelåg belägg för påståendet att kommissionens beslut att inte låta D lämna anbud utgjorde ett administrativt missförhållande i kommissionens verksamhet.

Mot bakgrund av ombudsmannens undersökning av detta klagomål föreföll det inte föreligga några administrativa missförhållanden vid Europeiska kommissionen och därför avslutade ombudsmannen ärendet.

**ARTIKEL 169: UNDERLÅTENHET ATT
AVGE ETT MOTIVERAT YTTRANDE OCH
UTESLUTNING AV KLAGANDEN FRÅN ETT MÖTE**

Beslut i klagomål 651/97/IJH mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

I juli 1997 klagade R till ombudsmannen i egenskap av företrädare för sitt företag BLC Limited, som importerar öl från ett tyskt bryggeri till Förenade kungariket. I det följande ges en sammanfattning av omständigheterna såsom de framställs i klagomålet:

Den 3 april 1993 klagade R till kommissionen över en ny lag i Förenade kungariket, den så kallade "Guest Beer Provision" (GBP). Denna gjorde det möjligt för de stora engelska bryggeriernas licensinnehavare som har exklusiva inköpsavtal att också köpa ett fatlagrat öl enligt eget val. R ansåg att GBP var diskriminerande gentemot öl som tillverkas i andra medlemsstater och således utgjorde en överträdelse av artikel 30 i EG-fördraget.

Den 30 juni 1993 meddelade kommissionen R att hans klagomål hade registrerats och att GBP undersöktes av kommissionen mot bakgrund av principen om fri rörlighet för varor. Den 28 september 1995 meddelade kommissionen R att den till de brittiska myndigheterna den 15 september 1995 hade sänt en formell underrättelse i enlighet med förfarandet i artikel 169 i EG-fördraget.

Den 7 februari 1996 meddelade kommissionen R om sakinnehållet i Förenade kungarikets svar på den formella underrättelsen och anmodade honom att inkomma med synpunkter angående de argument som Förenade kungariket hade framfört.

Den 5 augusti 1996 tillkännagavs det i ett pressmeddelande från kommissionen (IP/96/774) att kommissionen hade beslutat vidarebefordra ett motiverat yttrande till Förenade kungariket i enlighet med det förfarande som föreskrivs i artikel 169 i EG-fördraget.

Den 22 augusti 1996 fick R genom ett pressmeddelande från Handels- och industridepartementet i Förenade kungariket veta att ett trepartsmöte skulle hållas i oktober 1996 mellan kommissionen, myndigheterna i Förenade kungariket och en branschorganisation, *Confédération des Brasseurs du Marché Commun* (CBMC). Den 27 augusti 1996 skrev R till kommissionen och bad att få delta i mötet, men kommissionen avlog hans begäran. Han inbjöds emellertid att delta i ett separat möte med kommissionen några dagar senare.

Den 1 november 1996 skrev R till kommissionen om trepartsmötet och tog upp frågor om huruvida den information som lämnats av CBMC var korrekt. R tog därefter flera kontakter med den ansvariga enheten på kommissionen som den 16 december 1996 underrättade honom om att det motiverade yttrandet var klart för att vidarebefordras.

I mars 1997 tillkännagav Förenade kungarikets regering att den föreslog att ändra GBP så att den även skulle omfatta buteljagrat öl, och att kommissionen var nöjd med villkoren i den föreslagna ändringen och inte längre hade för avsikt att avge det motiverade yttrandet. R ansåg att den föreslagna ändringen inte räckte för att skyldigheten i artikel 30 skulle anses vara uppfylld.

I sitt klagomål till ombudsmannen gjorde R gällande att

- (i) kommissionens underlåtenhet att sända det motiverade yttrandet till de berörda myndigheterna, efter att den 5 augusti 1996 ha tillkännagivit sitt beslut att göra detta, utgjorde ett administrativt missförhållande.
- (ii) förfarandet enligt artikel 169 fullföljdes på ett inkorrekt sätt efter den 5 augusti 1996, och särskilt att hans uteslutning från treparts-mötet i oktober 1996 var omotiverad.

R begärde vidare att ombudsmannen skulle anhålla om att kommissionen inte skulle avsluta det förfarande som inletts enligt artikel 169 förrän ombudsmannens undersökning var klar.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. I sitt yttrande lämnade kommissionen sammanfattningsvis följande klargöranden:

- (i) Artikel 169 ger kommissionen befogenhet att föra ett ärende till EG-domstolen när den anser att en medlemsstat underlåtit att fullgöra en skyldighet enligt fördraget. Kommissionen avgör själv om den skall hänvisa ärendet till domstolen, även om medlemsstaten inte rättar sig efter det motiverade yttrandet. Enskilda personer, särskilt klagande, har inte rätt att begära att kommissionen skall inta en särskild ståndpunkt.
- (ii) Kommissionen uppmuntrar enskilda personer att inte klagomål så att dess tjänstenheter uppmärksammas på eventuella kränkningar av gemenskapsrätten. Den anser att den klagande bör informeras om utgången och om vilka åtgärder den beslutar att vidta.
- (iii) Genom GBP tilläts endast inköp av fatlagrat öl och detta slags öl utgör en typiskt brittisk produkt. Kommissionen ansåg att detta *de facto* utgjorde en diskriminering och en överträdelse av artiklarna 30-36 i EG-fördraget. Kommissionen ansåg emellertid att GBP:s syften kunde anses berättigade, framför allt för att säkerställa ett större urval för konsumenterna och bättre marknadsmöjligheter för de traditionella ölsorter som till största delen tillverkas av små och medelstora bryggerier.

- (iv) Efter att ha sänt den formella skriftliga underrättelsen och efter att ha beslutat att vidarebefordra det motiverade yttrandet, beslöt kommissionen, med hänsyn till att de brittiska myndigheterna önskade finna en lösning inom ramen för gemenskapsrätten, att diskutera möjliga alternativ med dem. Flera möten ordnades, inklusive ett trepartsmöte mellan kommissionen, de brittiska myndigheterna och ölindustrin, företrädd av CBMC.
- (v) I början av mars 1997 föreslog de brittiska myndigheterna en ändring av GBP som innebar möjlighet för de stora nationella bryggeriernas licensinnehavare att köpa ett märke av buteljagrat öl förutom fatlagrat öl. För kommissionens del var denna lösning tillfredsställande, eftersom de flesta ölsorter som tillverkas i andra medlemsstater är buteljagrade. Följaktligen beslöt kommissionen att avbryta förfarandet och inte vidarebefordra det motiverade yttrandet. Den ändrade bestämmelsen antogs den 22 juli 1997 av Förenade kungarikets parlament.
- (vi) R informerades genomgående om kommissionens åtgärder. Framför allt informerades han per telefon om ärendets utveckling och togs emot tre gånger av kommissionen efter pressmeddelandet den 5 augusti 1996, i vilket det angavs att kommissionen hade beslutat att vidarebefordra ett motiverat yttrande till Förenade kungariket. Även om han inte inbjöds till trepartsmötet den 11 oktober 1996, togs han tre dagar senare emot vid GD XV och informerades om de icke sekretessbelagda frågor som hade diskuterats under trepartsmötet. Han meddelades per brev den 21 april 1997 om att kommissionen ansåg att utvidgningen av GBP till att omfatta buteljagrat öl var tillfredsställande.

Klagandens kommentarer

R:s kommentarer innehöll sammanfattningsvis följande klargöranden:

- (i) Kommissionens underlåtenhet att sända det motiverade yttrandet till de brittiska myndigheterna var ett brott mot dess juridiska skyldigheter enligt artiklarna 155 och 169 i EG-fördraget.
- (ii) Genom kommissionens beslut att stödja ändringen av GBP 1997 försummade man att behandla den avgörande rättsliga frågan om vad som var nödvändigt 1990 när bestämmelsen infördes för första gången.
- (iii) Kommissionens beslut var juridiskt ohållbart och tog inte hänsyn till de bevis R lagt fram. Dess resonemang om "traditionellt" öl var en ursäkt för att man hade förhandlat fram en politisk lösning av förfarande i artikel 169.

BESLUTET**1 Begäran om att uppmana kommissionen att inte avsluta det förfarande som föreskrivs i artikel 169 förrän ombudsmannens undersökning var klar**

- 1.1 Varken fördraget eller ombudsmannens stadga föreskriver att ett klagomål till ombudsmannen tillfälligt kan skjuta upp administrativa förfaranden. På nationell nivå tillämpas normalt principen att ett klagomål till en ombudsman inte har uppskjutande effekt.
- 1.2 I det aktuella ärendet föreföll det inte finnas några särskilda omständigheter som kunde motivera att ombudsmannen skulle föreslå kommissionen att inte avsluta det förfarande som föreskrivs i artikel 169, vilket också skulle påverka andra parter intressen.

2 Kommissionens underlåtenhet att vidarebefordra det motiverade yttrandet till Förenade kungariket

- 2.1 I artikel 155 i EG-fördraget fastställs kommissionens roll som "övervakare av fördraget". I egenskap av fördragets övervakare är det dess skyldighet att övervaka tillämpningen av bestämmelserna i fördraget och av åtgärder som vidtagits av institutionerna med stöd av fördraget.
- 2.2 I artikel 169 i fördraget föreskrivs följande:

Om kommissionen anser att en medlemsstat har underlåtit att uppfylla en skyldighet enligt detta fördrag, skall kommissionen avge ett motiverat yttrande i ärendet efter att ha givit den berörda staten tillfälle att inkomma med sina synpunkter.

Om den berörda staten inte rättar sig efter yttrandet inom den tid som angivits av kommissionen, får denna föra ärendet vidare till domstolen.

- 2.3 Den bevisning som är tillgänglig för ombudsmannen visar att kommissionen, efter att ha gett Förenade kungariket möjlighet att inkomma med sina synpunkter, ansåg att den s.k. "Guest Beer Provision" stred mot fördragsbestämmelserna om fri rörlighet för varor. Kommissionen beslöt emellertid att inte genast vidarebefordra det motiverade yttrandet, eftersom de brittiska myndigheterna var villiga att diskutera möjligheterna att finna en lösning inom ramen för gemenskapsrätten.
- 2.4 Enligt EG-domstolens rättspraxis innebär detta förfarande att kommissionen har befogenhet att besluta om de åtgärder och tidsfrister som är bäst lämpade för att eventuella överträdelser av fördragen skall upphöra.¹

¹ Mål 7/71, *Kommissionen mot Frankrike*; 1971; Rec. 1003.

- 2.5 Ombudsmannen har inte funnit något bevis på att denna befogenhet har missbrukats i föreliggande ärende. I synnerhet finns det ingenting som tyder på onödigt dröjsmål från kommissionens sida i diskussionerna med de brittiska myndigheterna mellan augusti 1996 och mars 1997, när dessa föreslog en ändring av GBP som kommissionen ansåg räckte för att överträdelsen skulle upphöra.
- 2.6 Klaganden hävdade också i sina kommentarer att kommissionen, eftersom den ansåg 1997 års ändringar i GBP tillfredsställande, försummade att beakta vad som var nödvändigt 1990 när GBP infördes.
- 2.7 I artikel 169 föreskrivs att ett motiverat yttrande skall ange en tidsfrist inom vilken medlemsstaten skall rätta sig efter yttrandet. Kommissionen kan endast hänvisa ärendet till EG-domstolen om medlemsstaten inte rättar sig efter yttrandet inom den tid som angetts. Det står därför klart att den relevanta fråga som kommissionen i utöandet av sina befogenheter enligt artikel 169 hade att beakta när Förenade kungariket föreslog en ändring av GBP 1997, var huruvida förslaget räckte för att överträdelsen av fördraget skulle upphöra.

3 Kommissionens handläggning av klagomålet i enlighet med förfarandet

- 3.1 När kommissionen fullgör sina uppgifter som övervakare av fördraget är den skyldig att respektera principerna om god förvaltningssed. Kommissionen har alltid erkänt denna skyldighet när det gäller ombudsmannens undersökningar av ärenden som berör artikel 169 i fördraget.
- 3.2 Man är ense om att kommissionen registrerade klagomålet om GBP, att den underrättade klaganden om att den sändt en formell underrättelse och att den gav honom tillfälle att kommentera sakinnehållet i det svar som lämnades av Förenade kungariket. Kommissionen tillkännagav sedan officiellt att den ansåg att bestämmelserna hade överträtts.
- 3.3 Av det bevismaterial som är tillgängligt för ombudsmannen framgår det också att klaganden var informerad om kommissionens beslut att inleda diskussioner med Förenade kungarikets myndigheter om möjliga alternativa sätt för att överträdelsen av fördraget skulle upphöra.
- 3.4 Den 21 april 1997 tillkännagav kommissionen klaganden sin uppfattning om att det faktum att GBP utvidgats till att omfatta traditionellt buteljagrat öl torde räcka för att överträdelsen skulle upphöra. Den bevisning som ingavs av båda parter till ombudsmannen visar att klaganden kände till kommissionens grunder för denna slutsats och hade möjlighet att inkomma med ytterligare bevis och motargument. Klaganden föreföll således ha

fått den möjlighet att agera i enlighet med förfarandet, som godkändes av kommissionen som svar på ombudsmannens undersökning att på eget initiativ undersöka kommissionens administrativa förfaranden i samband med medborgares klagomål över nationella myndigheter.¹

- 3.5 Vad gäller trepartsmötet kunde det *prima facie*, i ett normalt administrativt förfarande där klaganden är en av parterna, förefalla omotiverat att utesluta denne från ett möte där lösningen på ett klagomål skulle diskuteras. Det står emellertid den berörda medlemsstaten fritt att välja olika tillvägagångssätt som är förenliga med gemenskapsrätten. Det förefaller därför inom ramen för befintlig gemenskapsrätt inte finnas någon rättslig grund för att göra gällande att det var omotiverat att utesluta klaganden från ett möte som anordnats i detta sammanhang, under förutsättning att denne i enlighet med förfarandet gavs möjligheten att ha synpunkter på huruvida det tillvägagångssätt som slutligen valdes och ansågs tillfredsställande av kommissionen var förenligt med gemenskapsrätten. Enligt det som anges i punkt 3.4 ovan förefaller detta ha varit fallet.
- 3.6 I ombudsmannens undersökningar har det således inte framkommit något som tyder på underlåtenhet från kommissionens sida att iakttä principerna för god förvaltningssed vad avser de procedurfrågor som berörs i denna del av beslutet.

4 Frågor som väckts i klagandens kommentarer

- 4.1 I sina kommentarer till kommissionens yttrande anförde klaganden att kommissionens beslut att stödja ändringen av GBP var juridiskt ohållbart och inte beaktade de bevis han lagt fram. Han framförde också att kommissionens resonemang angående "traditionellt" öl var en ursäkt för att ha förhandlat fram en politisk lösning av det förfarande som föreskrivs i artikel 169.
- 4.2 Det ursprungliga klagomålet inriktades på de procedurfrågor som behandlas i avsnitt 2 och 3 ovan. Kommentarererna föreföll inte ge ombudsmannen anledning att företa undersökningar på grundval av de nya påståendena.
- 4.3 Ombudsmannen noterar att klaganden har möjlighet att ifrågasätta huruvida den ändrade "Guest Beer Provision" överensstämmer med artikel 30 i EG-fördraget genom att inleda ett rättsligt förfarande vid Förenade kungarikets domstolar.

Mot bakgrund av resultatet av undersökningarna föreföll det inte föreligga några administrativa missförhållanden och ombudsmannen beslöt därför att avsluta ärendet.

¹ Beslut 303/97/PD av den 13 oktober 1997.

ÖVERFÖRING AV PENSIONS RÄTTIGHETER

Beslut i klagomål 733/97/PD mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

Utskottet för framställningar vid den tyska förbundsdagen överlämnade i augusti 1997 till ombudsmannen en framställan från L för behandling som ett klagomål.

L hade arbetat för Europeiska kommissionen från den 16 maj 1960 fram till den 1 maj 1970, då han avgick. I enlighet med de tillämpliga bestämmelserna i tjänsteföreskrifterna erhöll han ett avgångsvederlag.

I december 1994 och i april 1995 bad L kommissionen att få betala tillbaka avgångsvederlaget och få sina pensionsrättigheter överförda till det tyska pensionssystemet. Klaganden påstod att kommissionen inte hade behandlat hans begäran på ett korrekt sätt.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. I sitt yttrande uppgav kommissionen att L enligt de tillämpliga bestämmelserna i tjänsteföreskrifterna inte hade varit berättigad till pension. Därför hade ett avgångsvederlag utbetalats till honom. I yttrandet angavs vidare att kommissionen den 13 juni 1995 hade besvarat klagandens förfrågningar av den 23 december 1994 och den 7 april 1995 på följande sätt:

- För det första var en återbetalning av avgångsvederlaget inte möjlig (enligt artikel 4 i bilaga VIII till tjänsteföreskrifterna finns denna möjlighet bara om vederbörande återgår i aktiv tjänst vid en gemenskapsinstitution).
- För det andra kunde en överföring av pensionsrättigheter endast komma i fråga för sådana tjänstemän eller tillfälligt anställda som fortfarande är i aktiv tjänst eller i övrigt för sådana som när de lämnar tjänsten vid en gemenskapsinstitution kan påvisa att de omedelbart eller efter en viss tid är berättigade till pension. Så var dock ej fallet med klaganden.

I yttrandet uppgavs också att kommissionen i och med utbetalandet av avgångsvederlaget hade fullgjort sina skyldigheter gentemot klaganden eftersom han inte hade någon rätt till pension. Kommissionen hade besvarat klagandens alla frågor. Andra åtgärder övervägdes inte.

Inga kommentarer erhöles från klaganden.

BESLUTET

Kommissionen föreföll i sitt svar på L:s förfrågningar ha lämnat adekvata skäl till varför den inte kunde tillmötesgå hans begäran. Ombudsmannen

fann därför att påståendet att kommissionen inte hade behandlat L:s begäran på ett korrekt sätt var ogrundat.

Mot bakgrunden av ombudsmannens undersökningar av klagomålet föreföll det inte föreligga några administrativa missförhållanden och ombudsmannen beslutade därför att avsluta ärendet.

RÅDETS DIREKTIV OM PAKETRESOR: PÅSTÅDD UNDERLÅTENHET AV KOMMISSIONEN ATT HANDLÄGGA ETT KLAGOMÅL PÅ ETT KORREKT SÄTT

Beslut i klagomål 1075/97/IJH mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

I november 1997 klagade D till ombudsmannen angående det sätt på vilket kommissionen hade handlagt hans klagomål mot de brittiska myndigheterna i augusti 1995.

D:s klagomål till kommissionen rörde den brittiska regeringens påstådda underlåtenhet att korrekt genomföra och upprätthålla de föreskrifter angående tilläggsavgifter som återfinns både i direktiv 90/314/EEG och i den nationella lagstiftning genom vilken direktivet överförts till inhemsk lagstiftning.¹ Kommissionen registrerade klagomålet som nr 95/4883.

I februari 1996 informerade kommissionens GD XXIV klaganden om att direktivet föreföll ha blivit korrekt överfört till inhemsk lagstiftning men att kommissionen hade begärt information från de brittiska myndigheterna angående en vägledningsbroschyr om lagen, utgiven av det brittiska handels- och industriministeriet (DTI), och att ett förfarande om överträdelse enligt artikel 169 kunde inledas om svaret från de brittiska myndigheterna inte var tillfredsställande.

Den 7 oktober 1997 informerade GD XXIV den klagande om att hans klagomål medfört en ändring av formuleringen i DTI:s broschyr och att kommissionen hade beslutat att inte gå vidare med ärendet. I brevet förklarades också att direktivet i fråga inte krävde att de nationella myndigheterna skulle ha tillgång till tvingande befogenheter för att hantera möjliga överträdelser av de nationella föreskrifter som överförde gemenskapsrätten, men att ett förslag till direktiv som innehöll sådana tvingande befogenheter var under behandling.

Sammanfattningsvis fanns det tre påståenden i D:s klagomål till ombudsmannen:

- (i) Den tid som kommissionen tagit för att handlägga klagomålet var orimlig.

¹ Direktiv 90/314/EEG om paketresor, semesterpaket och andra paketarrangemang, EGT L 158, 23.6.1990, s. 61; The Package Travel, Package Holidays and Package Tours Regulations 1992, SI 1992 3288.

- (ii) Kommissionens brev av den 7 oktober 1997 innehöll irrelevant information.
- (iii) Kommissionen hade underlåtit att korrekt handlägga de frågor som togs upp i klagomålet och genom att godkänna den ändrade formuleringen i DTI:s broschyr stod kommissionen i maskopi med den brittiska regeringens underlåtenhet att korrekt och effektivt genomföra direktiv 90/314.

Vad gäller det tredje påståendet hänvisade klaganden till att broschyren utesluter nyckelord som finns med både i direktivet och i de förordningar genom vilka direktivet överförts till inhemsk lagstiftning. För det första föreskriver lagen att tilläggsavgifter endast får debiteras "*om avtalet exakt anger hur prisändringen skall beräknas*", medan broschyren utesluter orden "*exakt*" och "*skall*". Enligt klagomålet förklarar paketresearrangörerna i praktiken inte i sina avtal enligt vilken metod tilläggsavgifter kommer att beräknas. För det andra föreskriver lagen att tilläggsavgifter endast får tas ut för ett begränsat antal saker inklusive "*avgifter för tjänster såsom flygplatsskatt eller utrese- eller inreseavgifter i hamnar eller på flygplatser*". Men broschyren hänvisar endast till "*avgifter för tjänster*" och i praktiken lägger paketresearrangörerna till kostnader för administration och kommissioner till agenter som de inte har rätt att ta ut. Enligt klaganden upphävs därmed det konsumentskydd som det är direktivets mål att tillhandahålla.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. Sammanfattningsvis klar gjorde kommissionens yttrande följande:

Klaganden hade klagat till kommissionen över både texten i vägledningsbroschyren och frånvaron av möjligheter att vidta rättsliga åtgärder om ett paketreseavtal inte "*exakt anger hur prisändringen skall beräknas*". Kommissionen informerade de brittiska myndigheterna om klagomålet den 6 december 1995. I ett brev av den 7 mars 1996 intog de brittiska myndigheterna ståndpunkten att vägledningsbroschyren inte var missledande. Vid ett möte med tjänstmän från GD XXIV den 26 juli 1996 var de brittiska myndigheterna dock villiga att ändra texten i broschyren. Med beaktande av den nya texten som översändes den 10 oktober 1996 beslutade kommissionen att avsluta ärendet den 19 mars 1997, eftersom den ansåg att Förenade kungariket inte överträdde gemenskapsrätten. Klaganden informerades om detta beslut och skälen till det i ett brev av den 7 oktober 1997. Detta brev innehöll även klar och detaljerad information om de frågor som klaganden hade tagit upp när det gällde sanktionsmöjligheter.

I kommissionens yttrande beklagades även dröjsmålet mellan avslutandet av ärendet (19 mars 1997) och informationen till klaganden om beslutet (7 oktober 1997).

Klagandens kommentarer

I sina kommentarer vidhöll klaganden påståendena om oaccepterbart stor försening, irrelevant information och medskyldighet i fråga om misstolkning av direktivets mening. Han upprepade sin åsikt att kommissionen inte hade brytt sig om hans centrala synpunkt om vikten av direktivets exakta formulering. I detta hänseende ansåg han inte att den ändrade formuleringen i DTI:s broschyr var bättre än den ursprungliga.

BESLUTET

1 Inledande anmärkningar om kommissionens förfaranden vid handläggning av klagomål om medlemsstaternas överträdelse av gemenskapsrätten

- 1.1 Kommissionen avslutade detta ärende i mars 1997. I april 1997 inledde ombudsmannen en undersökning på eget initiativ om möjligheterna att förbättra kvaliteten på kommissionens administrativa förfaranden vid handläggning av klagomål om överträdelse av gemenskapsrätten från medlemsstaternas sida.¹ Under ombudsmannens undersökning tillkännagav kommissionen att den hade antagit en intern förfarandebestämmelse med innebörden att ett beslut om att antingen avsluta ett ärende utan att vidta åtgärder eller om att inleda ett förfarande om överträdelse måste fattas i fråga om varje klagomål inom högst ett år från den dag då ärendet registrerades utom i särskilda fall för vilka skälen måste anges.
- 1.2 Vidare förpliktade sig kommissionen att, utom i de fall där klagomålet är uppenbart ogrundat och i ärenden där det inte hörs något ytterligare från klaganden, säkerställa att klaganden informeras om kommissionens avsikt att avsluta ett ärende. Det förefaller således som om klagandena i ärenden som det aktuella, i vilka kommissionen finner att det inte föreligger någon överträdelse av gemenskapsrätten, skall ha möjlighet att lägga fram synpunkter och kritik angående kommissionens ståndpunkt innan kommissionen fattar ett slutgiltigt beslut om att det inte föreligger någon överträdelse.

2 Klagomålet om orimlig försening

- 2.1 I det aktuella fallet var dröjsmålet mellan registreringen av klagomålet och kommissionens beslut att avsluta ärendet över två år. I sitt yttrande bad kommissionen om ursäkt för den ytterligare förseningen (nästan sju månader) innan klaganden informerades om beslutet.
- 2.2 Kommissionens antagande av den interna bestämmelse som nämns i punkt 1.1 ovan och det åtagande som nämns i punkt 1.2 ovan skall förhindra onödiga förseningar vid handläggningen av

¹ 303/97/PD rapporterat i Europeiska ombudsmannens årsrapport 1997 s. 270-274 och se kommissionens Femtonde årsrapport om kontrollen av gemenskapsrättens tillämpning (1997), inledning s. III-IV (KOM (98) 317 slutlig).

framtida klagomål. Det förefaller således som om kommissionen redan har vidtagit åtgärder för att säkerställa att framtida ärenden handläggs på ungefär halva den tid det tog att handlägga det aktuella ärendet. Med beaktande av detta åtagande och kommissionens ursäkt som nämnts i punkt 2.1 ovan förefaller det inte behövas någon ytterligare åtgärd från ombudsmannen.

3 Påståendet att kommissionens brev av den 7 oktober 1997 innehöll irrelevant information

- 3.1 I kommissionens brev av den 7 oktober 1997 informerades klaganden om kommissionens åsikt att den ändrade texten i DTI:s vägledningsbroschyr uppfyllde de nödvändiga kraven om klargörande och att kommissionen hade beslutat att inte gå vidare med ärendet. Som påpekas i punkt 1.2 ovan skall klagandena i framtiden ha möjlighet att lägga fram åsikter och kritik angående kommissionens ståndpunkt innan ett beslut om att avsluta ett ärende fattas.
- 3.2 Enligt klaganden hade kommissionen tagit med irrelevant material i sitt brev, särskilt den ytterligare förklaringen angående frånvaron av tvingande bestämmelser för att genomföra direktiv 90/314 och informationen om förslaget till ett nytt direktiv som skulle kräva sådana bestämmelser.
- 3.3 Klagomålet till kommissionen av den 15 augusti 1995 tog uttryckligen upp frågan om avsaknaden av påtryckningsmedel för att se till att direktivet genomförs. Ombudsmannen anser därför att det var korrekt av kommissionen att behandla denna fråga i sitt brev till klaganden. Vidare förefaller det inte olämpligt att kommissionen också frivilligt tillhandahöll information om lagstiftningsförslag som har med genomförandet att göra.
- 3.4 Det förefaller således inte föreligga några administrativa missförhållanden i fråga om denna del av klagomålet.

4 Påståendet att kommissionen underlät att korrekt behandla de frågor som togs upp i klagomålet och att den stod i maskopi med den brittiska regeringens underlåtenhet att genomföra direktiv 90/314 på ett korrekt och effektivt sätt

- 4.1 Klagandens huvudsakliga yrkande i fråga om denna del av ärendet rör det faktum att DTI:s vägledningsbroschyr inte exakt återger formuleringen i direktivet och de förordningar varigenom detta genomförs. Han påstår att paketresearrangörerna till följd av detta vanligtvis inkluderar bestämmelser i sina avtal som är ogiltiga enligt direktivet och genomförandeförordningarna och att det konsumentskydd som är direktivets mål därmed upphävs. Enligt klaganden har kommissionen inte handlagt denna del av klagomålet på ett tillfredsställande sätt, och stod genom att den godkände den ändrade formuleringen i DTI:s vägledningsbroschyr i maskopi

med den brittiska regeringens underlåtenhet att tillämpa direktiv 90/314 på ett korrekt och effektivt sätt.

- 4.2 I sitt yttrande hänvisar kommissionen till sitt brev till klaganden av den 21 januari 1998 som svar på klagandens brev av den 25 november 1997. I klagandens brev förklarades varför han ansåg att den ändrade formuleringen i vägledningsbroschyren var oacceptabel. Kommissionens svar angav att medlemsstaterna endast är tvungna att överföra och genomföra direktiv 90/134 och att de inte har någon skyldighet att ge ut och distribuera information om de åtgärder som vidtagits för att följa direktivet. Följaktligen kunde broschyren endast anses överträda direktivet om den allvarligt äventyrade dess mål, vilket inte föreföll vara fallet. I kommissionens svar sades också att det inte förefaller behövas påtryckningsmedel eftersom påföljden, om ett paketreseavtal misslyckas med att exakt ange hur prisändringar skall beräknas, helt enkelt är den att arrangören inte får ta ut någon ytterligare betalning, och att detta är helt i enlighet med artikel 4.4 a i direktivet.
- 4.3 Kommissionen har därför svarat på de argument som klaganden anför. Den har klargjort vad den anser vara medlemsstaternas rättsliga skyldigheter och varför den anser att medlemsstaten inte överträtt gemenskapsrätten. Ombudsmannen har inga belägg för några administrativa missförhållanden vid kommissionens bedömning av dessa frågor.
- 4.4 Korrespondensen mellan klaganden och kommissionen (nämnd i punkt 4.2 ovan) ägde rum efter det att kommissionen redan avslutat ärendet. Som nämnts i punkt 1.2 ovan skall klaganden i framtiden ha möjlighet att lägga fram åsikter och kritik angående kommissionens ståndpunkt innan kommissionen fattar ett slutgiltigt beslut om att det inte föreligger någon överträdelse.
- 4.5 Med beaktande av ovanstående förefaller det inte föreligga några administrativa missförhållanden i fråga om denna del av klagomålet.

SLUTSATSER

Mot bakgrund av resultatet av undersökningarna föreföll det inte föreligga några administrativa missförhållanden och ombudsmannen beslutade därför att avsluta ärendet.

REKRYTERINGSFÖRFARANDE: BESLUT ATT UTSE EN ANNAN KANDIDAT

Beslut i klagomål 1116/97/BB mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

I november 1997 klagade K till ombudsmannen över uttagningsförfarande COM/R/A/183 och uttagningskommitténs beslut att tillsätta en annan sökande på tjänsten trots att klaganden var uppsatt på reservlistan.

Klaganden deltog i uttagningsförfarandet COM/R/A/183. Den 3 mars 1997 informerade kommissionen honom om att han var uppsatt på en reservlista som gällde t.o.m. den 31 december 1997. I sitt klagomål påstod K att tjänsten i själva verket inrättats för en person, H, trots att H, enligt klaganden, inte uppfyllde kraven för den utlysta tjänsten, att han varken hade 15 års yrkeserfarenhet på området eller var den bäst kvalificerade av de sökande.

Klaganden hävdade att han hade skickat ett fax till kommissionen den 15 augusti 1997, där han frågade om tillsättandet av tjänsten. Han hävdade också att för att utesluta möjliga kandidater från andra medlemsstater så var finskt medborgarskap ett krav för den utlysta tjänsten. Därför hade ingen annan än H en reell chans att väljas ut för tjänsten. Slutligen hävdade han att han inte hade underrättats om den tillsättning som gjordes i enlighet med urvalsförfarande COM/R/A/183.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. Kommissionens yttrande kan sammanfattas som följer:

Uttagningsförfarande COM/R/A/183, vilket syftade till att upprätta en reservlista för en tjänst som enhetschef för det gemensamma forskningscentret i Petten, var helt öppet, objektivt och rättvist.

Den ovannämnda reservlistan upprättades av uttagningskommittén, som agerade inom ramen för sin skönsmässiga bedömning. På grundval av denna lista, och genom att tillämpa sin provningsrätt, måste tillsättningsmyndigheten välja ut de kandidater som uppfyllde kraven för den utlysta tjänsten.

Fem ansökningar kom in. Efter att ha granskat dessa fastställde uttagningskommittén att två sökande inte uppfyllde kraven för den utlysta tjänsten. Tre sökande kallades till intervju och kommittén beslutade enhälligt att föreslå att H och K skulle sättas upp på reservlistan.

Den 9 april 1997 sammanträdde uttagningskommittén i Ispra för att granska de två ansökningarna. Kommittén förklarade att båda kandidaterna var lämpliga för tjänsten men underströk att H var mer kvalificerad inom marknadsföring och administration av forskningsprojekt för industrin. Denna merit fanns med i beskrivningen av den utlysta tjänsten.

Tillsättningsmyndigheten, som agerade inom ramen för sin skönsmässiga bedömning, tillsatte H på tjänsten. Den valde mellan de två kandidaterna i enlighet med sina befogenheter.

Alla tre kandidater som hade kallats till intervju uppfyllde de formella villkoren i beskrivningen av den utlysta tjänsten. I motsats till vad som påståtts uppfyllde H kravet på 15 års yrkeserfarenhet.

Det faktum att finskt medborgarskap krävdes bevisade inte att tjänsten inrättats för H. I rådets förordning nr 626/95 fastställdes särskilda

åtgärder som gör det möjligt att anordna uttagningsprov fram till den 31 december 1999 för att rekrytera medborgare från de tre nya medlemsstaterna.

Uttagningskommitténs sekretariat hävdade att de inte kände till något fax som skickats av klaganden den 15 augusti 1997.

Kommissionen beklagade det faktum att klaganden inte meddelats om tillsättningen av en annan kandidat på den berörda tjänsten och sade att den skulle vidta de nödvändiga åtgärderna för att säkerställa att en sådan situation inte uppstod i framtiden.

Klagandens kommentarer

I sina kommentarer vidhöll klaganden sitt klagomål. När det gäller uttagningsförfarandet angav klaganden att det inte fanns fog för att hävda att H var mer kvalificerad inom marknadsföring och administration av forskningsprojekt för industrin.

Vad gäller de formella villkoren påstod han att H inte hade 15 års yrkeserfarenhet inom alla de erforderliga områdena medan han själv, klaganden, hade det.

Klaganden ifrågasatte inte politiken att rekrytera medborgare från de tre nya medlemsstaterna, men han påstod att han kände till många europeiska medborgare som var mer kvalificerade för tjänsten än den utvalda kandidaten.

Klaganden vidhöll också att han skickat ett fax till kommissionen men aldrig fått någon information om resultatet av uttagningsförfarandet.

BESLUTET

1 Uttagningsförfarande och formella villkor i COM/R/A/183

- 1.1 I artikel 29.2 i tjänsteföreskrifterna anges att tillsättningsmyndigheten får tillämpa ett annat förfarande än uttagningsförfarande för rekrytering till tjänster som kräver särskilda kvalifikationer.
- 1.2 I enlighet med EG-domstolens rättspraxis är det tillsättningsmyndigheten som skall bedöma om en kandidat uppfyller villkoren i beskrivningen av den utlysta tjänsten och den bedömningen får endast ifrågasättas i händelse av ett uppenbart fel.
- 1.3 När det gäller uttagningsförfarandet och de formella kriterier som tillämpades i COM/R/A/183 visar ombudsmannens undersökningar av detta klagomål att uttagningskommittén hade handlat i enlighet med beskrivningen av den utlysta tjänsten.
- 1.4 Därför fann ombudsmannen att det inte förelåg några administrativa missförhållanden i fråga om uttagningsförfarandet och de formella villkor som hade tillämpats av uttagningskommittén.

2 Krav på medborgarskap

Uttagningskommittén hade befogenhet att föra in ett krav om nationalitet i enlighet med rådets förordning nr 626/95 och det föreföll inte finnas några belägg som stödde påståendet att denna möjlighet hade missbrukats för att gynna en särskild kandidat. Därför avslöjade ombudsmannens undersökningar inte några administrativa missförhållanden i fråga om denna del av ärendet.

3 Påstående om att kandidatens fax förlorats

- 3.1 Ombudsmannen betonade att principen om god förvaltningssed kräver att begärda upplysningar skall lämnas utan onödiga förse-
ningar.
- 3.2 Klaganden påstod att han hade skickat ett fax till Europeiska kommissionens sekretariat för uttagningskommittéer för forskning den 15 augusti 1997 och begärt upplysningar angående tillsättningen av den berörda tjänsten. I sitt första yttrande förklarade kommissionen att den inte hittade faxet av den 15 augusti 1997. I sina kommentarer vidhöll klaganden sitt påstående.
- 3.3 Ombudsmannen fann att det inte föreföll föreligga några belägg som motsade kommissionens påstående om att den inte fått faxet. Därför avslöjade ombudsmannens undersökningar inte något fall av administrativa missförhållanden i fråga om denna del av klagomålet.

4 Brist på information om tillsättandet av en tjänst

- 4.1 Ombudsmannen noterade att principerna om god förvaltningssed kräver att en kandidat i ett uttagningsförfarande vilkens namn finns på en reservlista meddelas om tillsättningen av tjänsten. Han noterade även det faktum att kommissionen beklagade att klaganden inte hade informerats om tillsättningen av en annan kandidat på den berörda tjänsten och att kommissionen skulle vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att en sådan situation inte uppstod i framtiden.
- 4.2 Mot bakgrund av det här anförda och med beaktande av att kommissionen hade beklagat sin underlåtenhet att informera klaganden och att den skulle vidta de nödvändiga åtgärderna för att säkerställa att en sådan underlåtenhet inte inträffade i framtiden avslöjade ombudsmannens undersökningar inte något fall av administrativa missförhållanden.

SLUTSATSER

Mot bakgrund av ombudsmannens undersökningar av detta ärende föreföll det inte föreligga några administrativa missförhållanden vid Europeiska kommissionen och därför avslutade ombudsmannen ärendet.

PÅSTÅDD UNDERLÅTENHET ATT FÖRHINDRA DISKRIMINERING VID TILLSÄTTANDE AV OFFENTLIG TJÄNST

Beslut i klagomålet 272/98/VK mot kommissionen

KLAGOMÅLET

P ingav i mars 1997 ett klagomål mot kommissionen till ombudsmannen. Han påstod att kommissionen hade underlåtit att försäkra sig om att de italienska myndigheterna inte diskriminerade icke-italienska medborgare som sökte anställning som lärare i Sydtyrolen och att den hade underlåtit att lämna honom svar om detta.

I början av 1996 hade klaganden, som är österrikisk medborgare, bitt Euro-Jus ämbetsmannen vid kommissionens representation i Österrike om råd i ett fall av diskriminering vid tillsättandet av en offentlig tjänst som lärare i den norditalienska regionen Trentino - Alto Adige (Sydtyrolen). Av de upplysningar som lämnats framgick det att det för anställning krävdes att man hade tyska som modersmål, men att icke-italienska sökande inte hade samma möjlighet att få anställning på grund av ett invecklat poängsystem.

Euro-Jus ämbetsmannen undersökte fallet och meddelade klaganden att hans begäran hade vidarebefordrats till kommissionens rättstjänst för fortsatt undersökning och att han skulle få svar från kommissionen enheter i Bryssel. Klaganden fick emellertid aldrig något svar och klagade hos ombudsmannen.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. I sitt yttrande angav kommissionen att klagandens brev inte hade besvarats inom skälig tid på grund av det stora antal klagomål som kommit till den enheten i ärenden som rörde tillsättande av offentliga tjänster i medlemsstaterna. Kommissionen beklagade dröjsmålet. Ett utförligt brev skickades till klaganden den 27 juni 1997.

Kommissionen framhöll vidare att den var fullkomligt medveten om de speciella problemen vid tillsättande av tjänster i provinsen Bolzano i Sydtyrolen. Kommissionen hade den 30 augusti 1996 officiellt kontaktat de italienska myndigheterna i denna fråga. I sitt svar upplyste Italien kommissionen om att myndigheterna i Bolzano hade åtagit sig att undanröja alla hinder för EU-medborgare att få anställning i offentlig tjänst.

Dessutom åtog sig kommissionen att fästa de italienska myndigheternas uppmärksamhet på klagandens speciella fall och erinra dem om deras åtagande.

BESLUTET

Enligt EG-fördraget har ombudsmannen befogenhet att företa undersökningar av eventuella fall av administrativa missförhållanden endast vid gemenskapens institutioner och organ. I stadgan för den Europeiska ombudsmannen föreskrivs särskilt att man inte kan klaga till ombudsmannen över någon åtgärd av någon annan myndighet eller person. Ombudsmannens undersökning av detta klagomål inriktades därför på att pröva om det förelåg något administrativt missförhållande från kommissionens sida.

- 1 Vad beträffar underlåtenheten att svara framgick det att kommissionen hade skickat ett utförligt svarsbrev till klaganden den 27 juni 1997. Kommissionen medgav att klagandens brev borde ha besvarats tidigare och den beklagade dröjsmålet. Denna del av klagomålet föreföll alltså ha tillgodosetts.
- 2 Vad beträffar kraven vid tillsättande av offentliga tjänster i provinsen Bolzano föreföll kommissionen vara medveten om problemen. Den hade kontaktat de berörda nationella myndigheterna. De italienska myndigheterna uppgav i sitt svar till kommissionen att de formellt åtog sig att undanröja alla hinder för EU-medborgare när det gällde tillsättande av offentliga tjänster. Kommissionen åtog sig också att fästa de italienska myndigheternas uppmärksamhet på just klagandens fall. Kommissionen föreföll alltså aktivt ha vidtagit åtgärder både för att förbättra den nuvarande situationen vid tillsättande av offentliga tjänster i allmänhet och, genom att låta de berörda myndigheterna få direkt kännedom om just detta ärende, även i klagandens enskilda fall.

Mot bakgrund av resultatet av undersökningarna föreföll det inte föreligga några administrativa missförhållanden från kommissionens sida och ombudsmannen beslutade därför att avsluta ärendet.

3.1.4 BYRÅN FÖR EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS OFFICIELLA PUBLIKATIONER

BYRÅN FÖR EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS OFFICIELLA PUBLIKATIONER: DISTRIBUTIONSSYSTEM OCH PRISPOLITIK

Beslut i klagomål 1077/4.12.96/WG/D/VK/OV mot byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer

KLAGOMÅLET

I november 1996 klagade G till ombudsmannen över det distributionsystem som används vid byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer.

Klaganden tillhandahåller EG-dokumentation i Tyskland och får material från publikationsbyrån genom den centrala tyska leverantören,

Bundesanzeiger. Hans huvudsakliga påstående är att, jämfört med den tidigare situationen där medborgarna kunde beställa EG-material direkt från publikationsbyrån, är det aktuella systemet där han endast kan beställa material från Bundesanzeiger inte effektivt. Särskilt påstod han att dokumentationen ibland inte finns tillgänglig och även att priserna är för höga. Han kritiserade också tillgången till dokument via Internet, som inte alla medborgare har tillgång till.

UNDERSÖKNINGEN

Publikationsbyråns yttrande

Klaganden skickade sitt klagomål, som var adresserat till ombudsmannen, till publikationsbyrån. Denna vidarebefordrade klagomålet till ombudsmannen tillsammans med sitt yttrande om klagomålet.

I sitt yttrande angav publikationsbyrån att det var nödvändigt att tillhandahålla publikationer och dokument genom ett nätverk av nationella distributörer eftersom publikationsbyrån själv omöjligtvis kunde hantera alla beställningar. Detta system är också avsett att vara närmare medborgarna. Publikationsbyrån påpekade också att med tanke på det stora antalet publikationer (15 000 aktuella titlar och 700 nya publikationer varje år) var det omöjligt att ha alla titlar tillgängliga vid alla tidpunkter på alla nationella försäljningsställen. Därför var det förståeligt att vissa av de publikationer som klaganden ville beställa inte fanns tillgängliga. Publikationsbyrån betonade dock att den ständigt verkade för snabb kundservice.

Vad gäller kostnaden för dokument som t.ex. KOM-dokument påpekade publikationsbyrån att priserna varierar mellan länderna på grund av medlemsstaternas olika levnadskostnader och de olika distributionssätt som används av de nationella kontoren. Publikationsbyrån tillade att i valet mellan försäljning och gratis distribution av dokumenten var institutionerna och de flesta medlemsstater f.n. inriktade på försäljning. Byrån påpekade också att den snart skulle inrätta en centraliserad tjänst för "dokumentdistribution" genom EUDOR, inklusive Europeiska gemenskapernas officiella tidning, KOM-dokument och andra samlingar, där man tillämpar samma priser för tjänster till medborgare i alla medlemsstater.

Vad gäller tillgången via Internet angav publikationsbyrån att denna var parallell med och inte uteslöt andra sätt att få tillgång till dokumenten.

Klagandens kommentarer

I sina kommentarer upprepade klaganden sin kritik när det gäller svårigheterna att få tag på viss EG-information och det faktum att det aktuella distributionssystemet inte var nära medborgarna. Vidare kritiserade klaganden det faktum att informationen såldes i vinstsyfte. Enligt honom handlar de europeiska institutionerna som kommersiella organisationer genom att sälja sin information och detta strider mot synsättet hos offentliga institutioner.

BESLUTET**1 Påståendena om distributionssystemet och problemen att få tag på vissa dokument**

Publikationsbyrån motiverade systemet med förmedling av dokumentation genom de nationella kontoren med nödvändigheten att decentralisera verksamheten på grund av att det var omöjligt för publikationsbyrån att ensam hantera all efterfrågan. Byrån underströk också att den ständigt verkade för snabb kundservice. Den medgav dock att det var omöjligt att tillhandahålla alla dokument vid alla tidpunkter på alla nationella kontor på grund av det stora antalet publikationer. För ombudsmannen föreföll det som om antalet publikationer från publikationsbyrån utgjorde ett giltigt skäl till att vissa titlar tillfälligtvis inte gick att få tag i. Det faktum att vissa publikationer som klaganden efterfrågade inte var omedelbart tillgängliga i Tyskland kunde därför inte anses utgöra något administrativt missförhållande.

2 Påståendena om dokumentens pris och publikationsbyråns praxis med försäljning

2.1 Klaganden kritiserade dokumentens pris och det faktum att publikationsbyrån säljer dokument istället för att tillhandahålla dem gratis. Publikationsbyrån påpekade att det var institutionernas aktuella förhållningssätt att sälja dokumenten och inte tillhandahålla dem gratis. Ombudsmannen noterade att publikationsbyrån kände till att priserna kunde variera mellan medlemsstaterna på grund av olika levnadskostnader och att den har för avsikt att inrätta en "dokumentdistributionstjänst" som skall säkerställa att alla medborgare betalar samma avgift.

2.2 Med beaktande av syftet att täcka dokumentens produktions- och distributionskostnader föreföll det inte som om publikationsbyråns prissättningspolitik grundades på godtyckliga eller orimliga kriterier. Därför kunde den inte anses som ett administrativt missförhållande.

Mot bakgrund av dessa slutsatser föreföll det inte föreligga några administrativa missförhållanden vid publikationsbyrån och ombudsmannen beslutade därför att avsluta ärendet.

(Se även beslut i klagomål 269/97/PD mot Europeiska kommissionen.)

3.2 ÄRENDEN SOM AVSLUTATS AV ANDRA ORSAKER

3.2.1 EUROPAPARLAMENTET

ERSÄTTNINGSSYSTEM FÖR EUROPAPARLAMENTETS LEDAMÖTER

Beslut i de gemensamt behandlade klagomålen 97/24.10.96/UK/PD, 1039/22.11.96/SW/PD, 1111/31.12.96/DK/PD och 48/97/PD mot Europaparlamentet

KLAGOMÅLEN

Mellan oktober 1996 och januari 1997 tog ombudsmannen emot fyra olika klagomål angående den ersättningsordning som Europaparlamentet tillämpar för sina ledamöter. I februari 1997 informerade ombudsmannen de klagande om att deras klagomål skulle behandlas gemensamt, och att det inte skulle företas någon undersökning av frågor rörande individuella ledamöter i Europaparlamentet, eftersom den europeiska ombudsmannens ämbetsområde begränsas till gemenskapens institutioner och dess organ.

Den allmänna bakgrunden till klagomålen var rapporter i medierna om parlamentets ersättningssystem. Det rapporterades att allmänna medel användes på ett oegentligt sätt.

Mot denna bakgrund anförde de klagande två klagomål som till sitt sakinnehåll hade nära anknytning till varandra. Det första klagomålet gällde att det ersättningssystem som upprättats av parlamentet var olagligt och stred mot principerna om en sund ekonomisk förvaltning. Man hävdade mer detaljerat att det system som upprättats av parlamentet var avsett att kringgå reglerna om lön till parlamentsledamöterna. Enligt de klagande följer det *e contrario* av artiklarna 21 och 22 i protokollet om privilegier och immunitet inom de europeiska gemenskaperna och av rådets påföljande förordning att parlamentsledamöter inte skall avlönas av gemenskapen. Ledamöterna skall avlönas av de medlemsstater där de har blivit valda. Enligt de klagande införde parlamentet, eftersom detta lönesystem föreföll vara otillfredsställande, det generösa ersättningssystem som var en förtäckt form av lön eftersom inga verifikationer krävdes enligt reglerna för att ersättning skulle utbetalas.

Det andra klagomålet var att efterlevnaden av de gällande reglerna inte övervakades på ett korrekt sätt, vilket innebar att parlamentsledamöter tog emot ersättningar utan att man krävde att de skulle bestyrka sitt arbete eller de omkostnader som ersättningen var avsedd att täcka.

UNDERSÖKNINGEN

Parlamentets yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till Europaparlamentet. I sitt yttrande angav parlamentet att parlamentets presidium den 10 juli 1997 fattat följande beslut:

"- att det bör upprättas ett system för ständiga kontroller av reseersättningar genom att verifikationer visas upp; systemet skall gälla alla transportmedel och alla ledamöter utan undantag, de föreskrivna bestämmelserna för detta system skall utarbetas av kvestorerna och föreläggas presidiet för godkännande,

- vad gäller rätt till traktamente i Bryssel, att hädanefter göra det möjligt att underteckna en enda central lista,

- vad gäller traktamente under sammanträdesperioden i Strasbourg, principen om att koppla samman rätten till dessa traktamenten med deltagande i namnupprop; kvestorerna skall för presidiet lägga fram ett förslag till exakta bestämmelser,

- samtyckte i princip till att se över alla aspekter på metoden för beräkning av kilometerersättning, inklusive genom att eventuellt införa en tredje zon, på grundval av ett förslag som kvestorerna skall lägga fram för presidiet."

Vidare påpekade parlamentet att presidiet den 15 september 1997 antagit följande genomförandebestämmelse:

"Ledamöter som företar åtminstone en del av resan med allmänna färdmedel skall om de färdas med flyg lämna in boardingkortet för att styrka utgiften. Om inget boardingkort utfärdats skall ledamöten istället lämna in den använda flygbiljetten eller en kopia av denna. Ledamöter som reser med tåg skall för att styrka utgiften lämna in tågbiljetten, eller om denna behövs för ytterligare resor, en av kassan bestyrkt kopia av tågbiljetten.

Ledamöter som reser med privat bil skall för att styrka utgiften inge en personlig resedeklaration med uppgift om bilens registreringsnummer, måtarställning vid resans början och slut, färdväg samt exakt angivelse av var på parlamentets område bilen står parkerad."

Den 23 oktober 1997 skickade parlamentets ordförande ett meddelande till varje parlamentsledamot i vilket man förklarade konsekvenserna av bestämmelsen av den 15 september 1997. I meddelandet påpekades bl.a.:

"Jag är övertygad om att ledamöterna anser att Europaparlamentet har allt att vinna på att visa Europeiska unionens medborgare att utbetalning av ersättningar till ledamöterna sker på ett öppet och korrekt sätt, i enlighet med de resolutioner som parlamentet antagit om sin egen budget i december 1996 och juni 1997.

Det nya systemet kommer att träda i kraft den 3 november 1997. Varje ledamot (även ordföranden) skall till ledamöternas kassa lämna in bevis på att varje resa verkligen genomförts. Detta skriftliga bevis skall täcka den huvudsakliga delen av varje genomförd resa. Beviset skall bestå av boardingkort för varje enskild flygresa, tågbiljetter för tågresor eller en personlig resedeklaration för resor med privat bil eller annat transportmedel. Den personliga resedeklarationen har utformats så att den skall

kunna kontrolleras. I de mycket sällsynta fall då ett flygbolag har som praxis att inte utfärda boardingkort måste en kopia av den aktuella flygbiljetten lämnas in."

Slutligen införde presidiet den 15 och 16 december 1997 följande bestämmelse angående ledamöternas rätt till dagtraktamente och det beslutades

"...att traktamentena skulle minskas med 50 % för de ledamöter som varit frånvarande från mer än hälften av samtliga omröstningar med namnupprop på tisdagar, onsdagar och torsdagar under sammanträdesperioderna i Strasbourg och på torsdagar under sammanträdesperioderna i Bryssel; ledamöterna kan låta registrera sin närvaro om de inte vill delta i en omröstning med namnupprop..."

Det skall observeras att de nämnda veckodagarna är de dagar då lagstiftningsfrågor diskuteras. Vidare kommer de ledamöter som endast är närvarande under halva sammanträdesperioden att förlora 50 procent av sina allmänna omkostnader. Enligt parlamentet blir resultatet av dessa åtgärder att Europaparlamentet kommer att vara det parlament inom Europeiska unionen som ställer de hårdaste kraven vad gäller parlamentsledamöternas närvaro under sammanträdesperioden.

De klagandes kommentarer

Av kommentarerna framgick det att det var bra att parlamentet hade antagit nya regler på området. Men man uttryckte oro över att de nya reglerna uppenbarligen inte innehåller sanktioner som kan tillämpas på ledamöter som inte följer reglerna.

BESLUTET

- 1 Det framgick att Europaparlamentet mot bakgrund av den offentliga kritiken och de ingivna klagomålen höll på att genomföra en reform av de berörda reglerna som angetts ovan. De klagande, som hade inkommit med synpunkter, tycktes nöjda med detta. Reformen som dessa förefaller vara i enlighet med god förvaltningsd.

Ombudsmannen uppmärksammade också det faktum att det inom parlamentet finns en styrekonom vars uppgift det är att i enlighet med gemenskapens finansiella bestämmelser säkerställa att principerna för en sund ekonomisk förvaltning iakttas.

- 2 På de flesta nationella ombudsmannakontor föreskrivs det eller är det en etablerad praxis att ombudsmannen inte går vidare med en undersökning när det framgår att en särskild kontrollinstans undersöker samma ärende; anledningen till detta är att den allmänna remissinstansen bör vika för den särskilda instansen.

Det framgick att revisionsrätten höll på med en granskning av parlamentets system för omkostnader och ersättningar.

Det är värt att kort påminna om karaktären hos denna gemenskapsinstitution, som inrättades genom Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.

I enlighet med artikel 188a i fördraget ansvarar revisionsrätten för att utföra granskningar av gemenskapens finanser, och i artikel 188b.4 föreskrivs det att

"Ledamöterna av revisionsrätten skall i gemenskapens allmänna intresse fullgöra sina skyldigheter under full oavhängighet.

Vid fullgörandet av dessa skyldigheter skall de inte vare sig begära eller ta emot instruktioner från någon regering eller något annat organ. De skall avhålla sig från varje handling som är oförenlig med deras skyldigheter."

Revisionsrätten är sålunda helt oavhängig vid fullgörandet av sina uppgifter. Artikel 188c i fördraget anger närmare den uppgift och de undersökningsbefogenheter som revisionsrätten har. I artikel 188c föreskrivs det bl.a.:

"1. Revisionsrätten skall granska räkenskaperna över gemenskapens samtliga inkomster och utgifter...

2. Revisionsrätten skall pröva om samtliga inkomster och utgifter varit lagliga och korrekta och om den ekonomiska förvaltningen varit sund...

3. Granskningen skall grundas på bokföringsmaterial och vid behov ske på platsen i gemenskapens övriga institutioner och i medlemsstaterna...

Gemenskapens övriga institutioner[...] skall på revisionsrättens begäran till denna överlämna de handlingar eller den information som rätten behöver för att kunna fullgöra sin uppgift." (Ombudsmannens understrykningar).

Vad gäller frågorna om korrekt användning av allmänna medel och principerna för en sund ekonomisk förvaltning måste revisionsrätten betraktas som en särskild instans. Enligt den tillgängliga informationen koncentrerades den granskning som revisionsrätten utförde vid denna tidpunkt på en utvärdering av systemet för ersättningar och omkostnader, inklusive en prövning av om systemet överensstämde med parlamentets tillämpliga bestämmelser, med gemenskapens finansiella bestämmelser och med principerna för en sund ekonomisk förvaltning. Resultaten av granskningen skulle läggas fram i en rapport som skulle offentliggöras i vederbörlig ordning.

Mot denna bakgrund ansåg ombudsmannen inte att det var motiverat att undersöka ärendet ytterligare och avslutade därför ärendet.

3.3 ÄRENDEN SOM LÖSTS AV INSTITUTIONEN

3.3.1 EUROPAPARLAMENTET

REKRYTERING: NEGATIVT UTLÅTANDE FRÅN EN LÄKARUNDERSÖKNING

Beslut i klagomålet 1021/14.11.96/NLP/ES/JMA mot Europaparlamentet

KLAGOMÅLET

LC klagade i november 1996 till ombudsmannen med anledning av Europaparlamentets beslut att på grund av ett negativt medicinskt utlåtande inte anställa henne på en ledig tjänst.

Klaganden deltog 1993 i ett interinstitutionellt uttagsprov EUR/B/27 och placerades på en reservlista. I september 1994 kallades hon av den enhet vid kommissionen som är ansvarig för personal och administration (GD IX) till en läkarundersökning i Bryssel. Utlåtandet från undersökningen redovisades aldrig för klaganden. I februari 1996 intervjuades LC av Europaparlamentet för anställning på en ledig tjänst. Kort därefter ringde parlamentets rekryteringsenhet upp den klagande och erbjöd henne anställning.

Eftersom hon i april 1996 inte hade fått något ytterligare skriftligt meddelande kontaktade LC parlamentet. Hon upplystes om att den lediga tjänsten hade erbjudits en annan sökande. Beslutet hade fattats på grundval av det negativa utlåtandet från den läkarundersökning som LC hade genomgått.

I klagomålet till ombudsmannen gjorde hon gällande att de berörda institutionerna inte hade iakttagit bestämmelserna i artikel 33 i tjänsteföreskrifterna,¹ att hennes rättigheter som sökande till en tjänst vid EG-institutionerna inte hade respekterats och att det beslut som parlamentet fattat uppenbarligen grundade sig på utlåtandet från en läkarundersökning som genomförts 1994 och som därför betydligt överskred den giltighetstid (sex månader) som gällde enligt parlamentets rekryteringspolitik vid förfaranden som detta.

UNDERSÖKNINGEN

Parlamentets yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till parlamentet. I sitt yttrande påpekade parlamentet att beslutet att inte anställa klaganden på den lediga tjänsten grundats på det negativa utlåtandet från läkarundersökning som utförts av kommissionens medicinska enhet.

¹ "Före tillsättningen skall en sökande som godkännts läkarundersökas av en av institutionens förtroendeläkare (...). Om den läkarundersökning som (...) resulterar i ett negativt utlåtande, kan den sökande inom 20 dagar efter det att institutionen meddelat honom utlåtandet ansöka om att få sitt fall prövat av en läkarkommitté...".

Parlamentet beklagade att utlåtandet från undersökningen inte hade överlämnats till klaganden. Till följd härav hade hon inte haft möjlighet att få det negativa utlåtandet prövat i enlighet med artikel 33 i tjänsteföreskrifterna. Parlamentet ansåg sig emellertid inte ha något ansvar för detta misstag.

I ett följebrev till yttrandet uppgav parlamentets ordförande att även om det för närvarande inte fanns några lediga tjänster skulle klaganden kallas till en ny läkarundersökning, vid parlamentets medicinska enhet.

Klagandens kommentarer

LC gick i sina kommentarer med på den lösning som ordföranden föreslagit i sitt brev, nämligen att hon skulle genomgå en ny läkarundersökning. Eftersom parlamentet hade förklarat att undersökningen skulle genomföras "med alla nödvändiga garantier" framförde klaganden några ytterligare önskemål när det gällde vissa speciella delar av undersökningen.

BESLUTET

Av ombudsmannens undersökning framgick det att Europaparlamentet hade vidtagit åtgärder för att lösa frågan på ett för klaganden tillfredsställande sätt, och han avslutade därför ärendet.

UNDERLÅTENHET ATT TILLHANDAHÅLLA KONTRAKTSHANDLINGAR PÅ ANBUDSGIVARENS SPRÅK

Beslut i klagomål 606/97/VK/OV mot Europaparlamentet

KLAGOMÅLET

I juni 1997 klagade Z till ombudsmannen för ett holländskt snickeriföretags räkning. Z läste ett tillkännagivande i en holländsk dagstidning om anbudsinfordran avseende leverans av möbler till Europaparlamentet för konferenslokaler i Leopoldbyggnaden i Bryssel. Han anhöll om kontraktshandlingarna, vilka skickades till honom på franska och inte på nederländska. Han kontaktade parlamentets tjänsteenhet som bekräftade att kontraktshandlingarna bara fanns på franska. I sitt klagomål till ombudsmannen gjorde Z gällande att anbudsgivare borde erhålla kontraktshandlingarna på sitt eget språk för att jämlikhet dem emellan skulle kunna säkerställas.

UNDERSÖKNINGEN

Parlamentets yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till parlamentet. I sitt yttrande påpekade parlamentet i första hand att inbjudan att lämna anbud hade offentliggjorts såväl i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* den 27 maj 1997 som i nationella dagstidningar, inklusive en holländsk.

Vad avser de språkliga kraven när det gäller anbudsinfordran hänvisade parlamentet till artikel 9 i rådets direktiv 93/36/EEG av den 14 juni 1993 om

samordning av förfarandet vid offentlig upphandling av varor.¹ I denna artikel anges att anbudsinfordran, genom vilken en avtalsslutande myndighet önskar bevilja ett offentligt kontrakt, skall publiceras i sin helhet i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* på sitt originalspråk och att en sammanfattning av de viktigare delarna av varje anbudsinfordran skall publiceras på samtliga gemenskapernas officiella språk, varvid endast texten på originalspråket är giltig. Parlamentet drog därav slutsatsen att anbudsinfordran i föreliggande ärende, vilken hade offentliggjorts på alla unionens officiella språk, motsvarade kraven.

Parlamentet påpekade att de nationella kontrakterande myndigheterna enligt gemenskapsrätten inte är skyldiga att översätta kontraktshandlingarna och att det i fråga om offentlig upphandling från gemenskapsinstitutionerna, där kontraktshandlingarna ofta är omfattande, också är parlamentets och andra institutioners praxis att inte översätta kontraktshandlingarna. Av denna anledning var kontraktshandlingarna i det aktuella fallet bara tillgängliga på franska.

Parlamentet anförde emellertid att det var medvetet om att denna pragmatiska inställning inte gav gemenskapens institutioner möjlighet att iaktta principen om jämlik behandling av gemenskapsspråken. Av denna anledning antog Rådgivande kommittén för inköp och anbud den 27 november 1997 en rekommendation (CCAM nr 4 - 1997) om att använda de officiella språken i sina egna anbudsförfarande. Parlamentet anförde slutligen att det i enlighet med denna rekommendation skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de väsentliga delarna av kontraktshandlingarna i framtiden finns tillgängliga på alla unionens officiella språk. Avslutningsvis påpekade parlamentet att anbudsgivarna alltid kan lämna sina anbud på det officiella språk de önskar.

Klagandens kommentarer

Inga skriftliga kommentarer inkom från klaganden. Han meddelade emellertid ombudsmannens kontor per telefon att han på grund av att kontraktshandlingarna inte fanns tillgängliga på nederländska inte hade kunnat lämna anbud. Han ansåg inte desto mindre att hans klagomål hade lett till ett positivt resultat i och med att parlamentet hade tillkännagett att det skulle ändra sitt förfarande i framtiden.

BESLUTET

Parlamentets underlåtenhet att förse klaganden med kontraktshandlingar på nederländska

- 1 Vad gäller gemenskapsinstitutionernas anbudsförfarande återfinns den allmänna principen om icke-diskriminering på grund av nationalitet, som anges i artikel 6 i EG-fördraget, även i artikel 62 i budgetförordningen, vilken fastställer att *"vad gäller avtal som slutits av gemenskaperna skall ingen diskriminering ske mellan medborgare i medlemsstaterna på grund av deras nationalitet"*.

¹ EGT L 199, 9. 8. 1993. s.1

- 2 När det gäller principen om icke-diskriminering konstaterade ombudsmannen att parlamentet medgett att dess praxis att inte översätta kontraktshandlingar inte gjorde det möjligt att beakta denna princip. Ombudsmannen välkomnade därför parlamentets initiativ, som den 27 november 1997 ledde till att Rådgivande kommittén för inköp och anbud antog rekommendationen (CCAM nr 4-1997) om att använda de officiella språken i sina egna anbudsförfarande. För EU-medborgarna innebär det den värdefulla rekommendationen att kontraktshandlingar, som sänds av institutionen till en person eller ett företag som omfattas av en medlemsstats jurisdiktion, i princip skall upprättas på den medlemsstatens språk, eller på det språk som används i ansökan.
- 3 Det var beklagligt att klaganden inte kunde delta i anbudsförfarandet eftersom han inte fått kontraktshandlingarna på sitt eget språk, vilket skulle kunna utgöra en överträdelse av principen om icke-diskriminering på grund av nationalitet. Av ovanstående framgick det emellertid att parlamentet hade reagerat positivt och snabbt på hans klagomål och skulle ändra sitt förfarande vad avser kontraktshandlingar. Detta kommer att göra det möjligt för klaganden och andra anbudsgivare att delta på lika villkor i framtida anbudsförfaranden som genomförs av parlamentet.

Det framgick således av Europaparlamentets yttrande och klagandens kommentarer att parlamentet hade vidtagit åtgärder för att reda ut situationen och därmed hade tillmötesgått klagomålet. Ombudsmannen avslutade därför ärendet.

3.3.2 EUROPEISKA KOMMISSIONEN

STATLIGT STÖD: KOMMISSIONENS UPPRÄTTHÅLLANDE AV GEMENSKAPSRÄTTEN

Beslut i klagomål 852/3.9.96/SJB/UK/IJH mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

I augusti 1996 framförde advokatbyrån S J B ett klagomål till ombudsmannen mot kommissionen på sin klient L:s vägnar. Klagomålet avsåg kommissionens agerande i samband med ett statligt stöd som de franska myndigheterna påstods ha beviljat de franska kapplöpningssällskapen och vadhållningföretagen.

S J B begärde från början att klagomålet skulle behandlas under sekretess, men skrev senare för att bekräfta att L:s namn kunde nämnas i ombudsmannens beslut om att avsluta ärendet.

Enligt klaganden hade L framfört ett antal klagomål till kommissionen mellan åren 1989 och 1995 med anledning av ett statligt stöd som de franska myndigheterna påstods ha beviljat franska kapplöpningssällskap och *Pari Mutuel Urbain* (PMU). L ansåg att detta statliga stöd borde ha anmälts till kommissionen i enlighet med artikel 93.3 i EG-fördraget innan

det infördes så att kommissionen i enlighet med artikel 93.2 eller 93.3 kunde avgöra om det var förenligt med den gemensamma marknaden eller ej.

Klagomålet till ombudsmannen avsåg särskilt tre klagomål som S J B på L:s vägnar hade framfört till kommissionen:

- (a) Ett klagomål via fax av den 23 december 1992 som gällde ett bidrag på 600 miljoner franc vilket inte hade anmälts till kommissionen av den franska regeringen som ett statligt stöd. I brev av den 12 maj 1993 meddelade kommissionen (GD IV) S J B att klagomålet skulle behandlas under beteckningen NN 35/93. S J B hörde sedan ingenting från kommissionen under de följande tre åren.
- (b) Ett klagomål per brev av den 25 augusti 1994 som gällde ytterligare 1 500 miljoner franc i bidrag, som enligt uppgifter i pressen skulle utgå till PMU under fem år. S J B fick inget svar från kommissionen på detta klagomål.
- (c) Ett klagomål per brev av den 27 mars 1995 som gällde ytterligare ett bidrag på 450 miljoner franc till de franska kapplöpningssällskapen och PMU, vilket hade omtalats i pressen. S J B fick inget svar från kommissionen på detta klagomål.

S J B hävdade att kommissionen hade underlåtit både att undersöka L:s klagomål och att se till att medlemsstaterna efterlever den skyldighet som åläggs dem genom artikel 93.3 i EG-fördraget att anmäla allt nytt statligt stöd till kommissionen.

S J B informerade också ombudsmannen om vissa andra klagomål som S J B hade framfört till kommissionen avseende andra fall av statligt stöd som enligt uppgift beviljats av de franska myndigheterna till franska kapplöpningssällskap och vadhållningsföretag. Dessa klagomål var föremål för rättslig prövning vid förstainstansrätten eller vid nationella domstolar. S J B framförde dock inte några klagomål till ombudsmannen beträffande kommissionens handläggning av dessa klagomål, och i enlighet med artikel 138e i EG-fördraget och artikel 1.3 i stadgarna för ombudsmannen ingick de inte i ombudsmannens undersökning.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen som lämnade in sitt yttrande den 28 november 1996. Sammanfattningsvis innehöll yttrandet följande klagoranden:

- (i) Klagomålet gällde i sak den franska skattelagstiftningen i förhållande till vadhållningsavgifter i samband med kapplöpningar, vilken ändrats genom fem dekret som utfärdades mellan mars 1993 och december 1995. Vid sex tillfällen mellan januari 1993

och november 1995 hade begäran om information som kunde klargöra förhållandena skickats till de franska myndigheterna.

- (ii) Innan något formellt beslut fattades beträffande L:s klagomål var det först nödvändigt att

- granska de successiva ändringarna i den franska lagstiftningen,
- försäkra sig om konsekvens i kommissionens svar genom att studera andra jämförbara fall av statligt stöd,
- kontrollera om de åtgärder som klagomålet avsåg verkligen är ett statligt stöd eller en mera allmän form av ekonomisk reglering via skatten.

Klagomålet krävde en mycket ingående prövning, och kommissionens personal var sysselsatt med detta.

- (iii) I motsats till den situation som gäller då ett statligt stöd har anmälts är kommissionen i detta fall inte skyldig att svara inom en i förväg fastställd tid. Dessutom saknar inte klaganden möjlighet att få rättelse eftersom han kan väcka talan vid nationell domstol.

Klagandens kommentarer

Klaganden hänvisade i sina kommentarer till ett pressmeddelande från kommissionen (IP/97/40) den 22 januari 1997 där L:s klagomål nämndes och det uppgavs att kommissionen hade beslutat att begära en förklaring från de franska myndigheterna beträffande de åtgärder som vidtagits i fråga om vadhållning vid hästkapplöpningar.

S J B förstod detta pressmeddelande så att kommissionen hade beslutat att inleda ett formellt förfarande i enlighet med artikel 93.2 i EG-fördraget för att undersöka om åtgärderna innebar ett lagstridigt statligt stöd. S J B ville dock veta om kommissionens förfarande omfattade endast L:s klagomål av den 23 december 1992 eller om det också omfattade klagomålen av den 25 augusti 1994 och 27 mars 1995.

I kommentarerna framfördes också i sak följande klargöranden:

- (i) Även om vissa av bestämmelserna i fördraget om statligt stöd har direkt effekt och alltså kan ligga till grund för avgöranden vid nationella domstolar, har dock kommissionen exklusiv behörighet när det gäller att avgöra om ett stöd är förenligt med den gemensamma marknaden.
- (ii) Kommissionen vidhöll att den var i full färd med att utreda L:s klagomål, men den hade senast haft kontakt med de franska myndigheterna den 21 november 1995, alltså mer än ett år före beslutet att inleda ett formellt förfarande.

YTTERLIGARE UNDERSÖKNINGAR

Som svar på en begäran från ombudsmannen om ett klagörande av vilka av L:s klagomål som omfattades av den formella undersökningen överlämnade kommissionen en kopia av sitt brev till de franska myndigheterna, i vilket den tillkännagav sitt beslut att inleda ett förfarande i enlighet med artikel 93.2. Detta brev, daterat den 4 februari 1997, offentliggjordes i EGT C 163, 1997, s. 5.

Kommissionen sände senare ytterligare klagöranden till ombudsmannen. Av dessa framgick att brevet till de franska myndigheterna inte bara tog upp de dekret som hade med L:s klagomål av den 23 december 1992 att göra, utan även de dekret som rörde klagomålen av den 25 augusti 1994 och 27 mars 1995. Dessutom behandlades i brevet även det stöd som det hänvisats till i ett pressmeddelande av den 10 december 1992 från det franska jordbruksministeriet.

Det framgick av klagandens kommentarer till denna ytterligare information från kommissionen att S J B var införstådd med att de misstankar om eventuella administrativa missförhållanden som framförts i det ursprungliga klagomålet hade undanröjts i och med att en formell undersökning i enlighet med artikel 93.2 hade inletts.

S J B framhöll emellertid att det var angeläget att den formella undersökningen inte tilläts dra ut på tiden i det oändliga, särskilt med tanke på att det inte fanns några bindande tidsgränser för kommissionens förfaranden. S J B anförde att ett ytterligare klagomål till ombudsmannen skulle kunna framföras om kommissionen inte inom rimlig tid avslutade sin undersökning i enlighet med artikel 93.2.

BESLUTET

- 1 Enligt artikel 155 i EG-fördraget har kommissionen rollen som "övervakare av fördraget". I egenskap av övervakare av fördraget är den skyldig att säkerställa efterlevnaden av bestämmelserna i fördraget och de bestämmelser som antagits av institutionerna med stöd av fördraget. I fall av nytt statligt stöd som inte har anmälts i enlighet med artikel 93.3 i EG-fördraget har kommissionen rätt att tillämpa förfarandet enligt artikel 93.2.¹
- 2 När kommissionen handlägger klagomål om statligt stöd är den, för att säkerställa en sund förvaltning av de grundläggande reglerna i fördraget om statligt stöd, skyldig att genomföra en noggrann och opartisk undersökning av klagomålet.²
- 3 Den 4 februari 1997 inledde kommissionen en formell undersökning i enlighet artikel 93.2 av L:s klagomål rörande statligt stöd till franska kapplöpningssällskap och vadhållningföretag. Undersök-

¹ Mål 173/73, *Italien mot kommissionen*; 1974; Rec. 717.

² Mål C-367/95 P, *Kommissionen mot Chambre syndicale nationale des entreprises de transport de fonds et valeurs (Sytraval) och Brink's France SARL*, dom av den 2 april 1998, punkt 62.

ningen föreföll omfatta samtliga punkter som klagomålet till ombudsmannen var föremål för.

- 4 Ombudsmannen förstod att klaganden var införstådd med att de frågor om eventuella administrativa missförhållanden som framfördes i hans ursprungliga klagomål till ombudsmannen hade tagits upp till behandling i och med att ett formellt förfarande i enlighet med artikel 93.2 hade inletts den 4 februari 1997.
- 5 Det framgick av Europeiska kommissionens yttrande och av klagandens kommentarer att kommissionen hade vidtagit åtgärder för att reda ut situationen och därmed hade tillmötesgått klaganden. Ombudsmannen avslutade därför ärendet.

PÅSTÅDD BRIST PÅ INFORMATION EFTER TELEFONSAMTAL

Beslut i klagomål 1128/31.12.96/MH/L/(VK)OV mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

I december 1996 klagade journalisten H till ombudsmannen om en påstådd brist på information från kommissionen. H försökte vid flera tillfällen få information från kommissionen om 1) BADGE, ett farligt ämne i livsmedelskonserver, 2) import, handel och konsumtion av krokodilkött från Sydafrika och 3) nya bestämmelser om köksutrustning för restauranger. Klaganden hävdade att han i en rad telefonsamtal hänvisats från en tjänsteman till en annan utan att få någon konkret information. H angav inte vilken av kommissionens enheter han hade kontaktat för att få denna information.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. Sammanfattningsvis klargjorde kommissionens yttrande följande:

I princip skall journalister ställa förfrågningar om information till talesmannens enhet som är det tjänsteställe vid kommissionen som ansvarar för att ge information eller intervjuer till journalister. Kommissionen kommenterade också att den inte kunde kontrollera vilka steg klaganden vidtagit för att erhålla den efterfrågade informationen, med tanke på att det var omöjligt att identifiera de telefonsamtal som klaganden hade haft med dess enheter.

Kommissionen påpekade emellertid att den var beredd att tillhandahålla den efterfrågade informationen till klaganden. Därför angav den att klaganden för att få allmän information skulle kontakta talesmannens enhet, till vilken den gav telefonnumret. Vad gäller tillgång till särskilda dokument hänvisade kommissionen till de regler som antagits i kommissionens beslut av den 8 februari 1994 om allmänhetens tillgång till kommissionens dokument¹ och angav i fråga om de tre olika ämnena om

¹ EGT L 46, 18.12.1994, s. 58.

vilka klaganden efterfrågade information namn på och telefonnummer till de tjänstemän vid direktoraten III, VIII respektive XI som ansvarade för dessa frågor.

I kommissionens yttrande lämnades även viss grundläggande information om 1) BADGE i livsmedelskonserver, 2) import av krokodilkött från Sydafrika och 3) bestämmelser om köksutrustning för restauranger. Vad gäller det första ämnet bifogade kommissionen även det yttrande från Vetenskapliga livsmedelskommittén som lades fram den 7 juni 1996 och angav att klaganden efter ett telefonsamtal med en tjänsteman vid GD III hade tillställts dokumentation i denna fråga den 29 april 1997.

Klagandens kommentarer

Inga kommentarer om kommissionens yttrande erhöles från klaganden. Men i ett telefonsamtal uppgav klaganden att han var nöjd med kommissionens slutgiltiga svar och den dokumentation som hade skickats till honom.

BESLUTET

1 Påstådd brist på information efter de inledande telefonsamtalen

- 1.1 Enligt den information som fanns i klagomålet hade H vid en rad telefonsamtal blivit hänvisad från en tjänsteman vid kommissionen till en annan utan att erhålla någon konkret information. I sitt yttrande angav kommissionen att journalister skall ställa sina förfrågningar om information till talesmannens enhet, som är det tjänsteställe som ansvarar för att ge information och intervjuer till journalister.
- 1.2 Som ett led i god förvaltningssed borde kommissionen säkerställa att dess tjänstemän handlägger förfrågningar om information per telefon från medborgare på ett korrekt sätt, dvs. genom att ange vilket förfarande som skall följas och den ansvariga enhet som skall kontaktas. Kommissionen borde särskilt undvika att medborgare inte får något svar på sin förfrågan. Men med tanke på att kommissionen i det aktuella ärendet i sitt yttrande angav möjligheten för klaganden att kontakta talesmannens enhet i fråga om allmän information och gav namnen på de tjänstemän som kunde kontaktas vid de olika generaldirektoraten i fråga om särskild information föreföll inga ytterligare åtgärder från ombudsmannen nödvändiga.

2 Positivt svar från kommissionen om att tillhandahålla den efterfrågade informationen

- 2.1 I sitt yttrande angav kommissionen att den var beredd att tillhandahålla den efterfrågade informationen till klaganden och lämnade viss grundläggande information om de tre ämnena (1. BADGE i livsmedelskonserver, 2. import av krokodilkött från Sydafrika och 3. bestämmelser om köksutrustning för restauranger).

Kommissionen upplyste klaganden om att han kunde kontakta talesmannens enhet och flera tjänstemän för allmän respektive särskild information.

Det föreföll av kommissionens yttrande och klagandens kommentarer som om kommissionen hade vidtagit åtgärder för att lösa frågan och den hade därmed tillfredsställt klaganden. Därför avslutade ombudsmannen ärendet.

SEN UTBETALNING AV KOMMISSIONENS BIDRAG TILL ETT PROJEKT

Beslut i klagomål 384/97/JMA mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

I maj 1997 inkom M och H, i egenskap av företrädare för *European Nature Heritage Fund* (ENHF), till ombudsmannen med klagomål. De gjorde gällande att det hade förekommit ett oberättigat dröjsmål från GD VI:s sida när det gällde utbetalningen av bidrag till ett projekt som genomfördes av ENHF.

I juni 1993 beviljade GD VI ett belopp på 660 473 ecu till ENHF för genomförande av en viss del av projektet "Art. 8 93.ES.06.002" i samband med "*Proyecto piloto y de demostración de aprovechamiento duradero de pastizales arbolados en el oeste de España*".¹

ENHF slutförde projektet i slutet av mars 1996 och sände in erforderliga tekniska och ekonomiska rapporter till kommissionen i maj 1996 för att slutbetalning skulle kunna göras. (Kommissionen hade redan betalat ut 73 755 269 pesetas.)

I juni 1996 begärde en tjänsteman på GD VI några ändringar i utformningen av projektets slutrapporter, vilka inlämnades av klagandena i juni 1996. Därefter kontaktade klagandena kommissionen vid flera tillfällen och begärde att slutbetalning skulle göras.

I februari 1997 svarade kommissionen med att begära en ändring av den ekonomiska rapporten för projektet. Fastän de ansåg att den ursprungliga rapporten överensstämde med riktlinjerna för projektets slutförande, översände klagandena en ny ekonomisk rapport till kommissionen i april 1997.

När klagomålet ingavs till ombudsmannen i maj 1997, mer än ett år efter det att projektet hade avslutats, hade klagandena inte erhållit ytterligare betalning från kommissionen och de uppgav att deras ekonomiska situation började bli desperat. De frågade ombudsmannen om kommissionen hade någon tidsgräns för sena betalningar och anhöll om att ombudsmannen skulle ingripa så att slutbetalning skulle kunna göras omedelbart.

¹ Kommissionens beslut C(93) 1605.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. I sitt yttrande uppgav kommissionen att den hade medverkat till finansieringen av klagandenas projekt på grundval av artikel 8 i förordning 4256/88. Betalning för projektet hade skett i tre omgångar: i augusti 1993, maj 1995 och juli 1997. Slutbetalningen hade fördröjts eftersom det hade varit nödvändigt att kontrollera vissa ekonomiska uppgifter rörande projektet. Enligt beslut 1605/93, som innehåller de bestämmelser som gäller för projektet, kan slutbetalning inte göras förrän behöriga enheter inom kommissionen har godkänt de tekniska och ekonomiska rapporter som lämnats av entreprenören. Bilaga II till beslutet ger kommissionen rätt att begära alla relevanta upplysningar av entreprenören. I detta särskilda fall måste kommissionens enheter begära ytterligare information från de klagande vid flera tillfällen.

Att det dröjde så länge innan slutbetalning kunde ske berodde emellertid på att kommissionen höll på att se över alla projekt som finansierades i enlighet med artikel 8 i förordning 4256/88, till följd av kritiska anmärkningar från revisionsrätten. Denna översyn medförde en betydande ökning av arbetsbelastningen inom kommissionen.

Kommissionen underströk att när den väl hade fått den nya rapporten från klagandena i april 1997, vilken utformats enligt de nya föreskrifterna, hade den utverkat slutbetalningen inom två månader.

Ytterligare upplysningar från klagandena

Innan ombudsmannen hade fått kommissionens yttrande inkom klagandena med ytterligare upplysningar per brev i juni och juli 1997. Det första brevet redogjorde för de klagandes kontakter med kommissionen i syfte att informera sig om när slutbetalning för projektet i fråga väntades ske. Även om slutbetalningen föreföll vara på väg, hade kommissionen också påpekat för klagandena att den hade befogenhet att stoppa utbetalningar i fall av tveksamhet. Med hänsyn till detta uttalande ifrågasatte klagandena i sitt brev till ombudsmannen om det inte borde finnas en tidsgräns för denna befogenhet.

I sitt brev i juli 1997 uppgav klagandena att de nu hade fått slutbetalningen. De uppgav också att de inte skulle kunna delta i andra projekt, om inte kommissionen ändrade sitt sätt att samarbeta med icke-statliga organisationer. Klagandena tackade också ombudsmannen för hans ansträngningar att nå en tillfredsställande lösning på deras problem.

Ombudsmannen vidarebefordrade kommissionens yttrande till klagandena med anmodan om att inkomma med synpunkter, men inga sådana inkom.

BESLUTET

Mot bakgrund av de upplysningar som lämnades av klagandena och kommissionen ansåg ombudsmannen att ärendet hade lösts av kommissionen och ombudsmannen avslutade därför ärendet.

UNDERLÅTENHET ATT HÅLLA EN KLAGANDE UNDERRÄTTAD OM UTVECKLINGEN AV HANS KLAGOMÅL

Beslut i klagomål 596/97/JMA mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

I juni 1997 klagade DM till ombudsmannen för miljögruppen CER:s räkning. Han påstod att kommissionen hade underlåtit att informera CER om utvecklingen av det klagomål miljögruppen hade skickat till kommissionen i maj 1996.

CER:s klagomål till kommissionen rörde det tillstånd som de spanska myndigheterna för gruvdrift i Montes Obarenes-Toloño, La Rioja hade utfärdat. Detta område har av de spanska myndigheterna klassificerats som ett särskilt fågelskyddsområde. Den 5 juni 1996 informerade kommissionen CER om att klagomålet hade registrerats under ärendenummer 96/4370 SG(96)A/8475, men hade därefter inte kommit med någon ytterligare information.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. Sammanfattningsvis innehöll kommissionens yttrande följande synpunkter:

Inledningsvis hävdade kommissionen att klagomålet inte hade föregåtts av de lämpliga hänvändelserna till de berörda institutionerna och organen, som föreskrivs i artikel 2.4 i ombudsmannens stadga. Kommissionen ansåg att klaganden inte hade tagit något initiativ till att kontakta dess enheter efter att ha framfört sitt första klagomål.

När det gäller ärendets sakinnehåll hänvisade kommissionen till sina allmänna skyldigheter mot klagande såsom dessa fastställs i standardformuläret för klagomål.¹ Skyldigheterna omfattar (i) att bekräfta mottagande av klagomålet när det har kommit in, (ii) att informera klaganden om de åtgärder som vidtas i fråga om klagomålet samt (iii) om beslutet att inleda överträdelseförfarande mot den ansvariga medlemsstaten.

När det gäller detta särskilda ärende förklarade kommissionen att klagandens brev av den 3 maj 1996 hade registrerats som ett klagomål den 10 maj 1996 (ärende 96/4370). Eftersom bestämmelserna i direktiv 79/409/EEG om bevarande av vilda fåglar² och 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter³ kunde vara relevanta för ärendet skickades en begäran om kommentarer till de spanska myndigheterna den 25 juli 1996. Kommissionen förklarade att i de ärenden där den klagande har inkommit med sparsam information görs eventuell ytterligare bedöm-

¹ EGT C 26, 1.02.1989, s. 6.

² EGT L 103, 25.04.1979, s. 1.

³ EGT L 206, av den 22.07.1992, s. 7.

ning mot bakgrund av den information som lämnas av de nationella myndigheterna.

Eftersom de spanska myndigheterna inte hade svarat inom den fastställda tvåmånadersperioden skickades en första påminnelse den 25 oktober 1996 och en andra den 12 februari 1997. Då den inte fick något svar skrev kommissionären Bjerregaard till den spanska miljöministern Tocino den 18 mars 1997. Den 2 juni 1997 fick kommissionen slutligen svar från de spanska myndigheterna.

På grundval av den förklaring som lämnades av de spanska myndigheterna granskade kommissionen ärendet på nytt och bad sedan klaganden om kommentarer i ett brev av den 7 juli 1997. I sitt svar av den 25 augusti 1997 höll klaganden med om den bedömning som kommissionen hade gjort och förklarade att det projekt som låg till grund för hans klagomål hade skjutits upp som en följd av kommissionens ingripande.

Klagandens kommentarer

Ombudsmannen vidarebefordrade kommissionens yttrande till klaganden med en inbjudan att inkomma med kommentarer. I klagandens svar angavs att projektet hade skjutits upp och att de spanska myndigheterna hade beordrat att en ny bedömning av projekts miljöpåverkan skulle göras. Med hänsyn till detta ansåg klaganden att hans ståndpunkt hade varit riktig hela tiden och att projektillståndet var olagligt.

Klaganden bad ombudsmannen att inte avsluta ärendet förrän de spanska myndigheterna hade avslutat tillståndsförfarandet för projektet, så att det kunde säkerställas att gemenskapsrätten iaktogs till fullo.

BESLUTET

1 Ärendets tillåtlighet

- 1.1 När det gäller kommissionens invändning att klaganden inte hade klagat till institutionen tidigare måste det betonas att det är ombudsmannen som skall besluta om ett klagomål är tillåtligt eller inte. Gemenskapens institutioner och organ får naturligtvis gärna inkomma med sina synpunkter i ärendet till ombudsmannen.
- 1.2 För att ett klagomål skall vara tillåtligt måste det föregås av de lämpliga hänvändelserna till de berörda institutionerna och organen (artikel 2.4 i stadgan). Mot bakgrund av de olika språkversionerna av denna text¹ och med beaktande av bestämmelsens syfte är det ombudsmannens praxis att bedöma om lämpliga

¹ Som framgår i ombudsmannens tidigare beslut i klagomål 45/26.7.95/JPB/PD/B-dk: "...det förefaller finnas en viss oöverensstämmelse mellan de olika språkversionerna av denna bestämmelse. Den danska versionen använder helt riktigt beteckningen *forudne* och ger intryck av att sådana administrativa förfaranden är nödvändiga. Å andra sidan använder exempelvis de engelska, franska, tyska, spanska och svenska versionerna beteckningen 'appropriate', 'appropriées', 'geeigneten', 'adecuadas' respektive 'lämpliga', vilket tycks antyda att lämpliga administrativa förfaranden måste vidtas." Europeiska ombudsmannens årsrapport 1996, s. 45.

hänvändelser har gjorts med hänsyn till omständigheterna i varje enskilt fall.

- 1.3 Mot bakgrund av att ärendet rörde kommissionens underlåtenhet i över ett års tid att hålla klaganden underrättad om utvecklingen av hans ärende och eftersom det är rimligt att förvänta sig att sådan information vidarebefordras till klagandena utan uppmaning, ansåg ombudsmannen att villkoren för klagomålets tillåtlighet hade uppfyllts utan ytterligare hänvändelser.

2 Kommissionens underlåtenhet att hålla klaganden underrättad

- 2.1 Kommissionen motiverade sin underlåtenhet att vidarebefordra information till klaganden från maj 1996 till juli 1997 med att de spanska myndigheterna inte hade svarat på de brev och påminnelser som institutionen hade skickat med begäran om kommentarer i frågan.
- 2.2 I samband med ombudsmannens undersökning på eget initiativ 303/97/PD¹ beskrev kommissionen detaljerat sin politik i fråga om information till en klagande om de åtgärder som vidtagits till följd av ett klagomål. Kommissionen förklarade: *"När klagomålet har registrerats informeras klaganden om de åtgärder som har vidtagits till följd av hans klagomål, inklusive de framställningar som har gjorts till de berörda nationella myndigheterna"*.
- 2.3 Mot bakgrund av detta åtagande skulle det ha varit lämpligt om kommissionen hade informerat klaganden om sina upprepade framställningar till de berörda myndigheterna. Ombudsmannen noterade dock att som ett resultat av alla dessa åtgärder – inklusive ett personligt brev från kommissionären för miljöfrågor till den ansvariga nationella ministern – hade det påstått olagliga projektet dragits tillbaka och problemet lösts på detta sätt.

Därför måste slutsatsen dras att kommissionen hade vidtagit de nödvändiga åtgärderna för att lösa ärendet till klagandens fulla belåtenhet.

3 Klagandens begäran att hålla ärendet öppet

- 3.1. Ombudsmannen är endast behörig att undersöka möjliga administrativa missförhållanden i verksamheten vid gemenskapens institutioner och organ. Ombudsmannens stadga föreskriver särskilt i artikel 2.1 att handlingar som företas av någon annan myndighet eller person inte kan vara föremål för klagan hos ombudsmannen.²

¹ Undersökning på eget initiativ om kommissionens administrativa förfaranden när det gäller medborgarnas klagomål över nationella myndigheter (Se Europeiska ombudsmannens årsrapport 1997, s. 270).

² Europeiska ombudsmannens stadga artikel 2.1: *"Inom ramarna för (...) fördragen (...) skall ombudsmannen bidra till upptäckten av fel och försummelser i samband med verksamheten inom gemenskapens institutioner och organ (...) Handlingar som företas av någon annan myndighet eller person kan inte vara föremål för klagan hos ombudsmannen."*

- 3.2. Ombudsmannens undersökning av detta klagomål inriktades därför på att undersöka om administrativa missförhållanden hade förelegat i kommissionens verksamhet. Det låg inte inom ombudsmannens behörighetsområde att bedöma om de spanska myndigheternas pågående verksamhet överensstämde med gemenskapsrätten.

SLUTSATSER

Mot bakgrund av den information som klaganden hade lämnat och kommissionens yttrande drog ombudsmannen slutsatsen att ärendet hade lösts av kommissionen till klagandens fulla belåtenhet och därför avslutade ombudsmannen ärendet.

3.3.3 BYRÅN FÖR HARMONISERING AV DEN INRE MARKNADEN

UTTAGNINGSPROV FÖR TILLFÄLLIGT ANSTÄLLDA: INGEN UTTAGNING AV SÖKANDE

Beslut i klagomål 1016/13.11.96/ALG-PL/ES/JMA mot byrån för harmonisering av den inre marknaden

KLAGOMÅLET

I november 1996 framförde P L klagomål och gjorde gällande att det rådit bristande möjlighet till insyn i det sätt på vilket byrån för harmonisering av den inre marknaden (harmoniseringsbyrån) hade genomfört ett öppet uttagningsprov AT/C, och att den underlåt tit att lämna några förklaringar till de sökande som inte tagits ut till provet.

P L klagade först till den regionala ombudsmannen i Valencia ("Sindic de Greuges de la Comunitat Valenciana"), som vidarebefordrade klagomålet till den europeiske ombudsmannen.

P L deltog i ett uttagningsprov för tillfälligt anställda som anordnades av harmoniseringsbyrån i november 1995. Efter en preliminär genomgång av samtliga ansökningar tog uttagningskommittén inte ut honom till de muntliga proven. Han underrättades om detta i ett standardiserat brev.

I april 1996 skrev P L till harmoniseringsbyrån och framhöll att han inte klagade över uttagningskommitténs beslut utan endast ville få mer information om uttagningsförfarandet och skälen till att han inte hade tagits ut till proven.

Svaret från harmoniseringsbyrån var enligt klaganden mycket allmänt och innehöll ingen klar och tydlig motivering.

UNDERSÖKNINGEN

Harmoniseringsbyråns yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till harmoniseringsbyrån. I sitt yttrande påpekade denna att det i detta fall inte rörde sig om ett allmänt uttag-

ningsprov för rekrytering av tjänstemän inom EG utan bara om uttagning av tillfälligt anställda för sekreterartjänster (lönegrad C). Vad gäller denna typ av särskilt uttagningsprov för tillfälligt anställda finns det inga allmänna regler för genomförandet. Enligt harmoniseringsbyrån genomfördes urvalet med vederbörlig hänsyn till principerna om likabehandling, insyn och geografisk balans.

Förfarandet var uppdelat i fyra etapper: a) Harmoniseringsbyrån skickade ansökningshandlingar till alla som uttryckt intresse för att delta. b) Av 726 utskickade ansökningshandlingar återkom och registrerades 393 svar. Av dessa bedömdes 255 vara godtagbara. c) Uttagningskommittén jämförde sedan de sökandes meriter och erfarenheter. Endast 75 sökande fördes upp på den slutliga förteckningen. d) I den sista etappen genomfördes ett muntligt prov.

Klaganden togs inte ut till de muntliga proven på grund av sin begränsade yrkeserfarenhet, då han endast hade arbetat på lokal nivå inom den spanska förvaltningen.

Efter att ha avslutat rekryteringsförfarandet skickade uttagningskommittén brev till samtliga sökande och meddelade dem resultatet. De sökande som inte hade antagits och som hade framfört formella klagomål upplystes om skälet till att de inte hade uttagits.

Byrån betonade också att klaganden inte hade invänt mot att han inte hade tagits ut av uttagningskommittén, utan bara frågat om skälen till detta beslut. Följaktligen hade hans brev inte ansetts vara ett klagomål.

Ombudsmannen vidarebefordrade harmoniseringsbyråns yttrande till klaganden, som inte kommenterade det.

BESLUTET

På grundval av den information som lämnats av klaganden och harmoniseringsbyrån kom ombudsmannen fram till följande slutsatser:

1 Kravet på motivering

I sitt brev av april 1996 hade klaganden uttryckligen begärt att harmoniseringsbyrån skulle ange skälen till att han hade uteslutits från uttagningsprovet. I harmoniseringsbyråns svar angavs endast att han efter ett steg, i vilket de sökandes personliga meriter jämfördes, inte hade tagits ut till de muntliga proven.

När det gäller uttagningsprov måste det framgå av en uttagningskommittés beslut att neka en sökande att delta vilka av kraven avseende uttagningsprovet som inte är uppfyllda.¹ Om antalet sökande är mycket stort kan uttagningskommittén från början begränsa sig till att helt kortfattat ange skälen till avslaget och endast meddela de sökande vilka kriterier som gäller för uttagningen och resultatet av den.²

¹ Förenade målen 4, 19 och 27/78, *Salerno mot kommissionen*; 1978; Rec. 2403, s. 2416.

² Mål 225/82, *Verzyck mot kommissionen*; 1983; Rec. 1991.

Uttagningskommittén måste dock senare lämna en individuell förklaring till dem som uttryckligen begär en sådan.¹

Harmoniseringsbyråns svar till klaganden innehöll inte tillräckligt detaljerade uppgifter för att denne skulle kunna förstå vilka faktorer som uttagningskommitténs beslut just i hans fall byggde på och för att möjliggöra en eventuell omprövning av grunden för detta beslut. Svaret gav honom sålunda inte någon tillfredsställande motivering till varför hans ansökan hade avslagits.

Harmoniseringsbyrån motiverade sin underlåtenhet att lämna en motivering med att P L inte formellt överklagat uttagningskommitténs beslut utan bara bett om ytterligare information.

Detta ytterligare krav har inget stöd i domstolens rättspraxis i ärenden som detta. Domstolen har betonat att institutionerna är skyldiga att lämna motivering så snart en sökande till ett uttagningsprov uttryckligen begär en individuell förklaring.

2 Beslutet i sak

I sitt yttrande till ombudsmannen framhöll harmoniseringsbyrån att uttagningskommittén hade jämfört de sökandes meriter och tagit hänsyn till vilka arbetsuppgifter som skulle utföras, den geografiska balansen och internationell erfarenhet. Företrädare hade getts åt sökande som hade erfarenheter från internationella sammanhang. Mot bakgrund av dessa kriterier hade sökanden inte tagits ut, eftersom hans yrkeserfarenhet och praktiska kunskaper i främmande språk föreföll begränsade.

Ombudsmannen fann att svaret gav en uttömmande förklaring till de skäl som i detta individuella fall lett till att uttagningskommittén inte hade tagit ut klaganden till de muntliga proven. Därmed hade harmoniseringsbyrån på ett korrekt sätt besvarat klagandens begäran.

Det föreföll därför av harmoniseringsbyråns yttrande och av den information som klaganden inkom med att byrån vidtagit åtgärder för att reda ut situationen och därmed hade tillmötesgått klagomålet. Ombudsmannen avslutade därför ärendet.

---

¹ Mål T-55/91, *Olivier Fascilla mot parlamentet*, 1992; Rec. II-1757, punkterna 34-35.

3.4 VÄNSKAPLIGA FÖRLIKNINGAR SOM ÅSTADKOMMITS AV OMBUDSMANNEN

3.4.1 EUROPAPARLAMENTET

RESEKOSTNADER FÖR EN PARLAMENTSLEDAMOTS TJÄNSTERESA

Beslut i klagomål 760/24.7.96/JC/UK/IJH mot Europaparlamentet

KLAGOMÅLET

I juli 1996 framförde C, ledamot av Europaparlamentet, ett klagomål till ombudsmannen. Enligt klagomålet förelåg följande relevanta fakta:

C var ledamot av Europaparlamentets utskott för utveckling och samarbete. Vid tiden för de händelser som gav anledning till klagomålet var han utskottets föredragande för Lomékonventionen. Utskottet beordrade honom och ytterligare en parlamentsledamot att resa till Paris för ett möte med den franske utrikesministern den 26 januari 1995. Besöket genomfördes och C:s omkostnader i samband med uppdraget betalades därefter av parlamentet. Några veckor senare upplystes C om att utskottet inte i tid hade underrättat parlamentets presidium om uppdraget, och han beordrades att återbetala den ersättning han erhållit för sina omkostnader.

C tog upp frågan med kvestorerna och parlamentets ordförande som bekräftade att ersättningen måste återbetalas.

I sitt klagomål till ombudsmannen hävdade C att det var oskäligt att en parlamentsledamot som fått ett officiellt uppdrag skulle betala sina resekostnader och andra omkostnader på grund av någon annans misstag.

UNDERSÖKNINGEN

Parlamentets yttrande

Klagomålet vidarebefordrades med bilagda handlingar till Europaparlamentet. Parlamentets yttrande innehöll följande anmärkningar:

Det torde knappast ligga inom ombudsmannens behörighet och ansvar att vara skyldig att fungera som en tillfällig myndighet för medling och överklagande för ledamöter vars framställningar avslås av de behöriga parlamentsorganen (presidiet och kvestorerna).

(....)

Jag beklagar att ombudsmannen har blivit inblandad i ett enskilt ogrundat klagomål av detta slag och utgår ifrån att sådana ärenden i framtiden kan förklaras otillåtliga.

Vad beträffar klagomålet i sak, innehöll yttrandet två klagöranden:

- (i) Trots att det föreskrivs i parlamentets arbetsordning att förhandsgodkännande krävs för deltagande i möten av detta slag, hade C varken fått eller sökt sådant godkännande.
- (ii) Parlamentsledamöter har rätt till en ersättning på 3 000 ecu per år för att täcka kostnader för resor som företas i tjänsten utanför det land i vilket de valts. C skulle, om han ingett en anhållan i rätt tid och med stöd av bestyrkande handlingar, ha haft rätt till att få omkostnaderna för Parisbesöket återbetalda genom denna rätt till ersättning.

Klagandens kommentarer

I sina kommentarer framförde C att han kände sig djupt kränkt över de anmärkningar som angivits kursivt ovan. Han framhöll vidare att han inte var intresserad av de ekonomiska aspekterna av ärendet, utan önskade rentvå sitt namn som han ansåg hade "fläckats" av parlamentets sätt att behandla ärendet.

OMBUDSMANNENS FÖRSÖK ATT ÅSTADKOMMA EN VÄNSKAPLIG FÖRLIKNING

Efter genomgång av parlamentets yttrande och C:s kommentarer ansåg ombudsmannen att det förelåg påtagliga bevis på administrativa missförhållanden, eftersom påståendet i parlamentets yttrande att det inte lämnats in någon begäran om förhandsgodkännande för Parisresan inte överensstämde med de bestyrkande handlingar som hade bifogats C:s klagomål.

I enlighet med artikel 3.5 i stadgan föreslog ombudsmannen därför ett möte mellan sin tjänstenhet och parlamentet för att diskutera möjligheterna att åstadkomma en vänskaplig förlikning.

Europaparlamentets nuvarande ordförande sände en skrivelse daterad den 16 januari 1998 till ombudsmannen, vilken innehöll följande anmärkningar:

I enlighet med artiklarna 22.8 och 139.5 i parlamentets arbetsordning måste ledamöterna anhålla om presidiet godkännande för att delta i möten utanför parlamentets vanliga arbetsplatser.

Den 18 januari 1995 sände Lord Plumb, en av ordförandena i Gemensamma församlingen EU-AVS en anhållan om godkännande för C att delta i ett uppdrag i Paris. Denna anhållan inlämnades emellertid så sent att presidiet inte fick tillräcklig tid att behandla den och uppdraget genomfördes utan erforderligt godkännande.

Parlamentets arbetsordning är tydlig på denna punkt och fastställer utan något som helst tvivel att anhållan måste inges i förväg och det finns ingen bestämmelse om godkännande i efterhand. Under dessa förhållanden tror jag inte att parlamentet kan betala de ersättningar och resekostnader som C hade varit berättigad till om uppdraget hade godkänts av presidiet.

Inget av det anförda ger anledning till att ifrågasätta att C handlat i god tro. Jag är övertygad om att han endast ville utföra sitt uppdrag som föredragande enligt bästa förmåga.

Vid ett möte med ombudsmannens tjänstenhet bekräftade C att han, såsom han påpekat i sina kommentarer, inte var intresserad av de ekonomiska aspekterna av ärendet. Han angav att hans klagomål hade hörsmats genom att Europaparlamentet i offentlig handling medgivit att han hade handlat i god tro och att förhandsgodkännande för Parisuppdraget faktiskt hade sökts.

BESLUTET

- 1 Europaparlamentet angav i offentlig handling att det hade godtagit att klaganden handlat i god tro och att förhandsgodkännande för Parisuppdraget faktiskt hade sökts. Klaganden å sin sida klargjorde att han inte gjorde anspråk på det belopp som parlamentet begärt skulle återbetalas på grundval av bestämmelserna 22.8 och 139.5 i parlamentets arbetsordning.¹
- 2 Av ovanstående framgick att det till följd av ombudsmannens initiativ att försöka åstadkomma en vänskaplig förlikning inte kvarstod någon konflikt mellan klaganden och Europaparlamentet. Ombudsmannen avslutade därför ärendet.

YTTERLIGARE KOMMENTARER

- 1 Europaparlamentet ifrågasatte inte formellt ombudsmannens behörighet att behandla detta klagomål. Det framförde emellertid att framtida ärenden av detta slag skulle kunna förklaras som otillåtliga och ansåg att ombudsmannen inte skulle fungera som *"en myndighet för medling eller överklagande för ledamöter vars framställningar avslås av de behöriga parlamentsorganen."*
- 2 Såsom klargörs i årsrapporten för 1997 övervakar ombudsmannen inte Europaparlamentets politiska arbete. I avsaknad av en uttrycklig bestämmelse i fördraget eller i ombudsmannens stadga² finns det emellertid ingen rättslig grund för ombudsmannen att betrakta klagomål som berör parlamentets administrativa arbete som otillåtliga.
- 3 Även om Europeiska ombudsmannen inte strävar efter att bli en rättsinstans för ärenden av detta slag, finns det inte heller någon rättslig grund för ombudsmannen att betrakta personliga klagomål från parlamentsledamöterna som otillåtliga, förutsatt att alla villkor om tillåtlighet i stadgan är uppfyllda. Artikel 2.4 i stadgan före-

¹ Artikel 22.8: *"Presidiet skall vara den myndighet som godkänner utskottssammanträden utanför de vanliga arbetsplatserna, utskottsutfrågningar samt föredragandes studie- och informationsresor."*
 Artikel 139.5: *"Alla utskott kan med presidiets samtycke ge en eller flera av sina ledamöter ett studie- eller informationsuppdrag."*

² Europaparlamentets beslut av den 9 mars 1994 om föreskrifter och allmänna villkor för ombudsmannens ämbetsutövning (94/262/EKSG, EG, EURATOM), EGT L 113, 4. 5. 1994, s. 15.

skriver att man innan ett klagomål framförs skall vända sig till det berörda administrativa organet, vilket i ärenden av detta slag innefattar en framställning till behöriga organ inom parlamentet. Sådana ärenden skulle normalt kunna lösas av dessa myndigheter på ett sätt som inte ger anledning till ytterligare klagomål.

- 4 I enlighet med artikel 138e i EG-fördraget rör ombudsmannens undersökningar möjliga fall av administrativa missförhållanden. I samtliga ombudsmannens undersökningar ges den berörda institutionen möjlighet att påvisa att inga administrativa missförhållanden föreligger genom att avge ett yttrande, som omsorgsfullt och korrekt behandlar relevanta fakta, för att säkerställa att ombudsmannen behandlar klagomålet snabbt och korrekt.

3.4.2 EUROPEISKA KOMMISSIONEN

TILLGÅNG TILL KOMMISSIONENS HANDLINGAR

Beslut i klagomål 1045/21.11.96/BH/IRL/JMA mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

H klagade i november 1996 till ombudsmannen med anledning av att kommissionen vägrat att låta honom få tillgång till en handling som gällde åtgärder mot fattigdomen i unionen.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. Kommissionens yttrande innehöll i sammanfattning följande:

Kommissionen hade i sitt sociala handlingsprogram på medellång sikt för 1995-1997 anmält att en rapport om samtliga berörda gemenskapsprogram om fattigdom och social utslagning skulle utarbetas. Kommissionen inledde i enlighet därmed arbete tillsammans med företrädare från medlemsstaterna inom ramen för en högnivågrupp om social utslagning. Efter en begäran från kommissionen 1996 ställde samtliga medlemsstater till gruppens förfogande information om sina nationella kriterier för definitionen av fattigdom och social utslagning, inklusive en översiktlig redovisning för hur deras politik på området lagts upp och fastställts. Klagandens ansökan avsåg denna sammanställning av medlemsstaternas dokument. Kommissionen beslutade att inte överlämna någon kopia av de inlämnade bidragen till honom, eftersom handlingen i fråga inte var en kommissionshandling utan snarare material som utarbetats av de olika medlemsstaterna och enbart sammanställts av institutionen.

På grundval av kommissionens beslut av den 8 februari 1994 om allmänhetens tillgång till kommissionens handlingar fann kommissionen att det begärda materialet inte kunde betraktas som en kommissions-

handling. Enligt kommissionens uppfattning borde ansökan ha riktats till författarna av de olika dokumenten, dvs. medlemsstaterna. Eftersom bestämmelserna om allmänhetens tillgång till kommissionshandlingar endast gäller kommissionens egna handlingar, förutsätts enligt dessa bestämmelser att kommissionen inte skall ställa handlingar till förfogande som utarbetats av andra organ. Kommissionen uppgav dock att den skulle ställa slutrapporten till klagandens förfogande när denna väl färdigställts och föreslog att klaganden skulle ta kontakt med socialdepartementet i Irland för att få den information som han sökte.

Klagandens kommentarer

H påpekade i sina kommentarer följande:

Enligt hans uppfattning fanns det ingen oklarhet vad gällde den typ av handling som han efterfrågat. Hans ansökan avsåg en kommissionshandling och inte ett antal olika dokument som utarbetats av medlemsstaterna. Eftersom dessa underlag delvis hade översatts och spritts med kommissionens omslag, borde dokumentet betraktas som en kommissionshandling.

H anförde vidare att dokumentet hade spritts i Irland som en kommissionshandling under sommaren 1996. Trots att han hos det irländska socialdepartementet begärt att få en kopia av handlingen hade hans begäran avslagits med hänvisning till att det rörde sig om ett kommissionshandling och att det därför helt och hållet var kommissionens sak att fatta beslut om att lämna ut den.

H delade inte kommissionens uppfattning. I den mån handlingen hade sammanställts och spritts i institutionens namn borde den betraktas som en kommissionshandling.

Avslutningsvis betonade klaganden att kommissionens motivering kunde få negativa konsekvenser för insynen i Europeiska unionen. Alltså borde han få tillgång till handlingen i öppenhetens intresse.

YTTERLIGARE UNDERSÖKNINGAR

Med tanke på tvistens art och för att uppnå en tillfredsställande lösning på problemet beslutade ombudsmannen att dokumentet i fråga skulle granskas av tjänstemän vid hans sekretariat. Granskningen gick ut på att fastställa om dokumentet enbart var en sammanställning av olika bidrag från medlemsstaterna och därmed inte tillgängligt för allmänheten.

Ett granskningsmöte ägde rum i kommissionens lokaler i Bryssel den 10 oktober 1997. Kommissionen hade i förväg meddelat samtliga ledamöter i högnivågruppen om granskningen.

Under mötet förklarade de närvarande tjänstemännen från kommissionen att dokumentet då det ursprungligen planerades 1995 hade tänkts som ett sätt att öka förståelsen medlemsstaterna emellan i fråga om deras nationella politik för social utslagning och fattigdom. I detta syfte hade kommissionen inrättat en högnivågrupp, i vilken nationella experter från samtliga

medlemsstater ingick. Inom ramen för denna högnivågrupp distribuerade kommissionen i slutet av 1995 ett frågeformulär som var tänkt att fungera som ett diskussionsunderlag till samtliga medlemsstater. Alla svar från medlemsstaterna sammanställdes av kommissionen till ett enda dokument som delades ut vid högnivågruppens sammanträde i juni 1996.

OMBUDSMANNENS FÖRSÖK ATT ÅSTADKOMMA EN VÄNSKAPLIG FÖRLIKNING

Efter detta granskningsmöte skrev ombudsmannen till kommissionen i enlighet med artikel 3.5 i stadgan för att försöka uppnå en vänskaplig förlikning i klagomålet. Ombudsmannen hänvisade i sitt brev till den roll kommissionen spelat vid utarbetandet av dokumentet i fråga och till att en medlemsstat hade avvisat klaganden med motiveringen att han skulle rikta sin begäran till kommissionen. Det var därför beklagligt att klagandens försök att få tillgång till dokumentet hade bemötts negativt både från en medlemsstats och från kommissionens sida. Ombudsmannen ansåg dessutom att bristen på insyn i detta speciella ärende skulle kunna undergräva allmänhetens förtroende för gemenskapens myndigheter och stå i strid med de syften som kommer till uttryck i förklaring 17, som är bifogad Fördraget om Europeiska unionen och behandlar rätten till tillgång till information. Mot bakgrund av dessa överväganden föreslog ombudsmannen en vänskaplig förlikning som innebar att kommissionen skulle ge klaganden tillgång till de begärda handlingarna.

I sitt svar av den 3 februari 1998 bekräftade kommissionen sin uppfattning om dokumentets art. Kommissionen gick emellertid med på ombudsmannens förslag om en lösning *ad hoc* i detta speciella fall. Kommissionen hade i detta syfte begärt tillstånd från samtliga medlemsstater för att få göra deras bidrag tillgängliga för allmänheten.

Den 13 maj och den 14 juli 1998 fick ombudsmannen ytterligare information från kommissionen om de svar som inkommit på hans begäran. Det framgick att samtliga medlemsstater hade gått med på att lämna ut sina dokument till klaganden men att några av dem hade gjort detta med vissa förbehåll beträffande mångfaldigande och copyright. Dessutom hade kommissionen gått med på att skicka H en kopia av tjänsteanteckningarna från det sammanträde som högnivågruppen om social utslagning skulle hålla i juli 1996.

I två brev till ombudsmannen av den 20 maj och den 24 juli 1998 uppgav H att samtliga de handlingar som han ursprungligen begärt redan hade tillställts honom i enlighet med ombudsmannens initiativ till vänskaplig förlikning. Klaganden tackade ombudsmannen för det arbete som denne lagt ned och framhöll det betydelsefulla framsteg som hade gjorts. Enligt hans uppfattning hade ombudsmannen gjort allt som stod i dennes makt och han samtyckte därför till att ärendet avslutades. Inte desto mindre uttryckte klaganden viss tveksamhet om hur de handlingar han erhållit fick utnyttjas och, mer allmänt, beträffande förfarandet när det gällde allmänhetens tillgång till handlingar i Europeiska unionen.

BESLUTET

På ombudsmannens initiativ hade en vänskaplig förlikning uppnåtts mellan institutionen och klaganden och ombudsmannen beslutade därför att avsluta ärendet.

UPPHANDLING AV TJÄNST SOM EKONOMICHEF UNDER PHAREPROGRAMMET

Beslut i klagomål 1109/18.12.96/IGL/UK/IJH mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

I december 1996 klagade X till ombudsmannen över hur upphandlingen av en tjänst som economichef under Phareprogrammet, som genomfördes av kommissionens GD IA, hade gått till. Klaganden begärde att klagomålet skulle behandlas konfidentiellt i enlighet med artikel 2.3 i ombudsmannens stadga.

Sammanfattningsvis var de relevanta fakta som lades fram i klagomålet följande: X hade varit anställd i Bryssel som economichef vid en avdelning för samordning av Phareprogrammet. I augusti 1994 beslutades det att tjänsten skulle utövas i ett annat land. Efter det att han hade fått informella försäkran om längden på den framtida anställningsperioden flyttade X till det andra landet med sin familj. Efter ungefär ett år blev tjänsten som economichef föremål för en upphandling, vid urvalsförfarandet blev X inte uttagen.

I klagomålet till ombudsmannen hävdade X

- (i) att upphandlingen inte hade genomförts i enlighet med Phares bestämmelser,
- (ii) att den person som hade valts ut för tjänsten långtifrån uppfyllde kompetenskraven,
- (iii) att den person som hade valts ut för tjänsten tidigare hade haft möjlighet att skaffa sig kännedom om det arvode som X hade erhållit som economichef.

UNDERSÖKNINGEN**Kommissionens yttrande**

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. I sitt yttrande informerade kommissionen om de organisatoriska och kontraktsmässiga ramarna för Phareprogrammet.

I yttrandet gjordes ett antal påpekanden när det gäller det särskilda ärendet. I synnerhet angavs att det inte hade förekommit någon upphandling av tjänsten som economichef, utan en jämförande bedömning av två kandidaters kvalifikationer, varav vilka X var den ene. Yttrandet innehöll även flera bilagda dokument angående urvalsprocessen.

Klagandens kommentarer

I kommentarerna ifrågasattes flera av kommissionens påpekanden. Särskilt hänvisades till ett brev av den 22 december 1995 som var ställt till X av en tjänsteman vid kommissionens GD IA. Detta brev, av vilket X skickade en kopia till ombudsmannen, inleddes som följer:

"Tyvärr måste jag meddela att Ert anbud i det slutliga urval som gjordes av den bedömningskommitté som ansvarar för upphandlingen (...) inte ansågs vara det mest fördelaktiga."

X anmärkte också att kommissionen inte hade svarat på punkterna ii och iii i klagomålet.

OMBUDSMANNENS FÖRSÖK ATT ÅSTADKOMMA EN VÄNSKAPLIG FÖRLIKNING

Efter att ha granskat kommissionens yttrande och klagandens kommentarer ansåg ombudsmannen att det fanns påtagliga belägg för administrativa missförhållanden i och med bristen på överensstämmelse mellan kommissionens yttrande, som angav att ingen upphandling hade ägt rum, och det brev som var ställt till X av GD IA, vilket hänvisade till resultatet av en upphandling.

I enlighet med artikel 3.5 i stadgan skrev ombudsmannen därför till kommissionens generalsekretariat för att föreslå ett informellt möte mellan företrädare för kommissionen och företrädare för ombudsmannen för att diskutera möjligheten till en vänskaplig förlikning i ärendet.

Efter mötet informerade kommissionen ombudsmannen om att det pågick diskussioner mellan kommissionen och X. Senare informerade X ombudsmannen per fax om att han hade kommit överens med kommissionen om en ekonomisk uppgörelse med anledning av klagomålet. Kommissionen informerade även ombudsmannen om att man uppnått en vänskaplig förlikning.

BESLUTET

Ombudsmannens undersökning av detta ärende avslöjade att påtagliga belägg för administrativa missförhållanden förelåg.

I enlighet med artikel 3.5 i stadgan¹ föreslog ombudsmannen således ett informellt möte mellan företrädare för kommissionen och företrädare för ombudsmannen.²

¹ "Ombudsmannen skall så långt det är möjligt försöka att tillsammans med institutionen eller organet i fråga nå en lösning som rättar till felet eller gottgör försummelsen och som tillfredställer klagomålet."

² Den 22 oktober 1997 enades den europeiska ombudsmannen och kommissionens generalsekretär om att ett informellt möte i vissa ärenden skulle kunna vara ett lämpligt sätt att försöka uppnå en vänskaplig förlikning i klagomål i enlighet med artikel 3.5 i stadgan.

Efter detta initiativ av ombudsmannen har kommissionen och klaganden nått en vänskaplig förlikning vad gäller klagomålet och ombudsmannen beslutade därför att avsluta ärendet.

EXTERNT KONTRAKT SOM INTE FÖRLÄNGTS: PÅSTÅDD UNDERLÅTENHET ATT MEDDELA I TID

Beslut i klagomål 485/97/OV mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

I juni 1997 ingav V, en journalist som arbetade som korrespondent vid Europeiska kommissionens representation i Haag, ett klagomål till ombudsmannen om att hans kontrakt inte hade förlängts. För det första klagade han över att chefen för kommissionens representation vägrat underteckna den senaste förlängningen av hans treårskontrakt, eftersom han ansåg att uppdraget inte hade tillräcklig betydelse. Detta skedde den 1 april 1997, dvs. en månad efter det att kontraktet hade löpt ut, och utan att enheten för audiovisuella medier inom kommissionens GD X (information, kommunikation, kultur och audiovisuella medier) hade konsulterats. För det andra fick klaganden, som hade arbetat som vanligt under hela mars månad, veta att han inte skulle få betalt för den månaden.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. När det gäller vägran att förlänga kontraktet konstaterade kommissionen i sitt yttrande att den ursprungliga giltighetstiden för kontraktet, som undertecknats den 25 april 1996 av den avgående chefen för kommissionens representation i Haag, var ett år med möjlighet till förlängning med ytterligare ett år. Eftersom den nya chefen för representationen inte tillträdde sin tjänst förrän den 3 mars 1997, hade beslutet om förlängning av klagandens kontrakt uppskjutits tills han anlände. Representationens chef beslutade att det inte var lämpligt att förlänga kontraktet. Klaganden underrättades muntligt om detta beslut vid möten med representationens chef den 11 mars och den 1 april 1997. Efter att klaganden kritiserat beslutet i en skrivelse av den 3 april 1997, meddelade representationens chef honom i brev av den 7 april 1997 att det inte fanns anledning att ompröva beslutet.

Klaganden lämnade slutligen in en begäran om betalning för mars 1997 med ett belopp på 2 500 ecu, vilket motsvarade en tolfedel av betalningen för den ursprungliga perioden. Denna begäran avslogs.

Kommissionen påpekade slutligen att det fanns vissa oklarheter i fråga om klagandens faktiska rättigheter enligt kontraktet. Kommissionen förklarade att den var beredd att försöka uppnå en vänskaplig förlikning med klaganden. Kommissionen informerade senare ombudsmannen om att en vänskaplig förlikning hade uppnåtts och att klaganden skulle erhålla de 2 500 ecu som han begärt för sitt arbete under mars 1997.

Klagandens kommentarer

Inga skriftliga kommentarer inkom från klaganden. Den 6 juli 1998 meddelade han emellertid ombudsmannens kontor per telefon att han var nöjd med den vänskapliga förlikningen. Han framförde sitt tack till ombudsmannen för dennes ingripande.

BESLUTET

1 Påstådd underlåtenhet att meddela klaganden i tid att kontraktet inte skulle förlängas

- 1.1 Klaganden hävdade att han inte i tid hade fått meddelande om att kontraktet inte skulle komma att förlängas. Han gjorde gällande att han inte hade underrättats om detta förrän en månad efter det att kontraktet hade löpt ut.
- 1.2 Ombudsmannen behandlar klagomål som rör administrativa missförhållanden till följd av avtalsförhållanden. Han försöker emellertid inte avgöra om ett avtalsbrott har begåtts av någondera parten. Denna fråga kunde på ett verksamt sätt hanteras endast av nederländska domstolar som, enligt artikel 7 i kontraktet, är behöriga att avgöra tvister mellan parterna och som har möjlighet att höra parternas argument i fråga om den relevanta nationella lagstiftningen och utvärdera motstridiga bevis avseende de sakförhållanden som tvisten rör.
- 1.3 Vad avser skyldigheten att meddela kontraktsinnehavaren i tid framgick det att det ursprungliga kontraktet löpte ut den 25 april 1997 och inte den 1 mars 1997, vilket klaganden angivit. Det framgick vidare att klaganden hade underrättats om att kontraktet inte skulle förlängas 25 dagar innan det löpte ut och inte en månad efter, som klaganden påstått. Vad avser skyldigheten att meddela i tid föreföll det således inte föreligga några administrativa missförhållanden från kommissionens sida.

2 Den vänskapliga förlikningen i fråga om betalning av 2 500 ecu för mars 1997

- 2.1 Eftersom klaganden hade arbetat som vanligt under hela mars månad 1997 begärde han betalning för denna månad med 2500 ecu, vilket avlogs av kommissionens representation. I sina kommentarer angav emellertid kommissionen att det rådde viss oklarhet om klagandens faktiska rättigheter enligt kontraktet. Av denna anledning var kommissionen, efter ombudsmannens förfrågan, beredd att försöka uppnå en vänskaplig förlikning med klaganden och gick med på att betala 2 500 ecu för klagandens arbete under mars 1997. Klaganden meddelade ombudsmannen att han var nöjd med den överenskommelse som hade uppnåtts.
- 2.2 Ombudsmannen noterade att denna överenskommelse undanröjde den möjliga förekomsten av ett administrativt missförhåll-

lande och att klaganden uttryckte sin tillfredsställelse med överenskommelsen.

Mot bakgrund av ombudsmannens undersökning rörande punkt 1 i klagomålet föreföll det inte föreligga några administrativa missförhållanden. Vad avser punkt 2 i klagomålet hade en vänskaplig förlikning uppnåtts mellan institutionen och klaganden. Ombudsmannen avslutade därför ärendet.

3.5 ÄRENDEN SOM AVSLUTATS MED EN KRITISK ANMÄRKNING FRÅN OMBUDSMANNEN

3.5.1 EUROPAPARLAMENTET

PERSONAL: ERKÄNNANDE AV YRKESSJUKDOM

Beslut i klagomålet 977/28.10.96/ST/L/BB/(XD-ADB) mot Europaparlamentet

KLAGOMÅLET

Klaganden har varit anställd av Europaparlamentet inom ramen för ett program för rekrytering av handikappade. Han hävdade att han led av en yrkessjukdom som orsakats av det hårda arbete som han tvingades utföra under en parlamentssession i Strasbourg 1984. Han gjorde gällande att hans överordnade gav honom arbetsuppgifter som inte var lämpade för en person med hans handikapp.

År 1990 gav han med stöd av artikel 17 i reglerna om olycksfallsförsäkring och yrkessjukdomsförsäkring för gemenskapens tjänstemän in en förklarande skrivelse till parlamentet. Klagandens avsikt var att få sin försämrade hälsa erkänd som en yrkessjukdom.

Europaparlamentet inledde en undersökning. År 1994 anhöll klaganden om att en medicinsk kommitté i enlighet med artikel 19 i de ovannämnda reglerna skulle tillsättas. År 1996 avslog parlamentet begäran om erkännande av yrkessjukdom på grundval av utlåtandet från den medicinska kommittén, som ansåg att sjukdomen var en följd av hur klagandens tidigare hälsotillstånd utvecklats sig.

Klaganden överklagade detta beslut, men Europaparlamentet avvisade hans begäran 1996. Han beslutade då att framställa ett klagomål till ombudsmannen.

Klagomålet innehöll fyra påståenden:

- (i) Europaparlamentet gjorde inte en objektiv undersökning eftersom det samlade in handlingar som inte hade med saken att göra.
- (ii) Europaparlamentet underlät att överlämna vissa handlingar till den medicinska kommittén.
- (iii) Hela förfarandet kännetecknades av förseningar som borde ha kunnat undvikas.

- (iv) Den överordnade missbrukade sin ställning genom att ge klaganden arbetsuppgifter som inte var lämpade för en person med hans handikapp.

På grundval av punkter ovan önskade klaganden att Europaparlamentet skulle erkänna att det förelåg en yrkessjukdom och yrkade på ersättning.

UNDERSÖKNINGEN

Europaparlamentets yttrande

Europaparlamentet framhöll att samtliga handlingar som inlämnats av klaganden hade vidarebefordrats till den medicinska kommittén utom fem av handlingarna, som antingen inte hade mottagits av parlamentet eller inte skickats in av klaganden.

Parlamentet kunde medge att förfarandet i vissa skeden i någon mån hade försejats. Enligt parlamentet berodde dock detta på att ärendet var invecklat, på de ständigt nya åtgärder som den klagande vidtog, på svårigheterna att granska ett antal medicinska handlingar, varav några på tyska, på den skriftliga utformningen av ett mycket detaljerat uppdrag till den medicinska kommittén samt på att man samtidigt skulle handlägga tre andra ärenden med anknytning till klaganden.

Parlamentet bilade en kronologisk översikt över förfarandet till sitt yttrande.

Klagandens kommentarer

I sina kommentarer vidhöll klaganden sitt klagomål och lämnade följande klargöranden:

- (i) Fyra av de fem handlingar som parlamentet påstod sig inte ha fått var antingen omnämnda i den medicinska kommitténs slutsatser eller diarieförda hos Europaparlamentet.
- (ii) Parlamentets administrativa undersökning var inte objektiv och parlamentet hade inte överlämnat de relevanta handlingarna till den medicinska kommittén. Klaganden drog därav slutsatsen att den medicinska kommittén inte hade ett korrekt underlag för sitt arbete och att dess motivering därför var felaktig.
- (iii) Parlamentets undersökning gav ingen möjlighet till insyn.

Avslutningsvis ville klaganden uppnå en vänskaplig förlikning.

BESLUTET

1 Undersökningens bristande objektivitet

I artikel 17.2 i reglerna om olycksfallsförsäkring och yrkessjukdomsförsäkring för gemenskapens tjänstemän anges att "administrationen skall göra en undersökning för att ta reda på samtliga uppgifter som krävs för att avgöra sjukdomens art, ...". Ombudsmannen konstaterade att parlamentet samlat in ett stort antal handlingar, huvudsakligen från kla-

ganden, vilket gjorde det möjligt att formulera ett mycket detaljerat uppdrag åt den medicinska kommittén. Han ansåg det inte bevisat att parlamentets undersökning hade brustit i objektivitet och syftat till att ställa klaganden i en oförmånlig dager. Det föreföll därför inte föreligga några administrativa missförhållanden vid parlamentet i fråga om denna aspekt av klagomålet.

2 Underlåtenhet att vidarebefordra vissa handlingar till den medicinska kommittén

2.1 Efter en noggrann genomgång av det material som ställts till ombudsmannens föfogande föreföll det som om vissa handlingar som parlamentet uppgett som saknade i själva verket hade diari-förts hos institutionen. Ombudsmannen påpekade att det hör till god förvaltningssed att en institution noggrant registrerar de handlingar som den får in. Parlamentet hade genom att inte göra detta underlåtit att följa denna princip.

2.2 Ombudsmannen undersökte därför klagandens påstående att parlamentet genom att underlåta att vidarebefordra vissa handlingar till den medicinska kommittén hindrat denna från att lämna en klar skriftlig motivering i sin rapport. Han påpekade först och främst att vissa av de saknade handlingarna faktiskt måste ha överlämnats till den medicinska kommittén, med tanke på att de omnämndes i kommitténs rapport. Han konstaterade också att en av medlemmarna i den medicinska kommittén hade utsetts av klaganden och att, som domstolen uttalat, *"tjänstemannens intressen säkerställs genom att det i den medicinska kommittén ingår en medlem som har hans förtroende och en tredje medlem som utses i samförstånd mellan de båda andra medlemmar som utsetts av parterna ..."*.¹

2.3 Ovanstående fakta ger inget belägg för att den medicinska kommitténs argumentering kan ha varit missvisande och att slutsatsen i dess rapport borde ha varit en annan. Därför ansåg ombudsmannen att det inte fanns några förutsättningar för att åstadkomma en vänskaplig förlikning i ärendet.

3 Administrativ försening från Europaparlamentets sida som skulle ha kunnat undvikas

Ombudsmannen undersökte noga den kronologiska översikten över omständigheterna och de argument som lämnats av parlamentet. Han fann ingenting som tydde på administrativa missförhållanden i denna del av klagomålet.

4 En överordnads missbruk av sin ställning

Ombudsmannen påpekade att han inte i enlighet med sin ämbetsutövning kunde behandla denna anklagelse eftersom yrkandet framfördes mer än två år efter det datum då omständigheterna blev kända av klaganden.

¹ Mål 2/87, *Biedermann mot revisionsrätten*; 1988; Rec. 143.

SLUTSATSER

På grundval av ovanstående gjorde ombudsmannen följande kritiska anmärkning:

Det hör till god förvaltningssed att en institution noggrant registrerar de handlingar som den får in. Parlamentet har genom att inte göra detta underlåtit att följa denna princip.

Ombudsmannen ansåg att det inte fanns anledning att försöka åstadkomma en vänskaplig förlikning och avslutade därför ärendet.

UTTAGNINGSPROV: UNDERLÅTENHET ATT LÄMNA EXAKTA UPPLYSNINGAR

Beslut i klagomålet 1051/25.11.96/AF/B/VK mot Europaparlamentet

KLAGOMÅLET

F klagade till ombudsmannen i brev av november 1996 och januari 1997 och gjorde gällande att Europaparlamentet på felaktiga grunder förvägrat henne att delta i de skriftliga proven i uttagningsprovet PE/80/A som anordnades av parlamentet. Skälet till avslaget var att klaganden inte hade lämnat in handlingar som visade att hon hade mycket goda kunskaper i ett andra gemenskapsspråk, vilket krävdes i meddelandet om uttagningsprovet.

Meddelandet om uttagningsprovet offentliggjordes i EGT i tre delar: i) allmänna bestämmelser om öppna uttagningsprov, ii) anvisningar till sökande i de öppna uttagningsprov som anordnas av parlamentet och iii) meddelandet om uttagningsprovet i fråga.

I fråga om dokumentationen föreskrevs i anvisningarna under rubriken "Dokumentation" följande: "*De sökande måste inlämna dokumentation för varje ansökan om undantag från åldersgränserna och för de uppgifter som avses i punkt 9 "utbildning" och under punkt 12 "yrkeserfarenhet" tillsammans med sina ansökningshandlingar*". I anvisningarna angavs inte att handlingar skulle lämnas in som visade på kunskaper i ett andra EU-språk.

I meddelandet om uttagningsprovet angavs i avdelning III.A.2 att "*uttagningskommittén går igenom handlingarna och fastställer förteckningen över de sökande som uppfyller de särskilda villkoren i avdelning II-B. Uttagningskommittén utgår vid sitt beslut uteslutande från den information som lämnats i ansökningsblanketten och som styrks av kompletterande handlingar.*" I avdelning II-B i meddelandet angavs två olika villkor: det ena att sökandena skulle ha en universitetsexamen eller motsvarande yrkeserfarenhet, det andra att sökandena skulle ha mycket goda kunskaper i ett andra gemenskapsspråk.

I ansökningsblanketten fanns flera rubriker. Dokumentation krävdes endast i fråga om rubrikerna 9 "utbildning" och 12 "yrkeserfarenhet". Rubriken 7, "språkkunskaper", var uppdelad i två underkategorier: a) förstaspråk och b)

övriga språk. Det angavs inte att sökanden skulle förete handlingar i fråga om uppgifterna under rubrik 7.

F underrättades i augusti 1996 om att hon inte skulle kunna antas till proven, eftersom det *"av de handlingar som Ni inlämnat inte framgår att Ni har förvärvat de mycket goda kunskaper i ett ytterligare gemenskapsspråk som krävs i enlighet med avdelning II punkt B.2 i meddelandet om uttagningsprovet PE/80/A"*.

F överklagade detta beslut och hävdade att det enligt formuleringen i EGT inte uttryckligen krävdes att man skulle förete handlingar som visade att man hade kunskaper i ett andra gemenskapsspråk. Hennes överklagande avslogs den 3 oktober 1996 på grundval av att uttagningskommittén endast kunde bygga sin bedömning på ansökan och de handlingar som bifogats den och att de handlingar som hon lämnat in inte visade att hon hade mycket goda kunskaper i ett andra gemenskapsspråk.

Mot bakgrund härav klagade F hos ombudsmannen. Hon anförde i sak följande tre argument:

- 1 Den information som de sökande fått om vilka handlingar som skulle lämnas in var förvirrande och missvisande. Anvisningarna, i vilka det inte ställdes några krav på dokumentation av språkkunskaper, borde ha större giltighet än meddelandet om uttagningsprovet.
- 2 Uttagningskommittén borde ha förstått att hon uppfyllde kraven på språkkunskaper eftersom det framgick av hennes ansökningsblankett att hon hade arbetat som assistent åt en ledamot av Europaparlamentet. Det borde därför ha varit uppenbart att hon uppfyllde dessa krav.
- 3 Uttagningskommittén åsidosatte principen om likabehandling av sökande, eftersom en annan sökande som befann sig i samma situation som hon efter att ha överklagat hade fått delta i uttagningsprovet.

UNDERSÖKNINGEN

Parlamentets yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till Europaparlamentet. I sitt yttrande hävdade parlamentet att dess beslut att avvisa F var grundat på ordalydelsen i meddelandet om uttagningsprovet, vilket parlamentet ansåg ha större giltighet än anvisningarna.

Klagandens kommentarer

F vidhöll sitt klagomål i sina kommentarer.

BESLUTET**1 Underlåtenhet att lämna exakta upplysningar**

- 1.1 Det är god förvaltningssed att lämna så exakta upplysningar som möjligt om kraven på kvalifikationer för en anställning så att den sökande har möjlighet att avgöra om det är meningsfullt att lämna in en ansökan. Detsamma gäller upplysningar om vilka styrkande handlingar som är av vikt för förfarandet och som därför måste bifogas ansökningsblanketten.¹ Enligt anvisningarna till sökandena krävdes endast dokumentation för att styrka uppgifterna i punkterna 9 och 12 på ansökningsblanketten, "utbildning" och "yrkeserfarenhet", medan det i meddelandet om uttagningsprovet angavs att de sökande måste lämna in kopior av utbildningsbevis, arbetsreferenser och "*samtliga övriga handlingar*" som styrkte de uppgifter som lämnats i ansökningsblanketten. De upplysningar som lämnades i anvisningarna och i meddelandet föreföll vara motsägelsefulla vad gällde kravet på handlingar. Oberoende av texternas juridiska status var det uppenbart att båda texterna syftade till att ge de sökande korrekt information beträffande ett visst uttagningsprov och därför inte borde ha formulerats på olika sätt. Parlamentet underlät följaktligen att ge klaganden tydliga och exakta upplysningar om att det ansåg att uppgifter om språkkunskaper skulle styrkas. Parlamentet borde ha säkerställt att de sökande erhöll upplysningar om de krav som gällde för uttagningsprovet.

2 Yrkeslivserfarenhet som belägg för språkkunskaper

Även om man tar hänsyn till den flerspråkiga miljön på arbetsplatsen och anställningen som assistent i Europaparlamentet utgör den omständigheten att den klagande arbetat där inte i och för sig något belägg för att hon har tillräckliga kunskaper i ett andra gemenskapsspråk.

3 Likabehandling av sökande från uttagningskommitténs sida

Som stöd för sitt påstående uppgav F att en annan sökande, som fått avslag på samma grunder som hon, hade antagits till förfarandet efter det att han överklagat och hänvisat till att en strikt tolkning av ordalydelsen i meddelandet om uttagningsprovet inte innebar att en sökande automatiskt kunde anta att det krävdes handlingar som styrkte kunskaper i ett andra gemenskapsspråk. Ombudsmannen kunde inte, framför allt med tanke på att det inte lämnades några uppgifter om denna persons identitet, granska detta förhållande närmare.

¹ Dom av den 28 november 1991 i målet T-158/89 *van Hecken mot Ekonomiska och sociala kommittén*, 1991. Rec. II-1341.

SLUTSATSER

På grundval av ombudsmannens undersökning av detta klagomål föreföll det nödvändigt att göra följande kritiska anmärkning:

Det är god förvaltningssed att lämna så exakta upplysningar som möjligt om kraven på kvalifikationer för en anställning så att den sökande har möjlighet att avgöra om det är meningsfullt att lämna in en ansökan. Detsamma gäller upplysningar om vilka styrkande handlingar som är av vikt för förfarandet och som därför måste bifogas ansökningsblanketten.¹ Enligt anvisningarna till sökandena krävdes endast dokumentation för att styrka uppgifterna i punkterna 9 och 12 på ansökningsblanketten, "utbildning" och "yrkeserfarenhet", medan det i meddelandet om uttagningsprovet angavs att de sökande måste lämna in kopior av utbildningsbevis, arbetsreferenser och "*samtliga övriga handlingar*" som styrkte de uppgifter som lämnats i ansökningsblanketten. De upplysningar som lämnades i anvisningarna och i meddelandet föreföll vara motsägelsefulla vad gällde kravet på handlingar. Oberoende av texternas juridiska status var det uppenbart att båda texterna syftade till att ge de sökande korrekt information beträffande ett visst uttagningsprov och därför inte borde ha formulerats på olika sätt. Parlamentet underlät följaktligen att ge klaganden tydliga och exakta upplysningar om att det ansåg att uppgifter om språkkunskaper skulle styrkas. Parlamentet borde ha säkerställt att de sökande erhöll upplysningar om de krav som gällde för uttagningsprovet.

Eftersom denna aspekt av ärendet berörde förfaranden som hade att göra med vissa tidigare händelser, var det inte lämpligt att försöka åstadkomma en vänskaplig förlikning och ombudsmannen avslutade därför ärendet.

3.5.2 EUROPEISKA UNIONENS RÅD

RÅDETS BESLUT 93/731: INNEBÖRDEN AV "UPPREPAD ANSÖKAN" OCH "OMFATTANDE HANDLINGAR"

Beslut i klagomålet 1053/25.11.96/STATEWATCH/UK/IJH mot rådet

KLAGOMÅLET

B skrev i februari 1996 till rådet och begärde att få tillgång till kopior av protokollen från fjorton sammanträden som hållits i K4-kommittén som sorterar under ministerråden för rättsliga och inrikes frågor i rådet. Hans ansökan gavs in i enlighet med rådets beslut om allmänhetens tillgång till rådets handlingar² (nedan kallat beslut 93/731).

¹ Dom av den 28 november 1991 i målet T-158/89 *van Hecken mot Ekonomiska och sociala kommittén*, 1991. Rec. II-1341.

² Rådets beslut nr 93/731/EG av den 20 december 1993, EGT L 340, 31.12.1993, s. 43.

Rådets generalsekretariat besvarade i april 1996 ansökan. I svaret hänvisades till artikel 3.2 i beslut 93/731 som har följande lydelse:

"De berörda enheterna inom generalsekretariatet skall sträva efter att finna rimliga lösningar vid upprepade ansökningar och ansökningar som gäller omfattande handlingar."

Längre fram i svaret konstaterades att ansökan innebar *"en upprepad ansökan som dessutom avser ett mycket stort antal handlingar"* och att generalsekretariatet, som en *"rimlig lösning"*, skulle överlämna fem av de fjorton begärda handlingarna.

B ingav en bekräftande ansökan angående de övriga nio handlingarna, men rådets presidium höll fast vid det ursprungliga beslutet.

I sitt klagomål till ombudsmannen hävdade B att rådet inte hade rätt att stödja sig på artikel 3.2 i beslut 93/731 som grund för att delvis avslå hans ansökan, eftersom

- i) han aldrig tidigare hade begärt att få ut handlingarna i fråga; uttrycket "upprepad ansökan" avsåg, enligt hans uppfattning, en situation där en och samma person upprepade gånger begär att få ut en och samma handling,
- ii) artikel 3.2 avser *"omfattande handlingar"*, inte *"ett mycket stort antal handlingar"* såsom angetts i generalsekretariatets svar. Dessutom hade rådet i februari 1996 infört ett system med avgifter för de handlingar som lämnades ut. B menade därför att omfattningen av eller antalet handlingar som efterfrågades inte längre hade någon betydelse.

UNDERSÖKNINGEN

Rådets yttrande

Rådets yttrande innehöll sammanfattningsvis följande klargöranden:

Klaganden använder en systematiskt teknik för att få tillgång till rådets samtliga handlingar om rättsliga och inrikes frågor. Tekniken består i att först begära att få föredragningslistorna från rådets samtliga organ som handlägger sådana ärenden och att därefter begära att få alla handlingar som tagits upp på dessa föredragningslistor.

Artikel 3.2 måste tolkas på ett sådant sätt att den blir verkningsfull i praktiken. Om en person upprepade gånger begär att få tillgång till en handling som redan har förvägrats honom, och de omständigheter som motiverade denna vägran kvarstår oförändrade, är generalsekretariatet inte skyldigt att finna en rimlig lösning utan kan använda sig av samma lösning, dvs. hålla fast vid sin vägran att lämna ut handlingen. En inskränkning av begreppet "upprepad ansökan" till att gälla ansökningar som avser samma handling skulle därför beröva artikel 3.2 dess verkan i praktiken.

Enligt rådets uppfattning omfattar begreppet "upprepad ansökan" sådana fall i vilka en person regelbundet och systematiskt under lång tid begär att få tillgång till ett stort antal handlingar av samma slag, även om de inte nödvändigtvis är identiska. Det är i detta sammanhang som antalet begärda handlingar utgör ett av de kriterier som skall tas i beaktande. Det framgår klart av ordalydelsen i artikel 3.2 i beslut 93/731/EG att omfattningen av de efterfrågade handlingarna utgör ett särskilt kriterium som kan göra det befogat att tillgripa en rimlig lösning även om det inte rör sig om en upprepad begäran.

Den franska versionen av artikel 3.2, som ligger till grund för översättningen för samtliga övriga språkversioner, talar om en "demande répétitive", ett uttryck som har negativa och pejorativa konnotationer.

Enligt rådets uppfattning är syftet med artikel 3.2 i beslut 93/731/EG att man i undantagsfall skall kunna slå vakt om effektiviteten hos rådets administration. Artikel 3.2 har hittills endast tillämpats i begränsad utsträckning.

Uttaget av avgifter för överlämnande av handlingar bygger på artikel 3.1 i beslut 93/731 och påverkar inte den principiella regel som anges i artikel 3.2.

Klagandens kommentarer

B kritiserade i sina kommentarer ingående rådets yttrande och vidhöll sin uppfattning att rådet inte hade rätt att stödja sig på artikel 3.2 i beslut 93/731 som grund för att delvis avslå hans ansökan om att få tillgång till handlingar.

BESLUTET

1 Beslut 93/731

- 1.1 I beslut 93/731 genomförs de principer som fastställs i den gemensamma uppförandekodexen för allmänhetens tillgång till rådets och kommissionens handlingar.¹ Syftet med beslutet är att förverkliga principen om att medborgarna så långt som möjligt skall ha tillgång till information, i syfte att stärka institutionernas demokratiska karaktär och allmänhetens förtroende för förvaltningen.²
- 1.2 Det förfarande som rådet skall följa när det gäller handläggningen av ansökningar om tillgång till handlingar fastställs i artiklarna 3, 5, 6 och 7 i beslut 93/731. Där föreskrivs ett förfarande i två steg. I det första steget handläggs ansökningarna av generalsekretariatet och ansökan besvaras av generalsekreteraren. Om sökanden får ett avslag har denne möjlighet att inleda ett andra steg genom

¹ EGT L 340, 31.12. 1993, s. 41.

² Dom av den 17 juni 1998 i målet T-174/95 *Svenska Journalistförbundet (Tidningen Journalisten) mot kommissionen*, punkt 66.

att ge in en bekräftande ansökan. Om den bekräftande ansökan avslås besvarar rådet ansökan.

2 Den omtvistade bestämmelsen: artikel 3.2

2.1 I artikel 3.2 i beslut 93/731 föreskrivs följande:

"De berörda enheterna inom generalsekretariatet skall sträva efter att finna rimliga lösningar vid upprepade ansökningar och ansökningar som gäller omfattande handlingar."

Av hänvisningen till generalsekretariatet framgår det att man förutser en möjlighet att finna en rimlig lösning i samband med den ursprungliga ansökan, vilket också är fallet när det gäller motsvarande bestämmelse i uppförandekodexen, där det dessutom föreskrivs att en rättvis lösning skall uppnås *"i samråd med dem som framställt ansökan"*.¹

2.2 Varken i artikel 3.2 eller i motsvarande bestämmelse i uppförandekodexen föreskrivs uttryckligen något undantag från den allmänna regeln om allmänhetens tillgång till handlingar vilket skulle kunna läggas till grund för att delvis avslå en ansökan om att få tillgång till handlingar. I detta ärende angav dock rådet artikel 3.2 som grund för att avslå klagandens bekräftande ansökan om att få tillgång till de nio handlingar som generalsekretariatet underlåtit att förse honom med.

2.3 Klaganden bestrider rådets tolkning av uttrycket "upprepad ansökan". Han hävdar också att generalsekretariatet i sitt svar på hans ursprungliga ansökan hade fel då den ansåg att artikel 3.2 var tillämplig också när det gällde ansökningar om ett mycket stort antal handlingar.

2.4 Enligt rådets yttrande till ombudsmannen avser

"begreppet "upprepad ansökan" bl. a. ärenden där en person regelbundet och systematiskt under lång tid begär att få tillgång till ett stort antal handlingar av samma slag, även om de inte nödvändigtvis är identiska."

I rådets yttrande hävdas också att *"omfattningen på de handlingar som begärs utgör ett särskilt kriterium som kan göra det befogat att tillgripa en rimlig lösning, även om det inte rör sig om en upprepad ansökan"*.

2.5 Det förefaller därför som om den fråga som klaganden och rådet tvistar om är tolkningen av uttrycken *"upprepade ansökningar"* och *"omfattande handlingar"* i artikel 3.2 i beslut 93/731. Inget av uttrycken definieras i själva beslutet eller i uppförandekodexen.

¹ "Institutionen skall i samråd med dem som framställt ansökan finna en rättvis lösning på förnyade ansökningar eller ansökningar som avser omfångsrika handlingar".

3 Innebörden av uttrycken "upprepad ansökan" och "omfattande handlingar"

- 3.1 Om och i den utsträckning som artikel 3.2 lagenligt kan tillämpas av rådet som grund för att delvis avslå en ansökan om att få tillgång till handlingar utgör denna bestämmelse ett undantag från den allmänna regeln i beslut 93/731. Enligt förstainstansrättens rättspraxis bör, i de fall då det finns en fastställd allmän princip och undantag från den principen sedan läggs fast, undantagen utformas och tillämpas strikt och på ett sätt som inte kullkastar tillämpningen av den allmänna regeln.¹
- 3.2 Genom beslut 93/731 ges medborgarna rätt att få tillgång till rådets handlingar. Varje person har rätt att begära att få tillgång till vilken handling som helst hos rådet utan att tvingas ange skälen för sin begäran.² Tillgången till handlingar kan därför inte på något lagligt sätt stoppas av rådet på grund av en eventuell negativ inställning till syftet med begäran eller till den person som inlämnat den.
- 3.3 Uttrycket "upprepad ansökan" uppfattas naturligen som en hänvisning till ansökningar om att få tillgång till en och samma handling. Denna tolkning innebär att artikel 3.2 i praktiken gör det möjligt att uppnå en rimlig lösning som innebär att rådets tjänstegrenar på ett effektivt sätt kan handlägga ärenden där en och samma person upprepade gånger lämnar in ansökningar om tillgång till samma handling i förhoppningen om eller med hävdande av att de omständigheter som motiverade de tidigare avslagen ändrats.
- 3.4 En vidgning av begreppet "upprepad ansökan" till att omfatta ansökningar om olika handlingar från en och samma person skulle kunna kullkasta tillämpningen av den allmänna regeln: beslut 93/731 anger inte någon begränsning av det antal handlingar som en medborgare har rätt att begära tillgång till. I avsaknad av sådan begränsning skulle dessutom rådets tolkning kunna innebära att principen om rättssäkerhet åsidosattes, eftersom det inte vore möjligt att i förväg veta hur många olika handlingar man skulle kunna begära innan rådet ansåg att det rörde sig om en "upprepad ansökan".
- 3.5 Att tolka artikel 3.2 så att den skulle omfatta alla ansökningar om ett mycket stort antal handlingar inom dess tillämpningsområde leder till samma praktiska resultat som tolkningen att en "upprepad ansökan" skulle omfatta ansökningar om olika handlingar från en och samma person. Mot en sådan tolkning kan därför liknande argument användas.

¹ Domarna i målen T-194/94 *John Carvel och Guardian Newspapers mot rådet*, 1995, Rec. II-2765, T-105/95 *World Wide Fund for Nature (WWF) mot kommissionen*, 1997, Rec. II-313 och domen av den 17 juni 1998 i målet T-174/95 *Svenska Journalistförbundet (tidningen Journalisten) mot rådet*.

² Dom av den 17 juni 1998 i målet T-174/95 *Svenska Journalistförbundet (tidningen Journalisten) mot rådet*, punkt 109.

- 3.6 Ombudsmannen anser därför att rådet har gjort en felaktig tolkning av artikel 3.2 i beslut 93/731 och att rådet inte hade rätt att stödja sig på den artikeln som grund för att delvis avslå klagandens ansökan om handlingar i detta ärende. Uttrycket "upprepade ansökningar" i artikel 3.2 inbegriper inte ansökningar från en och samma person om olika handlingar. Inte heller skall artikel 3.2 tolkas så att den skulle omfatta alla ansökningar om ett mycket stort *antal* handlingar. Det måste dock erinras om att det är EG-domstolen som är högsta auktoritet angående frågor om gemenskapsrättens innebörd och tolkningen av den.

SLUTSATSER

På grundval av ombudsmannens undersökning av detta klagomål förefaller det nödvändigt att göra följande kritiska anmärkning:

Ombudsmannen anser att rådet har gjort en felaktig tolkning av artikel 3.2 i beslut 93/731 och att rådet inte hade rätt att stödja sig på den artikeln som grund för att delvis avslå klagandens ansökan om handlingar i detta ärende. Uttrycket "upprepade ansökningar" i artikel 3.2 inbegriper inte ansökningar från en och samma person om olika handlingar. Inte heller skall artikel 3.2 tolkas så att den skulle omfatta alla ansökningar om ett mycket stort *antal* handlingar. Det måste dock erinras om att det är EG-domstolen som är högsta auktoritet angående frågor om gemenskapsrättens innebörd och tolkningen av den.

I artikel 7.3 i rådets beslut 93/731 föreskrivs det uttryckligen att en sökande vars bekräftande ansökan om tillgång till handlingar har avslagits skall underrättas om möjligheten att klaga hos ombudsmannen. Ombudsmannens kritiska anmärkning innebär att rådet bör ompröva klagandens bekräftande ansökan av den 17 april 1996 och göra de begärda handlingarna tillgängliga, såvida inte något av de undantag som anges i artikel 4 i beslut 93/731 är tillämpligt. Eftersom det ankom på rådet att göra denna omprövning och meddela klaganden resultatet avslutade ombudsmannen ärendet.

YTTERLIGARE KOMMENTARER

I rådets yttrande i detta ärende hänvisade man till att det införts ett system med uttag av avgifter för de handlingar som ställs till förfogande i enlighet med rådets beslut 93/731. Ombudsmannen delar rådets uppfattning att systemet med avgifter i rättsligt hänseende saknade betydelse vid tolkningen av artikel 3.2 i beslut 93/731.

I rådets yttrande uttrycktes emellertid också med all rätt att det var angeläget att slå vakt om rådets administrativa effektivitet. I det sammanhanget konstaterar ombudsmannen att medlemsstater med lång erfarenhet av att administrera allmänhetens tillgång till handlingar ofta tillämpar ett system med avgifter för ansökningar om utlämnande av handlingar som medför en avsevärd administrativ belastning.

RÅDET: ALLMÄNHETENS TILLGÅNG TILL HANDLINGAR

Beslut i klagomål 1056/25.11.96/STATEWATCH/UK/IJH mot rådet

KLAGOMÅLET

I juli 1996 skrev B till rådets generalsekretariat och bad om en kopia av sammanträdeskalendern för rådets styrkommittéer och arbetsgrupper på området för rättsliga och inrikes frågor under perioden för det irländska ordförandeskapet (juli-december 1996). Hans ansökan gjordes enligt rådets beslut om allmänhetens tillgång till rådets handlingar¹ (nedan kallat "beslut 93/731").

Genom en skrivelse daterad den 29 juli 1996 avslogs hans begäran av rådets generalsekretariat. Skrivelsen hänvisade till artikel 2.2 i beslut 93/731 vilken lyder som följer:

"Om den handling som efterfrågas har upprättats av en fysisk eller juridisk person, en medlemsstat, en annan gemenskapsinstitution eller ett annat gemenskapsorgan eller något annat nationellt eller internationellt organ, skall ansökningen inte göras till rådet utan direkt till den som har upprättat handlingen."

I skrivelsen uppgavs det att ansvaret för sammanträdeskalendern låg hos ordförandeskapet och inte hos rådets generalsekretariat och att B därför måste ställa frågan direkt till det irländska ordförandeskapet. Den 15 augusti 1996 skrev han till Irlands ständiga representation vid Europeiska unionen och bad om sammanträdeskalendern. Hans begäran avslogs med motiveringen att "det inte är meningen att informationen i fråga skall göras tillgänglig för allmänheten".

B hävdade att generalsekretariatet inte hade rätt att avslå hans begäran genom att hänvisa till artikel 2.2 i beslut 93/731 eftersom ordförandeskapet inte är "en annan gemenskapsinstitution eller ett annat gemenskapsorgan" utan snarare en funktion hos eller ett ämbete vid själva rådet.

UNDERSÖKNINGEN

Rådets yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till rådet. Rådets yttrande om klagomålet innehöll bl.a.:

"I detta fall ansåg generalsekretariatet att det detaljerade schemat endast var ett informellt redskap för att organisera rådets förehavanden som ständigt uppdaterades av ordförandeskapet och varken distribuerades eller arkiverades på ett systematiskt sätt av sekretariatet. Datum för planerade sammanträden i schemat är preliminära och formaliseras först genom en officiell kallelse till ett sammanträde per telex."

¹ Rådets beslut 93/731/EEG av den 20 december 1993, EGT L 340, 31.12.1993, s. 43.

Eftersom generalsekretariatet följaktligen inte exakt kunnat bestämma om den version av sammanträdesschemat som det innehade var den slutgiltiga versionen av handlingen i fråga bad det B att vända sig till direkt till ordförandeskapet som ensamt kunde tillhandahålla exakt information över sin aktuella planering.

Mot bakgrund av B:s argument omprövar nu generalsekreteraren sin praxis och sin tolkning av artikel 2.2 i beslut 93/731 med hänsyn till förfrågningar om tillgång till handlingar av detta slag."

Som svar på en begäran från ombudsmannen om ytterligare information bekräftade rådet att det redan hade ändrat sin praxis och att generalsekretariatet hade beviljat tillgång till de kalendrar som var i omlopp under Luxemburgs ordförandeskap. Rådet uttalade även sin avsikt att följa samma policy vid liknande fall i framtiden.

Rådet klargjorde också att dessa kalendrar inte är av officiell och bindande natur, att de är föremål för ändringar under hela ordförandeskapsperioden och att den officiella kallelsen till sammanträde görs per telex där man fastställer datum och föredragningslistor.

Klagandens kommentarer

I sina kommentarer lämnade B sammanfattningsvis följande klargöranden:

- (i) Rådets svar hade förtydligat att rådet numera tillhandahåller kopior av de scheman över sammanträden för rättsliga och inrikes frågor som hålls under varje ordförandeskap. Denna del av klagomålet var därför tillgodosedd.
- (ii) Rådet hade misslyckats med att bemöta yrkandet att ordförandeskapet inte är "en annan gemenskapsinstitution eller ett annat gemenskapsorgan" i enlighet med artikel 2.2 i beslut 93/731.
- (iii) Rådet fortsatte att vägra tillgång till vissa handlingar av denna anledning. B hänvisade särskilt till föredragningslistorna för gruppen med höga tjänstemän och arbetsgruppen för EU-Förenta Staterna. Hans bekräftande ansökan om tillgång till dessa dokument, daterad den 28 juli 1997, hade avslagits av rådet på grund av att de berörda födragningslistorna hade upprättats gemensamt av ordförandeskapet, kommissionen och de amerikanska myndigheterna och att artikel 2.2. i beslut 93/731 var tillämplig eftersom de berörda föredragningslistorna inte uteslutande förberetts under rådets eller ordförandeskapets ansvar.

YTTERLIGARE UNDERSÖKNINGAR

Efter noggrant övervägande av rådets yttrande och klagandens kommentarer föreföll ytterligare undersökningar vara nödvändiga. För det första för att klargöra rådets ståndpunkt i fråga om dess ordförandeskaps status i enlighet med artikel 2.2 i beslutet om allmänhetens tillgång till handlingar, och för det andra, eftersom klagandens kommentarer hade väckt en ny fråga, nämligen avslaget på den bekräftande ansökan av den 28 juli 1997

om tillgång till föredragningslistorna för gruppen med höga tjänstemän och arbetsgruppen för EU-Förenta Staterna.

Rådets svar

I sitt svar på ombudsmannens begäran om ytterligare information i dessa frågor angav rådet att det inte anser sitt ordförandeskap vara "en annan institution", skild från rådet, i enlighet med artikel 2.2 i beslut 93/731. Rådet fortsatte med att anföra att en distinktion borde göras mellan:

"handlingar som skrivs av den medlemsstat som innehar ordförandeskapet i dess egenskap som innehavare av ordförandeskap i rådet och

handlingar skrivna av den medlemsstaten vilka inte har samband med dess egenskap som innehavare av ordförandeskap i rådet."

Rådet uttryckte också åsikten att artikel 2.2 i beslut 93/731 vore tillämplig på den senare typen av dokument.

Vad gäller föredragningslistorna för gruppen med höga tjänstemän och arbetsgruppen för EU-Förenta Staterna anförde rådet följande:

"Det nekande svaret på B:s begäran daterad den 28 juli 1997 ... motiverades inte av det faktum att ordförandeskapet, som hade bidragit till upprättandet av handlingen, ansågs vara en "annan institution" i enlighet med artikel 2, punkt 2 i beslut 93/731. I detta specifika fall sammanställdes inte föredragningslistorna i fråga uteslutande under ordförandeskapets ansvar utan gemensamt av ordförandeskapet, kommissionen och de amerikanska myndigheterna."

Ytterligare kommentarer från klaganden

I sina kommentarer till rådets svar angav B att han var nöjd med att rådet inte längre ansåg sitt ordförandeskap vara en annan institution skild från rådet. Han klargjorde även sammanfattningsvis följande:

- (i) En handling skriven av en medlemsstat som sätts upp på den formella föredragningslistan för ett av rådets sammanträden för rättsliga och inrikes frågor och som sedan godkänns eller antas blir därigenom en del av regelverket för rättsliga och inrikes frågor och borde vara öppen för en ansökan enligt beslut 93/731. En handling som inte sedermera godkänns eller antas men som utgör en del av förfarandet för att utforma eller genomföra politiska riktlinjer borde också vara öppen för en sådan ansökan.
- (ii) Rådets motivering till att vägra tillgång till föredragningslistor för gruppen med höga tjänstemän och arbetsgruppen för EU-Förenta Staterna var oacceptabel. Europeiska medborgare borde kunna ansöka till rådet enligt beslut 93/731 om tillgång till handlingar som rådets ordförandeskap har medverkat till upprättandet av.

BESLUTET**1 Tillgång till kalendrar över rådets sammanträden**

- 1.1 Det ursprungliga klagomålet rörde förvägrad tillgång till sammanträdeskalendrar för rådsmöten som planerats för Irlands ordförandeskap (juli-december 1996).
- 1.2 Ombudsmannens undersöknings fastställde att rådet hade ändrat sin praxis och beviljade tillgång till de kalendrar som var i omlopp under Irlands ordförandeskap. Rådet uttalade också sin avsikt att följa samma policy i liknande ärenden i framtiden. Klaganden förklarade sig nöjd med detta svar.
- 1.3 Rådet har således vidtagit åtgärder för att reda ut denna del av klagomålet och har därigenom tillmötesgått klaganden.

2 Ordförandeskapets status

- 2.1 Rådets vägran att uppfylla klagandens begäran om tillgång till rådets sammanträdeskalendrar hänvisade till artikel 2.2 i rådets beslut 93/731 om allmänhetens tillgång till rådets handlingar. Den klagande hävdade att rådets resonemang var felaktigt eftersom ordförandeskapet inte är "en annan institution eller ett annat organ" i enlighet med artikel 2.2.
- 2.2 Under ombudsmannens undersökning angav rådet uttryckligen att det inte anser sitt ordförandeskap vara "en annan institution" i enlighet med artikel 2.2 i beslut 93/731. Klaganden angav att han var nöjd med detta svar.
- 2.3 Rådet har därför vidtagit åtgärder för att reda ut denna del av klagomålet och har därigenom tillmötesgått klaganden.
- 2.4 I sitt svar på ombudsmannens begäran om ytterligare information gjorde rådet en distinktion mellan handlingar som skrivs av en medlemsstat i dess egenskap av innehavare av ordförandeskap i rådet och andra handlingar som skrivs av den medlemsstaten. Klaganden kommenterade också frågan om status på handlingar skrivna av en medlemsstat och uppsatta på den formella föredragningslistan för sammanträden för rättsliga och inrikes frågor. Både rådets distinktion och klagandens kommentarer förefaller hänvisa till hypotetiska fall snarare än till de handlingar som var klagomålets sakinnehåll. Det är därför inte lämpligt för ombudsmannen att ta ställning till ärendet i detta beslut.

3 Förvägrad tillgång till dokument där rådet är medförfattare

- 3.1 Klagandens ansökan, daterad den 28 juli 1997, om tillgång till föredragningslistor för gruppen med höga tjänstemän och arbetsgruppen för EU-Förenta Staterna avslogs av rådet med motiveringen att föredragningslistorna i fråga upprättats gemensamt av rådets ordförandeskap, kommissionen och de amerikanska myn-

digheterna och att artikel 2.2 i beslut 93/731 var tillämplig eftersom föredragningslistorna inte uteslutande sammanställts under rådets eller dess ordförandeskaps ansvar.

- 3.2 Målet med beslut 93/731 är att förverkliga principen om största möjliga tillgång till information för medborgarna i syfte att stärka institutionernas demokratiska karaktär och allmänhetens förtroende för förvaltningen.¹
- 3.3 Artikel 2.2 är inte utformad som ett undantag till den allmänna regeln om allmänhetens tillgång. Men i praktiken fungerar den som ett undantag eftersom den medför att inkommande dokument helt utesluts från den allmänna regelns tillämpningsområde. Att inom räckvidden för artikel 2.2 inkludera handlingar som rådet har medverkat till upprättandet av skulle bredda räckvidden för detta faktiska undantag.
- 3.4 Enligt förstainstansrättens rättspraxis borde, i de fall en allmän princip upprättats och undantag till den principen sedan fastställts, undantagen tolkas och tillämpas strikt på ett sätt som inte kullkastar tillämpningen av den allmänna regeln.²
- 3.5 Varken den uttryckliga formuleringen av artikel 2.2 eller ovan nämnda rättspraxis stöder rådets ståndpunkt att handlingar som det har medverkat till upprättandet av faller inom räckvidden för artikel 2.2. Det förefaller därför som om rådets avslag av klagandens ansökan om tillgång till föredragningslistorna för gruppen med höga tjänstemän och arbetsgruppen för EU-Förenta Staterna har grundats på en felaktig tillämpning av beslut 93/731. Det är dock nödvändigt att erinra sig att EG-domstolen är den högsta auktoriteten i fråga om innebörden i och tolkningen av gemenskapsrätten.

SLUTSATSER

Rådet har vidtagit åtgärder för att reda ut de delar av klagomålet som behandlades i avsnitten 1 och 2 i detta beslut och har därigenom tillmötesgått klaganden.

Vad gäller den del av ärendet som behandlas i del 3 i detta beslut förefaller det nödvändigt att göra följande kritiska anmärkning:

Varken den uttryckliga utformningen av artikel 2.2 eller förstainstansrättens rättspraxis stöder rådets ståndpunkt att handlingar som det har medverkat till upprättandet av faller inom räckvidden för artikel 2.2. Det förefaller därför som om rådets avslag på klagandens ansökan om tillgång till föredragningslistorna för gruppen med höga tjänstemän och arbetsgruppen för EU-Förenta Staterna har grundats på en felaktig till-

¹ Mål T-174/95, *Svenska Journalistförbundet (Tidningen Journalisten) mot rådet*, dom av den 17 juni 1998, punkt 66.

² Se mål T-194/94, *John Carvel and och Guardian Newspapers mot rådet*; 1995; Reg. II-2765; T-105/95, *Världsnaturfonden (WWF) mot kommissionen*; 1997; Reg II-313; T-174/95 (anm. 1 ovan).

ämpning av beslut 93/731. Det är dock nödvändigt att erinra sig att EG-domstolen är den högsta auktoriteten i fråga om innebörden i och tolkningen av gemenskapsrätten.

I artikel 7.3 i rådets beslut 93/731 föreskrivs det uttryckligen att den sökande vars bekräftande ansökan om tillgång till handlingar avslås skall informeras om möjligheten att klaga till ombudsmannen. Ombudsmannens kritiska anmärkning innebär att rådet borde ompröva klagandens bekräftande ansökan daterad den 28 juli 1997 och ge tillgång till de begärda handlingarna såvida inte ett eller flera av undantagen enligt artikel 4 i beslut 93/731 är tillämpliga.

Eftersom det åligger rådet att utföra denna omprövning och meddela resultatet därav till den klagande avslutade ombudsmannen ärendet.

VÄGRAD TILLGÅNG TILL HANDLINGAR: FELAKTIGT RESONEMANG

Beslut i klagomål 1057/25.11.96/STATEWATCH/UK/IJH mot rådet

KLAGOMÅLET

I februari 1996 skrev B till rådet och bad om kopior på 24 rapporter som hade behandlats vid sammanträdet den 9-10 mars 1994 i rådet (justitie- och inrikesministrarna) och på 17 rapporter som hade behandlats vid K4-kommitténs sammanträde den 3-4 mars 1994. Ansökningen gjordes i enlighet med rådets beslut om allmänhetens tillgång till rådets handlingar¹ (nedan kallat "beslut 93/731").

Rådets generalsekretariat beviljade tillgång till 17 av 41 efterfrågade handlingar och vägrade till övriga 24. Klaganden gjorde en bekräftande ansökan om 23 av de handlingar till vilka tillgång hade vägrats. Rådets presidium svarade med att bevilja tillgång till ytterligare 7 handlingar, men upprepade sin vägran att lämna ut de andra 16 handlingarna.

Klagomålet till ombudsmannen behandlade 15 av de handlingar till vilka tillgång hade vägrats i svaret på den bekräftande ansökningen. Rådet gav följande förklaring till att den vägrat tillgång till dessa handlingar:

"Vad gäller handlingarna 5375/95, 5406/95+COR1, 5405/95, 5354/95, 5319/95, 11020/93, 11565/93, 11151/93, 10448/93, SN 1100/94 så vägdes vid handläggningen av er begäran ert intresse av att få tillgång till de särskilda handlingarna mot rådets intresse av att behålla sekretessen vid sina överläggningar. Rådet beslutade att det senare intresset väge tyngre än det förra i detta fall, särskilt eftersom handlingarna i fråga innehåller detaljerade nationella ståndpunkter i fråga om konventioner som först nyligen har upprättats, eller andra rättsliga instrument som fortfarande diskuteras eller som helt nyligen har antagits. De innehåller också intern information om förfaranden för rekrytering av per-

¹ Rådets beslut 93/731/EG av den 20 december 1993, EGT L 340, 31.12.1993, s. 43.

sonal till institutionerna och valet av konsulter på området för rättsliga och inrikes frågor. Dessutom är en av handlingarna ett arbetsdokument för internt bruk inom organisationen, om skydd av sekretessbelagd information, och andra innehåller yttranden från rådets rättsavdelning vilka endast får användas av rådet i dess överläggningar, även om de inte är bindande för rådet.

Vad gäller de andra handlingarna är de relevanta skälen i enlighet med artikel 4.1 i rådets beslut 93/731/EG följande:

- skyddet för det allmänna samhällsintresset (allmän säkerhet) handlingarna 12247/1/94, SN 1053/94, 10166/4/94, 9908/2/93+ADD 1
- skyddet för det allmänna samhällsintresset (internationella förbindelser)handling 5121/95.

Den information som dessa handlingar innehåller, särskilt med avseende på kampen mot den organiserade brottsligheten inom och utanför Europeiska unionen, är av sådant slag att rådet har beslutat att inte ge tillgång till dessa handlingar."

Klagomålet till ombudsmannen var att rådets resonemang, som citeras ovan, var felaktigt. Klaganden nämnde särskilt att formuleringarna "först nyligen har upprättats" och "helt nyligen har antagits" inte grundas på beslut 93/731.

UNDERSÖKNINGEN

Rådets yttrande

Sammanfattningsvis hävdade rådet i sitt yttrande att det hade uppfyllt skyldigheten att ange skälen till vägran att lämna ut handlingarna i fråga i enlighet med de principer som fastställts genom en fast rättspraxis.

"(T)illgång till en klart definierad uppsättning handlingar vägrades för att skydda sekretessen i rådets överläggningar i enlighet med artikel 4.2 i beslut 93/731/EG, medan tillgång till en annan klart definierad uppsättning handlingar vägrades av skäl som rör det allmänna samhällsintresset (allmän säkerhet och internationella förbindelser) i enlighet med artikel 4.1 i beslut 93/731/EG.

(...)

När det gäller de handlingar till vilka tillgång vägrades i enlighet med artikel 4.1 i beslut 93/731/EG anføres i brevet av den 2 maj 1996 tillräckligt tungt vägande skäl med hänvisning till tillämpningen av undantaget för skyddet för det allmänna samhällsintresset.

När det gäller de handlingar till vilka tillgång vägrats i enlighet med artikel 4.2 i beslut 93/731/EG är det att märka att rådet inte vägrat tillgång till handlingarna med anledning av att de "först nyligen har upprättats" som B hävdar i sitt klagomål. Motiveringen för att vägra tillgång

till handlingarna är i själva verket den omständigheten att de innehåller detaljerade nationella ståndpunkter och att rådets intresse av att skydda sekretessen för sina överläggningar således väjde tyngre än B:s intresse av att få tillgång till dessa handlingar."

Klagandens kommentarer

I klagandens kommentarer till rådets yttrande godtog han att det var befogat att vägra honom tillgång till vissa handlingar. Han vidhöll dock klagomålet i fråga om handlingarna 10448/93, 5354/95, 5319/95, SN 1053/94 samt 5121/95 och bad ombudsmannen att undersöka om det var motiverat att vägra honom tillgång till dessa handlingar.

BESLUTET

1 Klagandens yrkanden

- 1.1 Klaganden hävdade att rådets resonemang för att vägra honom tillgång till vissa av de handlingar som var föremål för en bekräftande ansökning daterad den 2 april 1996 var felaktigt. I sina kommentarer godtog klaganden vågran att ge honom tillgång till vissa handlingar men vidhöll sitt yrkande i fråga om de andra.

2 De rättsliga principerna

- 2.1 Artikel 4 i beslut 93/731 förutser två kategorier av undantag till principen om att medborgarna skall ges generell tillgång till rådets handlingar.
- 2.2 Artikel 4.1 föreskriver att tillgång till rådets handlingar inte får beviljas om ett offentliggörande kan skada skyddet för det allmänna samhällsintresset (allmän säkerhet, internationella förbindelser, monetär stabilitet, rättsliga förfaranden, inspektioner och undersökningar). För att visa att offentliggörandet av särskilda handlingar kan undergräva skyddet för det allmänna samhällsintresset måste rådet i fråga om varje begärd handling mot bakgrund av den information som det har tillgång till, beakta om ett offentliggörande faktiskt i något hänseende kan skada något av inslagen i det allmänna samhällsintresse som skyddas. Om så är fallet måste rådet vägra tillgång till handlingen i fråga.¹
- 2.3 Artikel 4.2 föreskriver att rådet även får vägra tillgång för att skydda den sekretess som rådets överläggningar omfattas av. Rådet måste vid tillämpningen av artikel 4.2 själv bedöma hur avvägningen skall göras mellan å ena sidan medborgarens intresse av att få tillgång till handlingarna och å andra sidan sitt eget intresse av att upprätthålla sekretessen i fråga om sina överläggningar.²

¹ Mål T-124/96 *Interporc mot kommissionen*, dom av den 6 februari 1998, punkt 52; mål T-83/96, *Gerard van der Wal mot kommissionen*, dom av den 19 mars 1998, punkt 43; mål T-174/95, *Svenska Journalistförbundet (Tidningen Journalisten) mot rådet*, dom av den 17 juni 1998.

² Mål T-194/94 *John Carvel och Guardian Newspapers mot rådet*, [1995] Rec. II-2765, punkterna 64 och 65.

- 2.4 I enlighet med en fast rättspraxis måste motiveringen till ett beslut att vägra tillgång till handlingar - åtminstone för varje kategori av handlingar - innehålla de särskilda skäl som gör att rådet anser att ett offentliggörande av de efterfrågade handlingarna omfattas av något av de undantag som anges i beslut 93/731.

3 Vägrad tillgång enligt artikel 4.1

- 3.1 Tillgång till två av de omtvistade handlingarna vägrades i enlighet med artikel 4.1. I sitt svar på den bekräftande ansökningen förklarade rådet:

"Den information som dessa handlingar innehåller, särskilt med avseende på kampen mot den organiserade brottsligheten inom och utanför Europeiska unionen, är av sådant slag att rådet har beslutat att inte ge tillgång till dessa handlingar."

- 3.2 Enligt förstainstansrätten kan begreppet det allmänna samhällsintresset omfatta situationer i vilka allmänhetens tillgång till särskilda handlingar kan lägga hinder i vägen för myndigheternas försök förhindra kriminella handlingar.¹ Rådets hänvisning till kampen mot den organiserade brottsligheten är således relevant i fråga om ett av inslagen i det allmänna samhällsintresse som skyddas av artikel 4.1.

- 3.3 I sitt svar på klagandens bekräftande ansökning nämnde rådet "kampen mot den organiserade brottsligheten" men lämnade ingen ytterligare förklaring till sin hänvisning till slaget av den information som handlingarna innehåller. Ombudsmannen anser således att rådet inte uppfyllde kravet att för klaganden redovisa de särskilda skäl som föranledde det att anse att ett offentliggörande av handlingarna omfattades av artikel 4.1.

4 Vägrad tillgång enligt artikel 4.2

- 4.1 I sitt svar på den bekräftande ansökningen hänvisade rådet till flera olika faktorer för att motivera sin vägran att lämna ut 10 handlingar enligt artikel 4.2. I sitt yttrande till ombudsmannen hävdade dock rådet:

"Motiveringen till att vägra tillgång till handlingarna är den omständigheten att de innehåller detaljerade nationella ståndpunkter och att rådets intresse av att skydda sekretessen för sina överläggningar således vägde tyngre än B:s intresse av att få tillgång till dessa handlingar."

- 4.2 Rådets motivering till sin vägran att bevilja tillgång till handlingar i enlighet med artikel 4.2, särskilt användningen av ordet "således", innebär att tillgång bör vägras för varje handling som innehåller

¹ Mål T-174/95, Svenska Journalistförbundet (Tidningen Journalisten) mot rådet, dom av den 17 juni 1998.

detaljerade nationella ståndpunkter, oavsett hur obetydlig del av handlingen dessa än utgör, eller vad det övriga innehållet i handlingarna än är. Ombudsmannen anser inte att detta resonemang gör det möjligt att bekräfta att rådet uppfyllt sin skyldighet att rättvist väga de berörda intressena mot varandra.

SLUTSATSER

Mot bakgrund av ombudsmannens undersökningar av detta klagomål följde det nödvändigt att göra följande kritiska anmärkningar:

I sitt svar på klagandens bekräftande ansökning nämnde rådet "kampen mot den organiserade brottsligheten" men lämnade ingen ytterligare förklaring till sin hänvisning till slaget av den information som handlingarna innehåller. Ombudsmannen anser således att rådet inte uppfyllde kravet på att för klaganden redovisa de särskilda skäl som föranledde det att anse att ett offentliggörande av de efterfrågade handlingarna omfattades av artikel 4.1.

Rådets motivering till sin vägran att bevilja tillgång till handlingar i enlighet med artikel 4.2, särskilt användningen av ordet "således", innebär att tillgång bör vägras för varje handling som innehåller detaljerade nationella ståndpunkter, oavsett hur obetydlig del av handlingen detta än utgör, eller vad det övriga innehållet i handlingarna än är. Ombudsmannen anser inte att detta resonemang gör det möjligt att bekräfta att rådet uppfyllt sin skyldighet att rättvist väga de berörda intressena mot varandra.

I fråga om båda de ovannämnda kritiska anmärkningarna skall det dock erinras om att domstolen är den högsta auktoriteten i fråga om innebörden i och tolkningen av gemenskapsrätten.

Artikel 7.3 i rådets beslut 93/731 föreskriver uttryckligen att den sökande vars bekräftande ansökning om tillgång till handling avslås skall informeras om möjligheten att klaga till ombudsmannen. Ombudsmannens kritiska anmärkning innebär att rådet bör ompröva klagandens bekräftande ansökning av den 2 april 1996 och ge honom tillgång till de efterfrågade handlingarna, om inte ett av undantagen i artikel 4 i beslut 93/731 är tillämpligt. Eftersom det åligger rådet att göra denna omprövning och att meddela klaganden resultatet av den avslutar ombudsmannen ärendet.

ALLMÄNT UTTAGNINGSPROV: UNDERLÅTENHET ATT INFORMERA OM MÖJLIGHETER TILL ÖVERKLAGANDE

Beslut i klagomål 16/97/JMA mot Europeiska unionens råd

KLAGOMÅLET

I januari 1997 framförde BS klagomål till ombudsmannen över att uttagningskommittén för uttagningsprov Rådet/C/374 hade avslagit hans ansökan.

Uttagningskommittén motiverade sitt beslut med att klaganden inte hade inkommit med handlingar som styrkte hans kunskaper i ett andra gemenskapsspråk. Varken i uttagningskommitténs brev eller i tillkännagivandet om provet angavs några möjligheter att överklaga kommitténs beslut.

I sitt klagomål till ombudsmannen hävdade BS att han som medborgare hade rätt att överklaga ett beslut som fattats av gemenskapens offentliga administration. Han hävdade vidare att han inte kunde utnyttja denna rätt eftersom han inte fått korrekt information om detta av rådet.

UNDERSÖKNINGEN

Rådets yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till rådet. Rådet påpekade först i sitt yttrande att klaganden inte inkommit med klagomål till institutionen innan han sökte upprättelse genom ombudsmannen.

När det gäller den påstådda bristen på möjligheter att överklaga uttagningskommitténs beslut hänvisade rådet till ett antal möjligheter som klaganden kunde ha utnyttjat. För det första kunde han enligt artikel 91 i tjänsteföreskrifterna ha vänt sig till förstainstansrätten inom tre månader efter att ha underrättats om kommitténs beslut, utan att dessförinnan ha inkommit med ett överklagande enligt artikel 90.2.

Alternativt kunde han ha inkommit med ett klagomål enligt artikel 90.2 i tjänsteföreskrifterna inom tre månader efter att ha underrättats om kommitténs beslut. Det fanns 86 sökande vars ansökningar hade avslagits som hade gjort på detta sätt och framställt klagomål till rådets generalsekretärare. För att säkerställa en korrekt behandling av dessa överklaganden fastställdes tidpunkten för de skriftliga uttagningsproven till den 26 april 1997, dvs. flera månader efter det att uttagningskommittén hade fattat sitt beslut om antagning till de skriftliga proven.

Rådet framhöll också att generalsekretariatet i enlighet med EG-domstolens tillämpliga rättspraxis inte var skyldigt att göra sökande, vars kandidatur avslagits, uppmärksamma på möjligheterna att överklaga. Skälet till detta var att man inte ville överbelasta uttagningsorganisationen med ett stort antal sökande.

Trots detta tillade rådet att generalsekretariatet vid senare uttagningsomgångar, för att ge kandidaterna en informell möjlighet till överklagande, i tillkännagivandet om allmänna uttagningsprov uttryckligen angett att sökande, vars ansökan avslagits, kunde anhålla om uttagningskommitténs omprövning inom en kortare tidsfrist.

Klagandens kommentarer

I sina kommentarer angav klaganden för det första att han, eftersom han inte informerats av rådet om sin rätt att överklaga, inte kände till om en ansökan till förstainstansrätten krävde ett föregående överklagande hos uttagningskommittén. Det faktum att 86 andra kandidater hade överklagat

kommitténs beslut kunde inte rättfärdiga kommitténs underlåtenhet att upplysa honom om hans överklaganderätt liksom om tillämpliga formaliteter.

Klaganden hänvisade också till de bestämmelser som gäller för liknande situationer enligt spansk lag och förklarade att den offentliga förvaltningen i enlighet med spansk förvaltningsrätt är skyldig att upplysa den som tar emot ett beslut om möjligheterna att överklaga, och att detta är ett viktigt krav för att det administrativa förfarandet skall vara giltigt.

BESLUTET

1 Ärendets tillåtlighet

- 1.1 Inom ramen för det förfarande som fastställs i fördraget och i ombudsmannens stadga avgör ombudsmannen i enlighet med gemenskapsrätten om klagomål är tillåtna. Gemenskapens institutioner och organ är naturligtvis välkomna att lämna sina synpunkter på de fall som kommer till ombudsmannens kännedom.
- 1.2 För att ett klagomål skall upptas måste det föregås av lämpliga hänvänelser till de berörda institutionerna och organen (artikel 2.4 i stadgan). Med tanke på de olika språkversionerna av denna text¹ och med hänsyn till bestämmelsens syfte bedömer ombudsmannen om lämpliga administrativa hänvänelser har gjorts, beroende på omständigheterna i varje enskilt fall.
- 1.3 Eftersom detta ärende berör ett beslut som fattats av en uttagningskommitté i ett allmänt uttagningsprov, vilket klaganden direkt hade kunnat överklaga till förstainstansrätten, anser ombudsmannen att kriterierna för klagomålets tillåtlighet uppfyllts utan ytterligare krav.

2 Information som skall lämnas till klaganden

- 2.1 Enligt klagandens mening kunde han inte utnyttja sin rätt att överklaga ett negativt beslut av uttagningskommittén, eftersom han varken hade informerats om att han hade en sådan rätt eller om hur han skulle gå till väga för att utnyttja den. Rådet anförde emellertid att om kandidaterna upplystes om sin rätt att överklaga, skulle uttagningsorganisationen överbelastas med ett stort antal kandidater.
- 2.2 I bedömningen av uttagningskommitténs beslut måste vederbörlig hänsyn tas till behovet att säkerställa en välorganiserad uttagningsprocess, särskilt när det gäller prov med många kandidater. EG-domstolen har räknat med detta när den fastställt uttagnings-

¹ Som framgår av ombudsmannens tidigare beslut i klagomål 45/26.7.95/JPB/PD/B-dk: "...det förefaller finnas en viss oöverensstämmelse mellan de olika språkversionerna av denna bestämmelse. Den danska versionen använder helt riktigt beteckningen *fornødne* och ger intryck av att sådana administrativa förfaranden är nödvändiga. Å andra sidan använder exempelvis de engelska, franska, tyska, spanska och svenska versionerna beteckningarna 'appropriate', 'appropriées', 'geeigneten', 'adecuadas' respektive 'lämpliga', vilket tycks antyda att lämpliga administrativa förfaranden måste vidtas." Europeiska ombudsmannens årsrapport 1996, s. 45.

kommitténs skyldighet att ange skäl till sökande som avvisats. Således har domstolen i fast rättspraxis angett att det i provomgångar med ett stort antal kandidater kan vara acceptabelt att kommittén till kandidater (som avvisats) endast skickar information om uttagningskriterierna och resultatet av uttagningen och inte lämnar enskilda förklaringar förrän i ett senare skede.¹

- 2.3 Anordnandet av allmänna uttagningsprov torde emellertid inte nödvändigtvis störas eller överbelastas genom att uttagningskommittén lämnar allmän information till avvisade kandidater om hur man går till väga vid ett eventuellt överklagande genom ett standardformulär. Tillräckliga upplysningar om vilka rättigheter gemenskapsrätten ger medborgarna och om hur rättigheterna kan skyddas är ett grundläggande villkor för att dessa rättigheter skall kunna utnyttjas och i förlängningen för att de skall respekteras. För att efterleva principen om god förvaltningssed borde rådet därför se till att det i sina kontakter med medborgarna på ett korrekt sätt informerar dem om deras rättigheter och skyldigheter. I synnerhet är det viktigt i de fall där rådet tar initiativ till att inbjuda enskilda sökande till allmänna uttagningsprov med syfte att rekrytera tjänstemän.
- 2.4 Europeiska ombudsmannen noterade emellertid den nya policy som rådet tillämpat vid senare uttagningsprov, vilken innebär att tillkännagivandet om uttagningsprovet, som publiceras i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*, nu innehåller en bestämmelse om att avvisade kandidater inom en kortare tidsfrist kan begära att uttagningskommittén omprövar deras ansökan.

Med hänsyn till att rådet på detta sätt ändrat sin policy fanns det ingen anledning för ombudsmannen att föra denna aspekt av ärendet vidare.

3 Underlåtenhet att lämna korrekt information i tillkännagivandet om uttagningsprov

- 3.1 Uttagningskommittén grundade sitt avslag av klagandens ansökan på att han inte styrkt sina kunskaper i ett andra gemenskapsspråk.
- 3.2 Enligt de särskilda villkoren för antagning till uttagningsprovet (punkt B i tillkännagivandet om uttagningsprovet) krävdes att den sökande kunde styrka utbildning (punkt a), arbetslivserfarenhet (punkt b), färdighet i maskinskrivning (punkt c) och ålder (punkt e). Bara när det gällde dessa områden krävdes det uttryckligen i tillkännagivandet om uttagningsprovet någon typ av bestyrkande genom intyg eller annat skriftligt bevis.
- 3.3 Det tillhör god förvaltningssed att lämna så korrekt information som möjligt om villkoren för att komma i fråga för en tjänst. Informationen bör göra det möjligt för den sökande att bedöma om

¹ Mål 225/82, *Verzyck mot kommissionen*, Rec. 1983, s. 1991, punkt 16.

han skall söka tjänsten och vilka handlingar som är viktiga för förfarandet och därför måste bifogas ansökningsformuläret.¹ Tillkännagivandet om uttagningsprov har till syfte att på ett korrekt sätt informera sökande till det provet om vilka krav och villkor som måste uppfyllas. I det aktuella fallet angavs i tillkännagivandet inte uttryckligen något krav på att inkomma med handlingar som styrkte kunskaper i ett andra gemenskapsspråk. Under dessa omständigheter kunde klaganden inte rimligen förväntas sända in sådana handlingar. Rådet underlät således att ge klaganden tydlig och korrekt information om att kunskaper i ett andra gemenskapsspråk måste styrkas genom skriftliga bevis.

SLUTSATSER

Mot bakgrund av ombudsmannens undersökningar i ärendet föreföll det nödvändigt att göra följande kritiska anmärkning:

Det tillhör god förvaltningssed att lämna så korrekt information som möjligt om villkoren för att komma i fråga för en tjänst. Informationen bör göra det möjligt för den sökande att bedöma om han skall söka tjänsten och vilka handlingar som är viktiga för förfarandet och därför måste bifogas ansökningsformuläret. Tillkännagivandet om uttagningsprov har till syfte att på ett korrekt sätt informera sökande till det provet om vilka krav och villkor som måste uppfyllas. I detta fall angavs i tillkännagivandet inte uttryckligen något krav på att inkomma med handlingar som styrkte kunskaper i ett andra gemenskapsspråk. Under dessa omständigheter kunde klaganden inte rimligen förväntas sända in sådana handlingar. Rådet underlät således att ge klaganden tydlig och korrekt information om att kunskaper i ett andra gemenskapsspråk måste styrkas genom skriftliga bevis.

Eftersom denna aspekt av ärendet berörde förfaranden som hade att göra med vissa tidigare händelser, var det inte lämpligt att försöka åstadkomma en vänskaplig förlikning och ombudsmannen avslutade därför ärendet.

TILLGÅNG TILL HANDLINGAR

Beslut i klagomål 634/97/PD mot rådet

KLAGOMÅLET

I juli 1997 inlämnade P till ombudsmannen ett klagomål mot rådet. I ett brev till rådet av den 19 februari 1997 hade klaganden begärt kopior av olika föredragningslistor för rådets kommittéer och andra handlingar. Rådet avslog delar av klagandens ansökning, åberopande bestämmelserna i sitt beslut 93/731 om allmänhetens tillgång till rådets handlingar.²

När det gäller föredragningslistorna informerade rådet klaganden om att det hade beslutat att ge honom kopior på föredragningslistor för en sex-

¹ Mål T-158/89, *Van Hecken mot ESK*, Rec. 1991, s. II-1341.

² Rådets beslut 93/731/EG av den 20 december 1993, EGT L 340, 31.12.1993, s. 43.

månadersperiod i stället för två och ett halvt år, som klaganden hade begärt. Detta beslut fattades på grundval av artikel 3.2 i beslut 93/731 som föreskriver att rådet skall finna "rimliga lösningar" för att hantera upprepade ansökningar och/eller sådana som rör mycket omfattande handlingar. Klaganden ifrågasatte om detta beslut var lagligt och hävdade att artikel 3.2 inte kan tillämpas på ett mycket stort *antal* handlingar utan endast kunde tillämpas på separata handlingar som var "omfattande". Enligt klaganden var ingen av de separata föredragningslistorna längre än ca tre sidor.

När det gäller de andra handlingarna vägrade rådet ge klaganden tillgång till de följande:

- "Skolbarn/5143 ", en handling som sammanställer medlemsstaternas svar på en enkät om tillämpningen av en gemensam åtgärd år 1994 om "möjlighet att resa inom EU för skolbarn som är medborgare i tredje land".
- "Cirea/1452 ", ett förslag till rapport med detaljerade uppgifter om Cireas verksamhet 1994-1996.¹
- "Asyl/8418 ", bestående av två handlingar med medlemsstaternas detaljerade svar på en enkät om asylprinciper och praxis.
- "Rasism/7141 ", ett meddelande om rasistiska brott från en arbetsgrupp inom rådet om terrorism. Rådet hade motiverat sin vägran att ge klaganden tillgång på följande sätt:

När det gäller "Skolbarn/5143":

"Handling 5143/1/97 är ett meddelande från generalsekretariatet som innehåller en sammanställning av medlemsstaternas svar på en enkät om genomförandet av den förutnämnda gemensamma åtgärden. Denna sammanställning har ännu inte studerats av den berörda arbetsgruppen och den rapport som nämns i den gemensamma åtgärden har ännu inte sammanställts.

Efter att ha vägt ert intresse av att få tillgång till handlingen mot rådets intresse av att behålla sekretessen för sina överläggningar har rådet beslutat att det senare intresset i detta särskilda fall väger tyngre än det förra, i enlighet med artikel 4.2 i beslutet.

Att lämna ut denna handling på detta stadium skulle försvåra de planerade diskussionerna om frågan och inverka negativt på sådant informationsutbyte i framtiden."

När det gäller "Cirea/1452":

"Efter att ha vägt ert intresse av att få tillgång till handlingen mot rådets intresse av att behålla sekretessen för sina överläggningar har rådet

¹ Cirea står för "Centrum för information, diskussion och utbyte i asylfrågor".

beslutat att det senare intresset i detta särskilda fall väger tyngre än det förra, i enlighet med artikel 4.2 i beslutet [93/731].

Denna handling, som innehåller detaljerade uppgifter om Cireas verksamhet, har ännu inte studerats eller godkänts av rådet. Rådet anser att ett utlämnande av denna handling på detta stadium skulle försvåra de planerade diskussionerna om denna fråga."

När det gäller "Asyl/8418" och "Rasism/7141" uppgav rådet att om de två handlingarna lämnades ut skulle det undergräva skyddet för det allmänna samhällsintresset i enlighet med artikel 4.1 i beslut 93/731.

I sitt klagomål till ombudsmannen hävdade klaganden att detta resonemang var felaktigt.

Vidare hävdade han som ett separat påstående att rådet i svaret på den första ansökningen om handlingar hade underlåtit att väga medborgarnas intresse av öppenhet mot rådets intresse av att behålla sekretessen. Klaganden hävdade att i enlighet med beslut 93/731 måste denna vägning, som krävs enligt gemenskapernas domstols rättspraxis, göras såväl i svaret på den första ansökningen om tillgång till handlingar som i svaret på den bekräftande ansökning som får lämnas in efter ett första avslag.

Slutligen hävdade klaganden att rådets underlåtenhet att upprätta en förteckning över handlingarna var ett administrativt missförhållande. Även om det i beslut 93/731 inte föreskrivs någon skyldighet om detta gjorde enligt klagandens uppfattning frånvaron av en förteckning över handlingarna det utomordentligt svårt för sökande att veta vilka interna handlingar som finns.

UNDERSÖKNINGEN

Rådets yttrande

Klagomålet vidarebefordrade till rådet. När det gäller artikel 3.2 i beslut 93/731 anmärkte rådet i sitt yttrande följande:

Artikel 3.2 i beslut 93/731 syftar till att garantera effektiviteten i institutionens förvaltning under särskilda omständigheter. I enlighet med de allmänna lagtolkningsbestämmelserna måste artikeln tolkas i sitt sammanhang och på ett sätt som ger den en praktisk innebörd.

Mot bakgrund av detta kan tillämpningen av rimliga lösningar i enlighet med artikel 3.2 för att behandla upprepade ansökningar inte begränsas till att endast omfatta exakt likadana handlingar. Begreppet "upprepade ansökningar" hänför sig bl.a. till ärenden där en person regelbundet och systematiskt under en lång tid begär tillgång till ett stort antal - eller t.o.m. till alla - handlingar av samma slag, som inte nödvändigtvis är exakt likadana. I detta sammanhang är det antal handlingar som efterfrågas ett kriterium som måste beaktas.

När det gällde de handlingar till vilka tillgång hade vägrats bestred rådet att den ovan nämnda motiveringen skulle ha varit felaktig. När det gäller tillämpningen av artikel 4.1 angav rådet emellertid att det hade tagit till

sig de invändningar som lagts fram av klaganden och ansåg att det skulle ha varit korrektare att åberopa undantaget i artikel 4.2 när det vägrade tillgång till "*Asyl/8418*" och "*Rasism/7141*".

När det gäller den påstådda underlåtenheten att väga intressena i sitt svar på klagandens första ansökning angav rådet att detta krav i själva verket hade iakttagits. Vidare ansåg det att det i detta avseende i svaren till klaganden hade klargjort att de tillämpliga undantagen skulle användas och anledningen till detta. Rådet medgav dock att det inte uttryckligen hade angett att vägningen av intressen hade ägt rum. Det skulle därför i framtida ärenden säkerställa att det i den första motive-ringen skulle ange att en vägning av intressen hade ägt rum.

När det gäller frånvaron av en central förteckning över rådets handlingar informerade rådet ombudsmannen om att möjligheten att upprätta en sådan förteckning för närvarande undersöktes. De svårigheter som måste övervinnas rörde behovet av att säkerställa att en sådan förteckning var tillförlitlig och uttömmande.

Klagandens kommentarer

Klaganden vidhöll sitt klagomål i sak.

BESLUTET

Syftet med rådets beslut 93/731 är att ge medborgarna största möjliga tillgång till information, i avsikt att stärka institutionernas demokratiska karaktär och allmänhetens tilltro till förvaltningen.¹

1 Artikel 3.2

Den fråga som klagomålet tog upp var densamma som i klagomål 1053/25.11.96/STATEWATCH/UK/IJH mot rådet. Läsaren hänvisas därför till ombudsmannens beslut av den 28 juli 1998 i detta klagomål.

2 Motivering

- 2.1 Enligt fast rättspraxis måste motiveringen till ett beslut om att vägra tillgång till handlingar innehålla de särskilda skäl på grundval av vilka rådet anser att ett utlämnande av de efterfrågade handlingarna omfattas av något av de undantag som förutses i beslut 93/731.
- 2.2 När det gäller handlingarna "*Skolbarn/5143*" och "*Cirea/1452*" vägrades tillgång i enlighet med artikel 4.2 som föreskriver att rådet får vägra tillgång för att skydda sitt intresse av sekretess för sina överläggningar. Rådets motivering grundades på bedömningen att handlingarna rörde ämnen som fortfarande diskuteras i rådet och att det framtida informationsutbytet mellan rådet och medlemsstaterna skulle skadas av ett utlämnande.

¹ Mål T-174/95, *Svenska Journalistförbundet (Tidningen Journalisten) mot rådet*, dom av den 17 juni 1998, punkt 66.

- 2.3 Ombudsmannen påpekade att i system där allmänheten har tillgång till handlingar anses det allmänt att ett utlämnande av handlingar som rör pågående diskussioner kan försvåra sådana diskussioner. Om rådets system för allmänhetens tillgång till handlingar skall uppnå syftet att stärka institutionernas demokratiska karaktär och allmänhetens tilltro till dem måste sådana bedömningar tillämpas med försiktighet. I sin motivering hänvisade rådet till sådana översiktliga bedömningar utan att närmare ange varför de var tillämpliga i fråga om de berörda handlingarna. Rådets motivering gör det därför inte möjligt för ombudsmannen att fastställa om det har tillämpat artikel 4.2 korrekt eller inte. Ombudsmannen finner därför att klaganden hade rätt när han påstod att rådets resonemang var felaktigt.
- 2.4 När det gäller handlingarna "*Asyl/8418*" och "*Rasism/7141*" angav rådet i sitt yttrande att dess tillämpning av artikel 4.1 var felaktig och att artikel 4.2 borde ha åberopats i stället. Rådet måste därför ompröva sin vägran att ge tillgång i enlighet med artikel 4.2 mot bakgrund av ombudsmannens ovannämnda slutsatser.

3 Skyldigheten att väga intressen i enlighet med artikel 4.2 i svar på den första ansökningen om handlingar

Ombudsmannen noterade att rådet hade medgett att det också borde väga de tillämpliga intressena i det inledande stadiet av en ansökan från allmänheten om tillgång till handlingar när det åberopade artikel 4.2. Rådet hade också erkänt sin skyldighet att i den första motiveringen klargöra att en vägning av intressen faktiskt hade ägt rum. Ombudsmannen ansåg därför inte att det fanns anledning att företa någon ytterligare undersökning av detta klagomål.

4 En förteckning över rådets handlingar

Eftersom det föreföll som om rådet höll på att upprätta en förteckning över handlingar ansåg ombudsmannen det inte vara motiverat att företa någon ytterligare undersökning av detta klagomål.

SLUTSATSER

Mot bakgrund av ombudsmannens undersökningar av detta klagomål föreföll det nödvändigt att göra följande kritiska anmärkningar:

- 1 Ombudsmannen ansåg att rådet hade tolkat artikel 3.2 i beslut 93/731 felaktigt och att det inte fick åberopa denna artikel som ett skäl för att avslå en del av klagandens ansökning om handlingar i detta ärende. Uttrycket "upprepade ansökningar" i artikel 3.2 omfattar inte ansökningar av samma person om olika handlingar och inte heller skall artikeln tolkas så att den gäller alla ansökningar om ett mycket stort *antal* handlingar. Det är dock nödvändigt att erinra sig att EG-domstolen är den högsta auktoriteten i fråga om innebörden i och tolkningen av gemenskapsrätten.

- 2 När rådet vägrade tillgång till "Skolbarn/5143 " och "Cirea/1452 " i enlighet med artikel 4.2 i beslut 93/731 hänvisade det till en översiktlig bedömning enligt vilken ett utlämnande av handlingarna skulle försvåra diskussionerna om innehållet i dessa handlingar. Denna översiktliga bedömning gjorde det inte möjligt för ombudsmannen att fastställa om rådet hade tillämpat artikel 4.2 korrekt. Ombudsmannen ansåg därför att rådet hade underlåtit att uppfylla kravet på att upplysa klaganden om de särskilda skäl som gjorde att det ansåg att ett utlämnande skulle försvåra dess överläggningar.

I artikel 7.3 i rådets beslut 93/731 föreskrivs det uttryckligen att en sökande vars bekräftande ansökning om tillgång till handlingar avslås måste informeras om möjligheten att klaga till ombudsmannen. Ombudsmannens kritiska anmärkning innebar att rådet bör ompröva klagandens bekräftande ansökningar och ge honom tillgång till de efterfrågade handlingarna, om inte något av de undantag som finns i artikel 4 i beslut 93/731 är tillämbart. Eftersom det var rådets sak att göra denna omprövning och informera klaganden om resultatet avslutade ombudsmannen ärendet.

3.5.3 EUROPEISKA KOMMISSIONEN

ITOIZ-DAMMEN: KOMMISSIONENS OFÖRMÅGA ATT MOTIVERA SIN SLUTSATS ATT DET INTE FÖREKOMMIT NÅGON ÖVERTRÄDELSE

Beslut i klagomål 472/6.3.96/XP/ES/PD mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

I mars 1996 tog ombudsmannen emot ett klagomål från Greenpeace España och organisationen Coordinadora de Itoiz mot kommissionen. I senare skrivelser utsågs B till företrädare för de klagande. De klagande ansåg att kommissionen inte hade försäkrat sig om att de spanska myndigheternas beslut att bygga en damm i Itoiz, Navarra, var förenligt med direktiv 85/337 och 79/409. Klagomålet rörde både kommissionens handläggning av ett klagomål som B framställt till kommissionen i frågan och kommissionens bedömning av detta klagomål.

1990 godkände den spanska ministern med ansvar för anläggningsarbeten ett dammprojekt i Itoiz, Navarra. Projektet tycktes vara mycket stort, eftersom en areal på 11 500 000 m² skulle komma att läggas under vatten och dammen få en vattenmagasineringskapacitet på 4,18 miljoner m³.

De klagande ansåg att de spanska myndigheterna i sin handläggning av ärendet, vilken ledde fram till godkännandet av byggnadsplanen, inte hade uppfyllt kraven i direktiv 85/337 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt.¹ Dessutom ansåg organisationerna att

¹ EGT 1985 L 175/ 40.

projektet stred mot direktiv 79/409 om bevarande av vilda fåglar.¹ När det gäller det förstnämnda direktivet ansåg de klagande att de spanska myndigheterna inte gjort en riktig miljökonsekvensanalys, och när det gäller det andra direktivet lade organisationerna fram följande argument: Direktiv 79/409 syftar till att skydda fåglar, och i dess artikel 4 föreskrivs att medlemsstaterna skall upprätta särskilda skyddsområden. I artikel 4.4 föreskrivs att:

"Med avseende på de skyddsområden som avses i punkterna 1 och 2 skall medlemsstaterna vidta lämpliga åtgärder för att undvika förorening och försämring av livsmiljöer samt störningar som påverkar fåglarna, i den mån denna påverkan inte saknar betydelse för att uppnå syftet med denna artikel. Medlemsstaterna skall även utanför dessa skyddsområden sträva efter att undvika förorening och försämring av livsmiljöer."

De klagande organisationerna ansåg att de spanska myndigheterna hade brutit mot denna bestämmelse såsom den tolkats i EG-domstolens rättspraxis. Detta gäller i synnerhet domstolens dom av den 28 februari 1991 i mål C-57/89, *Kommissionen mot Tyskland*.² I sin dom avgjorde domstolen frågan om möjligheten att minska ett område som är skyddat enligt artikel 4.4 i direktivet. Med domstolens ord:

"Tolkningen av artikel 4.4 i direktivet får dessutom stöd i ingressens nionde stycke, där det understryks vilken vikt man i direktivet lägger vid särskilda åtgärder för att bevara livsmiljöer för de fåglar som finns förtecknade i bilaga I, för att på så sätt säkerställa dessa arters överlevnad och reproduktion inom sina utbredningsområden. Det går därför bara att motivera en minskning av ett särskilt skyddsområde på exceptionella grunder."

Det måste röra sig om ett allmänintresse som är överordnat det allmänintresse som utgörs av miljömålsättningen bakom direktivet. I detta sammanhang kan man inte beakta de intressen som hänvisas till i artikel 2 i direktivet, nämligen ekonomiska krav och rekreatjonsbehov."

Organisationerna menar att vattenmagasinet skulle minska skyddsområdena och att de spanska myndigheterna bara har ekonomiska motiv för att bygga dammen. De ansåg därför att dammbygget skulle strida mot EG-domstolens rättspraxis.

Mot denna bakgrund inkom organisationerna tillsammans med ett antal kommuner som skulle komma att beröras av dammbygget med ett klagomål till Europeiska kommissionen, som enligt artikel 155 i EG-fördraget är skyldig att säkerställa att gemenskapens lagstiftning följs. De klagande bifogade en omfattande dokumentation som stöd för sin ståndpunkt.

¹ EGT 1979 L 103/1.

² [1991] Rec. I-883 (det så kallade Leybucht-målet). Senare har de klagande också särskilt hänvisat till domen av den 2 augusti 1993 i mål C-355/90, *Kommissionen mot Spanien*, [1993] Rec. I-4221 (det så kallade Santoña-målet).

I en skrivelse av den of 21 december 1994 informerade kommissionen de klagande om sitt beslut i ärendet. I skrivelsen sägs följande:

"Vi informerar er härmed om att kommissionen vid sitt sammanträde den 30 november 1994 beslutade att avsluta ärendet i fråga om det klagomål som ni ingivit mot dammprojektet i Itoiz. Klagomålet registrerades i kommissionens officiella register över klagomål under nummer P/4758/92.

Jag bifogar den spanska versionen av det pressmeddelande som kommissionen ansett sig tvungen att publicera för att förklara beslutet att avsluta ärendet.

Jag kan konstatera att kommissionens enheter, efter att ha granskat den dokumentation som ni och ansvariga myndigheter inkommit med, inte kan slå fast att det förekommer någon överträdelse av gemenskapens miljölagstiftning. Detta hänger samman med att det utifrån tillgänglig information inte kan bevisas att projektet skulle få några betydande konsekvenser för miljön enligt vad som avses i direktiv 92/43 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter.

I denna situation kunde kommissionen bara besluta att avsluta ärendet.

Jag vill tacka er för det intresse som ni och de organ som ni företräder, kommunerna Valle de Lónguida, Aoiz, Valle de Artoze och Oroz-Beztelu i Navarra samt Junta General del Valle de Aezcoa och Coordinadora de Itoiz, har visat för att bevara och skydda miljön."

Med vänlig hälsning,....". (översatt från den engelska version som översatts av ombudsmannens enheter).

I det pressmeddelande som hänvisas till angavs följande motiv för kommissionens beslut att avsluta ärendet:

"Kommissionen har precis avslutat förfarandet att granska en eventuell överträdelse mot lagstiftningen för skydd av vilda fåglar i den spanska regionen Navarra...

Kommissionen har inlett förfarandet till följd av ett klagomål där de klagande anser att projektet i fråga skulle påverka två områden, nämligen Sierra de Artxuba y Zariquieta och Montes de Areta, som ursprungligen skyddades enligt rådets direktiv 79/409 om bevarande av vilda fågelarter. Kommissionen granskade i huvudsak ärendet utifrån rådets direktiv 92/43 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, vilket trädde i kraft den 5 juni 1994 och då ersatte de ursprungliga bestämmelserna i 1979 års direktiv.

Kommissionen har undersökt ärendet i en anda av dialog och samarbete både med de spanska myndigheterna å ena sidan och de klagande och olika miljögrupper å den andra. Kommissionens enheter har granskat flera studier av projektets konsekvenser, och har dessutom besökt berörda områden. Samtliga berörda parter fick möjlighet att

framföra sina synpunkter vid en offentlig utfrågning i Madrid den 25 oktober 1994.

Denna undersökning gjorde det möjligt att fastställa dammens inverkan på miljön och att dessa konsekvenser inte är betydande enligt vad som avses i 1992 års direktiv. Med tanke på att det inte finns några bevis för att gemenskapens lagstiftning skulle överträdas har kommissionen avslutat ärendet."

Med tanke på de ansträngningar man gjort och på den omfattande dokumentation som lagts fram för kommissionen godtog de klagande organisationerna inte detta beslut. De ansåg särskilt att kommissionen inte hade granskat deras klagomål utifrån direktiv 85/337 och 79/409. De ansåg vidare att kommissionens hänvisning till direktiv 92/43 var felaktig eftersom detta inte hade trätt i kraft vid tidpunkten för projektet. Mot denna bakgrund ingav de klagande ett klagomål hos ombudsmannen. Till detta klagomål bifogades en omfattande dokumentation, bland annat rapporter från det spanska ornitologiska sällskapet där man kommit fram till att Itoiz-projektet skulle få svåra konsekvenser för fågellivet i det aktuella området.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Vad gäller kommissionens handläggning av ärendet har kommissionen i sammanfattningsvis anfört följande: Klagomålet inkom i juli 1992 och ett motagningsbevis skickades i september 1992. Samtidigt begärde kommissionen in ytterligare upplysningar från de klagande. Den 26 november 1992 begärde kommissionen in upplysningar från de spanska myndigheterna. Då dessa inte inkom med något svar skickade kommissionen en påminnelse den 4 februari 1993. Den 14 maj 1993 svarade de spanska myndigheterna på denna begäran. Ärendet diskuterades sedan ingående vid ett sammanträde i Madrid den 3 mars 1994 mellan företrädare för kommissionen respektive de spanska myndigheterna. Efter dessa diskussioner skickade de spanska myndigheterna kompletterande upplysningar till kommissionen den 21 april 1994.

Ärendet diskuterades på politisk nivå i Luxemburg den 8 juni 1994 mellan kommissionären Paleokrassas, de spanska ministrarna Borrell och Narbona samt ordföranden för Navarras regionala regering, Alli. Under detta möte underströk de spanska myndigheterna projektets allmänintresse och erbjöd så kallade kompensationsåtgärder enligt artikel 6.4 i direktiv 92/43 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter.

Företrädare för kommissionens enheter gjorde ett besök på plats i Itoiz den 23 juni 1994. Då besöket avslutades begärde kommissionens företrädare in upplysningar och dokument från de spanska lokala och centrala myndigheterna. De begärde då särskilt in motiv för det överordnade allmänintresset, analyser av de alternativa placeringar av dammen som övervägts innan man beslutade att bygga Itoiz-dammen, upplysningar om bevattningsprojekt, ett formellt åtagande att dessa projekt skulle genomgå en full-

ständig konsekvensanalys samt en debatt som är öppen för alla berörda parter då kompensationsområdena skall diskuteras.

I juli 1994 lade de spanska myndigheterna fram en första omgång dokument om Navarras hydrologiska förhållanden samt en tidsplan för när övriga begärda upplysningar skulle lämnas in. Den 25 juli bad kommissionären Paleokrassas minister Borrell att skjuta upp arbetet i Itoiz fram till dess att ärendet lett till ett beslut. Ministern godtog denna begäran i en skrivelse av den 3 augusti 1994, och detta arbetsstopp fortsatte till dess att ärendet avslutades den 30 november 1994. Den 21 september 1994 inkom de spanska myndigheterna med en fullständig dokumentation om projektets överordnade allmänintresse, de alternativ som undersökts samt projektets inverkan på vilda fåglar. Den 4 oktober 1994 inkom de spanska myndigheterna med ett dokument om de kompensationsåtgärder som erbjöds enligt direktiv 92/43.

De 25 oktober 1994 organiserade de spanska myndigheterna på kommissionens initiativ en offentlig utfrågning om Itoiz-projektet i Madrid. Alla berörda parter tilläts delta och aktivt försvara sina ståndpunkter för eller mot projektet. TV, press och andra medier täckte evenemanget. Den klagande organisationen "Coordinadora de Itoiz" och dess företrädare närvarade och deltog också i debatten. Efter utfrågningen upprättade kommissionens enheter en slutrapport.

När det gäller den punkt i klagomålet som går ut på att direktiv 85/337 har överträtts menade kommissionen att de spanska myndigheterna har gjort en miljökonsekvensanalys.

När det gäller den punkt i klagomålet som går ut på att direktiv 79/409 har överträtts menade kommissionen att den hade undersökt klagomålet utifrån artikel 4.4 i direktivet. De skyldigheter som åläggs medlemsstaterna genom denna bestämmelse ersattes dock av bestämmelserna i direktiv 92/43 den 5 juni 1994. I artikel 6.2 i direktiv 92/43 föreskrivs att medlemsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder för att förhindra försämring av livsmiljöerna och habitaterna samt störningar av de arter för vilka områdena har utsetts, om sådana störningar kan ha betydande konsekvenser.

I artikel 6.3 föreskrivs att det skall göras en lämplig bedömning av alla planer och projekt som inte direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av ett område, men som enskilt eller i kombination med andra planer eller projekt kan påverka området på ett betydande sätt.

I artikel 6.4 föreskrivs att berörd medlemsstat, om en plan eller ett projekt trots en negativ bedömning måste genomföras av tvingande orsaker som har ett väsentligt allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär, skall vidta alla nödvändiga kompensationsåtgärder för att säkerställa att det ekologiska nätet totalt sett förblir sammanhängande. Detta ekologiska nät upprättas i artikel 3 i direktivet och går under benämningen "Natura 2000".

Utifrån dessa bestämmelser kom kommissionen fram till att ungefär 6 % av ett av de skyddsområden som berörs av Itoiz-projektet skulle komma att läggas under vatten, vilket kunde bedömas vara negativt. Enligt den tekniska rapport som utarbetats av kommissionens enheter var det emellertid svårt att avgöra om dessa konsekvenser kunde anses vara "betydande" i den mening som avses i direktiv 92/43. Kommissionen beslutade därför att inte inleda ett överträdelseförfarande mot Spanien.

De klagandes kommentarer

I sina kommentarer underströk de klagande särskilt att kommissionen fortfarande inte gett dem en fullgod förklaring på hur den slutit sig till att Spanien helt uppfyllt sina skyldigheter enligt direktiv 85/337 och 79/409. Enligt de klagande hade kommissionen inte rätt att granska projektet utifrån direktiv 92/43 eftersom detta inte var i kraft när projektet inleddes. Enligt dem var det tydligt att projektet stred mot direktiv 79/409: Det hade åtminstone slagits fast att minst ett särskilt skyddsområde riskerade att minskas och att detta inte skulle ske på grunder som "motsvarar ett allmänintresse som är överordnat det allmänintresse som utgörs av miljömålsättningen bakom direktivet". Jämför domstolens dom i det ovan nämnda Leybucht-målet. Till sina kommentarer har de klagande bifogat dokument som visar att kommissionens enheter vid ett tillfälle ansåg att projektet stred mot direktiv 79/409.

YTTERLIGARE UNDERSÖKNINGAR

Efter att ha granskat kommissionens yttrande och de klagandes kommentarer riktade ombudsmannen en skrivelse till kommissionen. I denna begärde ombudsmannen att kommissionen skulle inkomma med en mer detaljerad förklaring av sin slutsats att de spanska myndigheterna har uppfyllt sin skyldigheter enligt direktiv 85/337 och 79/409.

I sitt andra yttrande angav kommissionen i huvudsak följande:

När det gäller direktiv 85/337 godkände det spanska ministeriet för anläggningsarbeten i december 1961 det bevattningsprojekt som går under namnet "Navarra-kanalen". Ett första projekt som rörde Itoiz-dammen godkändes 1977. Genomförandet av Itoiz-projektet godkändes 1985. Bägge projekten ändrades senare för att beakta resultatet av en offentlig rådfrågning samt nya bedömningar av rådande vattenbehov. Under dessa omständigheter skulle vara det svårt att motivera att direktiv 85/337, som skulle genomföras senast den 3 juli 1988, var tillämpligt i detta fall. Jämför domstolens dom i målet "Grosskrotzenburg".¹

1989 inleddes dock en konsekvensanalys av Itoiz-projektet. Denna avslutades 1990 efter att en offentlig rådfrågningsprocess genomförts. 1992 fattades det slutgiltiga beslutet att projektet skulle genomföras och 1993 inleddes det förberedande arbetet. Enligt kommissionen har man därmed genomfört en konsekvensanalys, och de bevis som lagts fram visar att pro-

¹ Dom av den 11 augusti 1995 i mål C-431/92, [1995] Rec. I-2189.

jektets inverkan på miljön, inklusive skyddade fåglar, hade bedömts på ett fullgott sätt.

När det gäller direktiv 79/409 ansåg kommissionens enheter inledningsvis att Itoiz-projektets konsekvenser för fåglar och livsmiljöer kunde bli betydande och därmed strida mot artikel 4.4 i direktivet. Man kom dock fram till andra slutsatser när kommissionens enheter hade granskat de upplysningar som man fått från de spanska myndigheterna samt de ytterligare upplysningar som framkommit under den offentliga utfrågning som hölls i Madrid. Ärendet bedömdes slutligen utifrån direktiv 92/43 eftersom bestämmelserna i detta direktiv ersatte artikel 4.4 i direktiv 79/409 den 5 juni 1994.

I sina synpunkter på kommissionens andra yttrande vidhöll de klagande sitt klagomål.

BESLUTET

- 1 De klagande tar upp frågan huruvida kommissionen har handlagt deras ursprungliga klagomål på ett fullgott sätt.
- 2 När det gäller kommissionens granskning av det ursprungliga klagomålet tycks det utifrån kommissionens redogörelse och den dokumentation som de klagande lagt fram inte finnas någon grund för att anse att kommissionens handläggning varit felaktig.
- 3 När det gäller de motiv som kommissionen anfört för sina slutsatser tycks en viktig tvistefråga mellan kommissionen och de klagande kvarstå. Denna fråga är huruvida kommissionen i vederbörlig ordning beaktat klagomålspunkten att Itoiz-projektet strider mot direktiv 79/409 och att denna överträdelse inte kan avhjälpas genom att man i stället tillämpar direktiv 92/43, som inte var i kraft vid den aktuella tidpunkten.
- 4 Enligt principerna om god förvaltningssed skall myndigheterna ge allmänheten en fullgod förklaring på sina beslut. 1997 genomförde ombudsmannen på eget initiativ en undersökning av kommissionens administrativa förfaranden för att handlägga klagomål som rör överträdelser mot gemenskapens lagstiftning från medlemsstaternas sida. Som svar på detta initiativ åtog sig kommissionen att delge de klagande en motivering i fall där man kommer fram till att det inte förekommit några överträdelser.¹
- 5 I detta ärende verkar de klagande ha framhärdat att Itoiz-projektet strider mot direktiv 79/409 och att denna överträdelse inte kan avhjälpas genom att man i stället tillämpar direktiv 92/43, som inte var i kraft vid den aktuella tidpunkten. Det verkar också som om kommissionen inte har beaktat denna klagomålspunkt i sitt ursprungliga beslut, vilket innebär att man inte gett en fullgod förklaring på denna punkt. Detta beslut fattades innan kommissionen

¹ Mål 303/97/PD, rapporterad i årsrapport 1997, avsnitt 3.7.

gjort sitt åtagande i samband med mål 303/97/PD, som omnämns ovan. Kommissionen har emellertid också undlåtit att ta upp denna klagomålspunkt i sina yttranden. Det verkar därför som om kommissionen inte kan anföra fullgoda skäl, vilket innebär att det föreligger ett administrativt missförhållande.

SLUTSATSER

Ombudsmannen kom i sin undersökning av detta klagomål fram till att det var nödvändigt att göra följande kritiska anmärkning:

Principerna om god förvaltningssed kräver att kommissionen anför fullgoda skäl för de beslut den fattar gentemot allmänheten. I detta fall har de klagande framhållit att Itoiz-projektet strider mot direktiv 79/409 och att denna överträdelse inte kan avhjälpas genom att man i stället tillämpar direktiv 92/43, som inte var i kraft vid den aktuella tidpunkten. Det verkar också som om kommissionen inte har beaktat denna klagomålspunkt i sitt ursprungliga beslut, vilket innebär att man inte gett en fullgod förklaring på denna punkt. Detta beslut fattades innan kommissionen gjort sitt åtagande att ge de klagande motiveringar i fall där man kommer fram till att det inte gjorts några överträdelser. Kommissionen har emellertid också undlåtit att ta upp denna klagomålspunkt i sina yttranden om det aktuella ärendet. Det verkar därför som om kommissionen inte kan anföra några fullgoda skäl, vilket innebär att det föreligger ett administrativt missförhållande.

Eftersom denna aspekt av ärendet berörde förfaranden som hade att göra med vissa tidigare händelser, var det inte lämpligt att försöka åstadkomma en vänskaplig förlikning och ombudsmannen avslutade därför ärendet.

Obs! Efter ombudsmannens beslut har det i spansk press rapporterats att kommissionen beslutat att återuppta sin undersökning av Itoiz-dammen.

TVIST OM ETT FORSKNINGSKONTRAKT

Beslut i klagomål 768/26.7.96/CP/UK/IJH mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

I juli 1996 framförde P ett klagomål till ombudsmannen med anledning av ett forskningskontrakt mellan hans företag LWL, två samarbetande företag (ett portugisiskt och ett grekiskt) och kommissionen. Klagomålet avsåg att GD VI vid kommissionen

- avsiktligt gått in för att omintetgöra projektet genom att sprida felaktiga uppgifter om det,
- med orätt hållit inne den slutliga betalningen enligt kontraktet, och
- tillämpat felaktiga metoder för bokföring av kostnader för att minska det slutliga utbetalningsbeloppet.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. I sitt yttrande framhöll kommissionen att den enligt kontraktet skulle betala hälften av de kostnader som berättigade till ersättning, dock högst 1 050 000 ecu. LWL var på alla entreprenörernas vägnar ansvarig för att all dokumentation inlämnades till kommissionen. I yttrandet hette det vidare:

Alla slutligt återstående belopp kunde endast utbetalas först inom två månader efter dagen för godkännandet av konsortiets sammanslagna utgiftsanspråk och den sista tekniska rapporten, övrig dokumentation och all annan redovisning som krävdes enligt kontraktet (artikel 21.2 c i bilaga II).

Kontraktet skulle därför gälla tills den information som kommissionen begärt enligt kontraktet lämnats in (artikel 13 i bilaga II) eller tills kommissionens sista utbetalning gjorts, beroende av det sist inträffade. Under denna tid och under två år efter det att kontraktet har löpt ut har kommissionen rätt att för revisionsändamål få tillgång till allt relevant bokföringsmaterial och om så är nödvändigt begära att sådan dokumentation lämnas in (artikel 39 i bilaga 2).

Enligt artikel 6.1 c och 6.5 i "Allmänna kontraktsvillkor" i bilaga II till kontraktet ..., kan den samordnande parten anse sig löst från sina åligganden om kommissionen inte har haft några invändningar mot den sista redovisningen inom två månader efter mottagandet.

Enligt artikel 6 i bilaga II till kontraktet är kommissionen emellertid inte skyldig att göra utbetalningar inom en viss tidsfrist. Artikel 6 ingår i bilagans del A, som bara behandlar arbetets genomförande och entreprenörernas åligganden när det gäller det tekniska utförandet av arbetet. På denna punkt kom kommissionens tjänstemän fram till att de inte hade någon anledning att ifrågasätta om det utförda arbetet hade genomförts i enlighet med projektets syften.

Kommissionens yttrande innehöll också sammanfattningsvis följande klargöranden:

- (i) Fyra utbetalningar gjordes till LWL, som fick i uppdrag att vidarebefordra de korrekta beloppen till de övriga konsortieparterna.
- (ii) Enligt redovisningen av de utgiftsanspråk som hade lämnats in återstod ett saldo på 47 967 ecu att betala, varav 14 370 ecu avsåg LWL:s utgiftsanspråk.
- (iii) Den 17 augusti 1995 meddelade LWL kommissionen att myndigheterna på Teneriffa i maj 1994 hade beslutat att projektets utformning var lagstridig.
- (iv) Den 31 augusti 1995 meddelade den portugisiska parten kommissionen att de inte från LWL hade mottagit summan på 16 088

ecu avseende det andra verksamhetsåret. Den portugisiska parten uppgav också att det rådde olika uppfattningar om den vetenskapliga bedömningen och anmärkte vidare på att tekniska förändringar av projektet hade gjorts som ansågs vara omfattande.

- (v) Kommissionen anordnade ett möte den 27 november 1995 med alla tre parterna varvid det bekräftades att LWL skulle fortsätta i sin roll som vetenskaplig samordnare av projektet.
- (vi) Efter att ha tagit del av rapporten från en anlitaad oberoende expert i juli 1996 godkände kommissionen de vetenskapliga rapporter som hade lämnats för projektet.
- (vii) I november 1995 skickade LWL en ekonomisk redovisning med utgiftsanspråk till kommissionen avseende det tredje verksamhetsåret och för hela projektperioden. Efter det att kommissionen flera gånger hade begärt ytterligare information skickades i mitten av maj 1996 en korrigerad version av konsortiets sammanslagna utgiftsanspråk. Vid den tidpunkten hade emellertid ännu inte de gemensamma rapporterna från de portugisiska och grekiska parterna skickats till kommissionen.
- (viii) Mot bakgrund av punkterna (iii) och (iv) ovan beslutade kommissionen att projektet tills vidare skulle betraktas som ett "problematiskt" projekt som krävde närmare granskning. Kommissionen intog därför en försiktig hållning och beslutade att det inte var lämpligt att göra någon ytterligare utbetalning.
- (ix) Den 5 juli 1996 företogs en revision på platsen i LWL:s huvudkontor vid vilken LWL inte kunde förete de nödvändiga handlingarna, särskilt lönelistor, för att styrka personalkostnaderna.
- (x) Kommissionen inbjöd den portugisiska parten och LWL till ett möte den 11 juli 1996 för att reda ut situationen. Den portugisiska parten kunde inte infinna sig. Vid mötet uppmanade kommissionen på nytt LWL att förete de ekonomiska verifikationer som saknades. LWL hävdade emellertid att artikel 6.1 c och 6.5 i kontraktet befriade företaget från dess åligganden enligt kontraktet och krävde att kommissionen skulle göra den slutliga utbetalningen.
- (xi) Kommissionens enhet för samordning av åtgärderna i kampen mot bedrägerier (UCLAF) hade inlett en undersökning eftersom LWL inte hade kunnat förete verifikationer som stödde dess ersättningskrav.

Klagandens kommentarer

Kommentarerna innehöll sammanfattningsvis följande klagöranden:

- (i) De kontinuerliga lägesrapporterna och den slutliga rapporten som krävdes enligt kontraktet inlämnades av LWL i tid. Kommissionen kommenterade aldrig rapporterna eller angav något behov av förlängd tid för att yttra sig. Därför skall kommissionen enligt artikel 6.1 b och 6.1 c i kontraktet anses ha godkänt rapporterna och LWL vara befriad från sina åligganden enligt kontraktet i enlighet med artikel 6.5.
- (ii) Det tredje årets rapport och konsortieredovisningen lämnades till kommissionen i november respektive december 1995. I ett faxat brev från kommissionen av den 18 april 1996 krävdes att en särskild korrigerings skulle göras av konsortiets sammanslagna utgiftsanspråk och det meddelades att kommissionen hade granskat och godkänt den ekonomiska redovisningen och att betalning skulle ske så snart de vetenskapliga rapporterna hade godkänts.
- (iii) Kommissionen skulle göra sig skyldig till kontraktsbrott genom att inte inom två månader efter det godkännandet verkställa slutbetalningen enligt artikel 21.2 c i kontraktet.
- (iv) Första gången kommissionen begärde ett klagande beträffande lägesrapporterna var den 24 maj 1996. Detta klagande lämnades den 25 maj 1996 men kommissionen bekräftade inte att det mottagits.
- (v) Kommissionen vägrade, utan att lämna förklaringar eller hänvisningar, att ge LWL rätt att utnyttja de möjligheter som fanns inskrivna i kontraktet att överföra kostnader mellan olika kategorier. Framför allt vägrade kommissionen att acceptera ett förslag från LWL:s sida att kostnader som ursprungligen hade hänförts till rubriken "varaktig utrustning" skulle betraktas som "förbrukningsmateriel" för att bättre motsvara deras verkliga art, nämligen som kostnader vilka avskrivits under projektiden.
- (vi) Vid slutet av projektets andra verksamhetsår stod det klart att den portugisiska parten inte hade för avsikt att fullfölja sina åtaganden. LWL informerade kommissionen om detta muntligt och fick det muntliga beskedet att LWL:s huvudansvar var att "leverera resultat", i enlighet med artikel 2 i kontraktet, där det föreskrivs att avtalsparterna skall ta på sig ansvaret om en partner inte fullgör sina åligganden enligt kontraktet.
- (vii) Vid mötet den 27 november 1995 (*se kommissionens yttrande punkt (v) ovan*) kom man överens om att varje part häranefters skulle skicka sina rapporter direkt till kommissionen och att återstående utbetalningar från kommissionen skulle göras direkt till varje part och inte genom LWL:s förmedling.
- (viii) Kommissionens beskrivning av revisionen den 5 juli 1996 var grovt missvisande. Revisorerna påträffade tre mindre poster som de inte ansåg berättiga till ersättning. I två av dessa fall ansåg LWL att posterna var berättigade ersättning och begärde den 8 juli

1996 ett klagörande från kommissionen. Inget svar erhöles. Den tredje posten gällde en faktura för en garanterad nästadsleversans av det under tecknade kontraktet till kommissionen i Bryssel. Denna faktura berättigade inte till ersättning eftersom den var daterad en dag innan kontraktet började gälla.

- (ix) Revisorerna ville också se arbetstidsrapporter för personalen inom projektet, som åtminstone månadsvis hade under tecknats och attesterats av projektledaren. Det var inte praktiskt eller lämpligt att hålla sådana uppgifter registrerade för en liten arbetsgrupp som arbetade i två eller ibland tre eller fyra länder samtidigt. Arbetsjournaler som innehöll anteckningar om daglig närvaro och andra uppgifter uppvisades.
- (x) Vid mötet den 11 juli 1996 var åtta tjänstemän från kommissionen och P närvarande. Frågor om kommissionens handläggning av kontraktet besvarades inte.

YTTERLIGARE UNDERSÖKNINGAR

Efter att ha gått igenom handlingarna fann ombudsmannen att det var nödvändigt att företa ytterligare undersökningar. Han skrev till kommissionen och bad om upplysningar om

- 1 a) skälen till att kommissionen hade vägrat att godta LWL:s förslag om att vissa kostnader skulle anses berättiga till ersättning enligt kontraktet och b) huruvida dessa skäl hade meddelats LWL,
- 2 den rättsliga grunden för kommissionens ståndpunkt att inga vidare åtgärder kunde vidtas i kontraktsärendet i ekonomiskt hänseende förrän särskild information hade lämnats av den klagande och de andra parterna. I detta sammanhang hänvisade ombudsmannen till kommissionens brev till den klagande av den 18 april 1996,
- 3 huruvida UCLAF:s undersökning hade genomförts och i så fall vad den lett till.

Kommissionens svar

Som svar på fråga 1a hänvisade kommissionen till sin begäran om ytterligare dokumentation från LWL. På fråga 1b svarade den att skälen hade meddelats P både under revisionen och vid mötet i Bryssel den 11 juli 1996.

Som svar på fråga 2 uppgav kommissionen att den portugisiska parternas utgiftsanspråk som var det sista dokumentet som krävdes enligt artikel 21.2 c i kontraktet, inkom den 25 november 1996. Med utgångspunkt enbart från artikel 21.2 c skulle utbetalning ha gjorts senast i januari 1997. Så blev emellertid inte fallet eftersom det förelåg en ännu inte tillgodosedd begäran från kommissionen, framställd i juli 1996, om ytterligare information.

Kommissionen hade vidare bett P att förete verifikationer på de belopp han påstått sig ha överfört till sina partners, men detta hade han inte gjort. Kommissionen hänvisade också till den "försiktiga hållning" som nämns i punkt (viii) i dess yttrande.

Som svar på fråga 3 uppgav kommissionen att UCLAF:s undersökning ännu inte var avslutad.

Ytterligare kommentarer från klaganden

Sammanfattningsvis konstaterade P att kommissionen inte hade besvarat fråga 1 a) och han hävdade att dess svar på 1 b) inte var korrekt. Vad beträffar svaret på fråga 2 gjorde P gällande att alla handlingar hade lämnats var för sig enligt kommissionens instruktioner efter mötet den 27 november 1995. P bifogade också kopior av banköverföringar till den portugisiska parten, vilka han redan den 24 maj 1996 hade lämnat i kopia till kommissionen.

Vad gäller UCLAF hänvisade P till brev som han hade vidarebefordrat till ombudsmannen i juli 1997. UCLAF hade begärt att han skulle förete kopior av projektets ekonomiska och administrativa dokumentation. Han hade svarat UCLAF att han ansåg denna begäran att kopiera tusentals dokument vara orimlig, eftersom LWL inte hade någon personal anställd för att utföra ett sådant arbete och föreslog i stället en ny revision på platsen i enlighet med artikel 39 i kontraktet.

OMBUDSMANNENS FÖRSÖK ATT ÅSTADKOMMA EN VÄNSKAPLIG FÖRLIKNING

Den 8 september 1997 skrev ombudsmannen till kommissionen i syfte att försöka åstadkomma en vänskaplig förlikning.

Ombudsmannen påpekade att klaganden mot bakgrund av handlingarna i ärendet inte föreföll ha fått något svar på det han gjort gällande om att UCLAF:s krav att han skulle lämna in kopior av dokumentationen var orimligt och på sitt förslag att UCLAF i stället borde företa en revision på platsen. Ombudsmannen föreslog kommissionen att den antingen skulle modifiera sitt krav eller ange skälen till varför det var nödvändigt att kräva att all dokumentation skulle kopieras.

I ombudsmannens brev uppmärksammades också det faktum att kommissionen inte hade försett ombudsmannen med den begärda informationen om skälen till att vissa kostnader inte berättigade till ersättning. Vidare hade ombudsmannens undersökningar ännu inte övertygat honom om att kommissionen kunde prestera en logiskt hållbar redogörelse för varför den ansåg att dess syn på det kontraktsmässiga läget var den riktiga. Han föreslog att kommissionen skulle ompröva sin hållning i fråga om det utestående beloppets storlek och utbetalningen av detta enligt kontraktet, beroende på resultatet av UCLAF:s undersökning.

I sitt svar av den 12 november 1997 meddelade kommissionen ombudsmannen att UCLAF inte längre krävde att LWL skulle lämna in kopior av

handlingarna, att en inspektion på platsen skulle göras och att P hade underrättats om detta. I fråga om avtalstvisten angav kommissionen i sitt svar att den vid varje periodisk utbetalning hade skickat ett brev till LWL med en ekonomisk redogörelse där såväl de begärda som de berättigade kostnadsersättningarna redovisades och med en förklaring till eventuella avvikelser. Kommissionen angav också att den rättsliga grunden till att den inte hade gjort den slutliga utbetalningen var att den ännu inte hade godtagit LWL:s slutliga utgiftsanspråk.

Kommissionens brev vidarebefordrades till klaganden, som bestred kommissionens synpunkter rörande avtalstvisten och gjorde gällande att kommissionen hade gått in för att omintetgöra projektet genom att meddela andra berörda parter att projektet var ett tekniskt och ekonomiskt misslyckande.

Det föreföll därför inte vara möjligt att åstadkomma en vänskaplig förlikning.

BESLUTET

1 Räckvidden av ombudsmannens undersökningar och av beslutet

1.1 UCLAF:s undersökning

1.1.1 I sitt försök att åstadkomma en vänskaplig förlikning påpekade ombudsmannen för kommissionen att klaganden inte föreföll ha fått något svar på sitt brev i vilket han hävdade att UCLAF:s krav på kopior av dokumentationen var orimligt och där han föreslog att UCLAF i stället skulle företa en revision på platsen.

1.1.2 I sitt svar meddelade kommissionen ombudsmannen att UCLAF inte längre krävde att LWL skulle tillhandahålla kopior av dokumenten innan en revision genomförts på platsen. Kommissionen föreföll alltså ha handlat korrekt i den speciella fråga som ombudsmannen tagit upp.

1.2 Klagomålet sett i förhållande till kontraktet

1.2.1 Enligt artikel 11.1 i det kontrakt som givit upphov till klagomålet skall detta omfattas av engelsk och walesisk lag.

1.2.2 Många ombudsmän på nationell nivå i medlemsstaterna handlägger inte avtalstvister, antingen på grund av avtalens allmänna egenskaper enligt nationell rätt eller därför att den lagstiftning som fastställer ombudsmannens ämbetsutövning uttryckligen utesluter avtalsfrågor.

1.2.3 Som det framhölls i årsrapporten från 1995 består en del av ombudsmannens uppdrag av att söka minska antalet rättstvister genom att verka för en vänskaplig förlikning och genom att lämna rekommendationer som gör det möjligt att undvika domstolsförhanden. Av den anledningen handlägger Europeiska ombuds-

mannen klagomål som rör administrativa missförhållanden som uppkommit i samband med avtal.

1.2.4 Ombudsmannen försöker däremot inte avgöra huruvida det har begåtts något avtalsbrott av någondera parten. Den frågan kan effektivt behandlas endast av en behörig domstol, som skulle ha möjlighet att höra parternas argument om gällande nationell rätt och att bedöma motstridiga uppgifter i omtvistade sakfrågor.

1.2.5 Som ett led i god förvaltningssed borde likväl en offentlig myndighet som är invecklad i en avtalstvist med en enskild part alltid på ett konsekvent sätt för ombudsmannen kunna redovisa den rättsliga grunden för sitt handlande, och varför den anser att dess syn på avtalsläget är den riktiga.

2 Sakfrågorna

2.1 Påståendet att GD VI avsiktligt gått in för att omintetgöra projektet

2.1.1 Klaganden påstod att GD VI avsiktligt gått in för att omintetgöra projektet genom att sprida felaktig information om det. Även om detta påstående inte uttryckligen bestreds av kommissionen, så förnekades det dock i sak i dess yttrande och framför allt i dess motivering för att projektet bedömdes som "problematiskt".

2.1.2 Enligt yttrandet begärde kommissionen, efter att ha tagit del av information från den portugisiska parten, ett utlåtande från en oberoende expert. Sedan den i juli 1996 hade erhållit expertens utlåtande ansåg sig kommissionen kunna godta de forskningsrapporter som den hade fått in i enlighet med kontraktet. Kommissionen uppgav också att dess tjänstemän kommit fram till att de inte hade något skäl att ifrågasätta att arbetet utförts i enlighet med projektets syfte.

2.1.3 Av ombudsmannens undersökning har det inte framkommit några bevis som tyder på att kommissionens tjänstemän, sedan den oberoende expertens utlåtande undanröjt deras tvivel i fråga om projektets vetenskapliga aspekter, har gjort några uttalanden som inte överensstämmer med utlåtandet.

2.1.4 Ombudsmannen ansåg därför att det inte förelåg några administrativa missförhållanden vid kommissionen i fråga om denna aspekt av klagomålet.

2.2 Innehållande av slutlig betalning enligt kontraktet

2.2.1 LWL har genomgående gjort klart för kommissionen att det ansåg sig ha fullgjort sina åligganden enligt kontraktet och att kommissionen borde ha gjort den slutliga utbetalningen i enlighet med artikel 21.2 c i detta.

2.2.2 I sitt yttrande och i sitt svar på ombudsmannens begäran om ytterligare information redovisade kommissionen inte klart sin syn på avtalsläget. I sitt svar på ombudsmannens försök att åstadkomma en vänskaplig förlikning förklarade kommissionen att den rättsliga grunden för att inte ha betalat slutsumman var att kommissionen ännu inte hade godkänt LWL:s slutliga utgiftsanspråk. Som skäl för att den hade hållit inne med ett godkännande angav kommissionen att klaganden inte hade lämnat det ekonomiska underlag som kommissionen begärt den 22 juli 1996.

2.2.3 Med tanke på kommissionens nuvarande uppfattning var det missvisande av den att sända ett brev till klaganden daterat den 18 april 1996 med begäran om att en speciell ändring skulle göras i den konsortiets sammanslagna utgiftsanspråk och i brevet uppge att utbetalning skulle verkställas så snart de vetenskapliga rapporterna hade godtagits. Ett sådant brev kunde uppfattas som att konsortiets sammanslagna utgiftsanspråk skulle godkännas om den begärda ändringen gjordes.

2.3 Redovisning av kostnader för att minska den slutliga betalningen

2.3.1 Klaganden hävdade att kommissionen, utan att lämna någon förklaring eller hänvisning, hade vågrat att medge en överföring av kostnader mellan kategorier i enlighet med kontraktet. I klagandens kommentarer till kommissionens yttrande påstods särskilt att kommissionen hade vågrat godta ett förslag om att kostnader som från början hade beräknats under rubriken "varaktig utrustning" skulle betraktas som "förbrukningsmateriel".

2.3.2 Enligt kommissionens svar på ombudsmannens begäran om ytterligare information underrättades klaganden vid revisionen och vid det möte som hölls i Bryssel den 11 juli 1996 om skälen till att vissa kostnader inte berättigade till ersättning. Klaganden bestred uttryckligen detta påstående. Hans kommentarer till kommissionens yttrande innehöll en redogörelse för revisionen, och han bifogade sina anteckningar från mötet den 11 juli 1996. Båda dessa handlingar vidarebefordrades till kommissionen, som inte presenterade några motbevis.

2.3.3 I sitt försök att åstadkomma en vänskaplig förlikning pekade ombudsmannen på den omständigheten att kommissionen inte hade lämnat ombudsmannen den information han hade begärt om skälen till att vissa kostnader inte berättigade till ersättning. I sitt svar uppgav kommissionen att den vid varje periodisk utbetalning hade skickat ett brev till LWL med en ekonomisk översikt både över de begärda och de berättigade kostnadsersättningarna och med förklaring av eventuella avvikelser. Kommissionen fogade till sitt svar kopior av brev till klaganden från kommissionen, daterade den 4 juli 1994, den 14 mars 1995 och den 8 augusti 1995.

Ombudsmannen erhöill dock inte några kopior av de ekonomiska översikter som breven hänvisade till.

- 2.3.4 Följden av kommissionens avslag på klagandens begäran att få kostnader överförda mellan kategorier var att den andel av de totala kostnaderna som berättigade till ersättning minskade och att kommissionens bidrag därigenom blev mindre än hälften av hela kostnaden. Under sådana omständigheter borde kommissionen ha uppgivit skälen till avslaget för klaganden. Motiveringen borde också på begäran ha lämnats till ombudsmannen. Trots att detta begärdes vid flera tillfällen fick inte ombudsmannen någon motivering från kommissionen. Ombudsmannen drog därför slutsatsen att kommissionen hade underlåtit att lämna klaganden skälen till avslaget på dennes förslag att de kostnader som från början hade beräknats under rubriken "varaktig utrustning" skulle betraktas som "förbrukningsmateriel".

SLUTSATSER

Av ombudsmannens undersökning har det inte framkommit några bevis som tyder på att kommissionens tjänstemän, sedan den oberoende expertens utlåtande undanröjt deras tvivel i fråga om projektets vetenskapliga aspekter, har gjort några uttalanden som inte överensstämmer med utlåtandet.

Det föreföll emellertid nödvändigt att göra följande kritiska anmärkningar:

- 1 Med tanke på kommissionens nuvarande uppfattning var det missvisande av den att sända ett brev till klaganden daterat den 18 april 1996 med begäran om att en speciell ändring skulle göras i konsortiets sammanslagna utgiftsanspråk och i brevet ange att utbetalning skulle verkställas så snart de vetenskapliga rapporterna hade godtagits. Ett sådant brev kunde uppfattas som att de sammanslagna utgiftsanspråken skulle godkännas om den begärda ändringen gjordes.
- 2 Följden av kommissionens avslag på klagandens begäran att få kostnader överförda mellan kategorier var att den andel av de totala kostnaderna som berättigade till ersättning minskade och att kommissionens bidrag därigenom blev mindre än hälften av hela kostnaden. Under sådana omständigheter borde kommissionen ha uppgivit skälen till avslaget för klaganden. Motiveringen borde också på begäran ha lämnats till ombudsmannen. Trots att detta begärdes vid flera tillfällen lämnade inte kommissionen någon motivering till ombudsmannen. Ombudsmannen drog därför slutsatsen att kommissionen hade underlåtit att tillställa klaganden skälen till avslaget på dennes förslag att de kostnader som från början hade beräknats under rubriken "varaktig utrustning" skulle betraktas som "förbrukningsmateriel".
- 3 De väsentliga frågorna i tvisten mellan klaganden och kommissionen avser deras respektive åtaganden enligt kontraktet.

Ombudsmannen kan inte avgöra huruvida någondera parten gjort sig skyldig till kontraktsbrott. Det var därför inte ombudsmannens sak att lämna några förslag till rekommendationer i detta fall, trots det faktum att försöken att åstadkomma en vänskaplig förlikning hade misslyckats. Ombudsmannen konstaterade att kontraktet i fråga omfattas av engelsk och walesisk lag och att domstolen ensam har behörighet att avgöra tvister rörande kontraktet (artikel 11.1; artikel 12 i bilaga II). Det stod därför båda parter fritt att väcka talan vid gemenskapens domstol.

Ombudsmannen avslutade därför ärendet.

KONKURRENSLAGSTIFTNING: PÅSTÅDD UNDERLÅTENHET ATT VIDTA ÅTGÄRDER OCH ATT BESVARA KORRESPONDENS

Beslut i klagomål 774/29.7.96/ELR/UK/IJH/OV mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

I juli 1996 framförde R klagomål till Europeiska ombudsmannen om kommissionens (generaldirektorat IV) påstådda underlåtenhet att på ett korrekt sätt handlägga hans klagomål som gjorde gällande att tyska och österrikiska modelljärnvägstillverkare begränsar konkurrensen genom att ingå avtal om ensam agentur.

Klaganden skrev i egenskap av företrädare för en återförsäljare av modelljärnvägar (leksaker) med verksamhet i norra Wales och med särskild inriktning på produkter från Tyskland, Österrike, Frankrike och Italien. Den 3 augusti 1994 skrev klaganden till Joe Wilson, ledamot av Europaparlamentet, som vidarebefordrade klagomålet till kommissionen (GD IV), och gjorde gällande att tyska och österrikiska modelljärnvägstillverkare begränsade konkurrensen genom avtal om ensam agentur. Han klagade särskilt på att de tyska och österrikiska tillverkarna utsåg en enda importör/distributör för den brittiska marknaden och att inköpspriserna för brittiska återförsäljare därför var väsentligt högre än de priser som tillämpades gentemot t.ex. tyska återförsäljare.

Kommissionen svarade den 12 januari 1995, med en ursäkt för dröjsmålet, att det inte föreföll nödvändigt att vidta någon åtgärd enligt konkurrenslagstiftningen med anledning av innehållet i klagandens brev. Klaganden, som inte var nöjd med kommissionens svar, skrev på nytt den 23 januari 1995 och erhöll ett likartat svar den 1 februari 1995. Han skrev återigen den 28 april och den 31 oktober 1995 och fick svar den 9 november 1995. I sina svar bad kommissionen klaganden att lämna närmare uppgifter om den påstådda överträdelsen av konkurrensreglerna och framför allt att ange vilka företag som ägnade sig åt den påstådda otillbörliga konkurrensen. Klaganden skickade slutligen ytterligare tre brev, den 21 november 1995, den 29 mars och den 23 maj 1996, men fick inget svar. Till sitt brev av den 21 november 1995 fogade klaganden, för att tillmötesgå kommissionens

begäran om mer information, en förteckning över namn på och adresser till tyska och österrikiska tillverkare som tillämpade avtal om ensam agentur.

Då klaganden inte fick något svar på dessa sista brev klagade han i juli 1996 till ombudsmannen på att kommissionen

- 1 underlåt it att vidta någon åtgärd med anledning av hans klagomål som gjorde gällande att tyska och österrikiska modelljärnvägstillverkare begränsade konkurrensen,
- 2 underlåt it att besvara hans skrivelser.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen i november 1996. Sammanfattningsvis avgav kommissionen följande kommentarer.

Vad gäller den påstådda underlåtenheten att besvara klagandens brev framhöll kommissionen att den nyligen hade besvarat brevet av den 23 maj 1996. Kommissionen fogade till sitt yttrande en kopia av sitt svar, daterat den 28 november 1996, och en kopia av klagandens svar.

Vad gäller den påstådda underlåtenheten att vidta åtgärder med anledning av överträdelse av konkurrensreglerna framhöll kommissionen att GD IV endast inleder undersökningar när vederböriligen bestyrkta klagomål inlämnas i ett specifikt ärende som berör gemenskapsrätten. Kommissionen vidhöll att de omständigheter som klaganden beskrev i sina brev inte gav vid handen att någon överträdelse av konkurrensreglerna hade ägt rum och inte angav namnen på de berörda företagen utan bara innehöll allmänna påståenden av politisk karaktär. Emellertid tillfogade kommissionen att, om klaganden inkom med ett formellt klagomål om en överträdelse av konkurrensreglerna, så skulle kommissionen behandla detta i enlighet med förfarandena i förordningarna nr 17 och nr 99.

Kommissionen framhöll att det fanns många skäl till varför GD IV inte hade kunnat lämna klaganden någon ytterligare hjälp. Mot bakgrund av att klaganden försummat att lämna närmare uppgifter som hade kunnat leda till att konkurrensbegränsande avtal hade upptäckts, förklarade kommissionen att det inte var fråga om en överträdelse av konkurrensreglerna, eftersom alla leverantörer är i sin fulla rätt att anlita distributörer med ensamrätt, i Storbritannien och på andra håll. Kommissionen framhöll vidare att den i avsaknad av närmare uppgifter inte kunde fatta beslut om inspektioner på platsen och att det inte skulle vara befogat att företa en systematisk undersökning genom att gå ut till alla grossister och tillverkare av modelljärnvägar med en formell begäran om information. Kommissionen betonade särskilt det faktum att klaganden till sitt klagomål hade fogat "Kommissionens tillkännagivande av den 3 september 1986 om avtal av mindre betydelse", vilket visade att han var medveten om att kommissionen normalt inte ingrep i sådana ärenden. Slutligen framhöll kommissionen att det under alla omständigheter var osannolikt att saken hade någon

påverkan på handeln mellan medlemsstaterna, eftersom det framgick att den rörde handeln med modelljärnvägar på detaljhandelsnivå.

Klagandens kommentarer

Klaganden tillbakavisade kommissionens påståenden och begärde en fullständig undersökning av de förhållanden som påtalats i hans klagomål, vilka enligt honom var de faktiska omständigheterna och inte några allmänna påståenden. Speciellt betonade han att det inte fanns några alternativa leverantörer och att ett monopol hade skapats, och han påtalade på nytt att återförsäljarna i Storbritannien i motsats till andra länder tvingades betala överpriser. Han anmärkte också att han inte kunde förete bevis på konkurrensbegränsande beteenden utan att bryta sig in hos tillverkare och leverantörer för att skaffa sådan information.

BESLUTET

1 Påstådd underlåtenhet att vidta åtgärder med anledning av klagomålet

- 1.1 Enligt klaganden borde kommissionen ha vidtagit åtgärder med anledning av hans klagomål som gjorde gällande att tyska och österrikiska modelljärnvägstillverkare begränsade konkurrensen. Sammanfattningsvis framhöll kommissionen att den klagande inte hade lämnat tillräckligt detaljerade uppgifter för att kommissionen skulle kunna inleda undersökningar.
- 1.2 Kommissionens påstådda underlåtenhet att vidta åtgärder enligt konkurrensrätten måste ses mot bakgrund av det administrativa förfarande som kommissionen följer för att upptäcka överträdelser av artiklarna 85 och 86 i avtalet. Detta administrativa förfarande har fastställts genom rådets förordning nr 17¹ som ger kommissionen omfattande befogenheter att företa undersökningar och inhämta information.
- 1.3 När det gäller undersökningar enligt artikel 14 i förordning nr 17 är det enligt EG- domstolens² rättspraxis kommissionen själv och inte tredje man som skall avgöra huruvida särskild information är nödvändig för att den skall kunna avslöja överträdelser av konkurrensreglerna. Domstolen har särskilt fastslagit att kommissionen, även om det redan är uppenbart eller rentav finns bevis för att en överträdelse föreligger, kan komma fram till att det är nödvändigt att begära ytterligare information, för att den mera exakt skall kunna fastställa överträdelsens omfattning, hur länge den pågått eller kretsen av inblandade företag. Det faktum att kommissionen i detta fall begärde mer information av klaganden föreföll rimligt och inte överdrivet. Därför föreföll det inte ha förelegat några administrativa förhållanden när kommissionen beslutade att den fortfa-

¹ Rådets förordning (EEG) nr 17 av den 6 februari 1962: Första förordningen om tillämpning av fördragets artiklar 85 och 86 (EGT engelsk specialutgåva. Serie-I (59-62), s. 87).

² Mål 155/79, *AM & S mot kommissionen*; 1982; Rec. 1575; Mål 374/87, *Orkem mot kommissionen*; 1989; Rec. 3283.

rande inte kunde vidta någon åtgärd på grundval av den information som klaganden hade lämnat.

2 Påstådd underlåtenhet att svara på klagandens brev

- 2.1 Klaganden gjorde gällande att kommissionen underlåtit att besvara hans brev av den 21 november 1995, den 29 mars och den 23 maj 1996. Med anledning av kommissionens begäran om närmare uppgifter bifogade klaganden i sitt brev av den 21 november 1995 en förteckning över de tillverkare som sannolikt tillämpade avtal om ensam agentur. Då klaganden inte hade fått något svar från kommissionen i mars 1996 skrev han två ytterligare brev i vilka han anhöll om svar på sitt första brev som hade daterats den 21 november 1995. Kommissionen svarade att den hade besvarat dessa brev den 28 november 1996.
- 2.2 Principerna för god förvaltningssed kräver att brev med klagomål till kommissionen besvaras inom rimlig tid. Detta är ännu mer angeläget om ett brev från en klagande innehåller nya uppgifter i förhållande till tidigare brev, t.ex. i en korrespondens där kommissionen ombeds att vidta åtgärder med anledning av en överträdelse av konkurrensreglerna.
- 2.3 Det framgick av den information som kommissionen lämnat att brevet av den 21 november 1995 inte besvarades förrän den 28 november 1996, dvs. ett år senare. Även om kommissionen hade besvarat klagandens samtliga övriga brev enligt punkt 2 i avsnittet om klagomålet ovan, så borde den också inom rimlig tid ha svarat på brevet av den 21 november 1995.
- 2.4 Nödvändigheten att lämna ett svar blev i detta ärende överhängande, då klaganden på kommissionens begäran om mera ingående uppgifter slutligen försåg kommissionen med nya uppgifter i form av en förteckning över de tyska och österrikiska tillverkare som sannolikt tillämpade avtal om ensam agentur. Denna information, som var ny i förhållande till hans tidigare korrespondens och som han med skäl kunde anse utgöra svar på kommissionens begäran om mera ingående uppgifter, var ytterligare ett skäl för att klaganden var berättigad till att inom rimlig tid få ett motiverat svar. Det faktum att kommissionen först efter ett år besvarade klagandens brev av den 21 november 1995 som innehöll ny information i förhållande till hans ursprungliga klagomål utgjorde därför ett administrativt missförhållande.

SLUTSATSER

Ombudsmannen kom i sin undersökning av detta klagomål fram till att det var nödvändigt att lämna följande kritiska anmärkning:

Principerna om god förvaltningssed kräver att brev från en klagande till kommissionens förvaltning besvaras inom rimlig tid. Det faktum att kommissionen först efter ett år besvarade klagandens brev av den 21

november 1995 som innehöll ny information i förhållande till hans ursprungliga klagomål, utgjorde därför ett administrativt missförhållande.

Eftersom denna aspekt av ärendet berörde förfaranden som hade att göra med vissa tidigare händelser, var det inte lämpligt att försöka åstadkomma en vänskaplig förlikning och ombudsmannen avslutade därför ärendet.

ERKÄNNANDE AV EXAMENSBEVIS FÖR TANDLÄKARE FRÅN TREDJE LAND

Beslut i klagomål 783/01.08.96/LBR/ES/KH(JMA) mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

B klagade i juli 1996 till ombudsmannen i egenskap av företrädare för "Colegio de Odontólogos y Estomatólogos" i Vizcaya. Klagomålet avsåg påstådd underlåtenhet från kommissionens sida att säkerställa att de spanska myndigheterna på ett korrekt sätt tillämpade direktiv 78/686/EEG om ömsesidigt erkännande av examensbevis för tandläkare.

I sitt klagomål gjorde B gällande att Spanien inte följde bestämmelserna i direktivet eftersom myndigheterna där erkände examensbevis för tandläkare som tagit sin examen i latinamerikanska länder, vilket inte uppfyllde kraven i direktivet.

Efter att ha mottagit flera klagomål som gällde detta förhållande inledde kommissionen ett förfarande om överträdelse i enlighet med artikel 169 i EG-fördraget. En skrivelse med en formell anmälan skickades till de spanska myndigheterna i oktober 1990, följd av ett motiverat yttrande i augusti 1992. De spanska myndigheterna besvarade det motiverade yttrandet i mars 1993.

B hade år 1992 klagat till kommissionen. Därefter hade han skrivit till och besökt de ansvariga enheterna vid ett flertal tillfällen för att få information om hur förfarandet i enlighet med artikel 169 fortskred. Han hade bett kommissionen att påskynda ärendet och om att få tillgång till information om handlingarna i ärendet, särskilt kopior av skriftväxlingen mellan kommissionen och de spanska myndigheterna. Kommissionen avlog emellertid hans begäran om att få ta del av handlingarna med motiveringen att förfarandet var konfidentiellt.

I alla kontakter med och brev till klaganden hävdade kommissionen att förfarandet gick sin gilla gång och att kommissionens enheter granskade de handlingar som de spanska myndigheterna skickade. Klaganden ansåg att dessa svar var alltför allmänt hållna och otillfredsställande.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. Kommissionens yttrande innehöll i sammanfattning följande:

Kommissionen inledde 1990 förfarandet om överträdelse i enlighet med artikel 169 i EG-fördraget mot Spanien för dess underlåtenhet att följa kraven i direktiv 78/686/EEG¹ och 78/687/EEG² om erkännande av examensbevis för tandläkare.

I artikel 1.4 i direktiv 78/687 anges att direktivet på intet sätt utesluter *"medlemsstaternas möjligheter att inom sitt eget territorium och enligt sin egen lagstiftning tillåta innehavare av sådana utbildnings-, examens- eller andra behörighetsbevis som inte erhållits i en medlemsstat att påbörja och utöva verksamhet som tandläkare"*.

En medlemsstats möjligheter i detta avseende begränsas dock av de grundläggande krav i direktiven som måste vara uppfyllda av alla som utövar specialisttandvård. Kommissionen ansåg att en tandläkarexamen som erhållits i en icke-medlemsstat måste uppfylla dessa minimikrav för att erkännas i gemenskapen.

Trots denna skyldighet erkände Spanien automatiskt sådana tandläkar-examina från latinamerikanska länder som inte uppfyllde direktivets minimikrav. Erkännandet av dessa examina grundade sig på bilaterala internationella avtal som Spanien ingått före landets anslutning till Europeiska gemenskaperna.

Trots att de spanska myndigheterna försökt iaktta bestämmelserna i de ovan nämnda direktiven hade dess beslut överklagats till och ändrats av olika förvaltningsdomstolar. Följden var att bestämmelserna i direktiven i fråga fortfarande inte iakttoogs.

Kommissionen förklarade också att den med tanke på att Spanien höll på att omförhandla sina bilaterala avtal med tredje land hade beslutat att inte föra ärendet vidare till domstolen, och därvid utnyttjat den rätt till sköns-mässig bedömning som erkänts i domstolens rättspraxis.

Vad beträffar den långa tid som detta förfarande om överträdelse i enlighet med artikel 169 hade tagit, motiverade kommissionen detta med att ärendet var mycket komplicerat ur såväl juridisk som politisk synvinkel.

Efter att ha fått svar på sitt motiverade yttrande begärde kommissionen i oktober 1994 och juli 1995 ytterligare upplysningar från de spanska myndigheterna. De spanska myndigheterna besvarade dessa förfrågningar i december 1994 respektive oktober 1995.

Vid tidpunkten för yttrandet (den 20 december 1996) väntade kommissionen fortfarande på svar på en ny begäran om upplysningar från de spanska myndigheterna.

¹ Rådets direktiv 78/686/EEG av den 25 juli 1978 om ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för tandläkare inklusive åtgärder för att underlätta det faktiska utövandet av etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster (EGT L 233, 24.8.1978, s. 0001).

² Rådets direktiv 78/687/EEG av den 25 juli 1978 om samordning av bestämmelserna i lagar och andra författningar om verksamhet som tandläkare (EGT L 233, 24.8.1978, s. 0010).

När det gällde den påstådda bristen på insyn i förfarandet och vägran att lämna ut skriftväxlingen mellan kommissionen och den spanska regeringen hävdade kommissionen att brev och andra handlingar som utväxlas med en medlemsstat i samband med artikel 169 var av konfidentiell natur. Därför fanns det ingen skyldighet att delge eller lämna ut sådan information till tredje man.

Kommissionen betonade att den under hela handläggningen hade iakttagit principerna om god förvaltningssed och att dess enheter i tid och korrekt hade besvarat klagandens brev. Man hade också haft ett möte med honom i Bryssel.

Klagandens kommentarer

B:s kommentarer innehöll sammanfattningsvis följande klargöranden:

Kommissionens tolkning av direktiv 78/686/EEG och 78/687/EEG var enligt hans mening korrekt. Han hade alltid gjort allt vad han kunnat för att säkerställa att dessa direktiv skulle tillämpas på rätt sätt i Spanien.

Han godtog inte kommissionens motivering för den långa handläggnings-tiden. Han ansåg att kommissionens uppgift som organ för administrativt genomförande i första hand var att se till att gemenskapsrätten tillämpades på rätt sätt i samtliga medlemsstater. Följaktligen kunde kommissionen omöjligen motivera det långa dröjsmålet med politiska orsaker.

Han bad ombudsmannen att företa nödvändiga undersökningar för att kontrollera om alla berörda parter i ärendet handlade i enlighet med gemenskapsrätten.

I april 1997 vidarebefordrade han till ombudsmannen en kopia av ett brev han hade fått från kommissionen. I detta brev underrättades han om kommissionens beslut av december 1996 om att föra ärendet vidare till domstolen, men med tillägget att detta ännu inte hade skett. Kommissionen hade fattat detta beslut mot bakgrund av det otillfredsställande svar som de spanska myndigheterna hade lämnat på kommissionens motiverade yttrande.

YTTERLIGARE UNDERSÖKNINGAR

Ombudsmannen skrev i maj 1997 ånyo till kommissionen och begärde ytterligare upplysningar i klagomålet. Ombudsmannen föreslog att kommissionen skulle lämna tydligare, mera exakt och öppen information om förhandlingarna mellan kommissionen och de spanska myndigheterna och om hur förfarandet fortskridit sedan 1990.

I sitt svar bekräftade kommissionen sitt tidigare yttrande och meddelade ombudsmannen att den höll på att granska de nya uppgifter som lämnats av de spanska myndigheterna i juni 1997.

I februari 1998 meddelade kommissionen ombudsmannen att den hade beslutat att inte föra ärendet vidare till domstolen. Enligt kommissionens uppfattning höll de spanska myndigheterna på att ta itu med problemet i

enlighet med gemenskapsrätten. Vidare hade högsta domstolen i Spanien ändrat sin tolkning av de gällande nationella reglerna så att de skulle överensstämma med kraven i direktiv 78/686/EEG och 78/687/EEG.

Kommissionen påpekade att den omständigheten att ombudsmannen hade fått ett flertal klagomål (531/97/PD och 535/97/PD) från medborgare som hade erhållit sin tandläkarexamen i latinamerikanska länder men som inte hade fått denna erkänd av de spanska myndigheterna var bevis nog på att situationen hade förändrats.

Kommissionen avsåg att avsluta förfarandet om överträdelse så snart Spanien inte längre var part i alla de internationella avtal som vore oförenliga med gemenskapsrätten.

BESLUTET

1 Kommissionens beslut att inte föra ärendet vidare till EG-domstolen

- 1.1 Enligt artikel 155 i fördraget är det kommissionens uppgift som "fördragets övervakare" att säkerställa att gemenskapsrätten tillämpas. Det huvudsakliga rättsliga medel som står till kommissionens förfogande för att säkerställa att medlemsstaterna följer bestämmelserna är det förfarande som anges i artikel 169.
- 1.2 Kommissionen avger därför ett motiverat yttrande om den anser att en medlemsstat har underlåtit att iakttä en skyldighet gentemot gemenskapen. Om den berörda medlemsstaten inte rättar sig efter yttrandet kan kommissionen föra ärendet vidare till domstolen.

Kommissionen har som domstolen vid flera tillfälle fastslagit¹ befogenhet att skönsmässigt bedöma om den skall vända sig till EG-domstolen för att få fastslaget att den berörda medlemsstaten begått en överträdelse.

- 1.3 För de flesta offentliga förvaltningar är det då de gör en skönsmässig bedömning normalt att motivera varför de valt vissa åtgärder. Om kommissionen därför väljer att inte fullfölja förfarandet om överträdelsen bör det finnas en motivering för just detta val. Sådana motiveringar bör utgöra grunden för varje eventuell undersökning som ombudsmannen gör för att säkerställa att det inte förekommit några administrativa missförhållanden.
- 1.4 Kommissionen beslutade på grundval av de senaste upplysningarna som lämnades av de spanska myndigheterna att inte föra ärendet vidare till domstolen. Bakgrunden till detta beslut var dels att de spanska myndigheterna sagt upp flera internationella avtal

¹ Se senast förstainstansrättens (andra avdelningen) beslut av den 16 februari 1998 i målet T-182/97 *Smanor SA, Hubert Ségaud och Monique Ségaud mot Europeiska kommissionen*, 1998, Rec. II-0271 (ännu inte redovisat).

om erkännande av examina som ingåtts med vissa latinamerikanska länder, dels den nya ståndpunkt som den spanska högsta domstolen intagit.

- 1.5 Ombudsmannen fann då han granskade kommissionens motivering att institutionen hade handlat inom ramen för sina rättsliga befogenheter och att några administrativa missförhållanden därför inte kunde fastställas.

2 Vederbörliga ansträngningar för att säkerställa att gemenskapsrätten efterlevs

- 2.1 I samband med ombudsmannens undersökning på eget initiativ av kommissionens administrativa förfaranden i fråga om medborgares klagomål (303/97/PD) åtog sig kommissionen att fatta beslut om ett klagomål inom ett år från tidpunkten för registrering. Man menade då att om denna regel iakttogs skulle den utgöra en tillräcklig garanti för att klagomål behandlades utan onödigt dröjsmål.

Denna allmänna målsättning skulle dock inte kunna uppnås om ett klagomål hade lett till att ett förfarande om överträdelse skulle inledas och detta förfarande pågick i många år utan att någon tillfredsställande lösning på prolemt kunde nås.

- 2.2 När kommissionen i sin egenskap av "fördragets övervakare" säkerställer att medlemsstaterna fullt ut iakttar gemenskapsrätten bör den arbeta i enlighet med principerna om god förvaltningssed och göra de ansträngningar som erfordras. Detta innebär att kommissionen aktivt bör söka förmå medlemsstaten i fråga att upphöra med överträdelsen och även informera klaganden om sitt agerande.
- 2.3 För att förmå de spanska myndigheterna att iaktta direktiv 78/686/EEG vidtog kommissionen först en formell åtgärd i oktober 1990 genom att sända ett brev med en formell anmälan. I december 1996 beslutade institutionen att föra ärendet vidare till domstolen, men upphävde tills vidare detta beslut i december 1997 med tanke på de positiva resultaten av förhandlingarna med Spanien.

Detta ärende, som kommissionen fortfarande granskar, har tagit sju år. Under denna långa tid skickade kommissionen ett motiverat yttrande till de spanska myndigheterna i augusti 1992 samt begärde ytterligare upplysningar i ärendet i mars och juli 1993, oktober 1994, juli 1995 och april 1996.

- 2.4 I sina svar till ombudsmannen hade kommissionen gjort gällande att den varit mycket verksam i samband med klagomålet under de sju år som förflutit sedan överträdelseförfarandet hade inletts. Trots en begäran från ombudsmannen hade den dock inte kunnat lämna tydlig, exakt och öppen information som skulle kunna stödja

detta påstående och på så sätt visa att den hade handlat med tillbörlig omsorg under hela denna långa tid.

3 Klagandens begäran att få tillgång till vissa handlingar

- 3.1 För att få klarhet om hur ärendet fortskred hade klaganden vid flera tillfällen begärt information om skriftväxlingen mellan kommissionen och de spanska myndigheterna. Kommissionen avslag dessa ansökningar och vägrade lämna ut breven med hänvisning till att förfarandet var konfidentiellt.
- 3.2 Kommissionen angav i sina svar på ombudsmannens förfrågan att den i sin roll som fördragets övervakare måste säkerställa en atmosfär av ömsesidigt förtroende i sitt förhållande till medlemsstaterna. Ett sådant förtroende skulle inte kunna uppnås om inte kontakterna mellan institutionen och den berörda medlemsstaten vore konfidentiella.
- 3.3 Ansökningar om tillgång till handlingar hos kommissionen skall handläggas i enlighet med kommissionens beslut 94/90 som är en genomförandebestämmelse till den uppförandekodex som antagits av rådet och kommissionen. I denna åläggs kommissionen en rättslig skyldighet att ge allmänheten största möjliga tillgång till de handlingar den innehar. Undantagen från rätten till tillgång till handlingar skall tolkas strikt så att inte det särskilda syftet med uppförandekodexen motverkas.¹
- 3.4 I det aktuella ärendet hade handlingarna i fråga onekligen samband med att ett förfarande om överträdelse i enlighet med artikel 169 i EG-fördraget eventuellt skulle inledas. Såsom gemenskapsrätten är utformad i dag har kommissionen möjlighet att med hänvisning till skyddet för allmänintresset förvägra tillgång till handlingar som hänför sig till undersökningar som kan leda till förfarande om överträdelse.² Det föreföll därför inte som om vägran av sådana skäl att medge tillgång till handlingar innebar något administrativt missförhållande.

SLUTSATSER

På grundval av ombudsmannens undersökning av detta klagomål förefaller det nödvändigt att göra följande kritiska anmärkning:

När kommissionen i sin egenskap av "fördragets övervakare" säkerställer att medlemsstaterna fullt ut iaktar gemenskapsrätten bör den arbeta i enlighet med principerna om god förvaltningssed och handla med den omsorg som krävs. Detta innebär att kommissionen aktivt bör söka förmå medlemsstaten i fråga att upphöra med överträdelsen och informera klaganden om sitt agerande.

¹ Dom av den 6 februari 1998 i målet T-124/96 *Interpore Im- und Export GmbH mot kommissionen*, 1998, Rec. II-0231, punkt 48-49.

² Dom i målet T-105/96 *WWF UK mot kommissionen*, 1997, Rec. II-313, punkt 63.

I sina svar till ombudsmannen hade kommissionen gjort gällande att den varit mycket verksam i samband med klagomålet under de sju år som förflutit sedan överträdelseförfarandet hade inletts. Trots en begäran från ombudsmannen hade den dock inte kunnat lämna tydlig, exakt och öppen information som skulle kunna stödja detta påstående och på så sätt visa att den hade handlat med tillbörlig omsorg under hela denna långa tid.

Eftersom denna aspekt av ärendet berörde förfaranden som hade att göra med vissa tidigare händelser, var det inte lämpligt att försöka åstadkomma en vänskaplig förlikning och ombudsmannen avslutade därför ärendet.

FÖRTROLIGHET I FÖRHÅLLET MELLAN LÄKARE OCH PATIENT

Beslut i klagomålet 819/19.8.96/GV/II/VK mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

X klagade i augusti 1996 hos ombudsmannen med anledning av det sätt på vilket en tjänsteman vid kommissionen uppträtt under hans praktiktjänstgöring vid kommissionens översättningstjänst i Luxemburg. Klaganden hade 1994 fått möjlighet att tjänstgöra som praktikant vid kommissionen. Han blev sjuk redan i början av perioden och överlämnade de nödvändiga läkarintygen till kommissionen. I januari 1995 ringde chefen för översättningstjänsten till X:s läkare i Italien som utfärdade intygen och ställde frågor om hans tillstånd. X ansåg att chefen för översättningstjänsten hade handlat på ett felaktigt sätt och skrev ett brev med klagomål till kommissionen. Han fick inte något svar på detta brev.

I klagomålet till ombudsmannen hävdade X att

det sätt på vilket chefen för översättningstjänsten uppträtt var felaktigt och gjorde i huvudsak gällande att denne varnat läkaren för att utfärda ogrundade läkarintyg,

kommissionen borde ha besvarat hans brev.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. Kommissionen medgav i sitt yttrande att chefen för översättningstjänsten kontaktat klagandens läkare i januari 1995 för att "klargöra situationen". Enligt kommissionen hade chefens ingripande enbart varit begränsat till de frågor som var nödvändiga för detta syfte och han hade inte försökt påverka läkarens bedömning. Han hade enbart påmint henne om att det krävdes läkarintyg vid all frånvaro. Kommissionen medgav också att chefen för översättningstjänsten hade informerat läkaren om klagandens bostadssituation i Luxemburg. Enligt kommissionen var denna information av betydelse för diskussionen med läkaren och den innehöll inte några kränkande inslag. Därför hade

kommissionen kommit fram till att chefen för översättningstjänsten hade handlat helt i enlighet med gängse praxis och yrkesetik.

Vad beträffar klagandens andra grund för klagomålet angavs i kommissionens yttrande att ett svar på brevet hade skrivits men inte avsänts på grund av ett administrativt förbiseende.

Klagandens kommentarer

I sina kommentarer vidhöll klaganden sitt klagomål.

BESLUTET

1 Påståendet att chefen för översättningstjänsten inte borde ha kontaktat klagandens läkare

- 1.1 I reglerna för praktiktjänstgöring vid kommissionen föreskrivs det hur man skall förfara vid frånvaro till följd av sjukdom.¹ Genom artikel 33 i reglerna förefaller administrationen ges tillräckliga garantier för att kunna säkerställa sina intressen. En praktikant som är sjuk mer än tre dagar måste kunna styrka detta med läkarintyg. Om han inte kan göra detta får administrationen välja att inte fästa avseende vid sjukdomen. Om intyget inte ger kommissionen uttömmande besked föreskrivs ett särskilt förfarande som innebär att kommissionen kan kräva av praktikanten att han skall genomgå en läkarundersökning.
- 1.2 Domstolen har fastlagt att förhållandet mellan en patient som söker behandling och dennes läkare utgör ett konfidentiellt förhållande² som det är viktigt att slå vakt om. Principerna om god förvaltningssed innebär ett krav på kommissionen att respektera det förtroliga i förhållandet mellan läkare och patient.
- 1.3 I det aktuella ärendet kontaktade klagandens chef den läkare som utfärdat läkarintyget direkt och utan klagandens medgivande. Oavsett exakt vilken typ av upplysningar som han ville ha eller fick beträffande klagandens situation är det uppenbart att denna kontakt riskerade att skada förtroligheten i förhållandet mellan läkare och patient. Om kommissionen ansåg det vara nödvändigt att reda ut situationen hade det förfarande som uttryckligen föreskrivs i artikel 33 i reglerna för praktiktjänstgöring kunnat tillämpas.

2 Underlåtenhet att besvara klagandens brev

- 2.1 Enligt kommissionen skrevs ett brev till klaganden som aldrig skickades på grund av ett administrativt förbiseende. Det hade varit på sin plats om kommissionen också hade beklagat detta förbiseende.

¹ Praktikanterna skall vid sjukdom omedelbart meddela sina handledare. Om de är frånvarande i mer än tre dagar skall de förete ett läkarintyg, av vilket det skall framgå hur lång frånvaro det sannolikt rör sig om; handledaren skall vidarebefordra intyget till praktikenheten. De kan åläggas att genomgå en läkarundersökning i tjänstens intresse.

² Dom i målet 155/78 M mot kommissionen 1980, Rec. s. 1797.

SLUTSATSER

Mot bakgrund av resultatet av undersökningarna av detta klagomål föreföll det nödvändigt att göra följande kritiska anmärkningar:

- 1 Domstolen har fastlagt att förhållandet mellan en patient som söker behandling och dennes läkare utgör ett konfidentiellt förhållande som det är viktigt att slå vakt om. Principerna om god förvaltningsledning innebär ett krav på kommissionen att respektera det förtroliga i förhållandet mellan läkare och patient. I det aktuella ärendet kontaktade klagandens chef för översättningstjänsten den läkare som utfärdat läkarintyget till klaganden direkt och utan klagandens medgivande. Oavsett exakt vilken typ av upplysningar som han ville ha eller fick beträffande klagandens situation är det uppenbart att denna kontakt riskerade att skada förtroligheten i förhållandet mellan läkare och patient. Om kommissionen ansåg det vara nödvändigt att reda ut situationen hade det förfarande som uttryckligen föreskrivs i artikel 33 i reglerna för praktiktjänstgöring kunnat tillämpas.
- 2 Enligt kommissionen skrevs ett brev till klaganden som aldrig skickades på grund av ett administrativt förbiseende. Det hade varit på sin plats om kommissionen också hade beklagat detta förbiseende.

Eftersom båda dessa aspekter av ärendet berörde förfaranden som hade att göra med vissa tidigare händelser, var det inte lämpligt att försöka uppnå en vänskaplig förlikning och ombudsmannen avslutade därför ärendet.

SKÄL FÖR AVSLAG PÅ EN ANSÖKAN

Beslut i klagomål 825/20.8.96/SH/SW/VK mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

I augusti 1996 framförde X klagomål till ombudsmannen med anledning av att han inte uttagits till kommissionens öppna uttagningsprov KOM/A/972 som han ansökt om att få delta i. Detta öppna uttagningsprov syftade till att på grundval av meriter och ett muntligt prov upprätta en reservlista över medicinska rådgivare i lönegrad A4/A5 av österrikisk, finsk eller svensk nationalitet.

På begäran lämnade X in till kommissionen ett en meritförteckning som innehöll närmare uppgifter om hans utbildning och erfarenheter på de aktuella områdena.

I brev av den 29 maj 1996 meddelades X att hans ansökan hade avslagits av uttagningskommittén. I det standardiserade brevet angavs som motivering dels att X saknade medicinsk kompetens, dels att han inte kunde uppvisa något utbildningsbevis efter specialstudier i arbetsmedicin.

I brev av den 8 juni 1996 bad X uttagningskommittén att ompröva hans ansökan. I sitt svar angav uttagningskommittén att X inte hade tillräcklig yrkesmässig erfarenhet av områdena tropisk medicin och strålskydd.

I sitt klagomål till ombudsmannen hävdade X att

- (i) hans meriter motsvarade kraven för det öppna uttagningsprovet; han framhöll särskilt att han hade yrkesmässig erfarenhet på strålskyddsområdet och att detta inte hade beaktats,
- (ii) kommissionen hade angett två olika skäl för att avslå hans ansökan, och han hade därför inte fått ett tillräckligt uttömmande svar på sin begäran om omprövning av sitt ärende,
- (iii) kommissionens bristfälliga resonemang kunde tyda på diskriminering av sökande med svensk medicinsk kompetens.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. Kommissionens yttrande innehöll sammanfattningsvis följande klargöranden:

- (i) Uttagningskommittén prövade klagandens ansökan och beslutade att inte låta honom delta i uttagningsprovet eftersom den ansåg han inte hade något utbildningsbevis i arbetsmedicin.

"Beslutet meddelades till X. i brev av den 29 maj 1996. Kommittén medgav att brevet inte var helt klargörande när det gällde besluts-motiveringen."

- (ii) På begäran omprövade uttagningskommittén klagandens ansökan och kom till den slutsatsen att han i jämförelse med övriga sökande inte hade tillräcklig erfarenhet vare sig i tropisk medicin eller strålskydd.

"Kommittén kan försäkra [X] att dess beslut inte hade påverkats av tidpunkten för hans studier inom ramen för det svenska utbildningssystemet utan enbart av att man måste försäkra sig om att endast de mest kvalificerade sökandena kallades till intervju".

Klagandens kommentarer

I sina kommentarer hävdade klaganden att kommissionens förklaringar fortfarande inte var helt klargörande. Han påpekade också att kommissionen hade medgett att den angett två olika skäl.

Slutligen uttryckte X sin tillfredsställelse med kommitténs försäkran om att dess beslut inte hade påverkats av tidpunkten för hans studier inom ramen för det svenska utbildningssystemet.

BESLUTET**1 Uttagningskommitténs motivering**

- 1.1 Uttagningsprovet KOM/A/972 anordnades för upprätta en reservlista över medicinska rådgivare inom det arbetsmedicinska området i lönegrad A5/A4 vid kommissionens medicinska enhet. Enligt punkt III.B.2 i meddelandet om uttagningsprovet krävdes att de sökande skulle inneha en högre medicinsk universitetsexamen och ett utbildningsbevis på specialisering i arbetsmedicin. Dessutom krävdes det att de sökande skulle ha yrkesmässig erfarenhet av bl. a. tropisk medicin och strålskydd.
- 1.2 I sitt första brev till klaganden angav uttagningskommittén som skäl för avslaget på hans ansökan både att han saknade medicinsk kompetens och att han inte kunde uppvisa ett utbildningsbevis efter specialstudier i arbetsmedicin. I sitt andra brev angav uttagningskommittén ett annat skäl, nämligen att han jämfört med övriga sökande saknade tillräcklig erfarenhet både av tropisk medicin och strålskydd.
- 1.3 Det är en grundläggande princip för god förvaltningssed att beslut skall vara motiverade, i enlighet med bl.a. artikel 190 EG-fördraget. Motiveringen skall göra det möjligt för den berörda parten att förstå varför en viss åtgärd har vidtagits. I sitt yttrande till ombudsmannen medgav kommissionen att uttagningskommitténs första brev till klaganden *"inte var helt klargörande när det gällde beslutsmotiveringen"*. I själva verket framgår det att motiveringen inte bara var oklar utan även felaktig.
- 1.4 I sitt andra brev ansåg uttagningskommittén att klagandens erfarenhet, jämfört med övriga sökande, var otillräcklig både i fråga om tropisk medicin och strålskydd.
- 1.5 Enligt artikel 27 i europeiska gemenskapernas tjänsteföreskrifter skall rekryteringen skall vara inriktad på att säkerställa att de tjänstemän som tjänstgör vid en institution skall ha högsta kompetens och prestationsförmåga. Vid tillämpningen av de kriterier som angetts i meddelandet om uttagningsprov hade uttagningskommittén rätt att jämföra de sökande för att säkerställa att de mest lämpade kallades till intervju.
- 1.6 De motiveringar som angavs i det andra brevet föreföll i och för sig vara tillräckliga för att den sökande skulle kunna förstå anledningen till avslaget. Dessutom var dessa motiveringar utformade så att de överensstämde med en korrekt genomförd bedömning från uttagningskommitténs sida. Av det andra brevet framgick det emellertid inte att de skäl som angetts i det första brevet var felaktiga. Sammantagna var därför det första och det andra brevet inte tillräckliga som förklaring av skälen till att ansökan avslogs.

2 Påstådd diskriminering av sökande med svensk medicinsk kompetens

- 2.1 I sitt yttrande uppgav kommissionen att beslutet inte var påverkat av tidpunkten för den sökandes studier inom ramen för det svenska utbildningssystemet utan enbart av att man måste försäkra sig om att endast de mest kvalificerade sökandena kallades till intervju. I sina kommentarer uttryckte klaganden sin tillfredsställelse med detta svar.
- 2.2 Ombudsmannens undersökningar avslöjade därför inget som tydde på att det förelegat administrativa missförhållanden i förhållande till denna aspekt av klagomålet.

Mot bakgrund av ombudsmannens undersökning av detta klagomål syntes det nödvändigt att göra följande kritiska anmärkningar:

Det är en grundläggande princip för god förvaltningssed att beslut skall vara motiverade, vilket krävs t. ex. enligt artikel 190 EG-fördraget. Motiveringen skall göra det möjligt för den berörda parten att förstå varför en viss åtgärd har vidtagits. I sitt yttrande till ombudsmannen medgav kommissionen att uttagningskommitténs första brev till klaganden *"inte var helt klargörande när det gällde beslutsmotiveringen"*. I själva verket framgår det att motiveringen inte bara var oklar utan även felaktig.

De motiveringar som angavs i det andra brevet föreföll i och för sig vara tillräckliga för att den sökande skulle kunna förstå anledningen till avslaget. Dessutom var dessa motiveringar utformade så att de överensstämde med en korrekt genomförd bedömning från uttagningskommitténs sida. Av det andra brevet framgick det emellertid inte att de skäl som angetts i det första brevet var felaktiga. Sammantagna var därför det första och det andra brevet inte tillräckliga som förklaring av skälen till att ansökan avslogs.

Eftersom denna aspekt av ärendet berörde förfaranden som hade att göra med vissa tidigare händelser, var det inte lämpligt att försöka åstadkomma en vänskaplig förlikning och ombudsmannen avslutade därför ärendet.

NEDSKÄRNING AV FORSKARSTIPENDIER

Beslut i klagomålen 878/13.9.96/TT/IT/PD och 905/26.9.96/AGS/IT/PD mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

Grant Holders Association (nedan kallad föreningen) klagade i september 1996 hos ombudsmannen med anledning av en nedskärning av de stipen-

dier som dess medlemmar fick från kommissionen och det sätt på vilket kommissionen hade gjort dessa nedskärningar.

Rådet och Europaparlamentet antog 1994 beslut nr 1110/94 om det fjärde ramprogrammet för Europeiska gemenskapens verksamhet inom området forskning och teknisk utveckling och demonstration.¹ Rådet antog i enlighet med Euratomfördraget ett parallellt beslut, beslut nr 94/268, om ett ramprogram för gemenskapens verksamhet inom forsknings- och utbildningsområdet för Europeiska atomenergigemenskapen.²

Enligt ingressen till de båda besluten skall gemenskapens verksamheter inom ramprogrammen bland annat syfta till att stimulera och främja forskares, särskilt unga forskares, utbildning och rörlighet. Vidare skall gemenskapernas gemensamma forskningscenter medverka vid genomförandet av ramprogrammen.

Gemensamma forskningscentrets roll fastställs närmare i rådets beslut nr 94/918 om ett särskilt program för forskning, teknisk utveckling och demonstration som för gemenskapens del skall genomföras dels av Gemensamma forskningscentret, dels genom konkurrensinriktade verksamheter i syfte att ge vetenskapligt och tekniskt stöd åt gemenskapsprogrammen,³ och i rådets beslut 94/919 om ett särskilt program för forskning och teknisk utveckling inklusive demonstration som skall genomföras av Gemensamma forskningscentret för Europeiska atomenergigemenskapen.⁴

Det framgår av ingresserna till dessa båda beslut att Gemensamma forskningscentret med sina laboratorier och anläggningar på ett verksamt sätt skall bidra till forskarnas utbildning och rörlighet.

Gemensamma forskningscentret ingick i enlighet med dessa rättsakter avtal med forskare från olika medlemsstater i gemenskapen. Det enskilda avtalet är ett standardformulär som skall fyllas i med uppgifter om den sökande och som benämns "Personligt avtal om forskarstipendium mellan Europeiska gemenskapen och (X)". En bilaga med de allmänna villkor som är tillämpliga bifogas avtalet. Båda dessa handlingar utarbetas av kommissionens enheter. Av standardformuläret framgår det för hur lång tid stipendiet vid Gemensamma forskningscentret gäller, i normalfallet två år. Under stipendieperioden får forskaren ett månatligt stipendium från gemenskapen.

I samtliga de avtal som berörs av detta ärende, anges i artikel 4.1 i standardformuläret följande:

"Kommissionen skall under hela stipendieperioden till avtalsparten utbetala ett belopp varje månad på ... ecu. Detta belopp kommer att anpassas, uppåt eller nedåt, efter kommissionens antagande av de nya

¹ EGT L 126, 18. 5.1994, s. 1.

² EGT L 115, 22. 6.1994, s. 31.

³ EGT L 361, 31.12.1994, s. 114.

⁴ EGT L 361, 31.12.1994, s. 132.

allmänna villkoren för forskningsstipendier. En sådan anpassning kommer inte att ges retroaktivt verkan."

I artikel 9 i standardformuläret fastställs det att de allmänna villkor som bifogas utgör en del av själva avtalet och att

"dessa allmänna villkor kommer att bytas ut efter antagandet av de nya allmänna villkoren för forskningsstipendier. Dessa nya villkor kommer inte att ges retroaktivt verkan." (Kursivering och understrykning i originalet).

I ett beslut av den 29 juli 1996 fastställde kommissionen nya standardformulär, nya stipendiebelopp och nya allmänna villkor. Kommissionen beslutade också att detta beslut skulle tillämpas på alla redan ingångna avtal som innehöll ovan citerade bestämmelser. I beslutet angavs att det skulle träda i kraft den 1 augusti 1996. Det har framkommit att detta beslut lett till att stipendierna reducerades med 30 procent för cirka 50 mottagare.

I brev av den 6 augusti 1996 informerades de enskilda stipendiaterna om beslutet och om att det skulle träda i kraft den 1 augusti 1996. Brevet var skrivet på franska och till det hade fogats de nya allmänna villkoren på franska och en icke officiell översättning av dessa till engelska. Brevet avslutades med en begäran om att de enskilda stipendiaterna skulle kontakta kommissionens enheter för undertecknande av de nya avtalen, men inte före den 9 september 1996 med tanke på sommaruppehållet. Stipendiaterna var därefter aktivt sysselsatta med att konsultera advokater samt med att kontakta kommissionärer och kommissionens enheter i syfte att få kommissionen att avstå från en nedskärning av stipendierna och för att få ett klarläggande om vissa bestämmelser i de nya allmänna villkoren. Bortsett från det sistnämnda avseendet uppnåddes uppenbarligen ingen-
ting genom dessa kontakter.

Mot denna bakgrund beslutade de forskare som var medlemmar i föreningen att framföra ett klagomål till ombudsmannen. I klagomålet angavs att det beslut som fattats fullständigt kullkastade de ursprungliga förutsättningarna för de enskilda stipendiaternas deltagande i forskningsprogrammet, i synnerhet för dem som hade familj. I klagomålet framfördes vidare att det beslut som fattats i materiellt hänseende gjorde det mycket svårt för forskarna att fortsätta sitt arbete vid Gemensamma forskningscentret. Föreningen påstod i sak följande:

- 1 Kommissionen borde ha informerat stipendiaterna i förväg om den eventuellt förestående nedskärningen av stipendierna innan den fattade sitt beslut.
- 2 Brevet av den 6 augusti 1996 borde ha riktats till varje enskild stipendiat på dennes eget språk.
- 3 De bestämmelser i avtalet som medgav nedskärning av stipendierna var olagliga, orättvisa och oförenliga med andan i programmen om fri rörlighet.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Kommissionen anförde när det gällde föreningens första klagomål att Gemensamma forskningscentrets administration hade informerat stipendiaterna, antingen direkt eller via föreningen, om den pågående diskussionen om de nya stipendiebeloppen. Kommissionen underströk särskilt att ett möte ägt rum den 11 juli 1996 vid Gemensamma forskningscentret anläggning i Ispra där stipendiaterna hade informerats om det kommande kommissionsbeslutet.

Kommissionen medgav när det gällde brevet av den 6 augusti 1996 att det var fel att bara skicka en version på franska till stipendiaterna och försäkrade att den inte skulle upprepa misstaget i framtiden. Kommissionen åtog sig också att låta översätta avtalen till de övriga gemenskapsspråken.

Kommissionen anförde när det gällde föreningens tredje klagomål att de nya stipendiebeloppen antagits för att skapa konsekvens och rättvisa så att de belopp som betalades ut skulle vara desamma som stipendiebeloppen i utbildning enligt forskningsavtal i andra program inom ramen för det fjärde ramprogram som antagits genom de ovan nämnda besluten. Kommissionen anförde vidare att de nya beloppen fastställdes efter ett ingående samråd med företrädare för medlemsstaterna. Beloppen hade beräknats så att de så långt som möjligt skulle säkerställa att stipendiaterna fick en nettobehållning som motsvarade vad en forskare på motsvarande nivå skulle få i värdlandet.

Man hade beslutat att de nya beloppen också skulle tillämpas på de gällande avtal som innehöll de bestämmelser som angetts ovan. Kommissionen beslutade dock den 16 december 1996 att skjuta upp tillämpningen av beslutet till den 31 mars 1997 för att ge de 47 stipendiaterna vid Gemensamma forskningscentrets anläggning i Ispra och de 4 stipendiaterna vid anläggningen i Sevilla möjlighet att förbereda sig inför de kraftiga nedskärningarna av deras stipendier. Fram till denna tidpunkt skulle därför ingen nedskärning av stipendiebeloppen göras.

Föreningens kommentarer

Föreningen anförde när det gällde det första klagomålet att den lokala administrationen vid Gemensamma forskningscentrets anläggning i Ispra hade gjort allt som stod i dess makt för att informera stipendiaterna om utvecklingen. Enligt föreningen fick emellertid inte den lokala administrationen tillräcklig information från kommissionens enheter i Bryssel. Under alla omständigheter var det inte förrän vid mötet den 11 juli 1996 som stipendiaterna informerades om den kommande nedskärningen av deras stipendier.

Föreningen anförde när det gällde det andra klagomålet att den godtog kommissionens ursäkt för att endast en fransk version av brevet av den 6 augusti 1996 skickats ut till de enskilda stipendiaterna.

Föreningen anförde när det gällde de nya stipendiebeloppen att den inte ifrågasatte kommissionens rätt att fastställa nya belopp. Den var till och med beredd att godta de överväganden och det syfte som låg bakom dessa nya belopp, t.ex. att de borde vara jämförbara med vad en forskare på motsvarande nivå tjänade i samma land. Föreningen ifrågasatte dock starkt att de nya beloppen skulle tillämpas på gällande avtal. Man underströk i det sammanhanget att nedskärningen av stipendierna i de gällande avtalen inte hade till syfte att utgöra en ersättning för t.ex. lägre levnadsomkostnader eller lägre skatter; i så fall skulle nedskärningen inte ha medfört en nettominskning av stipendiet. Kommissionens beslut avsåg inte sådana omständigheter som möjligen skulle kunna göra beslutet berättigat. Beslutet innebar tvärtom en 30-procentig nedskärning netto av stipendierna i de gällande avtalen. I vissa fall innebar nedskärningen att de förutsättningar som utgjort ett villkor för att forskaren skulle engagera sig i forskningsprogrammet helt kullkastades. När det gällde beslutet av den 16 december 1996 att skjuta upp det beslut som kommissionen antagit var föreningen positivt inställd men påpekade att de forskare vars avtal inte löpte ut förrän i slutet av 1997 fortfarande skulle drabbas av de mycket negativa effekterna av beslutet.

YTTERLIGARE UNDERSÖKNINGAR

Efter att i vederbörlig ordning ha övervägt kommissionens yttrande och föreningens kommentarer vände sig ombudsmannen till kommissionen. I sitt brev framhöll ombudsmannen att han, även om han kunde ha förståelse för det allmänna syftet med införandet av de nya stipendiebeloppen, inte fått något klagomål från kommissionen om varför dess beslut måste tillämpas på de nuvarande stipendierna. Ombudsmannen påpekade vidare att forskarna med all rätt kunde förvänta sig av kommissionen att den inte skulle tillämpa de nämnda avtalsbestämmelserna så drastiskt och att en 30-procentig nedskärning av de nuvarande stipendierna hade gjort det i materiellt hänseende mycket svårt för ett antal forskare att fortsätta sitt arbete, och under alla omständigheter riskerade att minska deras motivation att fortsätta med arbetet. Ombudsmannen påpekade slutligen att man inte kunde utesluta att forskare i framtiden skulle avstå från att delta i forskningsprogrammen om det blev allmänt känt att stipendierna under en avtalsperiod drastiskt skulle kunna reduceras. Ombudsmannen föreslog avslutningsvis att kommissionen skulle ompröva sitt ställningstagande mot bakgrund av dessa överväganden.

Kommissionen anförde som svar på detta brev att den mycket ofta kritiserats för de höga belopp som den tilldelat stipendiater och för att ha underlåtit att till fullo ta hänsyn till förhållandena i det land där forskningen bedrevs. Dessa frågor hade enligt kommissionen diskuterats i den ansvariga programkommittén och kommissionen hade då den fattade beslut om de nya beloppen tagit hänsyn till de synpunkter som framförts av flera delegationer. Kommissionen påpekade att de nya beloppen var avsedda att uppnå konsekvens och rättvisa i förhållande till de stipendiebelopp som var aktuella i de andra särskilda programmen inom ramen för det fjärde ramprogrammet.

Övriga omständigheter

Det har framgått av ett klagomål till ombudsmannen av den 23 september 1997 (klagomål 855/97/PD) att en forskare på grund av den kraftiga nedskärningen av stipendierna tvingats lämna forskningsprogrammet och återvända till hemlandet med sin familj.

BESLUTET

- 1 När det gäller den första grunden för klagomålet, nämligen att det före kommissionens beslut brustit i informationen till och kommunikationen med stipendiaterna, skall det först och främst konstateras att det enligt principerna om god förvaltningssed krävs att förvaltningen skall behandla medborgarna på ett rättvist och korrekt sätt. Detta innebär bl. a. att förvaltningen då den avser att vidta åtgärder som gäller ett avgränsat och klart fastställt antal medborgare skall ta kontakt med dessa medborgare på lämpligt sätt och göra det möjligt för dem att ge uttryck för sina åsikter. Det innebär också att medborgarna i god tid skall informeras om åtgärderna så att de kan vidta lämpliga mått och steg för att anpassa sig till de ändrade förutsättningarna.

Det förefaller i detta ärende som om det inte förekommit någon kontakt mellan de ansvariga enheterna vid kommissionen och stipendiaterna. Vid mötet den 11 juli 1996 informerades stipendiaterna enbart om att deras stipendier eventuellt skulle skäras ner, innan kommissionen i realiteten fattade detta beslut den 29 juli 1996. När stipendiaterna genom brev av den 6 augusti 1996 informerades om den faktiska nedskärning som beslutet innebar, hade detta redan trätt i kraft. Detta förfaringssätt förefaller vara godtyckligt och arrogant och är således inte förenligt med principerna för god förvaltningssed.

- 2 När det gäller brevet av den 6 augusti 1996 medgav kommissionen att den borde ha skickat det till den enskilde stipendiaten på dennes eget språk och bad om ursäkt för detta. Ombudsmannen fann därför inte att det fanns skäl att fullfölja undersökningen av denna aspekt av klagomålet.
- 3 När det gällde anklagelsen om att de bestämmelser som gjorde den drastiska nedskärningen av stipendierna möjlig vore olagliga skall det påpekas att denna fråga måste bedömas mot bakgrund av tillämplig nationell lagstiftning och att en sådan bedömning måste göras av de behöriga nationella myndigheterna. Ombudsmannen har därför inte undersökt denna fråga. Förvaltningen måste dock alltid vara ansvarig inför ombudsmannen när det gäller att leva upp till principerna om god administrativ sed och sålunda kunna förse ombudsmannen med en sammanhängande redogörelse för sina åtgärder och för deras berättigande. Principerna om god förvaltningssed innebär bl. a. att kommissionen måste behandla sina medborgare på ett rättvist och korrekt sätt.

Det har i detta ärende fastställts att de bestämmelser som kommissionen infört i standardkontraktet medgav en nedskärning av de nuvarande stipendierna utan några inskränkningar och utan att man behövde ange vilka parametrar som nedskärningen byggde på. Med sådana bestämmelser måste det anses som mycket vanskligt att inleda en forskningsverksamhet, och de är möjliga att missbruka. De kan inte betecknas som rättvisa. Med tanke härpå måste det finnas mycket starka skäl för att tillgripa dem. Kommissionen har inte kunnat redovisa sådana mycket starka skäl.

Mot bakgrund härav fann ombudsmannen att kommissionen genom att tillämpa orättvisa avtalsbestämmelser underlåtit att handla i enlighet med principerna om god förvaltningssed.

SLUTSATSER

Mot bakgrund av resultatet av undersökningarna av dessa klagomål föreföll det nödvändigt att göra följande kritiska anmärkning:

Enligt principerna om god förvaltningssed skall kommissionen behandla medborgarna på ett rättvist och korrekt sätt. Genom att inte på ett lämpligt sätt ta kontakt med de stipendiater som drabbades av den kraftiga nedskärning av stipendierna som kommissionen planerade och genom att inte i god tid informera dem om nedskärningen har kommissionen underlåtit att uppfylla detta krav. Kommissionen har också underlåtit att uppfylla kravet genom att den tillämpat orättvisa avtalsbestämmelser.

Eftersom dessa aspekter av ärendet berörde förfaranden som hade att göra med vissa tidigare händelser – stipendiaterna i fråga har avslutat sin stipendieperiod vid Gemensamma forskningscentret – var det inte lämpligt att försöka åstadkomma en vänskaplig förlikning och ombudsmannen avslutade därför ärendet.

BIDRAG TILL EN FILMFESTIVAL: BRISTFÄLLIG MOTIVERING

Beslut i klagomål 23/97/KH mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

Som företrädare för *Stichting Nederlands Film Festival* (NFF) inkom M per brev i december 1996 och januari 1997 med klagomål mot kommissionen. Han gjorde gällande att han utsatts för oförklarlig behandling av kommissionens generaldirektorat XIII, dålig handläggning och otillräcklig information.

Bakgrunden till klagomålet kan sammanfattas enligt följande. År 1995 anordnade NFF en vetenskaplig filmdag som man fick bidrag till av kommissionen. Både NFF och kommissionens berörda enheter ansåg tydligen att arrangemanget var framgångsrikt. NFF beslutade sedan att 1996 anordna ytterligare en vetenskaplig filmdag och ansökte även för denna om bidrag från kommissionen. Bidrag beviljades emellertid inte.

NFF lämnade in en bidragsansökan för 1996 års vetenskapliga filmdag i maj 1996. Kommissionen svarade per brev av den 18 juni 1996 och den 28 juni 1996.

Det första brevet angav att klagandens projekt var av sådan art att bidrag skulle kunna komma i fråga. Klaganden skulle emellertid behöva ändra budgeten för att hålla den inom den gräns på 12 000 ecu som enligt kommissionens relevanta program¹ inte fick överskridas. En ansökningsblankett bifogades brevet.

Det andra brevet innehöll ytterligare en ansökningsblankett och angav vilka handlingar som skulle bifogas. Klaganden upplystes också om att ansökan måste sändas in snarast möjligt.

Den 1 juli 1996 svarade NFF enligt följande:

"Härmed översänds en detaljerad budget för den vetenskapliga filmdagen samt mästarklassen och seminariet. Vi anholder om ett ekonomiskt bidrag på 12 000 ecu och om att representanter för Europeiska gemenskaperna deltar i arrangemanget (GD XIII D/2)."

Kommissionen svarade i brev av den 11 september 1996:

"Tyvärr måste jag meddela att Er ansökan om bidrag har avslagits. Jag ber om ursäkt för de besvärigheter detta beslut kan innebära för Er.

Den slutliga rapporten från 1995 års arrangemang har ännu inte ingivits till kommissionen i det utförande som krävs enligt avtalet. Detta betraktas som ett brott mot avtalsbestämmelserna."

Därefter ägde ett sammanträffande rum mellan den ansvariga enheten vid kommissionen och NFF den 23 september 1996. Efter mötet skrev NFF ett brev till kommissionen den 27 november 1996. I brevet meddelade NFF kommissionen att filmfestivalen hade blivit en stor succé. I brevet anfördes vidare: *"Efter herr [M:s] besök hos Er och vårt telefonsamtal lovade Ni att ta kontakt med mig efter festivalen angående hanteringen av bidraget på 25 000 ecu för den andra vetenskapliga filmdagen. Jag har förgäves försökt nå Er per telefon. Jag vore tacksam om Ni ville kontakta mig angående ovannämnda projekt."*

Efter detta brev meddelade NFF kommissionens enhet den 29 november 1996 att man beslutat att gå vidare med bidragsprocessen snarast möjligt via diplomatiska kanaler. Den 9 januari 1997 skrev kommissionen följande brev till NFF:

"Jag har glädjen att meddela Er att utbetalning av vårt ekonomiska bidrag till NFF för 1995 slutligen godkänts av våra ekonomiska instanser. Bidraget på 12 000 ecu kommer att utbetalas till Ert bankkonto inom de närmaste dagarna.

¹ Innovation – det tredje verksamhetsområdet inom det fjärde ramprogrammet för forskning och teknisk utveckling – spridning och utnyttjande av resultaten.

Vi har noggrant undersökt möjligheten att även bevilja ett bidrag till den 16:e upplagan av den nederländska filmfestivalen. Tyvärr måste jag meddela att ansökan inte godkändes av våra ekonomiska instanser, med hänvisning till att rapporten från det föregående arrangemanget då ännu inte upprättats på ett tillfredsställande sätt.

Jag beklagar att jag inte kunnat hjälpa Er i detta fall."

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. I sitt första yttrande angav kommissionen att NFF när det gällde 1995 års bidrag hade underlåtit att fullgöra en av sina grundläggande skyldigheter genom att rapporten ingavs för sent. Betalningen hade emellertid godkänts.

Kommissionen hänvisade också till klagandens korrespondens angående 1996 års projekt. Med hänvisning till sitt brev av den 18 juni 1996 anförde kommissionen att NFF vederbörligen hade informerats om gränsen på 12 000 ecu för sådana bidrag och att NFF hade ombetts att komma in med en ny ansökan.

När det gällde därpå följande ansökningar från NFF hävdade kommissionen att en genomgång av det berörda generaldirektoratets diarium inte visade att någon ansökan eller några brev hade inkommit i detta sammanhang. NFF frågade senare om bidraget. Kommissionen medgav att det varit ett misstag att svara att NFF:s ansökan formellt hade avslagits. I ett därpå följande telefonsamtal underrättade kommissionen NFF om att någon ansökan faktiskt inte hade inkommit och att det nu blivit för sent att lämna in en sådan. Den 23 september 1996 frågade NFF på nytt om bidrag till 1996 års projekt fortfarande kunde ges. De fick veta att det inte fanns någon möjlighet att få bidrag till 1996 års arrangemang.

Klagandens kommentarer

I sina kommentarer vidhöll NFF sitt klagomål. Med anledning av kommissionens brev av den 9 januari 1997 om att NFF underlåtit att korrekt redogöra för användningen av 1995 års bidrag, dokumenterade NFF utförligt hur de hade redogjort för användningen av 1995 års bidrag.

YTTERLIGARE UNDERSÖKNINGAR

Mot bakgrund av de olika skäl kommissionen uppgivit för att inte bevilja bidrag för 1996, bad ombudsmannen kommissionen att lämna ytterligare upplysningar.

I sitt andra yttrande anförde kommissionen att frågan om huruvida bidrag skulle lämnas eller inte aldrig övervägdes, eftersom inga vederbörligen ifyllda ansökningsblanketter någonsin skickats till kommissionen.

Kommissionen tillade att de ansvariga enheterna till följd av NFF:s klagomål hade gjort en översyn av sin interna handläggning för att göra den mera formell, särskilt vad gäller kontakterna med bidragssökande.

I sina kommentarer till kommissionens andra yttrande vidhöll NFF sitt klagomål.

BESLUTET

- 1 Kommissionen vidhöll inte i sina två yttranden att bidrag till 1996 års arrangemang avslagits på grund av NFF:s underlåtenhet att korrekt redogöra för användningen av 1995 års bidrag. Ombudsmannen undersökte därför inte riktigheten hos kommissionens påstående att NFF:s redovisning var bristfällig.
- 2 Kommissionen vidhöll att NFF inte fått något bidrag för 1996 års arrangemang eftersom någon formell ansökan inte hade inkommit. Det fanns inget klart bevis på att kommissionen verkligen hade fått de formella ansökningarna. Ombudsmannen kunde därför inte vidare undersöka frågan om kommissionen hade hanterat NFF:s ansökan på ett felaktigt sätt.
- 3 EG-domstolens rättspraxis och principerna om god förvaltningssed kräver att administrationen lämnar korrekta och entydiga skäl till åtgärder som den vidtar gentemot medborgarna.¹ I detta fall föreföll kommissionen att först inte ha givit någon förklaring till att den avslagit klagandens ansökan om bidrag; därefter motive-
rade den avslaget med hänvisning till klaganden påstådda underlåtenhet att fullgöra sin skyldighet att redovisa hur ett tidigare bidrag hade använts; och slutligen uppgav kommissionen att den aldrig hade fått någon ansökan. Därigenom hade kommissionen underlåtit att uppfylla kraven på korrekta och entydiga skäl.
- 4 Ombudsmannen välkomnade kommissionens initiativ att se över sina handlägningsrutiner.

SLUTSATSER

Mot bakgrund av undersökningarna i detta klagomål föreföll det nödvändigt att göra följande kritiska anmärkning:

EG-domstolens rättspraxis och principerna om god förvaltningssed kräver att administrationen lämnar korrekta och entydiga skäl till de åtgärder den vidtar gentemot medborgarna. I detta ärende föreföll kommissionen att först inte ha lämnat något skäl till att den avslagit klagandens ansökan om bidrag; därefter motiverade den avslaget genom att hänvisa till klagandens påstådda underlåtenhet att fullgöra sin skyldighet att redovisa hur ett tidigare bidrag hade använts; och slutligen uppgav kommissionen att den aldrig hade fått någon ansökan.

¹ Se bl.a. dom av den 7 november 1997 i mål T-218/95, Azienda Agricola "Le Canne" mot kommissionen, Rec. 1997, s. II-2055, punkt 65. Se även angående administrationens skyldighet att förklara sig, J. A. Usher, "The 'Good Administration' of Community Law, i Current Legal Problems, 1985, s. 278.

Därigenom hade kommissionen underlåtit att uppfylla kraven på korrekta och entydiga skäl.

Eftersom denna aspekt av ärendet berörde förfaranden som hade att göra med vissa tidigare händelser, var det inte lämpligt att försöka åstadkomma en vänskaplig förlikning och ombudsmannen avslutade därför ärendet.

ÖMSESIDIGT GODKÄNNANDE AV HELIKOPTERCERTIFIKAT

Beslut i klagomål 121/97/VK mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

I februari 1997 ingav B till ombudsmannen ett klagomål mot kommissionen. Han anklagade kommissionen för att ha underlåtit att säkerställa att de tyska myndigheterna rättade sig efter ett direktiv om ömsesidigt godkännande av certifikat för personal med funktioner inom den civila luftfarten.¹ Han anklagade också kommissionen för att inte ha handlat i överensstämmelse med sina skyldigheter enligt direktivet.

B hade anhållit hos de tyska myndigheterna om godkännande av hans österrikiska trafikflygarcertifikat för helikopter. De tyska myndigheterna ansåg att hans certifikat inte var likvärdigt med ett tyskt och att de därför inte kunde godkänna det utan att B uppfyllde ytterligare villkor. B ansåg detta vara diskriminerande och klagade till kommissionen. Efter brevväxling var B missnöjd med kommissionens inställning och klagade till ombudsmannen. Han hävdade att kommissionen hade underlåtit att

- 1 göra den jämförelse av respektive medlemsstats krav för att utfärda helikoptercertifikat, vilken föreskrivs i artikel 4 i direktivet,
- 2 säkerställa att de tyska myndigheterna inte inför diskriminerande villkor för att godkänna österrikiska helikoptercertifikat,
- 3 avge det förslag till rådets rättsakt om åtgärder för att uppnå fullt ömsesidigt godkännande av certifikat, som förutses i direktivets ingress,
- 4 besvara ett brev som B hade skickat till Probst vid kommissionens generaldirektorat VII den 9 september 1996.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. I sitt yttrande anförde kommissionen i huvudsak följande:

Vad avser den första anklagelsen är det riktigt att kommissionen ännu inte har gjort den jämförelse av krav som ställs i varje medlemsstat för att utfärda helikoptercertifikat, vilken enligt artikel 4.1 i direktivet skulle

¹ Rådets direktiv 91/670 av den 16 december 1991, EGT L 373, 31.12.1991, s. 21.

ha gjorts före den 1 januari 1992. Underlåtenheten att ta fram jämförelsen har emellertid ingen inverkan på B:s enskilda situation.

Kommissionen informerades vederbörligen av de tyska myndigheterna om vilka ytterligare krav de ställde för att godkänna österrikiska helikoptercertifikat. Efter noggrant övervägande accepterade kommissionen dessa. B underrättades om detta.

Vad avser den tredje anklagelsen är kommissionen för sitt förslag beroende av det tekniska arbete som genomförs av Gemensamma luftfartsmyndigheten, som är ansluten till Europeiska civilflygskonferensen. När ombudsmannen genomförde sin undersökning hade myndigheten just avslutat sitt arbete rörande helikoptercertifikat, vilket kommissionen kommer att undersöka med syfte att upprätta ett förslag till rättsakten från rådet.

När det gäller B:s brev av den 9 september 1996 ansåg kommissionen att ett fax som sänts till honom av representationen i Bonn den 7 november 1996 gjorde ett svar överflödigt.

Klagandens kommentarer

I sina kommentarer vidhöll B sitt klagomål.

BESLUTET

- 1 Vad avser den första anklagelsen sägs i artikel 4.1 i direktivet att kommissionen *"skall färdigställa och till alla medlemsstater före den 1 januari 1992 vidarebefordra en jämförelse av de krav som ställs i varje medlemsstat för att utfärda certifikat för samma funktioner"*. Kommissionen medgav att den fortfarande inte hade gjort en sådan jämförelse för helikopterlicenser. Kommissionen har befogenhet att föreslå en ändring av direktivet om den inte har möjlighet att iaktta den tidsgräns som anges i direktivet. Principerna om god förvaltningssed kräver att kommissionen följer de regler och principer som är bindande för den. Eftersom kommissionen inte handlade i enlighet med artikel 4.1 i direktivet avseende helikopterlicenser, hade den inte uppfyllt detta krav.
- 2 Beträffande kommissionens bedömning av de ytterligare krav som de tyska myndigheterna infört för godkännande av österrikiska helikoptercertifikat, förelåg inga omständigheter som kunde tyda på att denna bedömning var felaktig.
- 3 Vad avser den tredje anklagelsen anger det sista övervägandet i ingressen till direktivet att kommissionen, för att uppnå fullt ömsesidigt erkännande av certifikat, skall inkomma till rådet med ett förslag före den 1 juli 1992. Kommissionen medgav att den ännu inte hade lämnat ett sådant förslag. Kommissionen har befogenhet att föreslå en ändring av direktivet om den inte kan iaktta den tidsgräns som anges i direktivet. Principen om god förvaltningssed kräver att kommissionen rättar sig efter klara, otvetydiga och offi-

ciella anvisningar om när den skall inkomma med lagstiftningsförslag. Eftersom kommissionen ännu inte hade handlat i enlighet med nämnda ingress, hade den inte uppfyllt detta krav.

- 4 Vad avser den fjärde anklagelsen bör det anmärkas att faxet från representationen i Bonn den 7 november 1996, vilket kommissionen ansåg vara ett svar på B:s brev av den 9 september 1996, inte avsåg brevet. Faxets innehåll besvarade inte de viktiga frågor som ställts i B:s brev. Tvärtom avslutades faxet med att representationen skulle kontakta kommissionens enheter i Bryssel för att de i sin tur skulle kontakta B. Principen om god förvaltningssed kräver att kommissionen besvarar brev som ställs till den. Eftersom kommissionen inte besvarade B:s brev av den 9 september 1996 uppfyllde kommissionen inte detta krav.

SLUTSATSER

Mot bakgrund av ombudsmannens undersökningar i detta klagomål föreföll det nödvändigt att framföra följande kritiska anmärkningar:

- 1 Principen om god förvaltningssed kräver att kommissionen följer de regler och principer som är bindande för den. Vad avser helikoptercertifikat har kommissionen ännu inte fullgjort den skyldighet, som anges i artikel 4.1 i direktiv 91/670, och har alltså underlåtit att uppfylla detta krav.
- 2 Principen om god förvaltningssed kräver att kommissionen rättar sig efter klara, otvetydiga och officiella anvisningar om när den skall inkomma med lagstiftningsförslag. Eftersom kommissionen före den 1 juli 1992 inte hade inkommit med det förslag som angavs i det sista övervägandet i ingressen till direktiv 91/670, har den underlåtit att uppfylla detta krav.
- 3 Principen om god förvaltningssed kräver att kommissionen besvarar brev som sänds till den. Eftersom kommissionen inte besvarade B:s brev av den 9 september 1996 har den underlåtit att uppfylla detta krav.

Eftersom dessa aspekter av ärendet berörde förfaranden som hade att göra med vissa tidigare handlingar, var det inte lämpligt att försöka åstadkomma en vänskaplig förlikning och ombudsmannen avslutade därför ärendet.

UNDERLÅTENHET ATT INFORMERA OM UTFALLET AV ETT KLAGOMÅL

Beslut i klagomålet 250/97/OV mot kommissionen

KLAGOMÅLET

Som ombud för en sammanslutning ingav S i mars 1997 ett klagomål till ombudsmannen och gjorde gällande att kommissionen (GD XVI - E/3) saknat eller vägrat att lämna ut information. Han framhöll särskilt följande:

- (i) När sammanslutningen fick kännedom om kommissionens beslut att genom Sammanhållningsfonden medfinansiera projektet "System för dränering och biologisk rening" i Preveza i Grekland, begärde den per telefon en kopia av beslutet från GD XVI (regionalpolitik och sammanhållning), men denna begäran avslogs.
- (ii) Beslutet att medfinansiera projektet hade inte på ett korrekt sätt offentliggjorts i *EGT*.
- (iii) Sammanslutningen inlämnade tillsammans med kommunen Mytika den 8 januari 1996 på kommissionens standardformulär (EGT 1989, C26/6) ett klagomål i vilket den gjorde gällande att det grekiska ministeriet för miljö, regional planering och offentliga arbeten inte efterlevde gemenskapsrätten. Klagomålet gällde ministeriets gemensamma beslut nr 30146/94 av den 11 juli 1995 om att släppa ut renat avloppsvatten i Joniska havet vid Kalamitsi. Enligt klaganden stred detta beslut mot gemenskapsrätten och den nationella miljölagstiftningen. Sammanslutningen begärde också att kommissionen tills vidare skulle upphöra med sin finansiering av det projekt som anges under punkt i) ovan. Sammanslutningen skickade också fem andra brev till kommissionen av den 7 februari 1996, 8 mars 1996, 6 maj 1996, 15 juli 1996 och den 8 januari 1997, där den lämnade nya uppgifter som gällde det ursprungliga klagomålet. GD XVI besvarade aldrig dessa brev och informerade inte sammanslutningen om den fortsatta handläggningen av dess klagomål.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen i juni 1997. När det gällde det första påståendet angav kommissionen i sitt yttrande att den behöriga enheten informerat klaganden om att ansökan enligt artikel 2.1 i kommissionens beslut av den 8 februari 1994 om allmänhetens tillgång till kommissionens handlingar måste ske i skriftlig form. Kommissionen uppgav att den, om den fått en skriftlig begäran, inte skulle ha sett något hinder för att skicka beslutet till klaganden, men att någon sådan begäran inte inkommit.

Kommissionen konstaterade när det gällde det andra påståendet att endast de viktigaste uppgifterna i kommissionens beslut i enlighet med artikel 10.7 i rådets förordning nr 1164/94¹ skall offentliggöras i *EGT*. Vad gäller projektet i fråga hade de viktigaste uppgifterna offentliggjorts i *EGT* C 122 av den 19 april 1997. Kommissionen förklarade dock fördröjningen från det att beslutet antagits tills det offentliggjordes i *EGT* med hänvisning till att offentliggörandet omfattade inte mindre än 66 projekt av olika slag som antagits vid olika tillfällen. Med tanke på att besluten meddelas medlemsstaterna så snart de antagits offentliggörs endast de viktigaste uppgifterna för att ge möjlighet till insyn. Kommissionen föredrar därför att sam-

¹ Rådets förordning (EG) nr 1164/94 av den 16 maj 1994 om inrättande av en sammanhållningsfond, EGT L 130,25,5,1994, s. 1.

manföra den information som gäller olika projekt framför att offentliggöra informationen successivt i olika delar av *EGT*.

När det gäller det tredje påståendet framhöll kommissionen först att dess enheter hade kommit fram till att projektet inte stred mot gemenskapsrätten och att klagomålet därför inte behövde registreras. Framför allt förelåg inte någon överträdelse av direktiv 85/337/EEG¹, som trädde i kraft efter det att projektet hade påbörjats 1985.

Det var först sedan ett preliminärt beslut fattats av Greklands statsråd och efter det att en miljökonsekvensbedömning beslutats av miljöministeriet som kommissionen den 5 november 1996 fattade beslut om att medfinansiera projektet. Detta beslut hade fattats i överensstämmelse med det grekiska statsrådets beslut.

Kommissionen konstaterade att efter klagomålet av den 8 februari 1996 två mottagningsbevis hade skickats till klaganden, den 17 januari och den 19 februari 1996, från respektive Regionalfonden och Sammanhållningsfonden, men att det inte hade ansetts nödvändig att besvara alla de övriga brev som sammanslutningen sänt till kommissionen. Den 23 juli 1997 skickade dock Sammanhållningsfondens avdelning ett brev till klaganden i vilket den besvarade alla tidigare brev.

Klagandens kommentarer

Klaganden vidhöll sitt påstående att det var oriktigt att offentliggöra beslutet fem månader efter det att det hade fattats och att sammanslutningen inte hade informerats om beslutet. Klaganden menade vidare att kommissionens försäkran om att det inte förekommit någon överträdelse av gemenskapsrätten var felaktig och att kommissionen aldrig hade informerat sammanslutningen om att klagomålet hade avisats. Klaganden anförde slutligen att han under ett helt år inte hade fått något som helst svar på sina brev och att kommissionen helt struntat i dem.

BESLUTET

1 Den påstådda underlåtenheten att skicka en kopia av beslutet om beviljande av ekonomiskt stöd

Ombudsmannen konstaterade att det, vad det gällde begäran om en kopia av kommissionens beslut om att medfinansiera ett projekt, i artikel 2.1 i kommissionens beslut av den 8 februari 1994 om allmänhetens tillgång till kommissionens handlingar föreskrivs att alla ansökningar om tillgång till handlingar skall göras skriftligt och ställas till berörd avdelning inom kommissionen. Klaganden informerades av den behöriga enheten inom kommissionen om denna formalitet för att få tillgång till den begärda handlingen. Det framgick emellertid att klaganden inte inkommit till GD XVI med någon sådan skriftlig begäran. Under dessa omständigheter utgjorde det faktum att kommissionen inte skickade

¹ Rådets direktiv 85/337/EEG av den 27 juni 1985 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, EGT L 175, 31.12.1985, s 40.

honom någon kopia av beslutet inte något administrativt missförhållande.

2 Den påstådda underlåtenheten att på rätt sätt offentliggöra beslutet i EGT

- 2.1 Klaganden gjorde gällande att beslutet om att medfinansiera projektet inte hade offentliggjorts i EGT på rätt sätt och att det hade gått fem månader från den tidpunkt då beslutet antogs till tidpunkten för offentliggörande. Kommissionen svarade att de viktigaste uppgifterna i beslutet i fråga hade offentliggjorts i EGT C 122 den 19 april 1997.
- 2.2 Enligt artikel 10.7 i rådets förordning nr 1164/94 skall endast de viktigaste uppgifterna i kommissionens beslut om godkännande av projekt och beviljande av ekonomiskt stöd från Sammanhållningsfonden offentliggöras i EGT. I förordningen föreskrivs ingen tidsgräns för offentliggörandet. I det aktuella ärendet fattades beslutet den 5 november 1996 och de viktigaste uppgifterna offentliggjordes den 19 april 1997. Kommissionen förklarade detta dröjsmål på fem månader med hänvisning till att offentliggörandet var omfattande och av ett speciellt slag eftersom det sammanförde 66 projekt som antagits vid olika tillfällen. Enligt kommissionen föredrar dess enheter att samla denna information i ett enda nummer av EGT framför att offentliggöra den successivt. Denna förklaring till att det dragit ut på tiden mellan antagandet och offentliggörandet av beslutet föreföll rimlig. Den omständigheten att beslutet offentliggjordes först den 19 april 1997 utgjorde därför inte något administrativt missförhållande.

3 Den påstådda underlåtenheten att underrätta klaganden om utfallet av hans klagomål om åsidosättande av gemenskapsrätten (förfarande enligt artikel 169)

- 3.1 Denna del av klagomålet gällde ett påstått administrativt missförhållande i samband med handläggningen av ett klagomål om att en medlemsstat hade överträtt gemenskapsrätten. När det gällde denna handläggning hade kommissionen i sina kommentarer inom ramen för den undersökning som ombudsmannen gjort på eget initiativ 303/97/PD¹ påpekat att alla klagomål som inkom till kommissionen undantagslöst registrerades, att mottagandet av klagomålet bekräftades och att klaganden hölls underrättad om vilka åtgärder kommissionen vidtog med anledning av klagomålet eller om det hade lämnats utan åtgärd. Kommissionen menade också att ett beslut att avsluta ett ärende utan åtgärd måste fattas inom en tid av högst ett år efter det datum då ärendet registrerades.

¹ 303/97/PD, rapporterad i EU-ombudsmannens årsrapport 1997, s. 270-274. Se även kommissionens 15:e årsrapport 1997 om övervakningen av tillämpningen av gemenskapsrätten (1997), inledningen s. III-IV (KOM (1998) 317 slutlig).

- 3.2 I detta ärende framkom det att två mottagningsbevis hade skickats till klaganden, ett i januari och ett i februari 1996. Kommissionen beslutade därefter att inte registrera klagomålet eftersom den kommit fram till att det inte förelåg någon överträdelse av gemenskapsrätten. Kommissionen underrättade dock inte klaganden om detta och om skälen till att klagomålet inte hade registrerats. Kommissionen lämnade inte klaganden någon skriftlig information om hur hans klagomål hade fallit ut förrän i juli 1997, dvs. 17 månader efter mottagningsbevisen. Under dessa 17 månader hade klaganden dessutom skickat fem brev med begäran om information om hur hans klagomål fortskred, men kommissionen hade inte heller därvid upplyst honom om varför den hade kommit fram till att det inte förelåg någon överträdelse av gemenskapsrätten. Ombudsmannen konstaterade att enligt kommissionens egna kommentarer till hans undersökning på eget initiativ alla till kommissionen inkomna klagomål undantagslöst registreras och att ett beslut att avsluta ett ärende utan åtgärd måste fattas inom högst ett år efter det datum då klagomålet registrerades.
- 3.3 Även om den skyldighet som kommissionen åtagit sig inom ramen för ombudsmannens egen undersökning daterade sig från en senare tidpunkt än när det klagomål det här rör sig om framställdes kräver principerna om god förvaltningssed att kommissionen så snart som möjligt borde ha informerat klaganden på lämpligt sätt om utfallet av hans klagomål. Alltså utgjorde det ett administrativt missförhållande att kommissionen i detta ärende inte informerade klaganden om att den inte hade registrerat klagomålet och varför den inte hade gjort det, samt att den under 17 månader inte ens hade lämnat klaganden någon skriftlig information om hur hans klagomål hade utfallit.

SLUTSATSER

Mot bakgrund av resultatet av ombudsmannens undersökning av punkterna 1 och 2 i detta klagomål föreföll det inte föreligga några administrativa missförhållanden från kommissionens sida.

Mot bakgrund av resultatet av ombudsmannens undersökning av punkt 3 i detta klagomål föreföll det nödvändigt att göra följande kritiska anmärkning:

Enligt kommissionens egna kommentarer inom ramen för den undersökning som ombudsmannen gjort på eget initiativ (303/97/PD) registreras utan undantag alla klagomål som kommer in till kommissionen och ett beslut att avsluta ett ärende utan åtgärd måste fattas inom högst ett år efter det datum då klagomålet registrerades. Även om den skyldighet som kommissionen åtagit sig inom ramen för ombudsmannens egen undersökning daterade sig från en senare tidpunkt än när det klagomål det här rör sig om framställdes kräver principerna om god förvaltningssed att kommissionen snarast borde ha informerat klaganden på lämpligt sätt om utfallet av hans klagomål. Alltså utgjorde det ett administrativt missförhållande att kommissionen i detta ärende inte

informerade klaganden om att den inte hade registrerat klagomålet och varför den inte hade gjort det, samt att den under 17 månader inte ens hade lämnat klaganden någon skriftlig information om hur hans klagomål hade utfallit.

Eftersom denna aspekt av ärendet berörde förfaranden som hade att göra med vissa tidigare händelser, var det inte lämpligt att försöka åstadkomma en vänskaplig förlikning och ombudsmannen avslutade därför ärendet.

ÄNDRAD REKRYTERINGSPOLICY

Beslut i klagomålet 320/97PD mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

R klagade i april 1997 till ombudsmannen och uppgav att det sätt på vilket kommissionen rekryterat honom utgjorde ett fall av administrativt missförhållande.

R hade i juni 1994 godkänts vid ett urvalsförfarande som anordnats av kommissionen för att upprätta en reservlista för rekrytering av tillfälligt anställd personal i lönegraderna A7/6, 65T/XXIII/93. I september 1996 då R arbetade i Peru fick han ett telefonsamtal från en tjänsteman från kommissionens GD IB som ville veta om han var intresserad av en anställning som gällde Latinamerika. R bekräftade att han var intresserad.

R fick i november 1996 ett brev från Generaldirektorat IX där han kallades till en intervju i Bryssel och till sådana läkarundersökningar som krävdes i händelse av anställning. Intervjun och läkarundersökningen ägde rum senare i samma månad.

Den 6 december 1996 informerades R muntligt av GD IB om att han erbjöds anställningen i fråga. I ett meddelande av den 16 december 1996 bad GD IB att GD IX snarast skulle påbörja rekryteringsförfarandet.

R kontaktade den 13 januari 1997 GD IX och fick med säkerhet veta att han hade rekryterats och att han skulle få ett fax med denna innebörd inom en vecka. Den 16 januari 1997 underrättades R av GD IX om att rekryteringsförfarandet hade stoppats av ett beslut om att avveckla den gällande reservlistan och att han därför inte kunde rekryteras. R fick aldrig någon skriftlig information om att reservlistan hade upphört att gälla.

R framförde i ett brev av den 15 mars 1997 till kommissionen att han ansåg att detta förfarande var otillbörligt.

I sitt klagomål till ombudsmannen hävdade R att kommissionens sätt att gå till väga var ett administrativt missförhållande. Enligt hans uppfattning visade det på bristfälliga arbetsrutiner, bristande professionell ansvarskänsla inom kommissionens enheter, bristande respekt för medborgarna samt usel ekonomisk styrning med tanke på att R:s tur- och returbiljett Lima - Bryssel hade betalats av kommissionen.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. Kommissionen angav i sitt yttrande att den hade antagit ett nytt policybeslut den 13 november 1996 i fråga om tillfälligt anställd personal i enlighet med artikel 2a i reglerna för övriga anställda (nedan kallat det nya beslutet). Innan man antog det nya beslutet, som trädde i kraft den 1 december 1996, hade man haft ingående överläggningar med de olika enheterna och med representanter för personalen. De nya reglerna var mycket striktare än de tidigare, eftersom rekryteringen av tillfälligt anställda i lönegrad A7/6 begränsades till sökande som fanns på en reservlista som fastställts genom externa uttagningsprov eller till sökande som godkänts vid ett urvalsförfarande för sökande med särskild yrkeskompetens. Enligt det nya beslutet skulle rekryteringen av tillfälligt anställda huvudsakligen gälla lönegraden A/5/4 för att institutionen skulle kunna förfoga över specialistkompetens. Kommissionens administration hade vidare beslutat att alla reservlistor som fastställts genom urvalsförfaranden för tillfälligt anställda skulle dras in från och med den 1 december 1996 för att man skulle kunna komma igång med den nya politiken i fråga om de tillfälligt anställda i enlighet med det nya beslutet. Generaldirektörerna och enhetscheferna hade informerats om det nya beslutet den 3 december 1996.

Kommissionen angav vidare att det var sant att GD IB under det förfarande som ledde till det nya beslutet hade varit i kontakt med R och att han hade intervjuats för en anställning vid GD IB. GD IB:s begäran om att rekrytera R hade dock lämnats först den 16 december 1996 varför GD IX tvingades tillämpa de nya reglerna och avslå begäran.

Kommissionen beklagade vidare att R fått motstridiga uppgifter om ett eventuellt erbjudande om arbete men ansåg att det var nödvändigt att understryka följande:

- 1 När R kallades till Bryssel hade det nya beslutet ännu inte antagits och GD IX kunde därför inte avslå GD IB:s begäran om att få kalla R till intervju.
- 2 Att en person är upptagen på en reservlista innebär inte att han eller hon har rätt till en anställning. Generaldirektören för GD IX är den enda som har befogenhet att besluta om rekrytering av tillfälligt anställda och endast GD IX:s enheter är bemyndigade att erbjuda anställning i kommissionens namn. Det är fastställt att R aldrig fick ett sådant brev.
- 3 R fick ett svar från kommissionen på sitt brev av den 15 mars 1997.

Klagandens kommentarer

R vidhöll klagomålet i sina kommentarer. Han underströk särskilt att han ansåg att kommissionens förfarande stred mot principen om berättigade

förväntningar. Han ansåg att den omständigheten att kommissionens enheter både i december och i januari muntligt bekräftat erbjudandet om det arbete som han skulle få, dvs. efter det att det nya beslutet trätt i kraft, bekräftade hans uppfattning att kommissionens förfarande var felaktigt.

YTTERLIGARE UNDERSÖKNINGAR

Ombudsmannen begärde efter att ha övervägt kommissionens yttrande och klagandens kommentarer att kommissionen skulle skicka honom en kopia av beslutet av den 13 november 1996 och informera honom på följande punkter:

- 1 Innehöll det ovannämnda beslutet övergångsbestämmelser som var tillämpliga på det pågående rekryteringsförfarandet? Om inte, vilka var skälen för detta?
- 2 Deltog GD IB i det ingående samrådet med enheterna? När avslutades arbetet med beslutet och när påbörjades förfarandet med att lägga fram det nya beslutet för kommissionens godkännande?
- 3 På vilket sätt informerades kommissionens enheter om det nya beslutet efter det att det hade antagits?

Kommissionen vidarebefordrade i sitt svar beslutet av den 13 november 1996 samt ett meddelande från GD IX av den 3 december 1996 som gällde beslutet och som adresserats till generaldirektörerna och enhetscheferna vid kommissionen. Vidare skickades en kopia av R:s *curriculum vitae*.

Enligt kommissionen innehöll beslutet övergångsbestämmelser, eftersom det ovan nämnda meddelandet av den 3 december 1996 innehöll uppgifter om att de befintliga reservlistorna kunde användas för rekrytering i enlighet med det nya beslutet.

Kommissionen angav vidare att R:s utbildning i statskunskap inte kunde anses som en speciell yrkeskompetens i enlighet med det nya beslutet. Kommissionen konstaterade slutligen att det förfarande som lett till att man antagit det nya beslutet i alla avseenden varit ett öppet förfarande och att kommissionens samtliga enheter regelbundet informerats om det pågående arbetet, t. ex genom assistenternas möten en gång i veckan och genom meddelandet av den 3 december 1996.

R vidhöll sitt klagomål i sin kommentar till kommissionens andra yttrande.

BESLUTET

Enligt principen om god förvaltningssed krävs att administrationen behandlar medborgarna på ett korrekt och rättvist sätt. Det ankommer på kommissionen att förfara på ett sådant sätt att den uppfyller detta krav.

Det har i detta ärende fastslagits att det nya beslutet om rekrytering av tillfälligt anställda trädde i kraft den 1 december 1996 och att det enligt det

nya beslutet krävdes att sökandena skulle ha en speciell yrkeskompetens. Det fastställdes också att R inte uppfyllde detta krav och därför inte rekryterades.

Det fastställdes vidare att R enligt de tidigare reglerna med framgång hade genomgått intervjuer och läkarundersökningar och godkänts för anställning av den ansvariga enheten. Det framgick att R skulle ha rekryterats om de tidigare reglerna hade gällt efter den 30 november 1996.

Frågan var därför om det var rimligt att tillämpa ett nytt krav på R:s fall som inte var gällande då han med framgång deltog i rekryteringen. Kommissionen har inte angett något starkt skäl för att göra detta. Ombudsmannen fann att det inte kunde anses skäligt att på R tillämpa ett krav som inte varit gällande då han framgångsrikt deltog i rekryteringen. Det föreföll därför som om kommissionen inte hade uppfyllt kravet på att förfara på ett för medborgarna korrekt och rättvist sätt.

SLUTSATSER

Mot bakgrund av resultatet av undersökningarna föreföll det nödvändigt att göra följande kritiska anmärkning:

Enligt principen om god förvaltningssed krävs det att administrationen behandlar medborgarna på ett korrekt och rättvist sätt. I detta fall framgick det att en sökande inte hade anställts trots att han med framgång hade genomgått intervjuer och läkarundersökningar och hade godkänts för anställning av den ansvariga enheten. Skälet till detta var att kommissionen lät rekryteringen omfattas av ett krav som inte fanns med vid den tidpunkt då klaganden framgångsrikt genomgått förfarandet. Genom att handla på detta sätt gjorde sig kommissionen skyldig till administrativt missförhållande.

Eftersom denna aspekt av ärendet berörde förfaranden som hade att göra med vissa tidigare händelser, var det inte lämpligt att försöka åstadkomma en vänskaplig förlikning och ombudsmannen avslutade därför ärendet.

REKRYTERINGSFÖRFARANDE

Beslut i klagomål 588/97/PD mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

I juni 1997 framförde S klagomål till ombudsmannen över underlåtenhet från kommissionens sida att erbjuda honom anställning efter det att han godkänts i ett allmänt uttagningsprov för administrativ personal, KOM/A/720, anordnat av kommissionen år 1992. Efter provet ansökte S vid flera tillfällen om anställning vid kommissionen och intervjuades av olika enhetschefer. Trots att hans kvalifikationer var allmänt erkända hade han ännu inte erbjudits anställning. Enligt vad han fick veta vid kommissionen var anledningen till detta för det första att lediga platser skulle fyllas med kandidater från de nya medlemsstaterna, d.v.s. Österrike, Finland och

Sverige, som anslutit sig till Europeiska unionen den 1 januari 1995, och för det andra att det redan fanns många tjänstemän av belgisk nationalitet.

Klaganden ansåg att dessa förklaringar, som han fick muntligen i sina kontakter med kommissionen, inte var förenliga med de grundläggande rättigheter som fastställs i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och med artikel 27 i tjänsteföreskrifterna, som fastställer att ingen tjänst kan reserveras för en särskild nationalitet. Klaganden ansåg det vidare paradoxalt att arbetsuppgifter inom kommissionen gavs till olika kategorier av tillfälligt anställda, t.ex. konsulter, extraanställd personal och tillfälligt anställda, samtidigt som det inte rekryterades sökande som hade godkänts i ett prov.

S anhöll om att ombudsmannen skulle ingripa så att hans ansökan om anställning behandlades i vederbörlig ordning.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. I sitt yttrande meddelade kommissionen att giltighetstiden för den aktuella reservlistan hade förlängts två gånger och slutligen löpte ut den 30 juni 1995. Det var således inte längre möjligt att anställa S eftersom den reservlista han placerats på inte längre var giltig. Kommissionen anförde vidare att i enlighet med EG-domstolens rättspraxis innebär det faktum att en person är upptagen på en reservlista inte någon rätt att få anställning vid gemenskapernas institutioner.

Vad avsåg klagandens påstående om kränkning av grundläggande rättigheter, dvs. diskriminering på grund av nationalitet, fastslog kommissionen för det första att den allmänna regeln, som anges i artikel 27 i tjänsteföreskrifterna, är att inga tjänster kan reserveras på grund av någon särskild nationalitet. På grundval av reservlistorna väljer kommissionens tjänsteenheter ut de sökande vars yrkesprofil anses motsvara tjänstebehoven och därefter lägger de fram motsvarande rekryteringsförslag till behörigt generaldirektorat, GD IX. Kommissionen underströk att GD IX inte hade fått något förslag rörande S. Vidare hänvisade kommissionen till det faktum att av åtta belgiska medborgare på den aktuella reservlistan hade fyra rekryterats.

För det andra framhöll kommissionen att rådet i samband med anslutningen av de tre nämnda medlemsstaterna hade antagit förordning nr 626/95 som innebär att vissa tjänster skall reserveras för personer av någon av de tre berörda nationaliteterna. Denna förordning utgör således en laglig avvikelse från den allmänna regeln att ingen tjänst får reserveras för en särskild nationalitet.

Vad gäller utnyttjandet av tillfällig personal framhöll kommissionen att budgetmyndigheten tilldelar permanenta och tidsbegränsade tjänster till kommissionen, samt anslag för att kunna anlita extraanställd personal och kon-

sulter. Denna personal påverkar alltså inte möjligheterna att rekrytera tjänstemän till fasta tjänster.

Klagandens kommentarer

I sina kommentarer till kommissionens svar vidhöll S i allt väsentligt sitt klagomål. Han tog dessutom upp ett antal nya frågor såsom den genomsnittliga giltighetstiden för reservlistor, kommissionens skäl till att besluta att inte förlänga giltighetstiden för en reservlista, vilka kostnader som anordnande av uttagsprov medför och skälen till att kommissionen beslutade utlysa en tjänst, till vilken han ansåg sig själv kvalificerad, efter det att reservlistan hade upphört att gälla.

I ett senare brev anhöll S om att bli informerad om vilka åtgärder ombudsmannen vidtog för att söka uppnå en vänskaplig förlikning som sedan skulle kunna underlätta för honom att få anställning vid kommissionen.

BESLUTET

Det bör för det första anmärkas att ombudsmannen inte fann det berättigat att inleda undersökningar rörande de nya frågor som togs upp i klagandens kommentarer, eftersom de gick utanför ramen för hans ursprungliga klagomål. Det bör också anmärkas att frågan om att söka uppnå en vänskaplig förlikning bara uppkommer då ombudsmannen fastslagit att administrativa missförhållanden föreligger.

Vidare bör det noteras att kommissionen inte hade rätt att erbjuda klaganden en fast tjänst, eftersom reservlistan hade upphört att gälla, och att det faktum att en sökande är upptagen på en reservlista inte innebär en rätt till anställning vid gemenskapernas institutioner.

S:s klagomål gällde i huvudsak frågan om han utsatts för olaglig diskriminering på grund av nationalitet. Kommissionens användning av extern och/eller tillfällig personal föreföll inte relevant för bedömningen av denna fråga. Undersökningen av ärendet kunde delas upp i två delar: diskriminering i fråga om tjänster som omfattas av artikel 27 i tjänsteföreskrifterna och diskriminering i fråga om tjänster som inte omfattas av den allmänna bestämmelsen på grund av rådets förordning nr 626/95.

Vad avser den första delen anges här lydelsen i artikel 27:

Rekryteringen skall vara inriktad på att de tjänstemän som tjänstgör vid institutionen har högsta kompetens, prestationsförmåga och oberoende ställning samt är rekryterade över största möjliga geografiska område bland medborgarna i gemenskapens medlemsstater.

Tjänstemännen skall utses utan åtskillnad vad gäller ras-, religions- eller könstillhörighet.

Inga tjänster skall vara förbehållna medborgare från en viss bestämd medlemsstat.

Denna bestämmelse syftar till att uppnå balans mellan behovet att rekrytera kvalificerad personal och det behov en internationell organisation har av att anställa personal från de olika stater som har grundat organisationen. Enligt EG-domstolens rättspraxis innebär bestämmelsen

"att när någon av kommissionens institutioner rekryterar, befordrar eller utnämner personal till tjänster måste den å ena sidan styras av tjänstebehovet utan avseende på nationalitet och å andra sidan säkerställa att personalen rekryteras från största möjliga geografiska område bland medborgarna i gemenskapernas medlemsstater. Institutionen erkänner dessa krav, som domstolen särskilt fastslog i sin dom av den 6 maj 1969 (mål 17/68, Reinarz, [1969] Rec. 61), när den - i de fall då de sökandes kvalifikationer i stort sett är desamma - gör nationaliteten till det överordnade kriteriet för att vidmakthålla eller återställa en geografisk balans mellan sina tjänstemän".¹

Det framgick att det generaldirektorat inom kommissionen som ansvarar för rekrytering aldrig hade fått något förslag om att rekrytera klaganden och att således inget förslag hade avvisats på grundval av hans belgiska nationalitet. Mot bakgrund av det faktum att fyra av de åtta belgiska medborgarna på reservlistan hade erhållit anställning inom kommissionen, föreföll det dessutom svårt att godta påståendet om att det fanns ett allmänt hinder mot att rekrytera belgiska medborgare. Det kunde således inte fastställas att kommissionen utövat någon olaglig diskriminering av belgiska sökande.

När det däremot gäller de muntliga besked från kommissionstjänstemän som S hänvisade till och som kommissionen inte ifrågasatt, är det riktigt att dessa besked kunde ge intryck av att de berörda tjänstemännen inte var medvetna om sina skyldigheter enligt artikel 27 i tjänsteföreskrifterna. Principen om god förvaltningssed kräver att den administrativa personalen följer de regler, som den lyder under, i sina kontakter med medborgarna. Eftersom de besked som S hänvisade till lätt kunde missförstås till att innebära att tjänstemännen inte iakttog sina skyldigheter enligt artikel 27 i tjänsteföreskrifterna, riktade ombudsmannen en kritisk anmärkning mot kommissionen, med innebörden att den borde säkerställa att dess personal respekterar artikel 27 i tjänsteföreskrifterna i sina kontakter med sökande.

Vad gäller tjänster som reserveras för medborgare i Österrike, Finland eller Sverige föreskriver artikel 1 i rådets förordning nr 626/95 följande:

"Till och med den 31 december 1999 får lediga tjänster besättas genom utnämning av österrikiska, finska och svenska medborgare genom undantag från ... artikel 27 tredje stycket ... i tjänsteföreskrifterna för tjänstemännen i Europeiska gemenskaperna, i den utsträckning som beslut om tjänster i detta syfte har fattats inom ramen för budgetförhandlingarna inom de behöriga institutionerna."

Det framgick tydligt att denna förordning fastställer ett undantag från den allmänna regeln i artikel 27.3 i tjänsteföreskrifterna. Eftersom förordningen

¹ Dom av den 30 juni 1983 i mål 85/82, *Schloh mot Rådet*; 1983; Rec. 2105, se punkt 26.

inte hade ifrågasatts, var kommissionen skyldig att följa den. Det framgick alltså att kommissionen hade full rätt att reservera tjänster för medborgare från något av de tre länderna.

När det gällde båda de klagomål som framfördes föreföll således kommissionen inte ha gjort sig skyldig till olaga diskriminering. Bestämmelserna i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna föreföll inte ha någon relevans i detta fall.

På grundval av Europeiska ombudsmannens undersökningar i detta klagomål visade det sig nödvändigt att framföra följande kritiska anmärkning:

Kommissionen skall säkerställa att dess personal, när den är i kontakt med sökande, är medveten om sina skyldigheter enligt artikel 27 i tjänsteföreskrifterna.

Eftersom denna aspekt av ärendet gällde förfaranden som hade att göra med vissa tidigare händelser, var det inte lämpligt att försöka åstadkomma en vänskaplig förlikning och ombudsmannen avslutade därför ärendet.

OTILLBÖRLIG FÖRSENING MED ATT SVARA PÅ BREV

Beslut i klagomål 1087/97/OV mot Europeiska kommissionen

KLAGOMÅLET

I november 1997 klagade G, direktör för en icke-statlig organisation för medicinsk vård av allvarligt skadade barn från krigs- och katastrofområden, till ombudsmannen över avslaget från kommissionens GD VIII (Utveckling) på hans bidragsansökan. Det berörda projektet avsåg att inlemma hemlösa barn i utvalda nya familjer mot bakgrund av att barnhem inte kunde ge dem den familjestruktur som krävs för deras emotionella utveckling. Projektet hade utformats av AAD (*Angolan Action for Development, Luanda*) och godkänts av det berörda angolanska ministeriet. På grund av bristen på lämpliga finansiella resurser ansökte klaganden emellertid den 30 augusti 1996 hos GD VIII om bidrag till projektet från budgetpost B7-7020 (Främjande av mänskliga rättigheter och demokrati i utvecklingsländerna).

Den 3 december 1996 informerades klaganden om att hans ansökan hade avslagits på grund av de begränsade resurserna i budgetpost B7-7020 och på grund av att hans projekt inte riktigt motsvarade villkoren i budgetposten. GD VIII informerade även klaganden om att det tvivlade på att de nya familjerna, som redan hade att kämpa med oerhörda problem varje dag, kunde erbjuda något idealiskt hem för dessa utsatta barn.

Eftersom han ansåg beslutet om avslag oklart och otillräckligt motiverat skrev klaganden fyra gånger mellan december 1996 och september 1997 till kommissionen och bad om ytterligare förklaringar till avslaget på hans ansökan för att så småningom kunna omformulera projektplanen. Han fick svar först i november 1997 när kommissionen, efter ett telefonsamtal från ombudsmannen, besvarade hans brev. Klaganden var dock fortfarande inte nöjd med resonemanget i beslutet om avslag, vilket han ansåg vara mot-

sägelsefullt, icke objektivt och inte tillräckligt tydligt. Därför klagade han till ombudsmannen och påstod att kommissionen hade

- (i) underlåtit att ge honom lämpliga skäl till beslutet om avslag och
- (ii) under flera månader underlåtit att svara på hans brev.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till kommissionen. När det gäller resone-mangiet i beslutet om avslag påpekade kommissionen att det mot bakgrund av de begränsade finansiella resurserna (17 miljoner ecu att fördelas mellan ca 100 länder) krävdes ett strikt urvalsförfarande och att de utvalda projekten var de som bedömdes ha störst möjlighet att stärka demokrati, rättssäkerhet och mänskliga rättigheter i landet. Vidare angav kommis-sionen att det aktuella projektet behandlades enligt samma förfarande och på samma objektiva sätt som de andra. Kommissionen ansåg att de skäl som angivits i beslutet om avslag inte var motsägelsefulla, mot bakgrund av att den först hade informerat klaganden om att projektet inte uppfyllde urvalskriterierna för budgetposten och senare informerade honom om att det huvudsakliga hindret var att endast projekt som bidrar till den demo-kratiska utvecklingen i landet kunde få bidrag.

När det gäller underlåtenheten att svara på klagandens brev med begäran om förklaringar angav kommissionen att tiden för att svara klaganden (3 veckor för brevet av den 8 april 1997 och 8 veckor för brevet av den 12 november 1997) var rimlig mot bakgrund av arbetsbördan och den till-gångliga personalen.

Klagandens kommentarer

Klaganden påpekade att kommissionen inte tagit hänsyn till att den angolanska regeringen hade tillstyrkt projektet. Särskilt när det gäller resone-mangiet i beslutet om avslag angav klaganden att kommissionen aldrig hade informerat honom om de exakta urvalskriterierna och varför hans pro-jekt inte motsvarade dessa. Därför bad klaganden ombudsmannen att gå vidare med undersökningen.

När det gäller underlåtenheten att svara påpekade klaganden att kommis-sionens svar av den 8 april 1997 faktiskt var ett svar på brevet av den 6 mars 1997, vilket var en påminnelse om brevet av den 27 december 1996. Därför var kommissionens påstående att den hade svarat inom 3 veckor inte korrekt.

YTTERLIGARE UNDERSÖKNINGAR

Efter noggrant övervägande av kommissionens yttrande och klagandens kommentarer föreföll det som om det krävdes ytterligare undersökningar, särskilt för att bestämma vilket urvalskriterium för att få bidrag enligt bud-getpost B7-7020 som inte hade uppfyllts av klaganden.

Kommissionen påpekade att klaganden hade blivit informerad om urvalskriterierna (stärkandet av demokrati, rättssäkerhet och respekt för mänskliga rättigheter i landet) i och med att han hade fått de allmänna villkor som gällde budgetpost B7-7020 och fyllt i det standardformulär som följde med dem.

Kommissionen angav emellertid att på grund av det stora antalet bidragsansökningar som tas emot (över 300 per år, av vilka endast 20 % kan beviljas) var det svårt att ge en detaljerad förklaring till varje avslag.

I det aktuella fallet angav kommissionen att projektet i första hand var socialt och medicinskt inriktat (psykologisk omsorg om barn) och därför inte omfattades av budgetpostens direkta prioriteringar. Beslutet om avslag grundades således snarast på projektets art.

Klaganden medgav att han hade tagit emot de allmänna villkoren för budgetposten. Han påpekade dock att dessa villkor var mycket omfattande och kunde tolkas på olika sätt. Han angav också att han fortfarande saknade en tydlig motivering till varför hans projekt inte riktigt uppfyllde urvalskriterierna.

BESLUTET

1 Den påstådda underlåtenheten att ange skäl för beslutet om avslag

- 1.1 Klaganden påstod att kommissionens beslut av den 3 december 1996 med avslag på hans ansökan om bidrag var oklart och inte angav tillräckliga skäl. Kommissionen påpekade att den hade informerat klaganden om urvalskriterierna och att endast projekt som bidrog till den demokratiska utvecklingen i landet kunde få bidrag. I sina följande förklaringar angav kommissionen att det på grund av det stora antalet ansökningar var svårt att ge en detaljerad förklaring till varje avslag.
- 1.2 Enligt domstolens rättspraxis måste den beslutande myndighetens resonemang läggas fram på ett klart och otvetydigt sätt för att å ena sidan de berörda personerna skall förstå skälen till åtgärden och kunna försvara sina rättigheter och å andra sidan göra det möjligt för domstolen att utöva sin övervakande jurisdiktion.¹
- 1.3 I sitt brev av den 3 december 1996 avslog kommissionen ansökningen på följande sätt:

" (...) Efter att ha undersökt ert ovan nämnda förslag tillsammans med vår delegation i Angola och med den geografiska enhet som ansvarar för Angola måste jag tyvärr meddela er att kommissionen inte kan beakta ert projekt.

¹ Mål T-166/94, *Koyo Seiko mot rådet*. REG 1995, II-2129, punkt 103.

De begränsade resurserna i budgetpost B7-7020 i förhållande till det stora antal länder och verksamhetsområden som skall täckas gör det absolut nödvändigt att fastställa kriterier för att säkerställa en geografisk och innehållsmässig balans i fördelningen av bidrag. Ert projekt motsvarar, trots att det är inriktat på ett mycket behjärtansvärt och viktigt problem, inte riktigt villkoren i budgetpost B7-2070.

Dessutom tvivlar vi på vad beträffar innehållet i projektet att de "nya familjerna" som redan har att kämpa med oerhörda problem varje dag kan utgöra något idealiskt hem för dessa utsatta barn (...)"

I brevet av den 12 november 1997 svarade kommissionen på följande sätt:

"(...) Som redan nämnts tidigare måste jag tyvärr bekräfta att kommissionen inte kan beakta er ansökan om bidrag.

För det första skulle jag vilja informera er om att det antal projektförslag som tas emot här är så stort att ett strikt urval måste göras för att säkerställa en geografisk och innehållsmässig balans i fördelningen av våra begränsade finansiella resurser (17 miljoner ecu/år för ca 100 länder).

Ert projektförslag har tillsammans med de andra vi har tagit emot granskats av våra geografiska enheter i Bryssel och Luanda inom ramen för de totala prioriteringar som EG skall inrikta sig på under de omständigheter Angola för närvarande befinner sig i.

I enlighet med villkoren i vår budgetpost har endast de projekt valts ut som bäst kan gynna landets demokratiska utveckling (...)"

- 1.4 Ombudsmannen noterade först att klaganden i sina ytterligare kommentarer hade medgett att han informerats om urvalskriterierna (projekt med störst möjlighet att stärka demokrati, rättssäkerhet och respekt för mänskliga rättigheter i landet). När det gäller detta föreföll det av korrespondensen ovan som om kommissionen hade angett tillräckliga skäl för avslaget på klagandens ansökan, eftersom denne informerats om att hans projekt inte uppfyllde urvalskriterierna och att endast de projekt som bäst kunde främja landets demokratiska utveckling hade valts ut. Mot bakgrund av att klagandens projekt huvudsakligen omfattade social och medicinsk hjälp föreföll kommissionens förklaring vara rimlig.

2 Den påstådda otillbörliga förseningen med att svara på brev

- 2.1 Klaganden påstod att kommissionen hade underlåtit att svara på fyra brev, daterade den 27 december 1996, 6 mars, 3 april och 3 september 1997, i vilka han bad om ytterligare förklaringar till avslaget på hans ansökan. Kommissionen påpekade att den hade svarat på dessa brev inom 3 veckor (fax av den 8 april 1997) respektive 8 veckor (svar av den 12 november 1997), vilket den ansåg vara en rimlig tidsrymd mot bakgrund av arbetsbördan och den tillgängliga personalen.
- 2.2 Enligt principerna om god förvaltningssed krävs det att brev från klagande till kommissionen besvaras inom rimlig tid.
- 2.3 Ombudsmannen noterar att faxet från GD VIII av den 8 april 1997 var ett svar på klagandens brev i vilket han bad om namnen på kommissionens företrädare i Angola och att det inte gav någon ytterligare information om resonemanget i beslutet om avslag. Det var först den 12 november 1997, efter ett telefonsamtal från ombudsmannen, som GD VIII svarade på klagandens begäran om ytterligare information. Detta kan inte anses vara en rimlig tidsrymd för att svara på brev. Därför utgör det faktum att kommissionen först den 12 november 1997 svarade på klagandens korrespondens som inleddes i december 1996 ett administrativt missförhållande.

SLUTSATSER

Mot bakgrund av ombudsmannens undersökningar av denna del av klagomålet föreföll det nödvändigt att göra följande kritiska anmärkning:

Enligt principerna om god förvaltningssed krävs det att brev från klagande till kommissionens förvaltning besvaras inom rimlig tid. Därför utgör det faktum att kommissionen först den 12 november 1997 svarade på klagandens korrespondens som inleddes i december 1996 ett administrativt missförhållande.

Mot bakgrund av att denna del av ärendet rörde förfaranden som gällde specifika händelser i det förflutna var det inte lämpligt att försöka uppnå en vänskaplig förlikning och därför avslutade ombudsmannen ärendet.

3.5.4 REVISIONSRÄTTEN

KOSTNADERSÄTTNING FÖR DELTAGARE I ETT UTTAGNINGSPROV

Beslut i klagomål 928/7.10.96/LL-JP/FIN/PD mot revisionsrätten

KLAGOMÅLET

I oktober 1996 framförde L och P till ombudsmannen ett klagomål som gick ut på att revisionsrätten hade behandlat dem på ett orättvist och diskrimi-

nerande sätt genom att ge dem en mycket begränsad ersättning för deras resekostnader i samband med ett uttagningsprov som anordnades av revisionsrätten. Klagandena skickade också en kopia av klagomålet direkt till revisionsrätten.

Uttagningsprovet var internt och interinstitutionellt, så att tjänstemän och lokala representanter som arbetade vid alla gemenskapens institutioner kunde söka. Klagandena sökte till detta uttagningsprov. Vid den tidpunkten arbetade båda två vid kommissionens representation i Finland. I ett brev från revisionsrätten av den 9 augusti 1996 meddelades klagandena att de blivit antagna till det skriftliga proven. Enligt brevet skulle dessa äga rum i Bryssel den 17 oktober 1996. Klagandena ombads infinna sig kl. 8.30. Som bilaga till brevet fanns en sida med de tillämpliga bestämmelserna för ersättning av resekostnader. I enlighet med artikel 2 i dessa bestämmelser utbetalas ingen ersättning om avståndet mellan sökandens bostadsort och platsen för uttagningsprovet är kortare än eller lika med 300 km. I artikel 3 föreskrevs att om avståndet var längre än 300 km är sökandena berättigade till ett belopp som beräknades på kilometerbasis som följer:

- "- Ett maximibelopp på 60 ecu om avståndet är längre än 300 km och kortare än 800 km.*
- Ett maximibelopp på 120 ecu om avståndet är längre än eller lika med 800 km och kortare än 1500 km.*
- Ett maximibelopp på 180 ecu om avståndet är längre än eller lika med 1500 km."*

Klagandena ansåg att nivån på den ersättning de skulle få i enlighet med dessa bestämmelser var otillräcklig. För att delta i proven som ägde rum på en torsdag var de tvungna att köpa en ordinarie tur- och returbiljett med flyg Helsingfors-Bryssel, som kostar ca 1 212 ecu. Kostnaden för logi för en natt i Bryssel på ca 63 ecu skulle medföra en totalkostnad för klagandenas deltagande i de skriftliga proven på 1 275 ecu, medan de endast skulle få 180 ecu i ersättning. Mot bakgrund av att den kostnad de själva måste stå för uppgick till mer än en nettomånadslön avstod klagandena från att delta i uttagningsprovet.

I sitt klagomål till ombudsmannen hävdade klagandena att bestämmelserna i fråga om ersättningen av resekostnader i detta fall gynnade de anställda som arbetade i Luxemburg och Bryssel vilket avvek från principen om likabehandling. Klagandena ansåg också att effekten av bestämmelserna gick emot den princip som uttrycks i artikel 27 i tjänsteföreskrifterna, där det heter:

"Rekrytering skall inriktas på att för institutionen säkerställa de tjänstemäns tjänster som har den högsta standarden i fråga om förmåga, effektivitet och integritet, rekryterade på bredast möjliga geografiska basis bland medborgarna i gemenskapernas medlemsstater."

UNDERSÖKNINGEN

Revisionsrättens yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till revisionsrätten. I sitt yttrande angav revisionsrätten att den endast hade tillämpat de bestämmelser som fastställs i revisionsrättens rapport nr 211/95, antagna av förvaltningschefernas kollegium. I enlighet med dess lydelse är beslutet endast tillämplbart på allmänna uttagningsprov som anordnas av institutionerna, men genom ett internt beslut i revisionsrätten gjordes samma bestämmelser tillämplbara på sådana uttagningsprov som detta.

YTTERLIGARE UNDERSÖKNINGAR

Ombudsmannen begärde att revisionsrätten skulle förete de handlingar som ligger till grund för rapport nr 211/95. Av de överlämnade handlingarna framgick det att syftet var att minska institutionernas kostnader i fråga om reseersättning och att förenkla ersättningssystemet. Det framkom dock också att det hade uttryckts farhågor om att den tunga ekonomiska börda som lades på långväga sökande inte beaktades i slutsatserna och att det därför var tveksamt om den var förenlig med principen om att sökande skall ha lika möjligheter att delta i uttagningsprov. Farhågorna bemöttes med uttalanden om att man skulle öka antalet platser för uttagningsprov och decentralisera dem.

Mot bakgrund av detta skickade ombudsmannen ett brev till revisionsrätten. I brevet noterade ombudsmannen att de berörda proven inte hade anordnats på en annan veckodag, t.ex. en lördag, för att göra det möjligt för sökandena att utnyttja billigare flygbiljetter. Ombudsmannen noterade också att om det bara fanns en plats för uttagningsprov, t.ex. Bryssel, skulle den genomsnittliga kostnaden för en sökande (efter avdrag för reseersättning) som reste i andra klass med tåg

- från Luxemburg bli 43 ecu,
- från Strasbourg bli 29 ecu och
- från Aten bli 330 ecu.

Ombudsmannen konstaterade att sökande från avlägsna orter fick oproportionerligt höga kostnader och han undrade om revisionsrätten kunde vidta åtgärder så att en sådan situation inte skulle uppstå igen.

Efter att ha skickat denna fråga till kommittén för förberedande av författningsärenden, ett organ som lyder under förvaltningschefskollegiet, meddelade revisionsrätten ombudsmannen att institutionerna inom kommittén hade påpekat att ersättning för resekostnader i sig var en finansiell förmån för sökandena som inte föreskrevs i tjänsteföreskrifterna och att institutionerna när de antog slutsatserna hade kommit överens om att utöka antalet platser för uttagningsprov för att förkorta avstånden för sökandena. När det gäller den sistnämnda aspekten tillade revisionsrätten att dess beslut att endast anordna skriftliga prov i Luxemburg och Bryssel var rimligt mot bakgrund av omständigheterna och enhetens intressen. Enligt revisionsrätten

skulle det ha medfört oproportionerligt höga kostnader att anordna skriftliga prov på andra platser som t.ex. vid gemenskapernas representationer.

BESLUTET

- 1 Ombudsmannen noterade det faktum att de institutioner som deltog i kommittén för förberedande av stadgefrågor angav att ersättning för resekostnader var ett finansiellt bidrag som inte föreskrivs i tjänsteföreskrifterna. Ombudsmannen påpekade att om förvaltningen vidtar åtgärder som inte förutses i tjänsteföreskrifterna skall den ändå uppfylla de bestämmelser och principer som är bindande för den.
- 2 Ombudsmannen noterade också det faktum att kommittén hade angett att när den antog bestämmelserna hade institutionerna kommit överens om att öka antalet platser för uttagningsprovet för att förkorta reseavstånden för sökandena. Ombudsmannen påpekade att revisionsrätten inte hade handlat i enlighet med den överenskommelsen.
- 3 Revisionsrätten försökte rättfärdiga sitt avsteg från överenskommelsen genom att hänvisa till de oproportionerligt höga kostnaderna för att även hålla prov i Finland. Ombudsmannen påpekade att anordnandet av uttagningsprov åligger revisionsrätten som kunde ha använt sina befogenheter för att minska kostnaderna för sig själv och sökandena. Det fanns varken belägg för att uttagningsproven inte kunde ha förlagts till en annan veckodag eller för att anordnandet av en annan plats för uttagningsproven skulle ha medfört oproportionerligt höga kostnader om man t.ex. bett om hjälp från kommissionens eller parlamentets representationer.
- 4 Det är obestridligt att bestämmelserna i detta fall medförde överdrivna kostnader för potentiella deltagare i de skriftliga proven i det berörda uttagningsprovet. Principerna om god förvaltningssed kräver att förvaltningen förfar på ett rättvist sätt gentemot alla sökande i ett uttagningsprov. Att anordna ett uttagningsprov på ett sådant sätt att det medför överdrivna kostnader för ett begränsat antal sökande kan inte anses uppfylla det kravet.

SLUTSATSER

Mot bakgrund av Europeiska ombudsmannens undersökningar av detta klagomål förefaller det nödvändigt att göra följande kritiska anmärkning:

Principerna om god förvaltningssed kräver att förvaltningen förfar på ett rättvist sätt mot alla sökande under uttagningsproven. I detta ärende förefaller det som om revisionsrätten har anordnat ett uttagningsprov på ett sådant sätt att det har medfört överdrivna kostnader för två sökande från en medlemsstat (en tur- och returbiljett med flyg för ca 1 212 ecu). Därför har revisionsrätten genom att anordna uttagningsprovet på ett sådant sätt gjort sig skyldig till ett administrativt missförhållande. Det ålåg revisionsrätten att anordna uttagningsprov så att kraven uppfylldes,

t.ex. genom att ordna med fler platser för uttagningsprov för att förkorta reseavstånden.

Mot bakgrund av att denna del av ärendet rörde förfaranden i fråga om särskilda händelser i det förflutna var det inte lämpligt att försöka uppnå en vänskaplig förlikning och därför avslutade ombudsmannen ärendet.

3.6 REKOMMENDATIONER FRÅN OMBUDSMANNEN

3.6.1 EUROPEISKA UNIONENS RÅD

EN AKTUELL FÖRTECKNING ÖVER ÅTGÄRDER SOM VIDTAGITS PÅ OMRÅDET FÖR RÄTTSLIGA OCH INRIKES FRÅGOR

Förslag till rekommendation i klagomål 1055/25.11.96/STATEWATCH/UK/IJH mot rådet

KLAGOMÅLET

I november 1996 klagade B till ombudsmannen över att rådet inte för allmänheten upprätthåller och tillhandahåller en aktuell förteckning över de åtgärder som det vidtar på området för rättsliga och inrikes frågor.¹ Klaganden hävdade att för att på bästa sätt informera medborgarna och anpassa sig till demokratiska normer borde rådet föra en sådan förteckning och göra den tillgänglig på begäran.

UNDERSÖKNINGEN

Rådets yttrande

Klagomålet vidarebefordrades till rådet. I sitt yttrande hänvisade rådet till de betydande ansträngningar som det hade gjort för att förbättra insynen och öppenheten i sin hantering av detta område. Särskilt betonades följande åtgärder:

En sammanfattning av de rådsbeslut som fattas inom området för avdelning VI i fördraget om Europeiska unionen ges ut en gång om året och har offentliggjorts som en bilaga till årsöversikten över rådets arbete sedan 1995 års utgåva.

De beslut som fattas av rådet både inom området för avdelning VI och på andra områden tillkännages i pressmeddelanden som ges ut av generalsekretariatet, i princip inklusive de beslut som fattas genom det skriftliga förfarandet. De rådsbeslut vilka formellt fattas genom ett blandat förfarande som inte rör det berörda ämnesområdet återfinns i meddelandet under en separat rubrik som lätt kan kännas igen.

En datasökning av innehållet i rådets pressmeddelanden kan göras i databasen "Rapid" som är tillgänglig via Internet på Europa-servern.

¹ Dvs. avdelning VI i fördraget om Europeiska unionen, "tredje pelaren".

Rådets generalsekretariat arbetar med att lägga upp sina egna databaser som även kommer att vara tillgängliga via Internet. Bland annat kommer de att omfatta rådsbeslut både på områdena för rättsliga och inrikes frågor och för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken.¹

Klagandens kommentarer

I sina kommentarer erkände klaganden rådets ansträngningar att tillhandahålla mer information. Han ansåg dock att det är ett tecken på ineffektivitet om rådet inte själv har en aktuell förteckning över de åtgärder som vidtagits på varje område. Han upprepade också sitt påstående om att det är oacceptabelt att medborgarna inte på begäran kan få en aktuell förteckning över de åtgärder som vidtagits.

OMBUDSMANNENS FÖRSÖK ATT ÅSTADKOMMA EN VÄNSKAPLIG FÖRLIKNING

Efter noggrant övervägande av klagomålet, yttrandet och kommentarerna skrev ombudsmannen till rådet den 15 december 1997 för att försöka åstadkomma en vänskaplig förlikning i enlighet med artikel 3.5 i ombudsmannens stadga.

Han informerade rådet om att han ansåg att dess underlåtenhet att upprätthålla en aktuell förteckning över de åtgärder som det vidtagit skulle kunna utgöra ett administrativt missförhållande, av följande skäl:

- (i) En grundläggande princip för god förvaltningssed är att offentliga myndigheter skall ha välskötta diariéer och arkiv. Sådana arkiv hjälper till att säkerställa sammanhang och kontinuitet i verksamheten, vilket nämns i artikel C i fördraget om Europeiska unionen. Bristfälliga arkiv kan göra det svårt att snabbt och exakt lokalisera nödvändiga handlingar.
- (ii) Rådet offentliggör en gång om året en sammanfattning av de beslut som fattas inom området för avdelning VI i fördraget om Europeiska unionen. Att rådets sekretariat endast upprättat en sådan förteckning i slutet av varje år kan leda till fel och utelämnanden. Det skulle vara mer effektivt ur förvaltningssynpunkt om sekretariatet hade en förteckning som uppdaterades under årets lopp.
- (iii) Det förefaller inte finnas något rättsligt skäl för den aktuella ståndpunkten. Rådet skulle kunna upprätthålla en förteckning i kraft av sina befogenheter i fråga om den interna organisationen vilka bemyndigar det att vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att den interna verksamheten utförs i enlighet med god förvaltningssed.²

¹ Dvs. avdelning V i fördraget om Europeiska unionen, "andra pelaren".

² Se t. ex. mål C-58/94, *Nederländerna mot rådet*. REG 1996, I-2169.

Ombudsmannen föreslog att rådet kunde svara genom att gå med på att upprätthålla en aktuell förteckning över de åtgärder som vidtas på området för rättsliga och inrikes frågor. Ombudsmannen påpekade också att genom att en sådan förteckning blev tillgänglig för allmänheten skulle insyn och öppenhet förbättras och rådets demokratiska karaktär och allmänhetens tilltro till dess förvaltning skulle stärkas, på ett sätt som förutses i protokoll 17 i bilaga till fördraget om Europeiska unionen.

Rådets svar

I ett brev av den 26 februari 1998 svarade rådet ombudsmannen som följer:

"Tack för ert brev av den 15 december 1997 angående B:s klagomål och hans önskan att rådet skall upprätthålla en aktuell förteckning över åtgärder som vidtas på området för rättsliga och inrikes frågor och göra denna förteckning tillgänglig för allmänheten.

Det är med nöje jag kan bekräfta att generalsekretariatet verkligen upprätthåller en förteckning över alla sådana åtgärder. Frågan om hur och i vilken form denna information kan göras tillgänglig för allmänheten är för närvarande under övervägande.

Dessutom kommer ministerrådet (rättsliga och inrikes frågor) den 19 mars 1998 att behandla den övergripande frågan om öppenhet och insyn i tredje pelaren."

I ett brev av den 13 juli 1998 gav rådet ytterligare information, inklusive följande klargöranden:

- (i) Generalsekretariatet skall göra en databas över rådets verksamhet inom området för rättsliga och inrikes frågor tillgänglig via Internet. I denna kommer det bl.a. att finnas förteckningar över de instrument som antagits efter datum och ämne och en möjlighet att få tillgång till de fullständiga texterna på de officiella språken.
- (ii) När det gäller offentliggörande av förteckningen över de åtgärder som rådet vidtagit på området för rättsliga och inrikes frågor finns den informationen, förutom i att den kan sökas i databasen, i årsöversikten över rådets arbete.

Rådets brev innehöll även de slutsatser som ministerrådet (rättsliga och inrikes frågor) antagit vid sitt möte den 19 mars 1998 angående öppenhet och insyn inom området för rättsliga och inrikes frågor och information om uppföljningen av slutsatserna.

Klagandens svar

Rådets brev av den 26 februari 1998 och den 13 juli 1998 vidarebefordrades till klaganden, som svarade brevledes den 9 mars 1998 och den 18 september 1998. Klaganden välkomnade de nya initiativen angående den öppenhet och insyn inom området för rättsliga och inrikes frågor som rådet nämnde i sitt brev av den 13 juli 1998. Han vidhöll dock sitt klagomål och

påpekade särskilt att den förteckning över instrument som rådet hade nämnt inte var detsamma som en förteckning över åtgärder och att hans klagomål omfattade den senare. Dessutom angav klaganden att offentliggörandet av en förteckning över åtgärder i rådets årsöversikt inte var tillräckligt för att uppfylla demokratiska normer vilka kräver att medborgarna på begäran skall kunna få en aktuell förteckning över åtgärderna när som helst under året.

Mot bakgrund av det ovannämnda föreföll det som om ombudsmannens försök att uppnå en vänskaplig förlikning hade misslyckats.

FÖRSLAG TILL REKOMMENDATION

Efter att ha övervägt rådets svar på hans frågor i brevet av den 15 december 1997 drog ombudsmannen följande slutsatser:

- (i) Rådet har angett att dess generalsekretariat upprätthåller en förteckning över alla åtgärder som godkänts på området för rättsliga och inrikes frågor.
- (ii) Artikel 1.2 i rådets beslut 93/731 om allmänhetens tillgång till rådets handlingar¹ definierar "*rådets handlingar*" som "*all skriven text med befintlig information, oavsett form av medium, som är i rådets besittning*".
- (iii) Den förteckning över alla åtgärder som har godkänts på området för rättsliga och inrikes frågor, som rådet har angett att dess generalsekretariat upprätthåller, förefaller vara en "rådets handling" i enlighet med artikel 1.2 i rådets beslut 93/731.

I enlighet med artikel 3.6 i ombudsmannens stadga föreslår ombudsmannen rådet därför följande rekommendation:

Rådet borde i enlighet med föreskrifterna i rådets beslut 93/731/EG på begäran ge allmänheten tillgång till den förteckning över alla åtgärder som godkänts inom området för rättsliga och inrikes frågor, vilken upprätthålls av generalsekretariatet.

Rådet och klaganden kommer att informeras om denna rekommendation. I enlighet med artikel 3.6 i ombudsmannens stadga skall rådet inkomma med ett detaljerat yttrande före den 31 januari 1999. Det detaljerade yttrandet kan bestå av ett godtagande av ombudsmannens rekommendation och en beskrivning av hur den har genomförts.

¹ Rådets beslut 93/731/EG av den 20 december 1993 om allmänhetens tillgång till rådets handlingar, EGT L 340, 31.12.1993, s. 43.

3.7 UNDERSÖKNINGAR PÅ OMBUDSMANNENS EGET INITIATIV

3.7.1 EUROPEISKA KOMMISSIONEN

ÅLDERSGRÄNSER VID REKRYTERING

Beslut i undersökning på eget initiativ 626/97/BB

FRÅGORNA

I juli 1997 inledde ombudsmannen en undersökning på eget initiativ av åldersgränser vid rekrytering till gemenskapsinstitutionerna, efter ett stort antal klagomål som huvudsakligen gällde uteslutandet av sökande i särskilda uttagningsprov som anordnades av olika gemenskapsinstitutioner.

Till sitt sakinnehåll omfattade klagomålen följande: Åldersgränser strider mot medborgarnas grundläggande rättigheter och är diskriminerande (1042/25.11.96/SKTÖL/FIN/BB, 479/11.3.96/MCHP/ES/KT, 850/3.9.96/JIA/FR/KT, 851/3.9.96/ALC/ES/PD, 300/97/BB, 725/97/BB, 277/98/IP). De strider mot principen om likabehandling av sökande (529/98/XD). De gäller inte för dem som redan har varit anställda vid institutionerna i ett år (325/8.1.96/ML/L/PD, 529/98/XD). Åldersgränser tillämpas inte för sökande till politiska poster (479/11.3.96/MCHP/ES/KT). Den rättsliga grunden för de nuvarande åldersgränserna för sökande är inte klar (695/5.7.96/RW/UK/KT). Födelsedatum är ett icke-objektivt kriterium som fastställs i meddelandena om uttagningsprov och står i motsats till objektiva kriterier som yrkeserfarenhet och läkarundersökningar (529/98/XD). Somliga klagande hänvisade till att åldersgränser är förbjudna i vissa medlemsstater genom konstitutionella eller rättsliga bestämmelser.

Forskningsrapporten om tillämpningen av åldersgränser i Europeiska gemenskapens medlemsstater

Ombudsmannen ansåg att en noggrann undersökning måste göras för att han fullt ut skulle kunna bedöma den aktuella situationen i de olika medlemsstaterna. För detta ändamål kontaktade ombudsmannen EG-domstolen som gick med på att som en samarbetsåtgärd låta sin forsknings- och dokumentationsavdelning sammanställa en forskningsrapport åt ombudsmannen.

Denna forskningsrapport visade att det inte finns någon allmän konstitutionell eller rättslig princip i medlemsstaterna som antingen tillåter eller förbjuder åldersgränser. I över hälften av medlemsstaterna finns det åldersgränser inom den offentliga sektorn. Dessa åldersgränser är dock i allmänhet högre än 35 år och skälen till dem skiljer sig åt i de olika medlemsstaterna. Vidare noterades det att det finns en tendens i vissa medlemsstater att betrakta åldersgränser som diskriminerande och därför sluta tillämpa dem.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

Kommissionens yttrande kan sammanfattas som följer:

Kommissionen beslutade att som en policyfråga upphöra med åldersgränser i sina meddelanden om uttagningsprov.

Kommissionen erkände behovet av att tillämpa denna princip i en gemensam överenskommelse mellan institutionerna. Därför beslutade den som en tillfällig åtgärd att höja åldersgränsen till 45 år i kommande uttagningsprov för de lägre tjänstegraderna i linje med det beslut som fattades av Europaparlamentet den 20 oktober 1997.

Kommissionen angav att det nödvändiga dröjsmålet med att uppnå en gemensam överenskommelse mellan institutionerna gjorde det möjligt att utvärdera vilka åtgärder som skulle beaktas i fråga om utformningen av beföringsgången.

Rådets yttrande

Rådets yttrande kan sammanfattas som följer:

Institutionerna har inte bara frihet att efter eget gottfinnande välja de lämpligaste åtgärderna för att fylla sitt personalbehov utan de har också stor handlingsfrihet när det gäller fastställandet av kraven för uttagningsprov.

Ålder återfinns inte bland de urvalskriterier som förbjuds i tjänsteföreskrifterna vid rekrytering.

I enlighet med artikel 1g i bilaga III i tjänsteföreskrifterna är åldersgränser ett av de villkor som tillsättningsmyndigheten när så är lämpligt har befogenhet att besluta om.

Det återstår att se om tjänsteföreskrifterna i detta avseende motsvarar gemenskapsrättens allmänna principer, särskilt i fråga om respekten för de grundläggande rättigheterna, såsom de garanteras i Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, undertecknad i Rom den 4 november 1950, och såsom de följer av medlemsstaternas konstitutionella traditioner.

Rådet noterade att Amsterdamfördraget ännu inte har trätt i kraft.

I början av 1990-talet undersöktes frågan om huruvida ålder skulle spela någon roll som urvalskriterium. Efter att ha uppmärksammat de icke önskvärda konsekvenserna för institutionerna av att slopa alla åldersgränser, som att godkända sökande kunde ha uppnått pensionsåldern, sattes åldersgränsen till 50 år för ett stort antal uttagningsprov.

Efter 1995 vidtogs åtgärder för gemensamt anordnade uttagningsprov och harmoniserade villkor för deltagande i dessa, inklusive fastställandet av en åldersgräns på 35 år i de lägsta tjänstegraderna, med

beaktande av den stora arbetslösheten bland ungdomar inom Europeiska unionen.

När det gäller de senaste uttagningsproven i fråga om de nya medlemsstaterna sattes åldersgränserna till 55 och 45 år för att ta hänsyn till den erfarenhet som krävdes för dessa tjänster.

I nyligen offentliggjorda meddelanden om uttagningsprov finns möjligheten att i vissa fall höja åldersgränsen med högst sex år.

Bestämmelser för åldersgränser fastställs inte mekaniskt, utan de varierar utifrån avdelningens behov i enlighet med kraven i artikel 27 i tjänsteföreskrifterna och tillåter att man i det urval som görs bland de sökande tar hänsyn till deras respektive situation.

Rådets generalsekretariat anser att tillämpningen av åldersgränser när det gäller tjänster som skall tillsättas med sökande som godkänts i uttagningsproven - i enlighet med tjänsteföreskrifterna, särskilt artikel 1g i bilaga III - tillsammans med möjligheten till en höjning med beaktande av specifika situationer inte är en "diskriminerande" åtgärd i den mening som ges detta begrepp av Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna och EG-domstolen.

Som information tillade generalsekretariatet att man för närvarande diskuterar ett ändringsförslag till tjänsteföreskrifterna i fråga om lika behandling.¹

Klagandens kommentarer

Ombudsmannen skickade kommissionens yttrande till sju klagande och rådets yttrande till en klagande för kommentarer. Han fick i kommentarer från tre klagande. Två av dem hävdade att eftersom kommissionen nu har medgett att det är fel att ha åldersgränser och har fattat ett principbeslut om att slopa åldersgränser så strider övergångslösningen med att höja åldersgränsen till 45 år mot denna princip och är därför oacceptabel.

En klagande angav att han inte var nöjd med rådets ståndpunkt. Enligt klaganden utgör bestämmelserna i artikel 27 i tjänsteföreskrifterna i själva verket en rättslig grund för åldersdiskriminering. Klaganden hävdade att rådet satte sina åldersgränser på ett godtyckligt sätt och att detta måste stoppas. Han hoppades att ombudsmannen inte skulle avsluta sin undersökning förrän institutionerna hade ändrat sin politik i denna fråga och alla åldersgränser hade slopats.

BESLUTET

1 Åldersgränser och mänskliga rättigheter

1.1 I artikel F punkt 2 i fördraget om Europeiska unionen heter det:

¹ Ändrat förslag till rådets förordning (EURATOM, EKSG, EEG) om ändring av tjänsteföreskrifter för tjänstemännen i Europeiska gemenskaperna och anställningsvillkor för övriga anställda i dessa gemenskaper i fråga om lika behandling, KOM(96)77 slutlig, 4.3.1996.

"Unionen skall som allmänna principer för gemenskapsrätten respektera de grundläggande rättigheterna, såsom de garanteras i Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, undertecknad i Rom den 4 november 1950, och såsom de följer av medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner."

- 1.2 När det gäller bestämmelserna om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering sägs i artikel 14 i Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna följande:

"Åtnjutandet av de fri- och rättigheter, som angivas i denna konvention, skall tryggas utan åtskillnad av något slag, såsom på grund av kön, ras, hudfärg, språk, religion, politisk eller annan åskådning, nationell eller social härkomst, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd eller ställning i övrigt."

Artikel 14 kompletterar andra materiella bestämmelser i konventionen och protokollen. Den har ingen oberoende tillämpning eftersom den endast är verksam när det gäller åtnjutandet av de rättigheter och friheter som garanteras i dessa bestämmelser.

I enlighet med den rättspraxis som bildats vid Europadomstolen för mänskliga rättigheter i fråga om artikel 14 i konventionen är en särskiljande behandling diskriminerande om den inte har någon objektiv eller rimlig motivering, dvs. om den inte eftersträvar ett berättigat mål eller om det inte finns något rimligt förhållande mellan de använda medlen och det mål som eftersträvas.¹

Förbudet mot diskriminering i Förenta Nationernas internationella konvention om medborgerliga och politiska rättigheter² anges i artikel 2 i konventionen:

"Varje konventionsstat förpliktar sig att respektera och att tillförsäkra envar, som befinner sig inom dess område och är underkastad dess jurisdiktion, de i denna konvention inskrivna rättigheterna utan åtskillnad av något slag, såsom på grund av ras, hudfärg, kön, språk, religion, politisk eller annan åskådning, nationell eller social härkomst, egendom, börd eller ställning i övrigt."

- 1.3 Fastän åldersdiskriminering varken i artikel 14 i Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna eller i artikel 2 i konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter uttryckligen förbjuds, är räckvidden av de båda ovannämnda diskrimineringsbestämmelserna oerhört vidsträckt. Det kan inte uteslutas att denna räckvidd även skulle kunna omfatta diskriminering på grund

¹ Mål Gaygusuz mot Österrike (39/1995/545/631) dom av den 16 september 1996.

² Internationell konvention om medborgerliga och politiska rättigheter, antagen den 16 december 1966.

av ålder i de fall där det inte finns någon objektiv och rimlig motivering till en sådan diskriminering.

- 1.4 I juli 1997 vidtog Europeiska unionen åtgärder för att bekämpa åldersdiskriminering. Amsterdamfördraget införde en ny artikel 13 i EG-fördraget i vilken ålder nämns som en form av diskriminering. Denna artikel lyder som följer:

"Utan att det påverkar tillämpningen av de övriga bestämmelserna i detta fördrag och inom ramen för de befogenheter som fördraget ger gemenskapen kan rådet genom enhälligt beslut på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet vidta lämpliga åtgärder för att bekämpa diskriminering på grund av kön, ras, etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning." (Ombudsmannens understrykning.)

- 1.5 Trots att Amsterdamfördraget ännu inte har trätt i kraft har Europeiska unionen genom planen att införa den nya artikeln erkänt ålder som en möjlig orsak till diskriminering. Dessutom borde gemenskapsinstitutionerna inte tveka att aktivt stärka respekten för bestämmelserna om de mänskliga rättigheterna på eget initiativ, i enlighet med den nya artikel 13 om icke-diskriminering.
- 1.6 Europeiska gemenskapernas domstol har erkänt att principen om lika behandling måste respekteras vid rekrytering inom gemenskapen. Diskriminering får inte förekomma genom att man behandlar sökande i liknande situationer på olika sätt, om det inte finns berättigade skäl att göra det.
- 1.7 I enlighet med domstolens fasta rättspraxis är den allmänna principen om lika behandling en av de grundläggande principerna i lagstiftningen om gemenskapens förvaltning. Denna princip kräver att jämförbara situationer inte skall behandlas olika, om inte en sådan differentiering är objektivt motiverad.¹

2 Tillämpning av åldersgränser i medlemsstaterna

Ombudsmannens undersökningar avslöjade att det i medlemsstaterna för närvarande inte finns någon allmän konstitutionell eller rättslig princip som antingen tillåter eller förbjuder åldersgränser. Den offentliga sektorn har åldersgränser i över hälften av medlemsstaterna. Dessa åldersgränser är emellertid i allmänhet högre än 35 år. Vidare uppvisar vissa medlemsstater en tydlig tendens att sluta tillämpa åldersgränserna därför att de är diskriminerande.

¹ Dom av den 14 juli 1983 i de gemensamma målen 152, 158, 162, 166, 170, 173, 175, 177 till 179, 182 och 186/81 W. Ferrario och övriga mot Europeiska gemenskapernas kommission. Rec. 1983, s. 2357, s. 2367.

3 Tillämpning av åldersgränser inom gemenskapens institutioner

- 3.1 Alla gemenskapsinstitutioner tillämpar åldersgränser vid antagning av sökande till uttagningsprov. Denna möjlighet nämns i artikel 1g i bilaga III till tjänsteföreskrifterna, i vilken det föreskrivs att det i meddelandet om uttagningsprov måste anges:

"i förekommande fall åldersgräns och höjd åldersgräns för anställda i gemenskaperna som tjänstgjort i minst ett år."

- 3.2 I artikel 27.2 i tjänsteföreskrifterna föreskrivs:

"Tjänstemännen får inte utses efter ras, tro eller kön."

- 3.3 Ombudsmannen tolkade detta så att tillsättningsmyndigheten i enlighet med artikel 1g i bilaga III till tjänsteföreskrifterna får ange en åldersgräns i meddelanden om uttagningsprov.
- 3.4 Ombudsmannen fann emellertid om man beaktar principen om att beslut måste motiveras och bestämmelserna i artikel 27 i tjänsteföreskrifterna, lydelsen av artikel 1g i bilaga III till tjänsteföreskrifterna, särskilt frasen *"i förekommande fall"* och domstolens fasta rättspraxis i fråga om den allmänna principen om lika behandling, så föreföll dessa innebära att åldersgränser inte godtyckligt får fastställas och att det måste kunna motiveras varför en viss åldersgräns bedöms som lämplig i ett särskilt uttagningsprov.
- 3.5 Den praxis som utvecklats tyder på att tillsättningsmyndigheterna har tillämpat olika åldersgränser vid de olika institutionerna. I artikel 31 i tjänsteföreskrifterna fastställs en princip som gäller när sökande rekryteras till den lägsta tjänstegraden. Därför har en åldersgräns på under 35 år allmänt fastställts med motiveringen att de lägsta tjänstegraderna endast är lämpliga för unga, nyutexaminerade sökande som med tiden kan göra karriär som europeiska tjänstemän.
- 3.6 Enligt kommissionen har andra åldersgränser fastställts, t.ex. för enhetschefer en åldersgräns på 55 år, för chefsöversättare en gräns på 50 år och för översättare en gräns på 40 år med möjlighet att i vissa fall höja gränserna.¹ Rådet sätter åldersgränser

¹ För sökande som har fullgjort obligatorisk militärtjänstgöring eller någon annan form av obligatorisk tjänstgöring, för sökande som någon gång varit utan betald sysselsättning i minst ett år utan avbrott för att sköta barn under den obligatoriska skolåldern eller som har intyg på något allvarligt psykiskt eller fysiskt funktionshinder och för sökande med fysiska funktionshinder kan åldersgränsen höjas. Vidare tillämpas åldersgränser inte på sökande som vid utgången av tidsfristen för att lämna in ansökan kommer att ha varit kontinuerligt anställda som tjänstemän vid Europeiska gemenskaperna i minst ett år.

vid 35, 45, 50 och 55 år med möjlighet att höja gränserna med högst sex år.¹

4 Skäl för att sätta åldersgränser enligt gemenskapsinstitutionerna

4.1 Enligt de olika gemenskapsinstitutionerna har skälen för att sätta åldersgränser varit av olika slag. Institutionerna lade för ombudsmannen fram ett antal olika skäl i anslutning till de individuella klagomålen över åldersgränser. Skälen kan sammanfattas som följer:

- Man behöver använda personalresurserna på ett balanserat sätt, särskilt i fråga om utformningen av befordringsgången,
- systemet är inte lämpligt för rekrytering av äldre personer med stor erfarenhet som byggts upp under mångårig yrkesverksamhet,
- problemen för nya tjänstemän att anpassa sig till den mångkulturella och flerspråkiga miljön kan öka med åldern,
- institutionerna är bundna av kravet att rekrytera på bredast möjliga geografiska basis utan att tillgripa nationella kvoter,
- möjligheten att flytta minskar både med åldern och i förhållande till sökandens arbetsort och bostadsort,
- rekrytering av yngre sökande gör det lättare att uppnå en rimlig geografisk balans och en bättre fördelning mellan manliga och kvinnliga anställda,
- när man sätter en åldersgräns på 35 år för sökande till tjänster i de lägsta tjänstegraderna tar man hänsyn till ungdomsarbetslösheten inom Europeiska unionen,
- erfarenheten visar att det kvinnliga deltagandet är högre i uttagningsproven på A8- nivån än på nivåerna A7/6. Därför stärker åldersgränser en rättvis fördelningen mellan könen,
- att slopa åldersgränserna skulle motverka sitt syfte, eftersom det skulle öka antalet manliga sökande medan det inte skulle bidra till att avlägsna hindren för kvinnorna,

¹ Åldersgränserna har höjts för sökande som har tagit ledigt från betald sysselsättning i minst ett år för att sköta barn under 16 år som bor med dem. I detta fall kommer åldersgränsen att höjas med tiden utan betald sysselsättning, med tre år för varje barn, i högst sex år. För sökande som har fullgjort sin obligatoriska militärtjänstgöring eller någon annan form av obligatorisk tjänstgöring som de åläggs att utföra i ursprungslandet kommer åldersgränsen att höjas med tiden för tjänstgöringen. Perioder av frivillig tjänstgöring utöver perioden av obligatorisk tjänstgöring kommer inte att beaktas. För sökande med fysiska funktionshinder som går att förena med den tjänst som skall utföras och som vederbörligen har erkänts av den behöriga nationella myndigheten kan åldersgränsen höjas med tre år.

- man behöver säkerställa bästa möjliga villkor för en balanserad utveckling av befordringsgången,
- om mycket erfarna personer rekryteras till de lägre tjänstegraderna störs personalstrukturen,
- om institutionerna som ett tankeexperiment övergav den allmänna principen vid rekrytering av personal till den lägsta tjänstegraden, skulle kanske rekrytering till en lämpligare tjänstegrad inte kunna motiveras och störningar kunna uppstå bland personalen med negativ inverkan på motivationen och god arbetsledning,
- man kan förutse att äldre tjänstemän på nivåerna A8 och A7 snabbare skulle begära befordran för att uppnå en tjänstegrad som passade deras erfarenhet,
- de bestämmelser som reglerar åldersgränserna fastställs inte mekaniskt utan varierar i enlighet med avdelningarnas behov och tillåter att man i det urval som görs bland sökandena beaktar deras respektive situation,
- inofficiellt har det ofta nämnts att åldersgränser är ett sätt att begränsa antalet sökande, och därför möjliggör åldersgränserna i praktiken att man kan anordna "hanterbara" uttagningsprov.

4.2 Ombudsmannen var bekymrad över att de skäl för sätta åldersgränser som lades fram av de olika gemenskapsinstitutionerna inte föreföll vara tillräckligt objektivt motiverade för att utesluta möjligheten till godtycke. Utan tillräcklig motivering skulle åldersgränser därför kunna utgöra diskriminering.

5 Unionsmedborgarnas möjlighet att söka anställning inom Europeiska unionens förvaltning

- 5.1 Ombudsmannen anser att varje unionsmedborgare borde ha möjlighet att söka anställning inom Europeiska unionens förvaltning. Om det anses lämpligt att begränsa denna möjlighet måste detta vara tillräckligt motiverat med uteslutande av varje moment i rekryteringsförfarandet som skulle kunna anses vara diskriminerande eller godtyckligt.
- 5.2 Ombudsmannens undersökning på eget initiativ av åldersgränser har, liksom individuella klagomål, tydligt visat att gemenskapsinstitutionerna har tillämpat olika åldersgränser utan en gemensam motivering, vare sig i fråga om praxis eller de bestämmelser i tjänsteföreskrifterna som reglerar åldersgränser.

6 Korrekt tillämpning av åldersgränser

- 6.1 Ombudsmannen noterade att i artikel F i fördraget om Europeiska unionen åläggs alla gemenskapsinstitutioner att respektera bestämmelserna om de mänskliga rättigheterna såsom de garanteras i Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna och såsom de följer av medlemsstaternas konstitutionella traditioner. Det förefaller lämpligt för gemenskapsinstitutionerna att på eget initiativ tillämpa dessa bestämmelser för att stärka respekten för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna, såsom de förefaller ha gjort när de införde den nya artikel 13 i EG-fördraget.
- 6.2 Ombudsmannen fann att ålder skall betraktas som en möjlig diskrimineringsorsak. När det gäller Europeiska unionen har detta särskilt klargjorts genom Amsterdamfördraget, och behovet att bekämpa åldersdiskriminering kommer att kulminera när detta träder i kraft.
- 6.3 Ombudsmannen anser att gemenskapsinstitutionernas aktuella praxis att sätta olika åldersgränser av olika anledningar och utan tillräcklig motivering inte kan anses vara en korrekt tillämpning av åldersgränser.
- 6.4 Ombudsmannens undersökningar föreföll emellertid peka på att gemenskapsinstitutionerna skulle kunna sätta en allmän åldersgräns med ett lämpligt resonemang och en tillräcklig motivering. Om gemenskapsinstitutionerna inte kan sluta att använda åldersgränser skulle de tillämpliga bestämmelserna i tjänsteföreskrifterna behöva klargöras för att garantera att åldersgränser inte tillämpas på ett diskriminerande eller godtyckligt sätt.

7 Gemenskapsinstitutionernas åtgärder i fråga om åldersgränser

- 7.1 Europaparlamentet beslutade den 20 oktober 1997 att höja åldersgränserna till 45 år i de kommande uttagningsproven för de lägsta tjänstegraderna med en omprövning efter två år på grundval av den rapport som skall läggas fram för parlamentets generalsekretariat av personalenheten.
- 7.2 Kommissionen fattade den 21 januari 1998 ett principbeslut om att slopa åldersgränserna i sin rekryteringspolitik. I sina kommentarer ansåg kommissionen att det i praktiken var nödvändigt att genomföra detta beslut genom en gemensam överenskommelse med övriga institutioner och att kommissionen under tiden skulle tillämpa en åldersgräns på 45 år.
- 7.3 Mot bakgrund av den ovannämnda utvecklingen insåg ombudsmannen att det verkligen behövs en gemensam interinstitutionell överenskommelse.

SLUTSATSER

Mot bakgrund av ombudsmannens undersökning på eget initiativ och med beaktande av att kommissionen har tillkännagett ett principbeslut om möjligheten att slopa åldersgränser genom en interinstitutionell överenskommelse fann han ingen anledning till att fortsätta sin undersökning på eget initiativ av tillämpningen av åldersgränser och därför beslutade han att avsluta undersökningen. Ombudsmannen bad att kommissionen fortlopande skulle informera honom om de åtgärder som vidtogs för att uppnå en gemensam interinstitutionell överenskommelse om att slopa åldersgränserna.

RÄTT TILL PENSION FÖR KOMMISSIONENS LOKALANSTÄLLDA

Undersökning på eget initiativ 1150/97/OI/JMA

KLAGOMÅLET

I november 1997 överförde Europaparlamentet till ombudsmannen framställning nr L-35/96 som hade lämnats in av AV, en chilensk medborgare. Framställningen hänvisade till kommissionens vägran att erkänna hennes rätt till pension för perioden 1977-1978 då hon arbetade som lokalanställd vid kommissionens delegation i Latinamerika.

Framställningen registrerades som ett klagomål men måste förklaras för icke tillåtligt eftersom klaganden varken var unionsmedborgare eller bosatt i en av medlemsstaterna och följaktligen inte uppfyllde de villkor som har fastställts i artikel 138e i EG-fördraget och i artikel 2.2 i ombudsmannens stadga.

På grund av omständigheterna i ärendet beslutade ombudsmannen dock att inleda en undersökning på eget initiativ av ärendet på grundval av artikel 138e i EG-fördraget. Det registrerades som ärende nummer 1150/97/OI/JMA.

UNDERSÖKNINGEN

Kommissionens yttrande

I december 1997 informerade ombudsmannen både ordföranden för Europaparlamentets utskott för framställningar och ordföranden för Europeiska kommissionen om sin undersökning på eget initiativ och bad om ett yttrande från kommissionen före utgången av mars 1998.

Som svar informerade kommissionen ombudsmannen om att efter dennes ingripande hade de enheter som ansvarar för pensioner börjat utvärdera situationen i fråga om rätt till pension för sin lokala personal.

Vidare förklarade kommissionen att AV hade arbetat för dess delegation i Latinamerika från den 1 januari 1977 till den 30 september 1978. På grundval av artikel 80 i anställningsvillkoren för övriga anställda i Europeiska gemenskaperna betalar kommissionen socialförsäkringsav-

gifter för sina lokalanställda i enlighet med lokala bestämmelser. På grund av den höga inflation som rådde i Chile under 70-talet ordnade kommissionen emellertid så att den lokalanställda personalen kunde ansluta sig till en särskild socialförsäkringsplan, "*Office de Sécurité Sociale d'Outre-Mer*" (OSSOM) i Bryssel. I och med ändringen av de ekonomiska villkoren i Chile blev kommissionens lokalanställda successivt anslutna till det nationella socialförsäkringssystemet i Chile.

När det gäller AV:s rätt till pension kontaktade kommissionen OSSOM och informerades om att hon varit ansluten till denna under den tid hon arbetade för delegationen i Latinamerika. De socialförsäkringsavgifter som hade betalats in under den perioden skulle därför beaktas vid beräkningen av hennes rätt till pension från och med 55 års ålder.

Kommissionen informerade också ombudsmannen om att den hade skickat denna information till klaganden med en hänvisning till ombudsmannens ingripande.

Ombudsmannen vidarebefordrade kommissionens brev till AV i juni 1998 men fick inga kommentarer från henne.

BESLUTET

Mot bakgrund av innehållet i kommissionens yttrande och den information som hade erhållits från klaganden drog ombudsmannen slutsatsen att saken hade lösts av kommissionen och avslutade därför ärendet.

4 FÖRBINDELSER MED EUROPEISKA UNIONENS ÖVRIGA INSTITUTIONER

4.1 EUROPAPARLAMENTET OCH UTSKOTTET FÖR FRAMSTÄLLNINGAR

Den 19 januari överlämnade Jacob Söderman till utskottet för framställningar sin första särskilda rapport efter den undersökning han gjort på eget initiativ om allmänhetens tillgång till handlingar.

Den 20 januari hade Söderman och kanslichefen Ian Harden ett möte med juristen Garzón Clariana och representanter för parlamentets rättstjänst i Luxemburg.

Den 20 april överlämnade Söderman sin årsrapport för 1997 till parlamentets utskott för framställningar, ordförande Edward Newman. Södermans anförande följdes av en livlig diskussion. Vid presskonferensen efter mötet var ett stort antal journalister närvarande.

Den 25 juni höll Söderman ett anförande i Bryssel inför kommittén för institutionella angelägenheter inom ramen för kommitténs hearing om öppenhet. Föredragande var ledamoten av Europaparlamentet Maj-Lis Lööv. Övriga talare var professor Deirdre Curtin vid universitetet i Utrecht, Kristina Rennerstedt, statssekreterare vid det svenska justitiedepartementet, och Hans Brunmayr från rådet.

Den 25 juni hade Söderman också ett möte med Europaparlamentets ordförande Gil Robles och dess generalsekreterare Julian Priestley. Kvarstående frågor rörande inrättandet av ombudsmannens kansli och budgetförslaget för 1999 diskuterades.

Den 7 juli hade Söderman och Harden ett möte med juristen Clariana i Luxemburg för att diskutera rättsliga frågor i samband med budgeten.

Den 23 november hade Söderman överläggningar med utskottet för framställningar i Bryssel.

4.2 EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Den 2 februari hade Ian Harden och Peter Dyrberg ett möte med kommissionen för att söka uppnå en vänskaplig förlikning i klagomål 1109/96.

Den 20 april hade Jacob Söderman och Dyrberg ett möte med Jean-Claude Eeckhout, direktör vid kommissionens generalsekretariat, och Philippe Godts. Möjligheterna att organisera ett gemensamt seminarium i Bryssel i november för kontaktpersoner och representanter för Euro-Jus i medlemsstaterna diskuterades.

Den 21 april hade Söderman ett möte med Santiago Gómez-Reino Lecoq, biträdande generalsekreterare vid generaldirektorat IB - Yttre förbindelser: Södra Medelhavsområdet, Mellanöstern, Latinamerika, Syd- och

Sydostasien och nord-sydsamarbetet. Unionens möjligheter att bistå och samarbeta med de nationella ombudsmännen i Centralamerika diskuterades.

Den 7 maj hade Söderman ett möte med Alfonso Mattera Recigliano, direktör vid direktorat XV-B - Fri rörlighet för varor och offentlig upphandling. Förfarandet enligt artikel 169 diskuterades.

Den 8 juli hade Söderman ett möte med ambassadör Christoffersen vid den permanenta danska representationen i Bryssel. På eftermiddagen träffade han kommissionären Anita Gradin för utbyte av synpunkter.

Den 29 september hade Söderman ett möte med direktören vid kommissionens GD XV Mattera Recigliano och några av hans medarbetare för att ge en allmän redogörelse för hur ombudsmannen behandlar klagomål rörande kommissionens förfarande enligt artikel 169.

Den 30 september höll Söderman ett anförande "Is the Customer always right?" i kommissionens lokaler i Bryssel. Konferensen bevistades av ett stort antal medarbetare från alla gemenskapsinstitutioner och gemenskapsorgan. Ordförande vid mötet var generaldirektören vid DG IX, Steffen Smidt.

5 FÖRBINDELSER MED NATIONELLA OMBUDSMÄN OCH LIKANDE ORGAN

För att säkerställa unionsmedborgarnas rättigheter håller ett flexibelt samarbetssystem på att utvecklas mellan Europeiska ombudsmannen och ombudsmän och liknande organ i medlemsstaterna.

Ansvar för genomförandet av många aspekter av gemenskapsrätten ligger hos nationella, regionala eller lokala myndigheter i medlemsstaterna. Klagomål från medborgare som anser att dessa myndigheter har kränkt deras rättigheter enligt gemenskapsrätten faller utanför Europeiska ombudsmannens ämbetsområde även om klagomålet gäller en rättighet som tillkommer unionsmedborgarna, som t.ex. den rätt till fri rörlighet som garanteras genom artikel 8a i EG-fördraget. I många fall skulle sådana klagomål kunna behandlas effektivt av nationella ombudsmän eller liknande organ (t.ex. utskott för framställningar), vilka i allt större utsträckning föreläggs frågor som rör nationella myndigheters tillämpning av gemenskapsrätten.

5.1 KONTAKTNÄTET

Samarbetet mellan de nationella ombudsmännen och liknande organ och Europeiska ombudsmannen fortsatte under år 1998. Ett andra kontaktbrev offentliggjordes i maj 1998 och ett tredje sent på hösten.

Anita Gradin och Jacob Söderman vid ett seminarium med kontaktpersonerna vid de nationella ombudsmännens kanslier och tjänstemännen vid Euro-Jus.

Den 23-24 november 1998 hölls i Bryssel ett seminarium med kontaktpersonerna vid de nationella ombudsmännens kanslier och tjänstemännen vid

Euro-Jus. Vid seminariet behandlades olika områden inom gemenskapsrätten, normer för god förvaltningssed och de nationella ombudsmännens och liknande organs arbete i samband med rättslig granskning och konkreta ärenden med gemenskapsrättslig anknytning. Bland talarna var Jacob Söderman, kommissionären Anita Gradin, Edward Newman, vice ordförande i parlamentets utskott för framställningar, Leif Sévon, domare vid EG-domstolen, David O'Keeffe, professor i juridik vid Univerity College London, De Brouwer från kommissionen, Brophy från den irländska ombudsmannens kansli, Ebermann från kommissionen, Palacio González, byrådirektör vid förstainstansrätten, Philippe Bardiaux från den franska ombudsmannens kansli, Ribeiro från den portugisiska ombudsmannens kansli, Gerstberger från sekretariatet för den tyska förbundsdagens utskott för framställningar, Andersen från den danska ombudsmannens kansli, Tate från Förenade kungarikets ombudsmans kansli, Gasparinetti från kommissionen och Stoodley från kommissionen. Som ordförande vid sammanträdena fungerade Söderman, Bermejo från den spanska ombudsmannens kansli, Riitta Länsisyrjä från den finska ombudsmannens kansli och Bardiaux från den franska ombudsmannens kansli.

5.2 SAMARBETE VID HANDLÄGGNING AV KLAGOMÅL

Vid det seminarium som hölls i Strasbourg i september 1996 med de nationella ombudsmännen och liknande organ och Europeiska ombudsmannen bestämdes att Europeiska ombudsmannen skulle vara beredd att ta emot förfrågningar från nationella ombudsmän och liknande organ rörande gemenskapsrätten och antingen lämna svar direkt eller föra frågan vidare till rätt institution eller organ inom unionen för besvarande.

Under år 1998 behandlades 5 förfrågningar på detta sätt.

5.3 SAMARBETE MED REGIONALA OMBUDSMÄN OCH LIKANDE ORGAN

I maj 1997 fick ombudsmannen en förfrågan från den regionala ombudsmannen i Andalusien, Chamizo de la Rubia. Denne klagade över den som han påstod passiva attityd som de franska myndigheterna intog gentemot de angrepp som spanska lastbilsförare utsatts för i Frankrike och förstörelsen av deras jordbruksvaror. Enligt hans uppfattning stod den attityden i strid med en av gemenskapens grundläggande principer, nämligen den fria rörligheten för varor. I synnerhet innebar den en kränkning av artiklarna 38, 39 och 74 i EG-fördraget. Chamizo framhöll de ytterst negativa konsekvenser som dessa handlingar hade haft för den spanska jordbruksexporten, särskilt för jordbrukare i Andalusien. (Klagomål 478/97/JMA)

Han anmodade Europeiska ombudsmannen att inleda en undersökning på eget initiativ av denna sak i syfte att få kommissionen att i sin egenskap av övervakare av fördraget vidta åtgärder mot den franska regeringen.

Efter att ha tagit del av de argument som framfördes i klagomålet kom ombudsmannen fram till att klagomålet inte kunde förklaras tillåtligt eftersom det inte hade föregåtts av några administrativa hänvändelser till

den ansvariga EG-institutionen, så som det krävs i artikel 2.4 i ombudsmannens stadga. Ombudsmannen beslutade att vidarebefordra klagomålet till kommissionen och förklarade i sitt brev i juni 1997 till Chamizo att detta överlämnande skulle göra det möjligt för kommissionen att vidta lämpliga åtgärder.

Kommissionen meddelade den andalusiska ombudsmannen att hans brev hade registrerats som ett klagomål. I augusti 1997 fick Chamizo ny information om den senaste utvecklingen i ärendet av generaldirektören vid GD VI Legras. Kommissionen förklarade att den hade granskat situationen och att den ansåg att denna stod i strid med artikel 30 i fördraget. Kommissionen hade därför, efter att ha inlett ett överträdelseförfarande, fört ärendet vidare till EG-domstolen (mål C-265/95). Med anledning av de senaste händelserna hade kommissionen sänt flera brev om saken till de franska myndigheterna. Ännu ett brev skickades av Legras till Chamizo i mars 1998 med information om EG-domstolens fällande dom mot Frankrike. Legras förklarade också att kommissionen efter toppmötet i Amsterdam i juni 1997 hade arbetat på ett förslag till förordning som redan överlämnats till rådet. Denna förordning skulle göra det möjligt för kommissionen att vidta åtgärder mot medlemsstater som inte gör allt som krävs för att förhindra angrepp mot den fria rörligheten av varor.

Mot bakgrund av dessa förklaringar skrev Chamizo till ombudsmannen i maj 1998 och uttryckte sin tillfredsställelse med de åtgärder som kommissionen hade vidtagit och tackade ombudsmannen för hans samarbete när det gällde att söka en lösning på problemet.

Den 17 juli 1998 besökte den regionala ombudsmannen i Toscana, Romano Fantappie, och hans medarbetare ombudsmannens sekreteriat och bjöd in ombudsmannen till Toscana.

Den 12 oktober 1998 hade Jacob Söderman ett möte med utskottet för framställningar vid den sachsiska landtagen under ledning av Thomas Mädler, utskottets ordförande. Efter Södermans redgörelse för sitt arbete som ombudsman utbyttes synpunkter om det framtida samarbetet mellan de båda organen.

Europeiska ombudsmannen överlämnade sin årsrapport för 1997 til Europaparlamentet vid dess plenarsession den 16 juli 1998.

6 PUBLIC RELATIONS

6.1 ÅRETS HÖJDPUNKTER

1998 ÅRS FIDE-KONGRESS

Europeiska ombudsmannen var huvudansvarig för temat *"the Citizen, the Administration and Community law"* vid den artonde FIDE-kongressen, som hölls i Stockholm den 3-6 juni 1998. Han åtföljdes av Ian Harden, Peter Dyrberg och José Martínez Aragón.

Grupparbetena över temat leddes av Elisabeth Palm, president vid kamrarrätten i Göteborg, och Hans Ragnemalm, domare vid EG-domstolen.

FIDE-kongressen bevistades av över 500 delegater från gemenskapsinstitutionerna, från samtliga medlemsstater i unionen och från Cypern, Malta, Norge och Schweiz.

Plenarsessionen öppnades med att den svenska justitieministern Laila Freivalds höll ett anförande med rubriken *"the rule of law and the enlargement of the European Union"* och EG-domstolens ordförande Gil Carlos Rodríguez Iglesias höll en inledande föreläsning över temat *"la Cour de justice des Communautés européennes et l'interaction entre le droit européen et le droit national."*

Ombudsmannens rapport *"the Citizen, the Administration and Community law"* och hans slutrapport från plenarsessionen finns tillgängliga på engelska och franska på hemsidan.

ÅRSRAPPORTEN FÖR 1997

Ombudsmannen överlämnade sin årsrapport för 1997 till Europaparlamentet vid ett plenarsammanträde i Strasbourg den 16 juli 1998.

Som representant för parlamentets utskott för framställningar uttryckte ledamoten av Europaparlamentet Edward Newman parlamentets tillfredsställelse med ombudsmannens definition av "administrativt missförhållande". Året förut hade parlamentet uppmuntrat ombudsmannen att fullt ut utnyttja sin befogenhet att ta itu med administrativa missförhållanden i gemenskapsinstitutionernas och gemenskapsorganens verksamheter och framhållit vikten av att begreppet "administrativt missförhållande" fick en tydlig definition.

Utgående från ett underlag som nationella ombudsmän och liknande organ hade försett honom med erbjöd ombudsmannen följande definition i sin årsrapport: *"Administrativa missförhållanden föreligger när ett offentligt organ underlåter att agera i enlighet med en regel eller princip som är bindande för det."*

Parlamentet ansåg att denna definition tillsammans med de exempel som gavs i årsrapporten ger en tydlig bild av vad som hör till ombudsmannens ansvarsområde. På förslag av Newman i dennes egenskap av föredragande för utskottet för framställningar¹ antog parlamentet en resolution i vilken man gav uttryck för sin tillfredsställelse med definitionen.

OMBUDSMANNENS SÄRSKILDA RAPPORT

Ombudsmannens särskilda rapport om ombudsmannens undersökning på eget initiativ om allmänhetens tillgång till handlingar, som han överlämnade till Europaparlamentets ordförande den 15 december 1997, diskuterades vid parlamentets plenarsession i juli på grundval av ett betänkande om den från utskottet för framställningar (*föredragande* Astrid Thors).² I sin resolution över den särskilda rapporten uttryckte parlamentet sin tillfredsställelse med ombudsmannens insats för öppenhet och insyn i unionen. I resolutionen framhölls att ökad insyn och förbättrad tillgång till handlingar för allmänheten är nära förknippat med de regler för god förvaltningssed som ombudsmannen föreslagit i sin årsrapport för 1997.

EN EUROPEISK AGENDA FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER FÖR ÅR 2000

Den 9-10 oktober deltog Jacob Söderman tillsammans med Peter Dyrberg i en konferens i Wien med temat "*The EU and Human Rights: Towards an Agenda for the Year 2000*". Konferensen hade anordnats av Europainstitutet i samarbete med det österrikiska utrikesministeriet. Söderman höll ett anförande om Europeiska ombudsmannen och de mänskliga rättigheterna och gav därvid förslag om hur dessa skulle kunna ges ett bättre skydd inom unionen.

6.2 KONFERENSER OCH MÖTEN

TYSKLAND

Den 10 maj var Jacob Söderman inbjuden av ledamoten av Europaparlamentet Karl von Wogau att tala om "Unionsmedborgarnas rättigheter" inom ramen för firandet av "*Europadagen*" i Bad Krozingen.

Över 1000 personer både från trakten och från Frankrike och Schweiz deltog i festligheterna och besökte de olika stånden. Broschyrer om Europeiska ombudsmannen fanns framlagda och delades ut vid EU-montern.

Söderman fick tillfälle att träffa Gerdi Staiblin, jordbruksminister i Baden-Württemberg och borgmästaren i Bad Krozingen, Ekkehart Meroth.

Den 27 juni var Jacob Söderman inbjuden att delta vid en paneldiskussion med temat "*Europe Today - Its Institutions and Its People*" som anordnats av professor Hönnighausen vid universitetet i Bonn inom ramen för

¹ A4-0258/98 (EGT 1998 C 292/168).

² A4-0265/98 (EGT 1998 C 292/170).

Transatlantic Summer Academy (TASA) 1998. Ordförande var Matt Marshall, journalist från *Wall Street Journal Europe*. Övriga talare var Eckhard Lübke, chef för Friedrich Ebert-stiftelsens avdelning för utrikespolitiska studier, och Hella Mandt, professor i statsvetenskap vid universitetet i Trier. Åhörare var 32 studenter från olika universitet i Förenta staterna, Kanada, Ryssland, Italien, Nederländerna, Makedonien (FYROM), Förenade kungariket, Ukraina, Jugoslavien, Irland, Litauen och Estland.

Den 22-23 oktober deltog Vicky Kloppenburg och Martínez Aragón i ett seminarium på temat "*Cooperation in the Field of Justice and Home Affairs, and Schengen after Amsterdam*" som anordnats av Akademin för gemenskapsrätt i Trier. Kursen sökte utvärdera de förändringar som införts genom Amsterdamfördraget när det gäller rättsligt och polisiärt samarbete inom unionen och konsekvenserna av de nya gemenskapsbestämmelserna om gemensamma regler om asyl, invandring och gränskontroller.

De befogenheter som genom fördraget tilldelats ombudsmannen att övervaka tillämpningen av dessa bestämmelser diskuterades mot bakgrund av de begränsningar som lagts på andra gemenskapsinstitutioner, främst EG-domstolen, och dessas inverkan på medborgarnas rättigheter. Det rådde allmän enighet om att genomförandet av dessa nya bestämmelser kommer att skapa avsevärda rättsliga problem som kräver förenade ansträngningar från nationella institutioner och gemenskapsinstitutioners sida.

Den 5 november hade Peter Dyrberg ett möte med Knöfler, ordförande i den tyska delstaten Sachsen-Anhalts parlamentsutskott för framställningar, och Schäfer, byrådirektör vid utskottet.

Den 6 november höll Peter Dyrberg ett anförande om "Europeiska ombudsmannen, insynen och demokratin" vid en konferens med titeln "Insyn och demokrati", anordnad i Magdeburg av föreningen Europa-Forum Magdeburger Börde e.V.

På inbjudan av professor Jürgen Schwarze höll Jacob Söderman den 2 december en föreläsning vid universitetet i Freiburg.

SPANIEN

I samband med 50:e årsdagen av FN:s universella deklaration om de mänskliga rättigheterna inbjöd Katalanska institutet för de mänskliga rättigheterna Söderman att tillsammans med den regionala ombudsmannen för Katalonien Cañellas och Spaniens ombudsman Alvarez de Miranda Y Torres delta i en konferens i Barcelona den 6 mars 1998. Vid denna rundabordskonferens tog man upp de mänskliga rättigheternas roll i ombudsmännens arbete. Vid samtalet var ett antal advokater och juridikstuderande närvarande. Söderman åtföljdes av Martínez Aragón.

Som ett led i de initiativ som tagits av förbundet av latinamerikanska ombudsmän (Ibero-American Federation of Ombudsmen, FIO) anordnade Alcalá de Henares-universitetet i Madrid en kurs med beteckningen "*Course to strengthen the institution of Ombudsman in Latin America*" från

mars till december 1998. Syftet med kursen är att ge tjänstemän från de olika ombudsmannabyråerna i Latinamerika praktisk övning. Jacob Söderman inbjöds att tala vid öppningsceremonin den 9 mars 1998. Utifrån en översikt över det europeiska medborgarskapets utveckling under de gångna åren drog han vissa slutsatser av intresse för de latinamerikanska åhörarna.

Bland övriga deltagare vid detta tillfälle märktes universitetets rektor Gala, Portugals ombudsman Pimental, Spaniens ombudsman Álvarez de Miranda Y Torres, den regionala ombudsmannen för Katalonien Cañellas och den regionala ombudsmannen för Andalusien Chamizo.

Complutense-universitetet anordnade *"1as Jornadas sobre derecho interno y derecho comunitario europeo"* med temat *"Armonización e Integración de los Ordenamientos Jurídicos de los Estados Miembros en el Derecho de la Unión Europea"* i Madrid den 27-29 april 1998.

Söderman inbjöds att tala vid avslutningsceremonin den 29 april. Han höll ett anförande med rubriken *"La figura del Defensor del Pueblo europeo: Funciones y perspectivas de actuación"*.

Söderman besökte också Europaparlamentets kontor i Madrid.

Vid högtidlighållandet av deklarationen om de mänskliga rättigheterna inbjöds Jacob Söderman att tala om EU och de mänskliga rättigheterna vid Complutense-universitetet i Madrid den 9 december.

Den 10-11 december deltog Söderman tillsammans med Martínez Aragón i ett seminarium *"Jornadas sobre 'Educación en Derechos Humanos'"* som anordnats i Sevilla av den andalusiska ombudsmannen. Söderman höll den inledande föreläsningen.

FRANKRIKE

Den 5-6 februari var Jacob Söderman inbjuden att delta i ett symposium som anordnats av den franske ombudsmannen Jacques Pelletier med anledning av den franska institutionens 25-årsjubileum. Bland andra deltagare märktes Frankrikes president Jacques Chirac, som höll öppningsanförandet, och premiärminister Lionel Jospin, som deltog i avslutningsceremonin. Söderman talade om ombudsmannainstitutionens ursprung och utveckling i världen. Han åtföljdes av Olivier Verheecke.

Benita Broms, juridisk handläggare, deltog i ett symposium *"IN OUR HANDS - The effectiveness of human rights protection 50 years after the Universal Declaration"*. Symposiet anordnades i Strasbourg den 2-4 september 1998 av Europarådet som ett bidrag till högtidlighållandet av den 50:e årsdagen sedan antagandet av den universella deklarationen om de mänskliga rättigheterna och av 1998 års översyn av genomförandet av Wiendeklarationen och dess handlingsprogram.

Öppningsanförandet hölls av Mary Robinson, FN:s kommissarie för mänskliga rättigheter. De ämnen som togs upp var bl.a. förhindrande av

och reaktioner mot systematiska och storskaliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna, föredragande Vojin Dimitrijevic, sociala rättigheter: odelbarhetens och det ömsesidiga beroendets utmaningar, föredragande Aalt-Willem Heringa, effektivt genomförande av kvinnors rättigheter, föredragande Katarina Tomasevski, skydd: effektiva åtgärder på nationell nivå, föredragande Régis de Gouttes, skydd: effektiva åtgärder på internationell nivå, föredragande Jeremy McBride, främjandet av mänskliga rättigheter: upplysning, undervisning och träning, föredragande Kaija Gertner. I parallella diskussionsgrupper fungerade framträdande personer inom området som ordförande.

Peter Dyrberg deltog i den 24:e internationella kongressen för förvaltningsvetenskap som anordnats av internationella institutet för förvaltningsvetenskap i Paris den 7-11 september.

Den 20 oktober besöktes ombudsmannen av Bernard Stasi, *Médiateur de la République*, Vincent Bouvier, *Délégué Général*, Philippe Bardiaux, *Conseiller pour les relations extérieures*, Anne Morrier, *Chargée de mission pour la Communication*, och Jean-François Leroy, *Chargé de mission pour les Délégués départementaux*.

Vid diskussionerna kom man överens om att ett seminarium skulle anordnas i Paris under september 1999. Efter sammankomsten höll Stasi och Söderman en gemensam presskonferens.

Bernard STASI och Jacob Söderman diskuterar kommande samarbete när Médiateur de la République besökte Strasbourg den 20 september 1998.

IRLAND

Den 4-5 november presenterade Ian Harden Europeiska ombudsmannens arbete vid seminarier om insyn och demokrati i Europa i Dungarvan, County Waterford, och Killarney, County Kerry, anordnade av South East European Centre respektive South-West Ireland Rural Carrefour of the South Kerry Development Partnership. Bland övriga talare märktes Michael Brophy från den irländska ombudsmannens byrå, Siobhan Duffy, representant för Euro-Jus i Irland, Paul Gormley från kommissionen och Jim O'Brien från Europaparlamentets representation.

ITALIEN

Jacob Söderman gjorde ett officiellt besök i Italien 23-26 september 1998. Under sitt besök i Florens hade han först ett sammanträffande med den regionala ombudsmannen i Toscana, Romano Fantappie och dennes medarbetare. Söderman informerades om olika projekt som utformats vid den regionala ombudsmannens byrå, t.ex. upprättandet av ett elektroniskt nät som knyter samman alla ombudsmän i Toscana samt anordnandet av ett internationellt möte för de regionala ombudsmännen inom EU.

I september hälsades Jacob Söderman välkommen till Toscana av professor Angelo Passaleva og Romano Fantappie.

Detta sammanträffande följdes av ett möte med professor Angelo Passaleva, ordförande i Toskanas regionala råd. Ordföranden uttryckte sin glädje över att hälsa Söderman välkommen till Toscana, den region i Italien som först fick en regional ombudsman. Professor Passaleva och Söderman utbytte synpunkter om Europeiska ombudsmannens arbete och om vikten av kontakter mellan ombudsmän på alla lokala, regionala och nationella nivåer. Beträffande sitt eget arbete berättade professor Passaleva att frågor som har med offentlig hälso- och sjukvård att göra utgör en stor del av de regionala ombudsmännens arbete i Italien och att dessa frågor är av särskilt intresse för honom. Professor Passaleva och Söderman var eniga om att den förestående omröstningen om ett lagförslag om ombudsmannaskapets organisation i Italien är en fråga av stort intresse för det europeiska medborgarskapet. Söderman framhöll att Italien, även om det har aktiva lokala och regionala ombudsmän som ofta ansvarar för områden som är större än vissa medlemsstater i unionen, fortfarande är ett av de få länder inom unionen som inte har någon nationell ombudsman.

Europeiska ombudsmannen hade också ett möte med Paolo Giannarelli, ansvarig minister för gemenskapspolitiken vid den regionala styrelsen. Giannarelli tog upp betydelsen av Europeiska ombudsmannens verksamhet, som enligt hans uppfattning betydde mycket för att göra italienarna medvetna om sitt medborgarskap i unionen. Söderman uttryckte sin önskan att skapa goda kontakter med italienska ombudsmän på alla nivåer. Det projekt som presenterats av Toskanas regionala ombudsman skulle vara ett utmärkt sätt att åstadkomma detta samarbete. Vid detta möte fick Europeiska ombudsmannen ta del av två konkreta ärenden, kommissionen mot Toscana (ärendena gällde vinproduktion och boskapsuppfödning).

Fantappie hade bjudit in de trettio lokala ombudsmännen i Toscana till ett möte med Europeiska ombudsmannen. Detta gav tillfälle att diskutera de problem som uppstår genom att det italienska systemet med ombudsmän är så heterogent organiserat. Att införa ett enhetligt regelverk på detta område och främja samarbetet mellan ombudsmännen framstod som en synnerligen angelägen uppgift.

Jacob Söderman gjorde också ett besök vid Europainstitutet i Fiesolo och träffade där professor Masterson, institutets ordförande, professor Meny, institutets direktör, och professorerna Dehousse och Ziller. Söderman berättade om sitt arbete och om begreppet administrativt missförhållande. Vidare utbyttes synpunkter på förhållandet mellan ombudsmannen och övriga gemenskapsinstitutioner och vissa nationella domstolar eller ombudsmän. Slutligen betonade Söderman vikten av att det skapades ett nätverk mellan Europeiska ombudsmannen och nationella, regionala och lokala ombudsmän, inte minst med tanke på Amsterdamfördraget.

Den 26 september anordnades en konferens i Verona av den lokala ombudsmannen Giovanni Fraizzoli. Söderman var inbjuden att hålla ett anförande med rubriken "*Cooperation with national, regional and local ombudsmen to protect and promote the European citizenship*". Anton Cañellas, regional ombudsman i Katalonien, gav en beskrivning av det

regionala ombudsmannaskapet sett ur spanskt perspektiv med tyngdpunkten lagd på egna erfarenheter. Paolo Cavaleri, professor i offentlig rätt i Verona, och professor Lucio Strumendo, regional ombudsman i Veneto, hade bjudits in för att redovisa de italienska förhållandena när det gällde ombudsmannaskapet, särskilt med tanke på den förestående omröstningen i det italienska parlamentet.

Konferensen följdes av en diskussion i vilken regionala och lokala ombudsmän från olika delar av Italien och även en del Veronabor deltog.

NEDERLÄNDERNA

Den 8-10 maj 1998 bevistade Olivier Verheecke och Ben Hagard den Europakongress som hölls i Haag (*Let's build Europe of the XXIst Century Area of Solidarity and Freedom*) med anledning av 50-årsminnet av den första Europakongressen. Kongressen var anordnad av Internationella Europarörelsen under ordförandeskap av Mario Soares som också höll välkomsttalet. Den 9 maj 1998 öppnades kongressen högtidligen av hennes majestät drottningen av Nederländerna. Därefter följde inlägg från José María Gil-Robles, Europaparlamentets ordförande, Peter Mandelson, engelskt konsultativt statsråd, Jacques Santer, kommissionens ordförande, Gil Carlos Rodríguez Iglesias, EG-domstolens ordförande, och Leni Fischer, ordförande i Europarådets parlamentariska församling.

Under kongressen hade Verheecke och Hagard hand om Europeiska ombudsmannens monter på "*Expo Europa*" och beskrev ombudsmannens roll och verksamhet för kongressdeltagarna. Över 700 av de 3000 deltagarna besökte avdelningen för att ställa frågor och hämta material.

Verheecke deltog i arbetsgruppen "*Democracy, Citizenship and Human Rights*" med domaren vid EG-domstolen P.J.G. Kapteyn som ordförande. Bland talarna i arbetsgruppen märktes Jean-Victor Louis, professor vid Institutet för europeiska studier (Bryssel) och ordförande vid Internationella Europarörelsens initiativkommitté, Pier Virgilio Dastoli, Internationella Europarörelsens generalsekreterare, och Andreas Gross, ledamot av Europarådets parlamentariska församling. Diskussionerna utgick från den inledande texten "*Democracy and Citizenship in Europe*" som presenterades av Jo Leinen, ordförande i Europeiska federalistunionen (UEF). En av huvudpunkterna i diskussionen gällde utformningen av en europeisk konstitution. I de övriga tre arbetsgrupperna behandlades "*The Economic and Social Dimension of Europe*", "*The Multicultural Dimension of Europe*" respektive "*Europe in the world*".

PORTUGAL

Jacob Söderman gjorde ett officiellt besök i Portugal mellan den 13 och 15 april 1998. Besöket hade anordnats av både José Meneres Pimentel, Portugals nationella ombudsman, och Nuno Antas de Campos, chef för Europaparlamentets informationskontor i Lissabon. Europeiska ombudsmannen besökte den nationella ombudsmannens kansli, Europaparlamentets informationskontor och kommissionens representation i Lissabon.

I programmet ingick också sammanträffanden med höga portugisiska tjänstemän, bl.a. Seixas da Costa, generalsekreterare för europeiska frågor vid utrikesministeriet, Cardoso da Costa, ordförande vid författningsdomstolen, Santos, ordförande i det portugisiska parlamentet, och Martins, ordförande i det parlamentsutskott som behandlar författningsfrågor och medborgerliga rättigheter, friheter och säkerheter. Söderman fick också tillfälle att träffa Soares, Portugals tidigare president och nu ordförande i Europarörelsen.

Söderman hade också ett möte med Freitas do Amaral, professor i förvaltningsrätt vid universitetet i Lissabon och ordförande i den portugisiska grenen av Europarörelsen.

FINLAND

Den 14 mars höll Jacob Söderman en föreläsning i Tammerfors över ämnet "*Citizens' Europe*".

Cirka 150 nämndemän vid tingsrätter var närvarande.

Söderman deltog i ett seminarium om etik som anordnats av ärkebiskopen i Åbo den 20 maj 1998. Han höll ett anförande om "europeiska värderingar".

Söderman bevistade tillsammans med Benita Broms, juridisk handläggare, "*Nordic Conference on Community law*" den 6-8 november i Helsingfors. Söderman höll ett anförande om unionsmedborgarna och gemenskapsinstitutionerna.

Söderman redogjorde för sitt arbete även i Kajaani, Seinäjoki och Imatra den 11, 12 och 15 november.

SVERIGE

I samband med 1998 års FIDE-kongress (den 3-6 juni 1998) besökte Europeiska ombudsmannen den svenska riksdagen och redogjorde för sitt arbete inför utskottet för Europaärenden den 2 juni.

Den 16 oktober besökte Söderman Göteborg och höll vid ett seminarium föreläsningen "*Demokrati och transparens i vårt Europa*". Seminariet är en del av Carrefour West Europe som sponsras av kommissionen. Linda Steneberg, chef för kommissionens representation i Sverige, talade om tillgången till information om EU och Ivar Virgin och Anneli Hulthén, ledamöter av Europaparlamentet, talade om sitt arbete vid parlamentet.

FÖRENADE KUNGARIKET

Den 23 januari gjorde Jacob Söderman ett officiellt besök i Skottland där han besökte Frederick Marks, Commissioner for Local Administration. Han besökte också kommissionens representation i Edinburgh och inbjöds av professor John Usher att hålla en föreläsning vid universitetet i Edinburgh om Europeiska ombudsmannens roll.

Söderman besökte tillsammans med Ben Hagard Förenade kungariket den 28-29 maj. Den 28 maj gav Söderman vid Centret för ombudsmannastudier vid universitetet i Reading en föreläsning om Europeiska ombudsmannens roll. Söderman sammanträffade dessförinnan med professor Roy Gregory, centrets chef, som sedan var ordförande vid seminariet. En livlig diskussion följde på Södermans föreläsning. Bland deltagarna märktes professor Roy Gregory och Philip Giddings från centret för ombudsmannastudier, professor Peter Woodward och Alex Warleig från avdelningen för statsvetenskap vid universitetet i Reading, denna avdelnings chef professor Richard Bellamy, professor Tony Downs, dekanus för humanistiska fakulteten vid universitetet, och professor Gavin Drewry från Royal Holloway College, London University.

Tidningsartiklar om Södermans besök återfanns senare i *Reading Evening Post* och *Reading Chronicle* liksom i universitetets egen *Bulletin*.

Efter seminariet gav professor Roger Williams, vice kansler för universitetet i Reading, middag för Söderman.

Den 29 maj deltog Söderman i "Focus Europe"-briefingen vid Civil Service College i London. Michael Duggett, förste lektor i statsvetenskap och Europapolitik vid colleget, fungerade som ordförande. Vid den frågestund som följde på Södermans anförande märktes bland deltagarna Michael Duggett, John Tate från Förenade kungarikets Parliamentary Commissioner, Julian Parry, UK Pensions Ombudsman, Margaret Batty från Civil Service College, Nick O'Brien från UK Legal Services Ombudsman, och Keith Finch från jordbruksministeriet.

Den 6 november redogjorde Ian Harden för ombudsmannens arbete vid en konferens som anordnats av Community Council i Lancashire. Bland övriga talare märktes Tony Cunningham, ledamot av Europaparlamentet, Alan Watson från Parliamentary Commissioner for Administration och Alison Hook från kommissionens representation. Som ordförande vid konferensen fungerade Patricia Thomas, Commissioner for Local Administration in England.

6.3 ANDRA EVENEMANG

Den 9 februari höll Jacob Söderman en föreläsning för omkring 400 studenter från *Université Robert Schuman* i Strasbourg om sin roll som ombudsman. Detta arrangemang var anordnat av Europaparlamentet inom ramen för "European Week" och det ägde rum i "hemicycle" i Strasbourg.

Den 12 februari besökte Costa Ricas ombudsman Sandra Pizsk Europeiska ombudsmannen i Strasbourg.

Den peruanska ombudsmannen Jorge Santistevan de Noriega besökte ombudsmannens kontor i Bryssel och sammanträffade där med Peter Dyrberg, förste juridisk handläggare, den 12 februari.

Den 19 februari hade Söderman och Harden ett möte med Gérard Beliard, chef för Strasbourgs stads avdelning för internationella förbindelser.

Sandra Piszcz, Costa Ricas ombudsman, besökte Europeiska ombudsmannen den 12 februari.

Söderman höll en föreläsning om sin roll som ombudsman för omkring 50 ledamöter av EU-kommittén vid Amerikanska handelskammaren i Belgien. Mötet ägde rum i Strasbourg den 11 mars.

Den australiska ambassadören i Frankrike, John Michael Spender, besökte ombudsmannen i Strasbourg den 11 mars.

Söderman hade ett möte med Jan Grevstad, ambassadråd vid den norska beskickningen Europeiska unionen, i Strasbourg den 12 mars.

Den 17 mars talade Ian Harden under rubriken "*The work of the European Ombudsman's office*" inför centret för Europapolitiska studier i Bryssel.

Den 18 mars talade Peter Dyrberg om ombudsmannens roll inför 20 studenter från Sachsen-Anhalt.

Den 23 mars besöktes ombudsmannen av Fahri Ozturk, ordförande i Turkiets *Conseil de Supervision d'Etat à la Présidence*, och Nuri Tortop, ledamot av samma råd. Detta besök hade anordnats av det franska utrikesministeriet som ett led i ett officiellt besök i Frankrike.

Gökhan Çapoglu, ordförande i partiet "Changing Turkey" och ledamot av det turkiska parlamentet, besökte ombudsmannen den 1 april.

Den 6 april 1998 tog Olivier Verheecke emot en grupp studenter och lärare från *Scuola Media Statale* i Belluno (Italien) och informerade dem om ombudsmannens arbete.

Den 7 april höll Söderman en föreläsning för 12 studerande i statsvetenskap från Strasbourg Centre of Syracuse University (New York, USA).

Den 21 april talade Peter Dyrberg om ombudsmannens arbete inför 35 lärare från Sachsen-Anhalt. Han tog också emot en grupp bestående av 20 danska journalister och talade om ombudsmannens senaste resultat.

Den 23 april redogjorde Söderman för sitt arbete som ombudsman inför en grupp bestående av 60 medlemmar av föreningen "*Internationales Kolpingwerk*". Åhörarna kom från Tyskland, Schweiz, Österrike, Ungern, Tjeckien, Polen och Slovakien. Mötet ägde rum inom ramen för ett årligt besök hos Europaparlamentet i Strasbourg.

Den 28 april höll Söderman en föreläsning för en grupp med 50 studenter från universitetet i Bayreuth, Tyskland.

Den 7 maj talade Peter Dyrberg om "*Open Government and the Need for Transparency*" vid ett seminarium i Bryssel om "*Parliaments on the net*" som anordnats av Europeiska centret för parlamentarisk forskning och dokumentation.

Den 7 maj talade Söderman om sitt arbete inför en grupp bestående av 20 studenter från universitetet i Jyväskylä, Finland, som var på besök i Bryssel.

Den 9 maj höll Europaparlamentet i samband med Europadagen öppet hus både i Bryssel och Strasbourg. Av de uppskattningsvis 9 000 besökarna i Bryssel och 5 000 i Strasbourg kom ett stort antal till ombudsmannens avdelningar i den nya Leopoldbyggnaden i Bryssel och IPE 2 i Strasbourg. Besökarna fick allmän information av ombudsmannens personal på platsen och informationmaterial delades ut.

Den 11 maj 1998 fick 20 medlemmar av European Information Association från Förenade kungariket, Estland, Österrike och Italien en redogörelse av Söderman för ombudsmannens arbete och hur ombudsmannens hemsida skulle utformas i framtiden.

Den 11 maj gav Söderman också 20 ledamöter av den finska riksdagens EU-utskott en inblick i sitt arbete.

Söderman var vidare inbjuden att hålla en föreläsning för 12 höga finska tjänstemän som deltog i en kurs vid *Centre des Études Européennes* i Strasbourg den 11 maj.

Generalsekreteraren i Chiles kommunistparti Gladys Marin, som var på besök hos Europaparlamentet, besökte Söderman den 13 maj.

Ian Harden höll den 14 maj en föreläsning i Strasbourg om ombudsmannens roll för medlemmar av de finska statsrevisorernas förening. Peter Dyrberg talade i Bryssel inför medlemmar av den danska föreningen *HK-Handel* från Århus den 19 maj.

Europaparlamentet anordnade öppet hus både i Bryssel och Strasbourg den 9 maj. Av de uppskattningsvis 5 000 besökarna i Strasbourg var det många som besökte ombudsmannens utställningsmonter i IPE1.

Den 19 maj redogjorde också Vicky Kloppenburg på inbjudan av ledamoten av Europaparlamentet Astrid Thors för ombudsmannens arbete inför en grupp journalister från Finland som var på besök hos Europaparlamentet i Bryssel.

Den 25 maj fick ombudsmannen besök av Jukka Pasanen, biträdande justitiekansler i Finland, och Jukka Okko, referendarieråd vid justitiekanslerns byrå.

Den 28-29 maj deltog Peter Dyrberg i en konferens som anordnats av European University Institute (Florens) på temat "*An EU Human Rights Agenda for the Year 2000*".

Ian Harden höll en föreläsning om ombudsmannens roll inför en grupp studenter från Leidens juridiska fakultet, ledd av professor H.G. Schermers, den 11 juni 1998.

Den 15 juni informerade Söderman om sitt arbete inför en grupp bestående av 38 medlemmar av Nationella kulturcentret i Lissabon som hade inbjudits av ledamoten av Europaparlamentet Vaz da Silva att besöka Europaparlamentet.

Ian Harden höll den 17 juni 1998 en föreläsning om ombudsmannens roll inför en grupp praktikanter från *Centre des Etudes Supérieures de la fonction publique territoriale*.

Den 18 juni besökte Kataloniens ombudsman Anton Cañellas i Balcells Europeiska ombudsmannens Brysselkontor. Han åtföljdes av Jan Goorden, ombudsman för den flamländska delen av befolkningen i Belgien. Båda utbytte synpunkter med Peter Dyrberg.

På begäran av *"the Montgelas society for the promotion of franco-bavarian cooperation"* höll Söderman den 2 juli en föreläsning för en grupp bestående av 20 höga tjänstemän från Bayern.

Den 6 juli tog Söderman emot en grupp studenter från *"Gymnasium Geretsried"* i Tyskland på besök hos Europaparlamentet. Han höll en föreläsning om sin roll och sin verksamhet.

Professor Roy Gregory från centret för ombudsmannastudier vid universitetet i Reading besökte ombudsmannens sekretariat den 6 juli. Han utbytte synpunkter med Söderman och Harden.

Ian Harden höll den 15 september 1998 en föreläsning om ombudsmannens roll för en grupp journalister från Pakistan och Bangladesh som var på besök hos Europeiska journalistcentret.

Den 24 september 1998 talade Peter Dyrberg om ombudsmannens arbete och medborgarnas tillgång till information inför en grupp finska universitetsstuderande.

Den 23 oktober hade Söderman ett möte med en grupp från Leidens studentförening och gav en översikt över ombudsmannens roll och åligganden.

Den 23 oktober sammanträffade Söderman med en grupp studenter från universitetet i Leiden och gav dem en inblick i Europeiska ombudsmannens roll och uppgifter.

Ian Harden redogjorde den 17-18 november för rätten att klaga hos Europeiska ombudsmannen vid ett seminarium i Strasbourg som anordnats av *L'Institut des Hautes Études Européennes*.

Den 20 november tog Söderman i Strasbourg emot en grupp danska studenter från *Handelsskolen i Ballerup*.

Den 23 november gav Benita Broms en översikt över Europeiska ombudsmannens roll inför en grupp finska domare och advokater som var på besök i Strasbourg.

Söderman föreläste om "*Le Médiateur dans le système communautaire, rôle de la Commission des Affaires juridiques*" för *l'Union des Avocats Européens* den 27 november i Strasbourg.

Föreläsningar om ombudsmannens roll hölls av Olivier Verheecke den 2 december i Wageningen, Nederländerna, och av Xavier Denoël den 10 december i Midi Pyrénées, Frankrike, vid konferenser som anordnats av "carrefour-nätet" för landsbygdens informationscentrer.

6.4 MEDIAKONTAKTER

Den 6 januari intervjuades Söderman av Anna Paljakka, journalist vid den finska tidningen *Helsingin Sanomat*.

Frances Horsburgh från *Glasgow Herald* intervjuade Söderman den 23 januari vid hans besök i Edinburgh, Skottland.

Den 27 januari intervjuades Ian Harden av Claude Keiflin från *La Croix* om Europeiska ombudsmannens arbete.

Eva Spira intervjuade Söderman för den svenska tidskriften *Statstjänstemannen*.

Journalister från den svenska tidningen *Dagens Industri* och den finska *Kauppalehti* intervjuade Söderman i Strasbourg den 17 februari.

Den 18 februari hade Söderman en genomgång med en delegation bestående av 15 danska journalister som deltog i ett seminarium i Strasbourg.

Zornitza Venkova, en bulgarisk journalist som arbetar för den statliga bulgariska televisionen, intervjuade Söderman för kvartalstidskriften *Europ Magazine* den 19 februari.

Den 10 mars intervjuade Päivi Palm Söderman för tidningen *Turun Sanomat*.

Terttu Levonen intervjuade Söderman den 11 mars för tidningen *Aamulehti*.

Europeiska ombudsmannens besök i Portugal (13-15 april) fick bred täckning i media, särskilt genom Television SIC och den portugisiska tidningen *Diário de Notícias*.

Den 21 april anordnades en presskonferens i Bryssel efter överlämnandet av 1997 års årsrapport till utskottet för framställningar. I denna presskonferens deltog Edward Newman, vice ordförande i utskottet för framställningar.

Den 27 april telefonintervjuades Söderman av Seznec för den franska tidskriften *7 jours Europe*.

Den 29 april intervjuades Söderman vid sitt besök hos Europaparlamentets informationskansli i Madrid av Berna G. Harbour, journalist vid den statliga tidningen *El País*.

Pedro, en dansk journalist, intervjuade Söderman för den danska tidningen *Ekstrabladet* i Strasbourg den 12 maj.

Den 27 maj intervjuades Ian Harden av Gilles Bessec för programmet "*Accents d'Europe*" på *Radio France Internationale*.

Journalisten Jill Morrell, som var med vid den hearing som "*Focus Europe*" höll vid Civil Service College i London, intervjuade den 29 maj Söderman för British Satellite News. Intervjun och filmupptagningar från mötet distribuerades sedan över hela världen för UK Foreign and Commonwealth Office.

Den 2 juni 1998 intervjuades Söderman i Stockholm av tidningen *Dagens Nyheter* och nyhetsbyrån *TT*.

Den 17 juni intervjuades Söderman av en tysk journalist, Michael Kalz.

Söderman gav Diane Klein en intervju för *Radio Télévision Luxembourg* om sin roll och sin verksamhet den 2 juli.

Den 3 juli gav Söderman Jouni Tanninen en telefonintervju för den finska *YLE Radio*.

Den 9 juli deltog Söderman i en presslunch på Europaparlamentets informationskontor i London.

Den 15 juli anordnades en presskonferens i Strasbourg efter överlämnandet till Europaparlamentet av ombudsmannens årsrapport. Samma dag intervjuades Söderman av Björn Månsson från den finlandssvenska tidningen *Hufvudstadsbladet*.

Den 17 juli intervjuades Söderman av Roland Krimm för *Le Temps* och *Radio Suisse Romande*.

Jesper Vind Jensen från den danska tidningen *Søndagsavisen* gjorde den 22 juli en intervju med Söderman. Samma dag intervjuades Söderman av Tiziana Di Simone, *RAI/Radio/Roma*.

Den 27 juli intervjuade Christine Holzbauer-Madison ombudsmannen för den franska årspublikationen *L'Année européenne*.

Den 29 juli gav Söderman Alfredo Sotillo, *ABC/España*, en intervju.

Lars Ströman, journalist från den danska tidningen *Europe-Posten*, intervjuade Söderman den 27 augusti.

Söderman intervjuades den 19 oktober av journalisten från finska radion *YLE*, Markku Möttönen.

Den 20 oktober gav Bernard Stasi, *Médiateur de la République*, och Söderman en gemensam presskonferens i samband med den franska ombudsmannens besök i Strasbourg.

Den 20 oktober gav Olivier Verheecke den belgiska radion *RTBF* en intervju för programmet "*RADIO 21*".

Den 21 oktober gav Söderman grekisk TV en intervju för ett program om "*European Parliament and the citizen*". Samma dag intervjuades han av Muller för den tyska radion *iAD*.

Mauro Bellabarba från italienska *RAI Radio* intervjuade Söderman i ett dagligt program om EU-institutionerna den 22 oktober.

Söderman gav den 22 oktober den finlandssvenska tidningen *Hufvudstasbladet* en intervju.

La Télévision Suisse Romande gjorde ett program om ombudsmannens arbete och intervjuade Söderman den 5 november i Strasbourg.

Den 10 november gav Söderman en intervju för finska TV *YLE* om "*Citizen's Europe*".

Den 18 november intervjuades Söderman av den franska tidskriften *Investir Magazine*.

Jakob Vinde Larsen intervjuade Söderman för kommissionens månadstidning *EUROPA* den 19 november.

Den 20 november gav Söderman Brandon Mitchener en intervju för *Wall Street Journal*.

A STATISTIK ANGÅENDE DEN EUROPEISKA OMBUDSMANNENS ARBETE FÖR PERIODEN 1998.01.01 TILL 1998.12.31

1 ÄRENDEN SOM HANDLAGTS UNDER ÅR 1998

1.1 SAMMANLAGT ANTAL ÄRENDEN 1998 1617

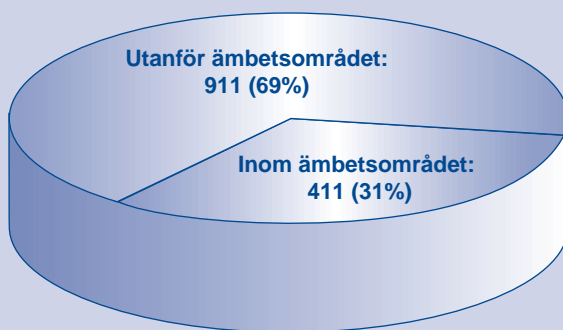
- klagomål och undersökningar som inte avslutats den 31 december 1997 244¹
- klagomål som 1 372
- ombudsmannens egna initiativ 1

1.2 AVSLUTAD UNDERSÖKNING OM TILLÅTLIGHET/OTILLÅTLIGHET 93%

1.3 KLASSIFICERING AV KLAGOMÅLEN

1.3.1 I förhållande till ombudsmannens ämbetsområde

I förhållande till ombudsmannens ämbetsområde

1.3.2 Skäl till att klagomålet faller utanför ämbetsområdet

- den klagande är inte behörig att klaga 18
- klagomålet avser inte någon gemenskapsinstitution eller något gemenskapsorgan 844
- klagomålet avser inte något administrativt missförhållande 46
- klagomålet avser EG-domstolen eller förstainstansrätten i dessas utövande av sina domstolsfunktioner 3

¹ Varav tre egna initiativ från EU:s ombudsman och 199 tillåtliga klagomål.

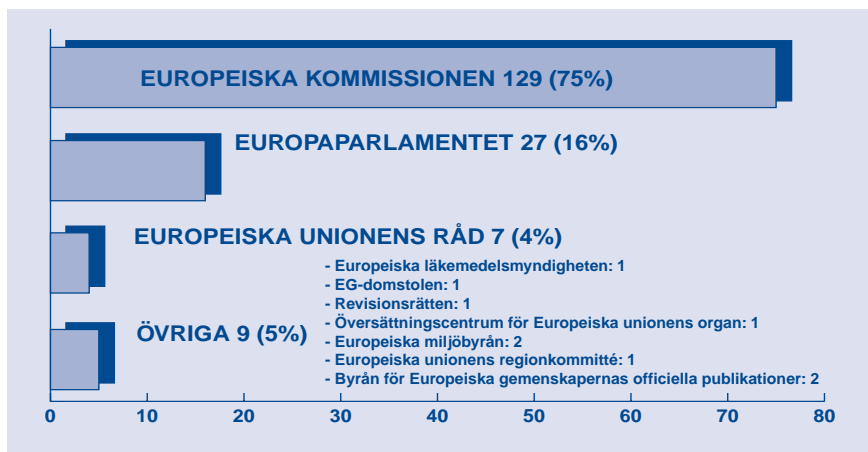
1.3.3 Granskning av de klagomål som faller inom ämbetsområdet

Tillåtna klagomål	212
- undersökningar påbörjades	170
- grund för undersökning saknades	42
- redan avgjorda eller under behandling av utskottet för framställningar	9
- annat	33
Otillåtna klagomål på grund av att	199
- upphovsman eller sakfråga inte kunnat fastställas	67
- tidsfristen för klagomål har överskridits	6
- klagomålet har inte föregåtts av administrativ hänvändelse	97
- klagomålet har avgjorts vid eller är under behandling av domstol	17
- alla möjligheter till intern rättelse i personalfrågor har inte utnyttjats	12

2 PÅBÖRJADE UNDERSÖKNINGAR ÅR 1998 171

(170 tillåtliga klagomål och ett eget initiativ från ombudsmannen)

2.1 INSTITUTIONER OCH ORGAN SOM VARIT FÖREMÅL FÖR UNDERSÖKNINGAR¹

¹ Vissa fall rör två eller flera institutioner eller organ. Följande institutioner och organ är föremål för undersökningar på ombudsmannens eget initiativ rörande regler för god förvaltningssed: Europaparlamentet, Europeiska unionens råd, Europeiska kommissionen, revisionsrätten, Ekonomiska och sociala kommittén, regionkommittén Europeiska investeringsbanken, Europeiska centralbanken, Europeiskt centrum för utveckling av yrkesutbildning, Europeiska fonden för förbättring av levnads- och arbetsvillkor, Europeiska miljöbyrån, Europeiska läkemedelsmyndigheten, Byrån för harmonisering inom den inre marknaden, Europeiska yrkesutbildningsstiftelsen, Europeiska centrumet för kontroll av narkotika och narkotikamissbruk, Översättningscentrum för Europeiska unionens organ, Europeiska arbetsmiljöbyrån, Gemenskapens växtsortmyndighet och Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer.

2.2 DET PÅSTÅDDA MISSFÖRHÅLLENDETS ART¹

69 (30%)	Ofullständig eller förvägrad information eller bristande insyn
38 (16%)	Försumlighet
29 (13%)	Orättvisa, maktmissbruk
25 (11%)	Förfaranden, rätten till försvar
21 (9%)	Diskriminering
17 (7%)	Försening som kunnat undvikas
11 (5%)	Underlåtenhet att uppfylla en skyldighet (Art. 169)
7 (3%)	Lagfel
14 (6%)	Annat missförhållande

¹I vissa fall anges två typer av påstådda missförhållanden.

3 BESLUT ATT AVSLUTA ETT ÄRENDE ELLER EN UNDERSÖKNING 1337

3.1 KLAGOMÅL SOM FALLER UTANFÖR ÄMBETSOMRÅDET 911

- överförda
  - till Europaparlamentet som framställningar 10
  - till nationella ombudsmän 7
- 600 klagande har tillräkts att kontakta annan instans:
  - nationell eller regional ombudsman eller framställning till ett nationellt parlament 259
  - inge en framställning till Europaparlamentet 80
  - Europeiska kommissionen 154
  - EG-domstolen 1
  - annan 106

3.2 KLAGOMÅL SOM FALLER INOM ÄMBETSOMRÅDET MEN SOM INTE ÄR TILLÅTNA 199

3.3 KLAGOMÅL SOM FALLER INOM ÄMBETSOMRÅDET OCH ÄR TILLÅTNA MEN DÄR DET INTE FUNNITS GRUND FÖR UNDERSÖKNING 42

3.4 UNDERSÖKNINGAR SOM AVSLUTATS MED ETT MOTIVERAT BESLUT 185¹

(En undersökning kan avslutas av ett eller flera följande skäl)

- inget administrativt missförhållande påträffades 96²
- en kritisk anmärkning riktades mot institutionen 29
- ärendet löstes av institutionen 51³
- vänskaplig förlikning uppnåddes 4
- administrativt missförhållande påträffades och förslag till rekommendation angavs 1
- annat 9⁴

4 1998 ÅRS REGISTRERADE KLAGOMÅLS URSPRUNG

4.1 KLAGOMÅLENS AVSÄNDARE

- Skickade direkt till ombudsmannen 1 360

¹ Varav två egna initiativ från EU:s ombudsman.

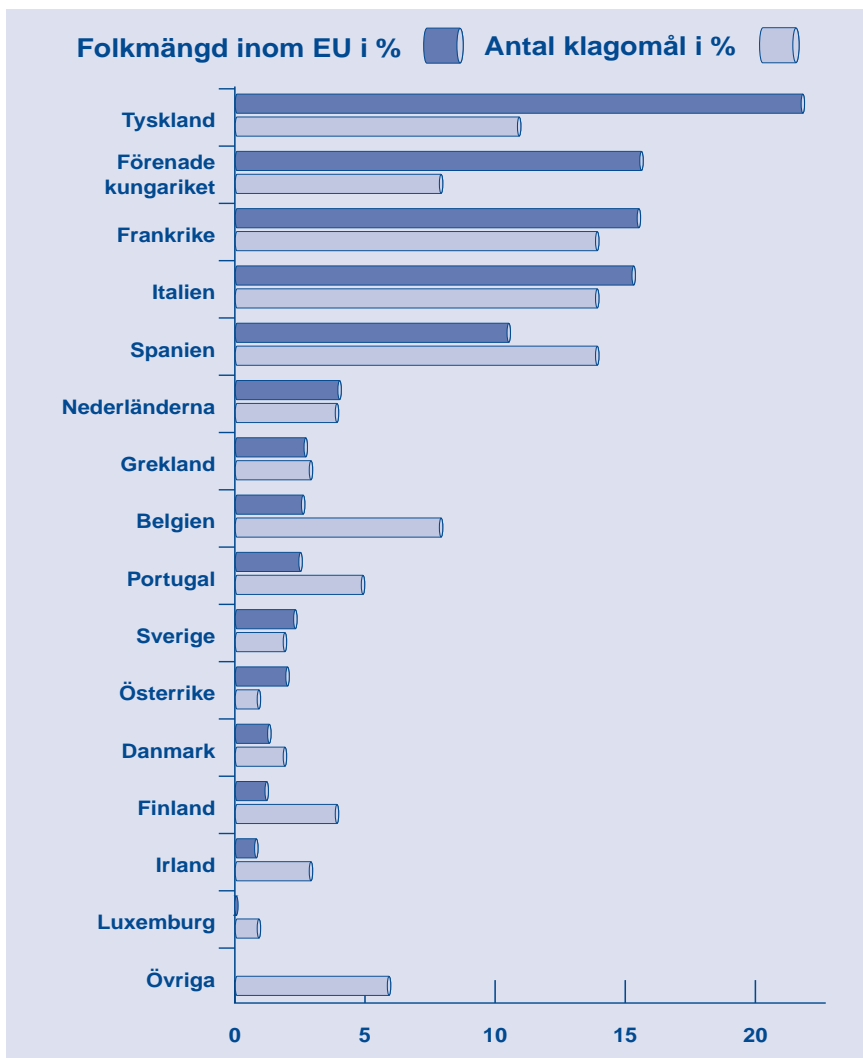
² Varav ett eget initiativ från EU:s ombudsman.

³ Varav ett eget initiativ från EU:s ombudsman.

⁴ I fyra fall avslutade ombudsmannen sin undersökning därför att han ansåg att klagomålen även låg inom befogenheterna för revisionsrätten, som behandlade fallet. I två fall avslutade ombudsmannen sin undersökning därför att utskottet för framställningar behandlade fallet. I två fall avslutade ombudsmannen sin undersökning i enlighet med artikel 2.7 i stadgan på grund av pågående rättegångar. I ett fall avslutade ombudsmannen sin undersökning därför att domstolen och förstainstansrätten ansåg att de handlade i enlighet med sin jurisdiktion.

- av enskilda medborgare	1 237
- av företag	60
- av föreningar	63
- Förmedlade av en ledamot av Europaparlamentet	9
- Framställningar överförda till Europeiska ombudsmannen	3

4.2 KLAGOMÅLENS GEOGRAFISKA URSPRUNG

B OMBUDSMANNENS BUDGET

Enligt artikel 12 i Europeiska gemenskapernas budgetförordning skall ombudsmannen före den 1 maj varje år till Europaparlamentet överlämna en sammanställning av sina beräknade inkomster och utgifter för det påföljande året.

I Europeiska ombudsmannens stadga föreskrivs att ombudsmannens budget skall biläggas avsnitt 1 (Europaparlamentet) i Europeiska gemenskapernas allmänna budget, som offentliggörs i Europeiska gemenskapernas tidning.

Löner, ersättningar och andra personalkostnader ingår i avdelning 1 i budgeten. Denna avdelning omfattar också resekostnader. Avdelning 2 i budgeten täcker byggnader, utrustning och diverse driftsutgifter. Avdelning 3 innehåller ett enda kapitel omfattande 2 000 ecu avsedda för ombudsmannens deltagande i internationella ombudsmannaorganisationer.

Många av de tjänster ombudsmannen har behov av tillhandahålls av eller genom Europaparlamentet enligt ett ramavtal om samarbete mellan Europaparlamentet och Europeiska ombudsmannen av den 22 oktober 1995. Detta för undvikande av onödig dubblering av administrativ och teknisk personal. Till ramavtalet fogades överenskommelser om administrativt, budgetärt och ekonomiskt samarbete, undertecknade den 12 oktober 1995.

I sådana fall där dessa tjänster medförde extra direkta utgifter för parlamentet debiterades under 1998 normalt en avgift som togs ut från samverkanskontot. Lokalyror och översättningstjänster är de tyngsta utgiftsposter som hanterats på det sättet.

Från början av år 1998 bestod ombudsmannens tjänsteförteckning av 17 tjänster, en mer än vid utgången av 1997. Samtliga befattningar är tillfälliga.

Summan av alla tillgängliga anslag inom ombudsmannens budget för år 1998 var 2 777 178 ecu. Avdelning 1 (Löner, ersättningar och andra personalkostnader) uppgick till 2 003 178 ecu. Avdelning 2 (Byggnader, utrustning och diverse driftsutgifter) uppgick till 772 000 ecu. Ytterligare anslag på 201 000 ecu överfördes under året från Europaparlamentets reserv för oförutsedda utgifter. De tillgängliga anslagens totala belopp under år 1998 var alltså 2 978 178 ecu.

I tabellen nedan redovisas 1998 års kostnader anslagsvis.

Avdelning 1	2 081 548 ecu
Avdelning 2	657 224 ecu
Avdelning 3	888 ecu
Totalt	2 739 660 ecu

Inkomsterna består av avdrag som görs från ombudsmannens och hans personals löner. Den summa som budgeterades för år 1998 var 264 421 ecu.

1999 års budget

1999 års budget, som utarbetades under 1998, utgår från en tjänsteförteckning omfattande 23 personer, vilket innebär en ökning med sex personer jämfört med 1998 års tjänsteförteckning. Anslag för tre av tjänsterna har tagits upp som reserv.

Totalt uppgår anslagen för år 1999 till 3 474 797 ecu. Avdelning 1 (Löner, ersättningar och andra personalkostnader) uppgår till 2 665 797 ecu. Avdelning 2 (Byggnader, utrustning och diverse driftsutgifter) uppgår till 807 000 ecu. Avdelning 3 uppgår till 2 000 ecu.

I budgeten för 1999 beräknas de sammanlagda inkomsterna (avdrag som görs från ombudsmannens och hans personals löner) bli 357 140 ecu.

I samförstånd med de behöriga enheterna vid parlamentet har man vid beräkningarna av 1999 års budget utgått från att de nuvarande avtalen om samarbete skall fortsätta att gälla under hela år 1999.

1999 års budget innehåller också en "förvaltningsavgift" på 156 000 ecu för täckande av kostnader som Europaparlamentet har genom att tillhandahålla tjänster som uteslutande består av personalarbetstid, t.ex hantering av kontrakt, av löner och ersättningar och en rad datatjänster. Införandet av förvaltningsavgiften ger ökad insyn i budgeten men innebär ingen ökad kostnad under 1999 jämfört med 1998.

1999 års budget har i likhet med de föregående årens budgetar utformats som en bilaga till Europaparlamentets budget i överensstämmelse med gällande rättsliga föreskrifter. Budgeten innehåller därför inte någon särskild reserv för oförutsedda utgifter av det skälet att ombudsmannen, om så skulle bli nödvändigt, kan begära överföring från parlamentets konto för sådana utgifter, vilket skedde 1996 och 1998.

C PERSONAL**EUROPEISKA OMBUDSMANNEN****Jacob SÖDERMAN****OMBUDSMANNENS SEKRETARIAT****Ian HARDEN***Kanslichef*

Tel. 00 33 3 88 17 2384

Peter DYRBERG*Förste juridisk handläggare*

Brussels Antenna - EAS/104

Tel. 00 32 2 284 2003

José MARTÍNEZ ARAGÓN*Förste juridisk handläggare*

Tel. 00 33 3 88 17 2401

Olivier VERHEECKE*Juridisk handläggare*

Tel. 00 33 3 88 17 5346

Vicky KLOPPENBURG*Juridisk handläggare*

Brussels Antenna - EAS/124

(från den 1 april 1998)

Tel. 00 32 2 284 2542

Benita BROMS*Juridisk handläggare*

Tel. 00 33 3 88 17 2423

Xavier DENOËL*Praktikant*

(till den 31 januari 1998)

biträdande juridisk handläggare

(från den 1 februari 1998)

Tel. 00 33 3 88 17 2422

Ida PALUMBO*Praktikant (till den 31 januari 1998)**Biträdande juridisk handläggare*

(från den 1 februari 1998)

Tillfälligt anställd

(från den 23 maj 1998)

Tel. 00 33 3 88 17 2385

Alessandro DEL BON*Praktikant (från den 1 mars 1998)**Biträdande juridisk handläggare*

(från den 1 oktober 1998)

Tel. 00 33 3 88 17 2382

Ita HELKAMA*Pressattaché*

Tel. 00 33 3 88 17 2398

Ben HAGARD*Internet och kommunikationshandläggare (från den 16 februari 1998)*

Tel. 00 33 3 88 17 2424

Panayotis THANOU*Ekonomisk handläggare*

(till den 15 April 1998)

Alexandros KAMANIS*Ekonomisk handläggare*

(från den 1 September 1998)

Tel. 00 33 3 88 17 2403

Daniela TIRELLI*Assistent*

(till den 31 mars 1998)

Nathalie CHRISTMANN
Administrativ handläggare
Tel. 00 33 88 17 2394

Ursula GARDERET
Sekreterare
Brussels Antenna - EAS/103
Tel. 00 32 2 284 2300

Anna RUSCITTI
Sekreterare
Brussels Antenna - EAS/102
Tel. 00 32 2 284 6393

Murielle RICHARDSON
*Europeiska ombudsmannens
sekreterare (tjänstledig
från den 14 juli 1998 till den 4 januari)*
Tel. 00 33 3 88 17 2388

Isabelle FOUCAUD
Sekreterare
Tel. 00 33 3 88 17 2391

Stephanie KUNZE
Sekreterare
*Vikarie för ombudsmannens
sekreterare*
(från den 14 juli 1998)
Tel. 00 33 3 88 17 23 88

Isabelle LECESTRE
Biträdande sekreterare
(från den 1 mars 1998)
Tel. 00 33 3 88 17 2413

Marie-Andrée SCHWOOB
Biträdande sekreterare
(från den 1 oktober 1998)
Tel. 00 33 3 88 17 2383

Patrick SCHMITT
*Vaktmästare (tjänstledig från
den 1 augusti 1998)*

Charles MEBS
*Vaktmästare (från den 1
September 1998)*
Tel. 00 33 3 88 17 7093

Hanna-Mari ANTILAINEN
Praktikant
(till den 31 januari 1998)

Henrik LEFFLER
Praktikant
(den 1 februari - 31 juli 1998)

Maria ENGLESON
Praktikant
(den 1 september 1998)
Tel. 00 33 3 88 17 2402

Peter BONNOR
*Praktikant (från den 15
September 1998)*
Brussels Antenna - EAS/105
Tel. 00 32 2 284 3897

HUR KONTAKTAR MAN EUROPEISKA OMBUDSMANNEN ?

**Europeiska ombudsmannen
1, av. du Président Robert Schuman
B.P. 403
F - 67001 Strasbourg Cedex**

**00 33 3 88 17 2313
00 33 3 88 17 2383**

00 33 3 88 17 90 62

- Per e-mail
euro-ombudsman@europarl.eu.int

- Hemsida
<http://www.euro-ombudsman.eu.int>

Fotografier (utom sidor 271 och 280): Europaparlamentet, sida 271: Patricia Michaux